

Puljen til udvikling af fælles kompetencebeskrivelser, arbejdsmarkedsuddannelser mv., UUL puljen 2021-23

1. Industriens fællesudvalg
2. Metalindustriens uddannelsesudvalg
3. Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse
4. Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg
5. Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri
6. Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi
7. Træets efteruddannelsesudvalg
8. Mejeri- og Jordbrugets efteruddannelsesudvalg
9. Efteruddannelsesudvalget for Køkken, Hotel, Restaurant, Bager, Konditor og Kødbranchen
10. Transporterhvervets Uddannelser
11. Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser
12. IF & MI Svejsning og fyringsteknik

10. september 2021

CSH

Fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse for Industriens Uddannelser

I denne fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse beskrives tendenser, projekter og initiativer, som går på tværs af efteruddannelsesudvalgene på industriens område, dvs. **Industriens Fællesudvalg (IF), Metalindustriens Uddannelsesudvalg (MI) samt IF & MI Svejsning og fyringsteknik**. Den fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse og de branchespecifikke arbejdsmarkedspolitiske redegørelser fra efteruddannelsesudvalgene på industriens område supplerer hinanden.

Den fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse beskriver følgende temaer:

- Post-covid situationen og konjunkturudviklingen for industriens område
- Grøn omstilling
- Digitalisering

1. Fælles temaer for industriens område

1.1. Post-covid situationen og konjunkturudviklingen

De seneste økonomiske analyser fra 1. halvår af 2021 viser, at dansk økonomi er i et solidt opsving, hvor både private virksomheder og offentlige organisationer venter omsætningsniveauer, som er højere end før corona. Danske industrivirksomheder forventer en omsætning, som er ca. 7% højere end før coronakrisen.¹

Industriens samlede produktion er i perioden fra marts til maj 2021 steget med 2,5 procent i forhold til de foregående tre måneder. Det er særligt inden for elektronikindustrien og maskindustrien, at produktionen er steget i foråret 2021. Således er produktionen steget med 12,2% i elektronikindustrien i maj 2021, mens maskinindustriens produktion i maj måned steg med 13,4%. Det er dog for tidligt at sige, om der er tale om en vedvarende produktionsfremgang. Således viser de foregående måneder et mindre fald i produktionen i elektronikindustrien på 2,3% for perioden fra marts til maj 2021, når der sammenholdes med udviklingen i de foregående tre måneder. Omvendt er der

¹Dansk Industri: Økonomisk opsving rammer hele Danmark, publikation udgivet juli 2021

en fremgang i produktionen i maskinindustrien på 5,2% for perioden marts til maj 2021, når der sammenlignes med udviklingen i de foregående tre måneder².

Industrien har også oplevet en fremgang i omsætningen i perioden fra marts til maj 2021 i forhold til de foregående tre måneder. Omsætningen lå i marts til maj 2021 4,5 procent over omsætningen i de foregående tre måneder. I maj 2021 steg industriens omsætning på eksportmarkedet med 2,9%, mens omsætningen steg med 1,2% på hjemmemarkedet. Dette peger på, at danske industrivirksomheder er i en god udvikling i forhold til eksport til verdensmarkedet³

Beskæftigelsen i den danske fremstillingsindustri gik i 2020 en smule frem (4%). Forklaringen på denne fremgang er, at en del danske fremstillingsvirksomheder arbejder med fremstilling af produkter, som f.eks. fødevarer og medicinalindustri, som er mindre konjunkturfølsom end andre produkter.⁴ Beskæftigelsen i industrien blev i maj 2021 målt til at ligge på omkring 309.000 lønmodtagere. Dette er en fremgang på omkring 5.000 lønmodtagere i forhold til maj 2020. Det aktuelle niveau af beskæftigede i industrien ligger dog lidt under niveauet fra før coronakrisen, idet der i maj 2019 var omkring 311.000 lønmodtagere i industrien. Det vil sige, at der i maj 2020 stadig er et par tusinde færre lønmodtagere i industrien, end hvad der var tilfældet før coronakrisen⁵

Industrien har under coronakrisen været mindre ramt af produktionsbegrænsninger end serviceerhvervene samt bygge og anlæg. Men de seneste tal fra juli 2021 viser en stigning i mangel på arbejdskraft og materialer blandt virksomheder i industrien. Ca. 35% af virksomhederne inden for industrien melder i juli måned om mangel på arbejdskraft, og knap 40% af virksomhederne inden for industrien melder om mangel på materialer og/eller udstyr⁶. En analyse fra marts 2021 peger på, at produktiviteten i danske virksomheder kan blive truet af mangel på faglært arbejdskraft⁷. Der peges i

²Danmarks Statistik: Stigning i industriens produktion i maj, publikation nr. 256 udgivet den 7. juli 2021

³ Do.

⁴Hansen, Martin Eggert, Sørensen, Stig Yding og Andersen, Tine (2021): Analyse af udvikling og respons i nordiske arbejdsmarkeder som følge af Covid-19 pandemien, Rapport udarbejdet af Teknologisk Institut

⁵ Danmarks Statistiks opgørelse over beskæftigelse for lønmodtagere, opgjort på industri, tabel: LBESK03: Lønmodtagere (sæsonkorregeret) efter branche (DB07 10- og 19-grp)

⁶ Danmarks Statistik: Produktionsbegrænsninger i hver anden virksomhed, publikation nr. 277 udgivet den 29. juli 2021

⁷Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Danmark mangler 99.000 faglærte i 2030, temapublikation udgivet den 17. april 2021

analysen på, at der i 2030 kan komme til at mangle helt op til 99.000 faglærte. Det nuværende opsving i industrien kan således blive truet af mangel på de rette kompetencer. AMU-systemet vil, hvis udbuddet fungerer, i de kommende år kunne bidrage til at opkvalificere arbejdsstyrken, så deres kompetencer matcher dem som industriens virksomheder efterspørger.

1.2. Grøn omstilling

I 2020 blev der igennem aftale om klimapartnerskaber inden for 13 områder etableret en ambitiøs dagsorden for, hvorledes danske virksomheder kan bidrage til målsætningen om, at Danmarks CO₂ udledning skal være reduceret med 70 procent i 2030⁸.

Regeringen og et bredt flertal i Folketinget indgik den 18. juni 2020 en ambitiøs klimaaftale, der sikrer en helt grøn energisektor og vigtige skridt mod en grønnere industri. Som led i aftalen er det besluttet, at Danmark skal etablere verdens to første energigør på i alt 5 GW, og der skal investeres i CO₂-fangst og grønne brændstoffer. Etableringen af en havvindmøllepark på ca. 1 GW ved Hesselø fremrykkes. Det er også en del af aftalen, at grøn varme gøres billigere samt at individuelle olie- og gasfyr skal udfases og udskiftes med varmepumper og grøn fjernvarme. Endelige betyder aftalen, at der skal flere ladestandere til elbiler, og industrien skal omstilles gennem energieffektiviseringer, grøn strøm og mere biogas⁹. Det er forventningen, at udmøntningen af både klimapartnerskabernes målsætninger samt den nye klimalov vil betyde efterspørgsel på nye AMU-kurser bl.a. i relation til energi- og materialeoptimering samt bæredygtig produktion.

Produktion af grønne varer og tjenester, som repræsenterer en del af den grønne omstilling, er vokset i omfang siden 2012. I 2020 var produktion af grønne varer og tjenester i Danmark vokset til en værdi på 230 mia. årligt. Industrien bidrager i øget grad til miljøbeskyttelse og ressourcebesparelser.¹⁰ Opgjort i absolutte tal, findes den største stigning inden for industri, særligt inden for maskinindustri, som dækker produktionen af vindmøller. Ca. 12% af de beskæftigede inden for industrien arbejdede i 2018 med produktion af grønne varer og tjenester¹¹. Det betyder, at mere end hver 8. ansatte i industrien

⁸ <https://kefm.dk/klima-og-vej/r regeringens-klimapartnerskaber-og-groent-erhvervsforum>

⁹ Kilde: <https://kefm.dk/aktuelt/nyheder/2020/jun/bred-klimaaftale-bringer-danmark-tilbage-i-den-groenne-foerertroeje>

¹⁰ Danmarks Statistik (2020): "Erhvervslivet og klimamålene" s. 7

¹¹ Danmarks Statistik (2020): "Erhvervslivet og klimamålene" s. 20

producerer grønne varer og tjenester i dag¹². Dette er også en stigning siden 2012, hvor ca. 8% af de beskæftigede i industrien arbejdede med produktion af grønne varer og tjenester¹³.

Knap halvdelen af de grønne industrijobs blev i 2020 varetaget af faglærte¹⁴. En konsekvensanalyse udgivet af Dansk Energi i oktober 2020 som dækker den danske energisektor påviser, at hvis Danmark skal komme i mål med den ambitiøse klimalov, som blev vedtaget den 18. juni 2020, så kræver det, at der inden for energisektoren er den fornødne arbejdskraft med de rette kompetencer, hvis de nødvendige investeringer skal kunne implementeres i den planlagte takt¹⁵. Det er forventningen, at den grønne omstilling af industrien også vil udløse et stærkt stigende behov for faglærte og specialiserede ikke-faglært til at løfte opgaven med at omstille industrien til nye grønne produktionsformer og produkter.

EU-kommissionen har i juni 2021 fremlagt en ambitiøs plan for, hvordan EU-landene skal nå målet om at mindske CO2 udslippet i EU med 55% i 2020. Den enorme klimaplan, som kommissionen har spillet ud med, har fået navnet "Fit for 55"¹⁶. Planen lægger blandt andet op til, at mængden af vedvarende energi i EU skal øges væsentligt, og at bygningsmassen i EU bliver bedre isoleret og mere energieffektiv¹⁷. EU-kommissionens klimaplan skal nu forhandles på plads mellem EU-parlamentet og EU-landene, så der kan gå endnu et stykke tid før dens tiltag blive implementeret. Men allerede nu der mange danske virksomheder, som arbejder med grøn omstilling, som følger udspillet med stor interesse og optimisme. Når pakken bliver vedtaget, vil den formodentlig øge efterspørgslen på mange af de grønne varer og tjenester, som danske virksomheder producerer, f.eks. vindmøller, varmepumper og isoleringsmaterialer til byggeriet.

Det er forventningen, at EU's klimaplan på sigt vil sætte endnu mere turbo på behovet for kompetenceudvikling af medarbejdere i den danske industri i forhold til at kunne medvirke ved produktion af grønne varer og tjenester. Industriens

¹² Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2020): "Industrien bliver grønnere", s. 1

¹³ Danmarks Statistik (2020): "Erhvervslivet og klimamålene" s. 20

¹⁴ Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2020): "Industrien bliver grønnere", s. 1

¹⁵ Dansk Energi (2020): Beskæftigelseseffekter af investeringerne i den grønne omstilling, s. 4

¹⁶ "Enorm europæisk klimapakke er guf for dansk erhvervsliv – benzin- og dieslbiler skal udfases helt i 2035, Berlingske Tidende den 14. juli 2021

¹⁷ DI: EU-kommissionens klimaudspil kan blive en kæmpe gevinst for Danmark", pressemeddelelse fra Dansk Industri den 14. juli 2021

Uddannelser har allerede udviklet en række af AMU-pakker til netop de grønne varer og tjenester, som danske virksomheder producerer. Det drejer sig om AMU-pakker i forhold til bæredygtig produktion, genanvendelse, optimering af produktionen, bæredygtige teknologier samt miljø. Det er forventningen, at disse AMU-pakker vil blive videreudviklet og udvidet i takt med at industrien i de kommende år vil efterspørge flere nye faglærte og specialerede ikke-faglærte medarbejdere som led i den grønne omstilling af industrien.

1.3. Digitalisering

Anvendelse af avancerede teknologier i de danske industrivirksomheder er generelt løftet i de seneste to år, viser en analyse udført af Dansk Industri¹⁸. Anvendelsen af robotter er den type af teknologi, hvor der har været den største vækst i anvendelsen i perioden fra 3. kvartal 2019 til 2. kvartal 2021. Internet of Things, 3D print og kunstig intelligens anvendes og i højere grad af de adspurgte virksomheder i 2. kvartal 2021, sammenlignet med virksomhedernes besvarelser i 3. kvartal 2019.

Det fremgår af Dansk Industris virksomhedsundersøgelse, at flere af virksomhederne arbejder med digitaliseringsprojekter i 2021 end i 2019. I 2021 angiver 67% af virksomhederne at arbejde med digitale projekter, hvilket der kun var 59% der angav i 2019.

I forhold til digital oplæring af medarbejdere og investeringer i automatisering, svarer hhv. 46% og 28 procent i undersøgelsen, at de i høj eller nogen grad har fremrykket investeringer inden for disse områder.

Det er forventningen, at virksomhederne i de kommende år vil fortsætte udviklingen i retning af brug af flere avancerede teknologier i produktioner og løbende udbygning af digitaliseringen af både produktionen, kundekontakten og medarbejderopklæringen.

Denne udvikling betyder, at der i den kommende periode er et fortsat behov for udvikling af AMU-kurser og tilhørende undervisningsmaterialer, der kan uddannelsesdække virksomhedernes kompetencebehov inden for digitalisering af produktionen på en kompetent måde, der også tilgodeser virksomhedernes behov for fleksible uddannelses tilbud, der nemt og smidigt kan kobles sammen med virksomhedens egne interne uddannelses tiltag på området.

¹⁸Dansk Industri: "Digitalisering er kommet højere på agendaen i danske virksomheder", publikation udgivet juli 2021

2. Analysebehov i regi af Industriens Fællesudvalg

Industriens Fællesudvalg har identificeret behov for at ansøge om ét analyseprojekt:

2.1. Undersøgelse af potentialerne for digitale læringsforløb i procesindustrien

Projektet har til formål at undersøge hvorledes brug af digitale undervisningsmaterialer kan øge kvaliteten og udbyttet for kursister, som deltager på de AMU-kurser, som udbydes til procesindustrien.

Det er projektets mål at udvikle digital simulering af udstyr og processer, som er generelle for brancherne i procesindustrien og som kan indgå i undervisningen af de kursister, som deltager på de AMU-kurser som udbydes til procesindustrien.

Projektet gennemføres af IU-konsulent i samarbejde med skoler inden for procesindustrien og ekstern udvikler.

Projektet ansøges under *Tema 2 Fjernundervisning og digital læring, der understøtter undervisningskvalitet og indlæring.*

3. Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse for Industriens Fællesudvalgs brancheområder

Industriens Fællesudvalg vurderer, at digitalisering og grøn omstilling i de kommende år vil påvirke alle de industrisektorer som IF uddannelsesdækker.

Den grønne omstilling er dette højt på dagsorden hos alle industrivirksomheder lige nu og IF er i løbende i dialog med industriens virksomheder om, hvorledes AMU-kurserne bedst muligt dækker virksomhedernes behov inden for dette område.

I forhold til digitalisering har Industriens Fællesudvalg særligt fokus på at understøtte udviklingen af digitale undervisningsmaterialer, således at de digitale teknologier kan understøtte kvaliteten på udvalgets AMU-kurser. På den baggrund har IF valgt at prioritere udviklingsaktiviteter under både *Tema 1 Grøn omstilling og Tema 2 Fjernundervisning og digital læring, der understøtter undervisningskvalitet og indlæring* i årets UUL ansøgning.

IF udvalget vurderer, at efterspørgslen på udvalgets AMU-kurser samlet set vil være stigende i den kommende periode.

3.1. Beklædningsområdet

FKB 2243 Fremstilling af beklædning og tekstiler

Udvalget har i starten af 2020 igangsat en analyse af udviklingstendenser i beklædnings- og tekstilindustrien og heraf afledte kompetencebehov. Projektets tidsplan er forlænget grundet den aktuelle situation med COVID-19. Projektets delresultater er på nuværende tidspunkt, at der inden for industriel fremstilling af beklædning og tekstiler er en stigende efterspørgsel på kompetencer i forhold til at kunne arbejde med fashion technology og bæredygtighedscertificering af produktionen. Udvalget ønsker på den baggrund at ansøge om udvikling af et AMU-kursus inden for 3D konstruktion af beklædningsprodukter

Projektet forventes afsluttet i september 2021, og udvalget vil herefter vurdere behovet for revision og/eller nyudvikling af AMU-kurser i tilknytning til FKB 2243 Fremstilling af beklædning og tekstiler.

FKB 2243 Fremstilling af beklædning og tekstiler

Aktivitet	Antal
Udvikling af AMU-mål	1

Forventning til uddannelsesaktivitet:

FKB 2243 Fremstilling af beklædning og tekstiler: Stigende

3.2. Elektronikindustri

FKB 2293 Fremstilling af elektronikprodukter

FKB 2294 Fremstilling af præcisionsprint og aut produktion

Der er god aktivitet i hos branchens virksomheder, flere oplever stigende efterspørgsel på de elektronikprodukter, som virksomheden producerer.

I region Syddanmark er der stor efterspørgsel på faglige kompetencer i forhold til elektronikproduktion.

Der er tilkendegivelse fra branchens virksomheder på, at de eksisterende AMU-kurser i regi af FKB 2293 er svære at aflæse indholdet af i forhold til både vægtning af indhold og niveau.

Udvalget ønsker på den baggrund at igangsætte en revision af målbeskrivelserne med tilhørende målgruppebeskrivelse og web-søgetekst for de 8 AMU-mål, som er kernemål i FKB 2293 Fremstilling af elektronikprodukter. I forlængelse heraf forventer udvalget, at de foretagne justeringer også vil medføre en revision af de tilhørende prøver til flere af disse AMU-mål.

Ansøgte udviklingsaktiviteter:

På baggrund af ovenstående tendenser søges der om midler til følgende udviklingsopgave:

FKB 2293 Fremstilling af elektronikprodukter:

Aktivitet	Antal
Revision af AMU-mål	8

Forventning til uddannelsesaktivitet:

FKB 2293 Fremstilling af elektronikprodukter: **Stigende**

FKB 2294 Fremstilling af præcisionsprint og aut produktion: **Stigende**

3.3. Energi -og forsyning

FKB 2782 Operatøropgaver i el-forsyning

Ifølge World Energy Council har Danmark verdens bedste energisystem og det skal vi fortsat have under og efter den øgede elektrificering af samfundet.

Beskæftigelseseffekter af investeringer i den grønne omstilling vurderes at skabe et behov for 290.000 ekstra årsværk frem mod 2030. Der er en forventning om næsten en fordobling af elforbruget i 2030 og alene på el-infrastrukturen forventes en investering på knap 40 milliarder kroner.

Investeringer i havvind står for langt den største andel af både investeringer og behov for arbejdskraft, men fornyelse og udbygning af el-infrastrukturen og omlægning af Danmark til et samfund der 'kører på strøm' forventes at skabe et behov for 38.000 årsværk frem mod 2030. De kommende 4-5 år vil der være et behov på 5-600 årsværk og fra 2025 mere end 2000 årsværk for de ca. 40 danske elnetselskaber – hvert år.

Elnettet skal fornys hurtigere end der blev planlagt for bare 10-15 år siden for at følge med behovet. Det skyldes både et stærkt stigende antal elbiler og

varmepumper der øger behovet for mere strøm, men også store virksomheder som f.eks. Carlsberg, Kolding Havn, Banedanmark, Sund & Bælt, hospitalerne og de store datacentre har øgede behov for elforsyning.

Ufaglærte i elforsyningsbranchen og uddannede forsyningsoperatører har brug for løbende efteruddannelse i retning af øget digitalisering, grøn omstilling og nye arbejdsområder som f.eks. P2X og arbejde i forbindelse med solceller og ladestandere.

Ansøgte udviklingsaktiviteter:

På baggrund af ovenstående tendenser søges der om midler til følgende udviklingsopgave:

FKB 2782 Operatøropgaver i el-forsyning:

Aktivitet	Antal
Revision af AMU-mål	3
<i>TEMA 1: Grøn omstilling</i> Udvikling af AMU-mål	3
<i>TEMA 1: Grøn omstilling</i> Udvikling af undervisningsmateriale	1
<i>TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring</i> Udvikling af undervisningsmateriale	2 Der ansøges om 100.000 kr. til udvikling af de to materialer. Begrundelse fremgår af skemaet til dispensationsansøgning.
<i>TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring</i> Faglæreruddannelse	1

Forventning til uddannelsesaktivitet:

FKB 2782 Operatøropgaver i el-forsyning: **Stigende**

3.4. Metalindustriel produktion

FKB 2228 Metrologi i metalindustrien

FKB 2230 Pladebearbejdende metalindustri

FKB 2749 Betjening af travers-, portalkran og riggerudstyr

FKB 2750 Betjening af industrirobotter for operatører

FKB 2787 Spåntagende metalindustri

Som følge af pandemien og den tilhørende nedlukning af samfundet er der kommet et stigende fokus på brug af digitale læringsmidler i form af VR, AR og blended learning bl.a. til brug ved fjernundervisning.

Udvalget fik ved seneste forhåndsansøgning bevilget midler til udvikling af en række digitale (virtuelle) undervisningsmaterialer under FKB 2750 betjening af industrirobotter for operatører. Materialet er under udvikling og der er fra udbyderne stor interesse for at udbrede det digitale undervisningsmateriale til de øvrige områder.

På baggrund heraf ønsker udvalget at udvikle et digitalt undervisningsmateriale til kurset om betjening og basis programmering af svejserobot (47225), hvis aktivitet er steget markant inden for de seneste år. De respektive udbudsskoler har forud for bevillingen påbegyndt en dialog om konceptet for det digitale undervisningsmateriale. Det vurderes derfor området er modent i forhold til udnyttelse af digitale materialer.

I takt med det øgede fokus på digitalisering af undervisningsmaterialer inden for robotområdet, peger udviklingsbehovet også på nødvendigheden af kompetenceopgradering af faglærerne, der skal varetage undervisningen fremover, så de har den fornødne viden og indsigt til at benytte de udviklede digitale materialer inden for området.

Inden for det spåntagende område er der også indsamlet erfaringer fra fjernundervisningen under covid-19. Erfaringerne viser, at undervisningsvideoer inden for bl.a. maskinbetjening og -sikkerhed giver kursisterne et stærkt fundament for at udføre de planlagte operationer. Dertil understøtter sådanne videoer også de kursister, der har skrive- og læsevanskeligheder. Udvalget ønsker heraf at udvikle et digitalt undervisningsmateriale, der tager udgangspunkt i maskinsikkerhed ved betjening af CNC-maskiner (materialet er tiltænkt 48753 CNC drejning, klargøring og maskinbetjening og 48913 CNC fræsning, klargøring og maskinbetjening).

Ansøgte udviklingsaktiviteter:

På baggrund af ovenstående tendenser søges der om midler til følgende udviklingsopgaver:

FKB 2230 Pladebearbejdende metalindustri:

Aktivitet	Antal
Revision af uv-materiale	2

FKB 2750 Betjening af industrirobotter for operatører:

Aktivitet	Antal
Faglæreruddannelse	1

FKB 2787 Spåntagende metalindustri:

Aktivitet	Antal
TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring Udvikling af undervisningsmateriale	2 Der ansøges om 150.000 kr. til udvikling af de to materialer. Begrundelse fremgår af skemaet til dispensationsansøgning.
TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring Faglæreruddannelse	1

Forventning til uddannelsesaktivitet:

*FKB 2228 Metrologi i metalindustrien: **Stigende***

*FKB 2230 Pladebearbejdende metalindustri: **Stigende***

*FKB 2749 Betjening af travers-, portalkran og riggerudstyr: **Stigende***

*FKB 2750 Betjening af industrirobotter for operatører: **Stigende***

*FKB 2787 Spåntagende metalindustri: **Stigende***

3.5. Overfladebehandlingsindustri

FKB 2755 Overfladebehandling

Der fortsat behov for løbende opkvalificering af medarbejdere inden for overfladebehandling. Udvalget har identificeret behov for udvikling af et nyt kursus inden for reparation af pulverlakerede overfladebehandling samt afmaskning.

Ansøgte udviklingsaktiviteter:

På baggrund af ovenstående tendenser søges der om midler til følgende udviklingsopgaver:

FKB 2755 Overfladebehandling

Aktivitet	Antal
Udvikling af AMU-mål	1

Forventning til uddannelsesaktivitet:

FKB 2755 Overfladebehandling: Stigende

3.6. Plast og montage

FKB 2874 Fremstilling af produkter i plast

FKB 2757 Plastsvejsning

FKB 2775 Montage af industriprodukter

Plastområdet – herunder kompositter

På både termo- og hærdeplastområdet har vi løbende fokus på optimering af processer og materialeforbrug m.m., men primært ud fra et virksomhedssynspunkt, men nu er der en stadig stigende bevidsthed om at forbruget af ressourcer er et vigtigt element af den grønne omstilling. Her er 'additive manufacturing' (bl.a. 3D-print) et godt eksempel på et område i vækst, der kan få en betydning i retning af en mere bæredygtig produktionsform.

Det seneste år har skolerne gjort sig en del erfaringer med digital undervisning, som må forventes at kunne omsættes til efteruddannelsesområdet. Det er ikke tanken, at der skal være mere fjernundervisning, men digitale undervisningsmaterialer kan supplere den fysiske undervisning og det eksisterende UV-materiale med flere læringsmetoder.

Montageområdet

'Montagebranchen' er ny på den måde at kompetencebehov går på tværs af mange andre industrivirksomheder og vi ser meget stor spredning i produktionsformer – fra vindmølleproduktion over produktion af lifte til malkerobotter. Erfaringer og teknologier fra et område kan overføres til andre områder og medarbejdere kan 'uddannes' hos hinanden.

Det er især en rivende teknologisk udvikling der skaber forventning om et øget efteruddannelsesbehov. Vi ser implementering af 'smart' teknologi som f.eks. svejseroboter og forskellige analysesystemer med sensorer i produktionen, bl.a. til måling af vibrationer i vindmøllebranchen. Der er også forventninger til et øget brug af VR/AR (augmented reality) i forbindelse med oplæring/træning og nedbrud i produktionen i udlandet.

Der tegner sig et billede af behov for et "Grundlæggende montageteknikker i industrien" med fokus på elmontage, bspænding, lejeforbindelser og 'bæredygtig vedligehold'. Desuden "Grøn omstilling i industrien" med fokus på produktionsoptimering med sensorer samt minimering af spild (vand, el, varme og luft (pneumatik)).

Ansøgte udviklingsaktiviteter:

På baggrund af ovenstående tendenser søges der om midler til følgende udviklingsopgaver:

FKB 2874 Fremstilling af produkter i plast:

Aktivitet	Antal
TEMA 1: Grøn omstilling Udvikling af AMU-mål	1
TEMA 1: Grøn omstilling Udvikling af undervisningsmateriale	1
TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring Faglæreruddannelse	1

FKB 2775 Montage af industriprodukter:

Aktivitet	Antal
TEMA 1: Grøn omstilling Udvikling af AMU-mål	2
TEMA 1: Grøn omstilling Udvikling af undervisningsmateriale	2
TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring Faglæreruddannelse	1

Forventning til uddannelsesaktivitet:

*FKB 2756 Fremstilling af produkter i plast: **Stigende***

*FKB 2757 Plastsvejsning: **Stigende***

*FKB 2775 Montage af industriprodukter: **Stigende***

3.7. Procesindustri

FKB 2229 Produktion af fødevarer og nydelsesmidler

FKB 2784 Produktion af medicinalprodukter

FKB 2786 Produktion og teknik i procesindustrien

Der har det sidste år været en nedgang i aktiviteten på både FKB 2229 og 2786, denne må dog tilskrives nedlukning og 50%-reglen henover 2020 og 2021, da aktiviteten i de åbne perioder ligger på niveau med de foregående år. Aktiviteten for FKB 2784 er steget markant. Dette skyldes et stort behov for omskoling grundet aktivitetsnedgang i flere brancher som følge af nedlukningerne. Det er forventeligt, at aktiviteten med tiden finder tilbage i samme leje som tidligere.

De ændrede arbejdsforhold og behovet for nytænkning i forhold til undervisningen har medført et øget behov for uddannelse af faglærerne i forhold til digitalisering i undervisningen, samt en udvikling af den eksisterende undervisning i retningen af et mere digitalt univers. Dette gør sig gældende for alle FKB'erne på procesområdet for at sikre større fleksibilitet og bedre kvalitet, samt en fortsat mulighed for at uddanne kvalificeret arbejdskraft til hele industrien.

I alle procesindustriens brancher er der et øget fokus på den grønne omstilling. Underviserne indenfor de enkelte brancher skal opdateres på den nye teknologi og muligheder i branchen, så de fortsat kan afholde tidssvarende undervisning.

Specifikt for FKB 2784 har den øgede aktivitet synliggjort et behov for muligheden for brush-up samt kompetencer i forhold til feedback på sterilområdet, så både nye og gamle ansatte i industrien har samme forståelse af arbejdet.

Udvalget vurderer, at der er behov for et analyseprojekt som går på tværs af de tre FKB'er på udvalgets område. Projektet skal have fokus på udvikling af digitale undervisningsmaterialer, der skal øge kvaliteten og udbyttet af

undervisningen for kursisterne og sikre en fortsat mulighed for at opkvalificere nuværende og uddanne nye kvalificerede medarbejderne i procesindustrien.

Hen over det sidste halvandet år er det blevet tydeligt, at man, også i procesindustrien, kan anvende og har brug for digitale undervisningsmuligheder, der kan simulere generelle arbejdsopgaver i procesindustrien. Det kan f.eks. være anvendelse og operatørvedligehold af anlæg og procesmåleudstyr samt arbejde med særlig hensyntagen til produktionen i især medicinal- og fødevarebrancherne.

Ansøgte udviklingsaktiviteter:

På baggrund af ovenstående tendenser søges der om midler til følgende udviklingsopgaver:

FKB 2229 Produktion af fødevarer og nydelsesmidler:

Aktivitet	Antal
TEMA 1: Grøn omstilling Faglæreruddannelse	1
TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring Faglæreruddannelse	2

FKB 2784 Produktion af medicinalprodukter:

Aktivitet	Antal
Udvikling AMU-mål	2
Udvikling undervisningsmateriale	2
TEMA 1: Grøn omstilling Faglæreruddannelse	1
TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring Faglæreruddannelse	2

FKB 2786 Produktion og teknik i procesindustrien:

Aktivitet	Antal
TEMA 1: Grøn omstilling Udvikling af AMU-mål	1
TEMA 1: Grøn omstilling Udvikling af undervisningsmateriale	1
TEMA 1: Grøn omstilling Faglæreruddannelse	1
TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring Faglæreruddannelse	2

Forventning til uddannelsesaktivitet:

*FKB 2229 Produktion af fødevarer og nydelsesmidler: **Stigende***

*FKB 2784 Produktion af medicinalprodukter: **Stigende***

*FKB 2786 Produktion og teknik i procesindustrien: **Stigende***

3.8. Tværgående industri

FKB 2266 Arbejdets organisering ved produktion i industrien

IF arbejder i 2021 med en analyse indenfor bæredygtig produktion (Projekt-id. nr. 142885) og de første resultater fra arbejdet peger følgende behov indenfor grøn omstilling:

Arbejdets organisering i forbindelse med grøn omstilling af produktionen:

- Ambassadører for grøn omstilling i produktionen - facilitator for medarbejdernes ideer.
- Sustainability PDCA grupper (Plan, Do, Check, Act) med fokus på løbende forslag til grøn omstilling, organisering af belønningssystemer og nudging.
- Udvikling og teamledelse af sustainability grupper.

LEAN grøn omstilling:

- Værdistrømsanalyse energiforbrug (varme, ventilation, hydraulik, trykluft, pumpe m.fl.)
- Tavlemøder – grøn omstilling – fokus på effektivisering af energiforbrug/co2
- Forståelse af statistik og dokumentationskrav til grøn omstilling; måletyper, datakvalitet, dataopsamling, formidling.

Forretningsforståelse og kvalitet i grøn omstilling:

- Indsigt i værdikæden up stream og down stream. Behov for forståelse via konkret eksempler, hvordan hænger værdikæden sammen, hvor får man materialerne fra, hvad betyder det for co2 forbrug.
- Nye krav til kvalitet, til genanvendelse, til underleverandører, transport og logistik.

Affaldssortering og cirkularitet:

- Affaldssorteringstjek. Udvikling af nye systemer for affaldssortering. Kunne være '5S' for affaldssortering med tilhørende audit.
- Nyt materialekendskab, genanvendelses forståelse, herunder mulighed for recirkulering – re-design – samle/skille ad.

Digitalisering:

- Cybersikkerhed, dataforståelse og datadrevet dokumentation
- Deltagelse i fjernundervisning, digitale møder og fælles kommunikationsfora som f.eks. Miro, zoom, teams m.fl.

Ansøgte udviklingsaktiviteter:

På baggrund af ovenstående tendenser søges der om midler til følgende udviklingsopgaver:

FKB 2266 Arbejdets organisering ved produktion i industrien:

Aktivitet	Antal
TEMA 1: Grøn omstilling Udvikling af AMU-mål	6
TEMA 1: Grøn omstilling Udvikling af undervisningsmateriale	6
TEMA 1: Grøn omstilling Faglæreruddannelse	3
TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring AMU-mål	1
TEMA 2: Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring Faglæreruddannelse	3

Forventning til uddannelsesaktivitet:

FKB 2266 Arbejdets organisering ved produktion i industrien: **Stigende**

10. september 2021

CSH/HKA

Fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse for Industriens Uddannelser

I denne fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse beskrives tendenser, projekter og initiativer, som går på tværs af efteruddannelsesudvalgene på industriens område, dvs. **Industriens Fællesudvalg (IF)**, **Metalindustriens Uddannelsesudvalg (MI)** samt **IF & MI Svejsning og fyringsteknik**. Den fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse og de branchespecifikke arbejdsmarkedspolitiske redegørelser fra efteruddannelsesudvalgene på industriens område supplerer hinanden.

Den fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse beskriver følgende temaer:

- Post-covid situationen og konjunkturudviklingen for industriens område
- Grøn omstilling
- Digitalisering

Fælles temaer for industriens område

1. Post-covid situationen og konjunkturudviklingen

De seneste økonomiske analyser fra 1. halvår af 2021 viser, at dansk økonomi er i et solidt opsving, hvor både private virksomheder og offentlige organisationer venter omsætningsniveauer, som er højere end før corona. Danske industrivirksomheder forventer en omsætning, som er ca. 7% højere end før coronakrisen.¹

Industriens samlede produktion er i perioden fra marts til maj 2021 steget med 2,5 procent i forhold til de foregående tre måneder. Det er særligt inden for elektronikindustrien og maskindustrien, at produktionen er steget i foråret 2021. Således er produktionen steget med 12,2% i elektronikindustrien i maj 2021, mens maskinindustriens produktion i maj måned steg med 13,4%. Det er dog for tidligt at sige, om der er tale om en vedvarende produktionsfremgang. Således viser de foregående måneder et mindre fald i produktionen i elektronikindustrien på 2,3% for perioden fra marts til maj 2021, når der sammenholdes med udviklingen i de foregående tre måneder. Omvendt er der

¹Dansk Industri: Økonomisk opsving rammer hele Danmark, publikation udgivet juli 2021

en fremgang i produktionen i maskinindustrien på 5,2% for perioden marts til maj 2021, når der sammenlignes med udviklingen i de foregående tre måneder².

Industrien har også oplevet en fremgang i omsætningen i perioden fra marts til maj 2021 i forhold til de foregående tre måneder. Omsætningen lå i marts til maj 2021 4,5 procent over omsætningen i de foregående tre måneder. I maj 2021 steg industriens omsætning på eksportmarkedet med 2,9%, mens omsætningen steg med 1,2% på hjemmemarkedet. Dette peger på, at danske industrivirksomheder er i en god udvikling i forhold til eksport til verdensmarkedet³

Beskæftigelsen i den danske fremstillingsindustri gik i 2020 en smule frem (4%). Forklaringen på denne fremgang er, at en del danske fremstillingsvirksomheder arbejder med fremstilling af produkter, som f.eks. fødevarer og medicinalindustri, som er mindre konjunkturfølsom end andre produkter.⁴ Beskæftigelsen i industrien blev i maj 2021 målt til at ligge på omkring 309.000 lønmodtagere. Dette er en fremgang på omkring 5.000 lønmodtagere i forhold til maj 2020. Det aktuelle niveau af beskæftigede i industrien ligger dog lidt under niveauet fra før coronakrisen, idet der i maj 2019 var omkring 311.000 lønmodtagere i industrien. Det vil sige, at der i maj 2020 stadig er et par tusinde færre lønmodtagere i industrien, end hvad der var tilfældet før coronakrisen⁵

Industrien har under coronakrisen været mindre ramt af produktionsbegrænsninger end serviceerhvervene samt bygge og anlæg. Men de seneste tal fra juli 2021 viser en stigning i mangel på arbejdskraft og materialer blandt virksomheder i industrien. Ca. 35% af virksomhederne inden for industrien melder i juli måned om mangel på arbejdskraft, og knap 40% af virksomhederne inden for industrien melder om mangel på materialer og/eller udstyr⁶. En analyse fra marts 2021 peger på, at produktiviteten i danske virksomheder kan blive truet af mangel på faglært arbejdskraft⁷. Der peges i

²Danmarks Statistik: Stigning i industriens produktion i maj, publikation nr. 256 udgivet den 7. juli 2021

³ Do.

⁴Hansen, Martin Eggert, Sørensen, Stig Yding og Andersen, Tine (2021): Analyse af udvikling og respons i nordiske arbejdsmarkeder som følge af Covid-19 pandemien, Rapport udarbejdet af Teknologisk Institut

⁵ Danmarks Statistiks opgørelse over beskæftigelse for lønmodtagere, opgjort på industri, tabel: LBESK03: Lønmodtagere (sæsonkorregeret) efter branche (DB07 10- og 19-grp)

⁶ Danmarks Statistik: Produktionsbegrænsninger i hver anden virksomhed, publikation nr. 277 udgivet den 29. juli 2021

⁷Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Danmark mangler 99.000 faglærte i 2030, temapublikation udgivet den 17. april 2021

analysen på, at der i 2030 kan komme til at mangle helt op til 99.000 faglærte. Det nuværende opsving i industrien kan således blive truet af mangel på de rette kompetencer. AMU-systemet vil, hvis udbuddet fungerer, i de kommende år kunne bidrage til at opkvalificere arbejdsstyrken, så deres kompetencer matcher dem som industriens virksomheder efterspørger.

2. Grøn omstilling

I 2020 blev der igennem aftale om klimapartnerskaber inden for 13 områder etableret en ambitiøs dagsorden for, hvorledes danske virksomheder kan bidrage til målsætningen om, at Danmarks CO₂ udledning skal være reduceret med 70 procent i 2030⁸.

Regeringen og et bredt flertal i Folketinget indgik den 18. juni 2020 en ambitiøs klimaaftale, der sikrer en helt grøn energisektor og vigtige skridt mod en grønnere industri. Som led i aftalen er det besluttet, at Danmark skal etablere verdens to første energigør på i alt 5 GW, og der skal investeres i CO₂-fangst og grønne brændstoffer. Etableringen af en havvindmøllepark på ca. 1 GW ved Hesselø fremrykkes. Det er også en del af aftalen, at grøn varme gøres billigere samt at individuelle olie- og gasfyr skal udfases og udskiftes med varmepumper og grøn fjernvarme. Endelige betyder aftalen, at der skal flere ladestandere til elbiler, og industrien skal omstilles gennem energieffektiviseringer, grøn strøm og mere biogas⁹. Det er forventningen, at udmøntningen af både klimapartnerskabernes målsætninger samt den nye klimalov vil betyde efterspørgsel på nye AMU-kurser bl.a. i relation til energi- og materialeoptimering samt bæredygtig produktion.

Produktion af grønne varer og tjenester, som repræsenterer en del af den grønne omstilling, er vokset i omfang siden 2012. I 2020 var produktion af grønne varer og tjenester i Danmark vokset til en værdi på 230 mia. årligt. Industrien bidrager i øget grad til miljøbeskyttelse og ressourcebesparelser.¹⁰ Opgjort i absolutte tal, findes den største stigning inden for industri, særligt inden for maskinindustri, som dækker produktionen af vindmøller. Ca. 12% af de beskæftigede inden for industrien arbejdede i 2018 med produktion af grønne varer og tjenester¹¹. Det betyder, at mere end hver 8. ansatte i industrien

⁸ <https://kefm.dk/klima-og-vej/r regeringens-klimapartnerskaber-og-groent-erhvervsforum>

⁹ Kilde: <https://kefm.dk/aktuelt/nyheder/2020/jun/bred-klimaaftale-bringer-danmark-tilbage-i-den-groenne-foerertroeje>

¹⁰ Danmarks Statistik (2020): "Erhvervslivet og klimamålene" s. 7

¹¹ Danmarks Statistik (2020): "Erhvervslivet og klimamålene" s. 20

producerer grønne varer og tjenester i dag¹². Dette er også en stigning siden 2012, hvor ca. 8% af de beskæftigede i industrien arbejdede med produktion af grønne varer og tjenester¹³.

Knap halvdelen af de grønne industrijobs blev i 2020 varetaget af faglærte¹⁴ En konsekvensanalyse udgivet af Dansk Energi i oktober 2020 som dækker den dansk energisektor påviser, at hvis Danmark skal komme i mål med den ambitiøse klimalov, som blev vedtaget den 18. juni 2020, så kræver det, at der inden for energisektoren er den fornødne arbejdskraft med de rette kompetencer, hvis de nødvendige investeringer skal kunne implementeres i den planlagte takt¹⁵. Det er forventningen, at den grønne omstilling af industrien også vil udløse et stærkt stigende behov for faglærte og specialiserede ikke-faglært til at løfte opgaven med at omstille industrien til nye grønne produktionsformer og produkter.

EU-kommissionen har i juni 2021 fremlagt en ambitiøs plan for, hvordan EU-landene skal nå målet om at mindske CO2 udslippet i EU med 55% i 2020. Den enorme klimaplan, som kommissionen har spillet ud med, har fået navnet "Fit for 55"¹⁶. Planen lægger blandt andet op til, at mængden af vedvarende energi i EU skal øges væsentligt, og at bygningsmassen i EU bliver bedre isoleret og mere energieffektiv¹⁷. EU-kommissionens klimaplan skal nu forhandles på plads mellem EU-parlamentet og EU-landene, så der kan gå endnu et stykke tid før dens tiltag blive implementeret. Men allerede nu der mange danske virksomheder, som arbejder med grøn omstilling, som følger udspillet med stor interesse og optimisme. Når pakken bliver vedtaget, vil den formodentlig øge efterspørgslen på mange af de grønne varer og tjenester, som danske virksomheder producerer, f.eks. vindmøller, varmepumper og isoleringsmaterialer til byggeriet.

Det er forventningen, at EU's klimaplan på sigt vil sætte endnu mere turbo på behovet for kompetenceudvikling af medarbejdere i den danske industri i forhold til at kunne medvirke ved produktion af grønne varer og tjenester. Industriens

¹² Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2020): "Industrien bliver grønnere", s. 1

¹³ Danmarks Statistik (2020): "Erhvervslivet og klimamålene" s. 20

¹⁴ Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2020): "Industrien bliver grønnere", s. 1

¹⁵ Dansk Energi (2020): Beskæftigelseseffekter af investeringerne i den grønne omstilling, s. 4

¹⁶ "Enorm europæisk klimapakke er guf for dansk erhvervsliv – benzin- og dieslbiler skal udfases helt i 2035, Berlingske Tidende den 14. juli 2021

¹⁷ DI: EU-kommissionens klimaudspil kan blive en kæmpe gevinst for Danmark", pressemeddelelse fra Dansk Industri den 14. juli 2021

Uddannelser har allerede udviklet en række af AMU-pakker til netop de grønne varer og tjenester, som danske virksomheder producerer. Det drejer sig om AMU-pakker i forhold til bæredygtig produktion, genanvendelse, optimering af produktionen, bæredygtige teknologier samt miljø. Det er forventningen, at disse AMU-pakker vil blive videreudviklet og udvidet i takt med at industrien i de kommende år vil efterspørge flere nye faglærte og specialerede ikke-faglærte medarbejdere som led i den grønne omstilling af industrien.

3. Digitalisering

Anvendelse af avancerede teknologier i de danske industrivirksomheder er generelt løftet i de seneste to år, viser en analyse udført af Dansk Industri¹⁸. Anvendelsen af robotter er den type af teknologi, hvor der har været den største vækst i anvendelsen i perioden fra 3. kvartal 2019 til 2. kvartal 2021. Internet of Things, 3D print og kunstig intelligens anvendes og i højere grad af de adspurgte virksomheder i 2. kvartal 2021, sammenlignet med virksomhedernes besvarelser i 3. kvartal 2019.

Det fremgår af Dansk Industris virksomhedsundersøgelse, at flere af virksomhederne arbejder med digitaliseringsprojekter i 2021 end i 2019. I 2021 angiver 67% af virksomhederne at arbejde med digitale projekter, hvilket der kun var 59% der angav i 2019.

I forhold til digital oplæring af medarbejdere og investeringer i automatisering, svarer hhv. 46% og 28 procent i undersøgelsen, at de i høj eller nogen grad har fremrykket investeringer inden for disse områder.

Det er forventningen, at virksomhederne i de kommende år vil fortsætte udviklingen i retning af brug af flere avancerede teknologier i produktioner og løbende udbygning af digitaliseringen af både produktionen, kundekontakten og medarbejderopklæringen.

Denne udvikling betyder, at der i den kommende periode er et fortsat behov for udvikling af AMU-kurser og tilhørende undervisningsmaterialer, der kan uddannelsesdække virksomhedernes kompetencebehov inden for digitalisering af produktionen på en kompetent måde, der også tilgodeser virksomhedernes behov for fleksible uddannelses tilbud, der nemt og smidigt kan kobles sammen med virksomhedens egne interne uddannelses tiltag på området.

¹⁸Dansk Industri: "Digitalisering er kommet højere på agendaen i danske virksomheder", publikation udgivet juli 2021

Arbejdsmarkedspolitiske redegørelse for Metalindustriens Uddannelsesudvalg 2021-2023

Metalindustriens Uddannelsesudvalg (herefter: udvalget) ansøger i det følgende om midler til udvikling af arbejdsmarkedssuddannelser og undervisningsmaterialer samt læreruddannelser inden for en række af de fælles kompetencebeskrivelser, udvalget har ansvar for.

Det er væsentligt for opsvinget i den danske økonomi efter coronapandemien, at der er kvalificeret arbejdskraft. Flere af udvalgets fagområder er fortsat i vækst og efterspørger i stigende grad kvalificeret arbejdskraft. Metalindustriens Uddannelsesudvalg oplever, at der er brug for at styrke en række kompetencer, der både sikrer et generelt uddannelsesløft blandt metalindustriens medarbejdere, og sikrer de mere specialiserede kompetencer for faglærte i metalindustrien.

Flere af udvalgets brancher er karakteriseret ved at medarbejderne i deres jobfunktioner skal opfylde lovgivningsmæssige krav, der stilles til fx forskellige arbejdsprocesser og til etablering af løsninger. Det forudsætter, at der løbende udvikles kurser, der sikrer vedligeholdelse af medarbejdernes kompetencer samt udvikling af nye, så medarbejderne kan varetage jobfunktionerne også ift. de mange lovmæssige reguleringer, der er på området. Udvalget vurderer løbende udvikling på de enkelte brancheområder og sikrer, at efteruddannelsesmulighederne er dækkende og matcher arbejdsmarkedets behov. I de næste to års perspektiv ser udvalget behov for at udvikle 27 nye kurser og næsten lige så mange undervisningsmaterialer. Efter en større gennemgang og vurdering af alle undervisningsmaterialer på MI's område har udvalget i de kommende år en særlig fokus på, at undervisningsmaterialerne fortsat er relevante og kvalitetssikrede.

MI's branchespecifikke arbejdsmarkedspolitiske redegørelser

Smedeteknisk område (FKB 2610)

Der er høj beskæftigelse og gode jobmuligheder for smede i hele landet. Store infrastrukturelle opgaver herunder supersygehuse og Femern Bælt forventes at medføre øget produktion inden for det smedetekniske område med brug af velkendte udbredte kompetencer, og samtidig er der fortsat behov for smedekompetencer til reparation, vedligehold etc.

Der stilles fortsat omfattende krav til kvalitet og dokumentation i fx svejsearbejdet jf. DS/EN 1090 standarderne, hvorfor det fortsat er nødvendigt at de faglærte på området har certifikater til at svejse , og i mange tilfælde til at foretage kvalitetskontrol i henhold til standarder og normer.

Flere arbejdsgange og processer i smedeb Branchen automatiseres, hvorfor der fortsat er stigende behov for, at medarbejderne kan opkvalificeres inden for automatiserede processer omkring svejsning og pladebearbejdning.

Industrielle anlæg og procesanlæg, konstrueres primært i rustfast stål, hvorfor der er særligt behov for at smeden har nødvendig materialeforståelse og færdigheder til at bearbejde og efterbehandle de relevante materialer. Herunder forståelse af fx betydning af indgreb og reparationer på procesanlæg

Virksomhederne på jobområdet arbejder i stigende grad med montageopgaver såvel på byggepladser som i værksteder. Der vurderes at være behov for montagekompetencer, og udvalget ønsker derfor at udvikle uddannelsesmål inkl. undervisningsmaterialer til dette område.

FKB's jobområde dækker også en del af det maritime område hvor skibsmontører har deres arbejdsopgaver. Der findes til erhvervsuddannelsen skibsmontør en række valgfri specialefag som med mindre justeringer vil kunne udbydes som efteruddannelsesstilbud. Udvalget ønsker at reservere udviklingsmidler til udvikling af disse fag med tilhørende undervisningsmaterialer.

Uddannelse og kompetenceløft på området forventes at være dækkende. Det forventes ikke, at der implementeres ny teknologi eller lovgivning med afledte nye behov for kompetenceløft. Efteruddannelsesstrukturen på området er gennem de seneste år opdateret med tilbud inden for netop kvalitetsstyring af svejsearbejde.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Stigende.

De maritime håndværksfag (FKB 2239)

Branchen oplever en øget efterspørgsel og er i vækst. Der er behov for kompetencer inden for fremstilling, montering og reparation af dele og udstyr på

både med brug af forskellige materialetyper herunder blandt andet komposit, metal og træ.

Bådebyggerne skal kunne arbejde med alt, der hører til en båd, lige fra træarbejde til moderne elektronik, hvilket stiller store krav om medarbejdernes kvalifikationer. Der er fokus på kompleksiteten i vedligeholdelsesarbejdet inden for bl.a. nye typer af styrings- og reguleringssystemer, elektriske installationer og vvs- og klimaanlæg, kompositter og kulfiberarbejder. Bådebyggerne skal desuden kunne arbejde med nye typer af motorer, der i stigende grad er på vej ind i branchen.

Sejlmagerne skal kunne designe, fremstille, kvalitetssikre og vedligeholde sejl med relevant udstyr, og skal kunne foretage mindre fejlfinding og reparation på de maskiner, de anvender. Det tilgængelige kursusudbud i branchen vurderes at være dækkende, for de behov der pt. kan identificeres. Der ansøges derfor ikke om udviklingsmidler for 2021-2023.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Stigende.

Opbygning og drift af offshore installationer (FKB 2263)

Dansk offshoreindustri er kendetegnet ved en betydelig andel små og mellemstore virksomheder højt specialiseret inden for et lille forretningsområde som eksempelvis horisontale borer, miljø-, vejr og havbundsanalyser, kabellægning, sub sea installationer og rådgivning inden for en række specialområder.

Sektoren tegnes desuden af en række kendte, internationalt orienterede selskaber, som opererer inden for de to hovedområder, Offshore Center Danmark beskæftiger sig med nærmere betegnet Olie & Gas samt Renewables (dvs. havvindmøller, bølgeenergi og lignende vedvarende energi former).

De væsentligste aktører inden for offshore olie og gasproduktion er operatører og licensindehavere på danske felter i Nordsøen, hvoraf kan nævnes Total, Ineos, Hess, Wintershall og det statslige Nordsøfonden. Hovedparten af de ansatte i offshore-industrien er dog ansat i de cirka 500 virksomheder, som fungerer som underleverandører til operatørerne og olieselskaberne.

Fagområdet er fortsat i vækst og efterspørger i stigende grad kvalificeret arbejdskraft. En stigende grad af arbejdsmarkedet inden for offshore udgøres i

dag af fleksible og tidsbegrænsede ansættelsesforhold, herunder spiller det såkaldte spotarbejdsmarked en stor rolle. Aktørerne på området oplever, at det ofte er særdeles vanskeligt at rekruttere kvalificeret arbejdskraft, når der eksempelvis skal gennemføres store konstruktions- eller vedligeholdsopgaver.

Til den faglærte arbejdsstyrke stilles der omfattende krav til kvalitet og dokumentation i fx svejse- og montagearbejdet, hvorfor det fortsat er nødvendigt at opkvalificere arbejdsstyrken. Implementering af automation, elektronik og ny teknologi i offshore-industrien betyder at arbejdsstyrkens kompetencer skal imødekomme denne udviklingen. Behovet ser ud til at være dækket med eksisterende kursusudbud.

Erhvervsuddannelsen til skibsmontør har for nyligt undergået en omfattende revidering, med udvikling af nye EUD-fag. Der kan heraf opstå efterspørgsel på et matchende udbud på efteruddannelsessiden, AMU. Udvalget vil derfor være opmærksomme på eventuelle nye behov for opkvalificering.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Uændret.

Data- og kommunikationstekniske område (FKB 2259)

Metalindustriens uddannelsesudvalg har i de seneste år fokuseret på, hvordan de eksisterende og nyeste AMU-mål kan udbydes, så flest muligt kan få gavn af disse, og der derfor kan komme flere kursusdeltagere. Udvalget vil fortsætte den igangværende dialog med udbyderne omkring ovenstående mål, men samtidig har der i 2020 været en nedgang i aktiviteten (antal deltagere) på FKB'en. Det er udvalgets vurdering, at FKB'en i 2020 har været påvirket af Covid-19.

Udvalget vurderer, at der i takt med en øget efterspørgsel på specialiserede it-kundskaber i virksomhederne, i forskellige brancher, samtidig er behov for en grundlæggende forståelse for brug af data, systemer og programmer for medarbejdere, der ikke nødvendigvis er it-medarbejdere. Det er udvalgets vurdering, at et kursus for lettere øvede it-brugere vil være relevant for en række medarbejdere, der har behov for generel kompetenceudvikling inden for it-området i virksomhederne på et lettere øvet niveau.

Udvalget konstaterer samtidigt, at arbejdet med automatisering samt intelligent

og effektiv brug af data er i udvikling. Metalindustriens uddannelsesudvalg vil derfor søge om tilskud til at udvikle nyt mål inden for Machine Learning.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Uændret.

Elektronik- og svagstrømstekniske område (FKB 2252)

Udvalget noterer, at AMU-aktiviteten inden for det elektronik- og svagstrømstekniske område fortsat er lav. På Sjælland er FKB'en blevet flyttet fra TEC til ZBC, der også har erhvervsuddannelsen. Udvalget håber, at det vil det øge udbuddet af AMU-kurser, således at AMU-aktiviteten stiger.

Der er tidligere udviklet nye AMU-kurser inden for droneteknologi på FKB'en. Udvalget forventer, en øget efterspørgsel inden for disse kurser i takt med at teknologien modnes. De eksisterende kurser på FKB'en vurderes på nuværende tidspunkt at dække efteruddannelsesområdet.

Sekretariatet er i løbende dialog med skoler og virksomheder med henblik på at drøfte initiativer til at øge aktiviteten på både EUD og AMU.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Uændret.

Automatik- og procesteknisk område (FKB 2273)

Det automatik og procestekniske området er præget af den teknologiske udvikling med flere forskellige former for ny anvendelse af teknologi som en del af Industri 4.0. Det er medvirkende til stigende kompleksitet på de enkelte automatiserede anlæg herunder den forøgede anvendelse af industrielle kommunikationsmedier og fleksible industrirobotter som er en del af Industri 4.0. Der stilles således stadig stigende krav til både bredden og specialiseringen i de kompetencer, som er nødvendige for at kunne foretage de fornødne opsætninger, service, fejlretninger- og vedligeholdelsesarbejder på automatiserede energi- og produktionstekniske anlæg.

Automatikløsninger kan medvirke til et mere bæredygtigt og ressourcebesparende produktionsmiljø. Inden for den grønne dagsorden er der behov for udvikling af flere AMU -kurser, der kan hjælpe industrien til at arbejde inden for og med den grønne dagsorden. Introduktion af nye tekniske løsninger i industriel produktion kræver fortvarende udvikling af nye efteruddannelsestiltag inden for produktion og serviceindustri.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Let stigende.

Teknisk dokumentation i industriel produktion (FKB 2779)

Arbejdet for den moderne dokumentationsspecialist er i stigende grad præget af, at VR, AR og MR (virtual reality, Augmented reality og Mixed Reality) i endnu højere grad finder anvendelse på arbejdsmarkedet for tekniske designere i industrien. Dette gør sig gældende inden for EUD- uddannelsen og ligeledes i AMU- regi. Fra AMU- bevillingen 2019-2021 er der blevet arbejdet med at udvikle mål, undervisningsmaterialer og læreruddannelse, der ligeledes taler ind i arbejdsmarkedets behov for efteruddannelse. Ovenstående behov er der stadig efterspørgsel efter på arbejdsmarkedet.

Det tilgængelige kursusudbud i branchen vurderes at være dækkende for de behov, der pt. kan identificeres. Der ansøges derfor ikke om udviklingsmidler for 2021-2023.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Svagt stigende.

Cykel-, knallert- og motorcykeltekniske område (FKB 2289)

Brug af elcykler er fortsat i stor vækst. Antallet af el-motorcykler udgør stadig en relativ lille andel af den samlede andel af registrerede motorcykler i Danmark, mens antallet af elektriske mopeds/el-scootere synes at være stigende. Det betyder, at mekanikerne skal kunne håndtere testere og kende til sikkerhed og miljøkrav til el-anlæg, batterier, motorer mv. i forbindelse med fejlfinding og reparation.

Der er stadig krav om avancerede fejlfindingskompetencer for motorcykelmekanikere, hvor nye motorcykler har flere sensorer og automatiske sikkerhedssystemer.

Specielt for transmissioner gælder det, at udviklingen går stærkt inden for udvendige gear, mens behovet for at kunne fejlfinde og reparere indvendige gear er dalende. Sidstnævnte skyldes primært, at producenter af indvendige gear i mindre grad producerer reservedele til reparation. Derudover er elektriske gear kommet til på især specialcykler.

Det tilgængelige kursusudbud i branchen vurderes at være dækkende, for de behov der pt. kan identificeres. Der ansøges derfor ikke om udviklingsmidler for perioden 2021-2023.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Uændret.

Karosseritekniske område (FKB 2743)

El- og hybridbiler er i vækst, og der er derfor fortsat behov for at karosseriteknikeren har viden om sikkerhedsaspekterne ved opretning, kompetencer til blandt andet at kunne vurdere de mange sikkerhedsmæssige aspekter samt kunne udføre arbejdet på skadede el- og hybride køretøjer korrekt.

Der er i dag en række overvågnings- og hjælpesystemer i bilerne, som karosseriteknikere skal kunne håndtere og kalibrere. Der bliver fortsat stadig flere af disse. Det stiller krav til, at karosseriteknikeren har opdateret viden og kompetence til at kunne håndtere og kalibrere disse.

Udviklingen inden for det karosseritekniske jobområde stiller store krav til værkstederne, både med hensyn til kendskab og arbejde med forskellige materialer, metoder og mere komplekse opbygninger. For eksempel bliver materialer som aluminium og forskellige typer af plast anvendt i stadig højere grad i karosserier. Der er behov for løbende udvikling og specialisering af medarbejdernes kompetencer, til at vurdere komplekse skadestyper samt analysere, reparere, oprette og udføre overfladebearbejde karosserier

Forventning til uddannelsesaktivitet

Stigende.

Entreprenør- og Landbrugstekniske område (FKB 2254)

Inden for landbruget anvendes mange steder fortsat mark- og tågesprøjter til fordeling af pesticider på markerne. Kravene til, at disse sprøjter skal være justeret og indstillet optimalt, er store, så forurening med pesticider mindskes mest muligt. Herudover anvendes i højere grad mere naturlige former for sprøjtemiddel (mikrobiologisk pesticid), hvilket igen stiller nye krav til indstilling af sprøjterne. Det er brug for to nye mål i to niveauer med fokus på funktion og indstilling af sprøjter.

Der er i 2021 udstedt nye retningslinjer for syn af bejdseudstyr (på f.eks. kartoffellæggere), og kompetencer til at udføre disse syn vurderes at være indeholdt i de eksisterende kurser Lovpligtigt syn af marksprøjter og tågesprøjter (47536), samt Syn af mark- og tåge sprøjter - opdateringskursus (48811), hvorfor der pt. ikke skal udvikles nyt kursus til dette område, som der ellers var søgt midler til i 2021.

De ikke-anvendte midler vedr. bejdseudstyret har MI i stedet valgt at anvende til at udvikle et kursus vedr. reparation og indstilling af trucks. Trucks bliver mere avancerede, og der er behov for efteruddannelse inden for dette område. Der er således allerede udviklet et trin 1 her i 2021, og der vurderes at være behov for et endnu et nyt mål vedr. reparation og indstilling af truck, trin 2.

Inden for det entreprenør- og landbrugstekniske område anvendes typisk specielle og meget store dæk. Et dæk koster op til 60.000 kr., så det er væsentligt, at det bliver håndteret korrekt. Der er efterspørgsel efter to kurser inden for korrekt håndtering af dæk; et kursus vedr. dækmontage og reparationsteknik, og et kursus vedr. løfteteknik og (dækmontage)-sikkerhed ved reparation.

HEG er undervejs til at blive godkendt som CETOP-certificerende skole inden for mobilhydraulik. HEG har allerede en særlig, landsdækkende kompetence inden for mobilhydraulik, og denne internationale certificering vil kunne øge kursisternes muligheder for at dygtiggøre sig inden for mobilhydraulik – enten via de eksisterende mobilhydrauliske kurser eller på nye kurser, som retter sig mod en CETOP-certificering. Der er ønske om at udvikle det første af en række mobilhydrauliske kurser, som kan føre til CETOP-certificering inden for mobilhydraulik.

Mindre maskiner til brug inden for have/park-området bliver stadig mere avancerede og ofte også computerstyrede. Det kan i højere grad betale sig at reparere disse maskiner, og samtidig er nyprisen fortsat relativ lav. Der er derfor et naturligt loft for, hvor mange arbejdstimer, der kan anvendes på reparationen. Der er brug for efteruddannelse i indstilling og reparation af f.eks. robotplæneklippere, så reparation af disse computerstyrede maskiner kan foregå mest effektivt.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Stigende.

Køretøjsområdet (FKB 2276)

Udvalget noterer, at den teknologiske udvikling på køretøjsområdet fortsat går meget hurtigt, og en række nye køretøjer fremdrevet af brint, gas og el introduceres løbende på det danske marked. Derfor er der udviklet nye AMU-kurser inden for brintteknologi, gasteknik, højvoltbatteriteknologi og varmepumpeteknologi inden for de sidste par år for at kompetenceløfte mekanikerne i de nye teknologier.

Udvalget har foretaget en større analyse af efteruddannelsesbehovet inden for busområdet. Analysen peger på, at der er behov for at udvikle to nye el/hybrid sikkerhedskurser på lastvogn/bus. Udvalget vurderer desuden, at der er behov for at udvikle nye CommonRail kurser til de større køretøjer (lastbil/bus).

Forventning til uddannelsesaktivitet

Uændret.

Flyteknisk område (FKB 2604)

Flyområdet er fortsat negativt påvirket af corona epidemien, som følge heraf forventer udvalget en lav aktivitet på AMU. Der ses en tendens i retning af en "normalisering" af luftfartsbranchen, hvilket forhåbentlig vil føre til en stigning i AMU-aktiviteten. To nye AMU-kurser inden for "CTS (continuous training) på Human Factor" og "Dokumentationskursus: lovgivning og dokumentationspraksis i virksomheden" er ved at blive udviklet og forventes udbudt primo 2022. Disse nye kurser vil styrke efteruddannelsesmulighederne på det flytekniske område. Sekretariatet er i løbende dialog med skole og virksomheder med henblik på at drøfte initiativer til at øge aktiviteten og styrke sammenhængen imellem EUD og AMU.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Let stigende.

Teater-, udstillings- og eventområdet (FKB 2255)

Branchen består af mindre virksomheder, som ikke er så uddannelsesvante, og større virksomheder, der ikke har stor tradition for efteruddannelse via AMU-systemet. Eventområdet har en særlig interesse for rigning. Der er fokus på større sikkerhed i oplevelsesindustrien, da udstyr og sceneopstillinger bliver større og mere avancerede. Det er primært inden for kurser med rigning og erhvervsklatring, at der er aktivitet. De øvrige mål inden for FKB'en synes dog vanskeligere at få i gang.

Teater-, udstillings-, og eventteknikerbrancherne er alle kendetegnede ved teknologisk udvikling af eksempelvis AV - udstyr og styringsprogrammer, der kan forstærke og underbygge oplevelsen. Denne udvikling ses også i de kvalifikationer, den enkelte medarbejder på det teater-, udstillings- og eventtekniske område skal være i besiddelse af. Der er en løbende udvikling i udstyr og teknologi på området og de eksisterende kurser på området vurderes på nuværende tidspunkt at dække de behov, som er på efteruddannelsesområdet. Derfor er der ikke behov for udvikling af nye kurser. Til gengæld er der behov for en bedre markedsføring af eksisterende kursusportefølje. Udvalget vil derfor opfordre skolerne at markedsføre og informere om mulighederne i forskellige netværk og organisationer samt via amukurs.dk.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Uændret.

Guld- og sølvsmedeområdet (FKB 2606)

Guld- og Sølvsmede erhvervsuddannelsen er kvotebelagt, da det er en populær uddannelse som forventeligt ville kunne optage et betydeligt højere antal elever end de 40 elever som Metalindustriens uddannelsesudvalg - med henblik på varig beskæftigelse inden for faget - vurderer vil udgøre et passende antal årlige dimittender på uddannelsen. Udviklingstendensen i branchen går nemlig fortsat i retning af, at meget produktion flyttes til udlandet. Guld- og sølvsmedene skal derfor i højere grad arbejde med målrettet unikproduktion, prototyper og kvalitetssikring af internationalt producerede produkter.

Branchen i Danmark er præget af håndværksbaserede mindre virksomheder. Det er bl.a. et resultat af, at mange færdiguddannede guld- og sølvsmede (ædelsmede) nedsætter sig som selvstændige. Inden for de sidste par år er der udviklet både nye AMU-kurser og undervisningsmaterialer i overfladebehandling af guld og sølv smykker samt revideret en række af kernequalificerende kruser som fx graverings teknik, sølvsmedeteknik/filigran teknik og ciselerings teknik. Det tilgængelige kursusudbud i branchen vurderes at være dækkende, for de behov der pt. kan identificeres. Der ansøges derfor ikke om udviklingsmidler for perioden 2021-2023.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Stigende.

Vedligehold af produktionsudstyr i metalindustrien (FKB 2231)

Forebyggende vedligehold går ud på, at man ud fra erfaring med den enkelte maskine i et produktionslayout udarbejder en samlet plan for systematisk vedligehold. Altså sætter frekvens på hvordan og hvornår, der skal udføres vedligehold på den enkelte maskine. Resultater med systematisk forebyggende vedligehold er mange og synlige. Bl.a. ses:

- Produktivitet – hævet med op til 30%
- Reduktion af brok og tid brugt på omkørsler
- Stabile processer
- Reducerede vedligeholdelsesomkostninger
- Reduktion af spildtid – ventetid
- Reduceret tid til om planlægning – ved nedbræk
- Reduceret lager pga. mindre usikkerhed
- Bedre leveringsevne til kunder

Dette kvalifikationsområde er godt dækket med efteruddannelsesmulighederne på dette FKB-område. Der er dog behov for at revidere indholdet i et eksisterende kursus samt tilhørende undervisningsmateriale.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Stigende.

Maskin- og værktøjsområdet (FKB 2244)

Der er relativt få kursister inden for maskin- og værktøjsområdet. Det stiller store krav til understøttelse af afviklingen af kurserne, som typisk bliver afviklet i åbent værksted for at sikre gennemførsel. Området har stor beskæftigelse og høj aktivitet i branchen. Det betyder, at virksomhederne ikke sender mange medarbejdere på kursus pt.

Som understøtning til læreren, der underviser i kurser, der gennemføres i et "åbent værksted", er videoer og andet elektronisk undervisningsmateriale altafgørende. Det vurderes, der er behov for udvikling af nye undervisningsmaterialer inden for dette område. De eksisterende kurser på området vurderes på nuværende tidspunkt at dække de behov, der er på

efteruddannelsesområdet. Derfor er der ikke behov for at udvikle nye kurser inden for området.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Stigende.

Låseteknik, mekanisk indbrudssikringsanlæg (FKB 2247)

Aktiviteterne på efteruddannelsesområdet for låseteknik, mekanisk sikringsteknik er meget lille. Det er primært inden for målet mekanisk indbrudssikring, der er aktivitet. Der er stadig noget der tyder på at branchens virksomheder sidemandoplærer deres medarbejdere, som alternativ til at sende deres medarbejdere på kursus. Covid19 vurderes også at have indflydelse på aktiviteten på området.

De eksisterende kurser på området vurderes på nuværende tidspunkt at dække de behov, der er på efteruddannelsesområdet. Derfor er der ikke behov for at udvikle nye kurser eller undervisningsmaterialer inden for dette område.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Stigende.

Køleteknisk område (FKB 2707)

Der er fortsat høj beskæftigelse og gode jobmuligheder for køleteknikere i hele landet. Teknologien for køleanlæg udvikles løbende sammen med de lovgivningsmæssige rammer for køleanlæg. Området er i stigende grad reguleret. Det gælder for eksempel de lovgivningsmæssige rammer for køleanlægget og for køleteknikerens kompetencer.

Der benyttes af klimahensyn i stigende grad naturlige kølemidler, med dertil hørende lovkrav til køleteknikerens kendskab og kompetencer i forhold til sikkerhed i arbejdet og konstruktion af anlæg. Anvendelsen af naturlige kølemidler medfører række ændringer i køleteknikerens arbejde i forhold til sikkerhed og kvalitet, hvorfor det er nødvendigt at køleteknikeren løbende kan vedligeholde og dokumentere sine færdigheder med relevante certifikater.

I takt med nye krav i lovgivning etc. forventes der løbende behov for videre uddannelse og kompetenceløft, som matcher de gældende krav. Herudover er der løbende drøftelser om fyldegrænser og dermed certifikater, som kan medføre behov for revision af bestående kurser på området.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Stigende.

Klimateknisk område (FKB 2708)

Dette område omfatter klima- og ventilationsopgaver inden for det energitekniske område. Typisk er det små og mellemstore virksomheder, der har specialiseret sig inden for de enkelte fagenergitekniske fagområder. Fælles for virksomhederne er, at de opbygger og idriftsætter klimaanlæg, der er baseret på industrielt opbyggede enheder, som opstilles og tilsluttes på brugsstedet eller individuelt fremstillede anlæg, som opbygges på brugsstedet ud fra industrielt fremstillede komponenter.

Den teknologiske udvikling på området medfører øget brug af it til styring, indregulering, overvågning og fejlfinding på anlæggene. Flere af drifts- og vedligeholdelsesopgaverne stiller desuden krav til medarbejdernes håndværksmæssige færdigheder herunder specielt indgående kendskab til tegninger og diagrammer. Medarbejderne skal endvidere arbejde i overensstemmelse med branchens sikkerhedsmæssige-, miljømæssige- og energitekniske regler. De eksisterende kurser på området vurderes på nuværende tidspunkt at dække de behov, der er på efteruddannelsesområdet. Derfor er der ikke behov for at udvikle nye kurser inden for området.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Uændret.

Varmeteknisk område - fyrede anlæg (FKB 2709)

Det varmetekniske område omfatter styring og betjening af anlæg til opvarmning af såvel mindre parcelhuse som større ejendomme og industribygninger, hvor der er behov for fremstilling af damp og hedtvand til produktion og varme.

Mindre oliefyrede anlæg, som typisk anvendes i parcelhuse, er under kraftig udfasning som følge af lovgivningen på området og tilskudsordninger til skrotning af den form for anlæg. Der vurderes dog fortsat at være omkring 75.000 oliefyrede anlæg, som skal serviceres under OR-ordningen. Der må derfor forventes fortsat at være behov for kvalificering af personer til dette jobområde.

For så vidt angår store hedtvands- og dampkedler er det kendetegnende for området, at der i vid udstrækning er tale om uddannelser, der er underlagt

myndigheds- og certificeringskrav. Følgelig er der ikke AMU-prøvebelagte uddannelser. Enkelte af uddannelserne på området er revideret i 2021 og de øvrige vurderes at være fuldt dækkende i fht. behov.

Forventning til uddannelsesaktivitet

Uændret.

Den arbejdsmarkedspolitiske redegørelse 2021-23

Sammenfatning af ansøgning om udviklingsopgaver og analyser

De udmeldte temaer, tema 1: Grøn omstilling, tema 2: Fjernundervisning og digital læring der styrker undervisningskvalitet og indlæring, samt tema 3: Fra AMU til akademiuddannelse passer utrolig godt som en fortsættelse af det udviklingsarbejde og de beslutninger om kursusudbuddet, som HAKL har taget, og er derfor alle temaer, som HAKL fokuserer på i sit udviklingsarbejde og analyser.

Grøn omstilling og bæredygtighed

De fleste udviklingsopgaver og flere af analyserne udspringer af HAKLs strategiske arbejde siden 2020 med at sikre, at vi har de kurser, som virksomheder og medarbejdere efterspørger, når vi taler om grøn omstilling og bæredygtighed på det merkantile område.

Vi har allerede udviklet kurser i bæredygtigt indkøb, kurser i bæredygtig ledelse og et introducerende kursus til bæredygtig omstilling i virksomhederne. Sidstnævnte kursus er udviklet af HAKL i samarbejde med IF, SUS og TUR til FKB Fælleskataloget og koordineret med alle efteruddannelsesudvalg.

HAKL har desuden igangsat et bæredygtighedsprojekt for at undersøge yderligere kompetencebehov i bæredygtighed og kvalificere forslag til bæredygtighedskurser modtaget af Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier. De identificerede bæredygtighedskompetencer og jobprofiler skal udfoldes i konkrete anbefalinger til kurser og forløb i det projekt, der ansøges om på UUL-puljen.

HAKL har i foråret gennemgået hele sin kursusportefølje ift. bæredygtighedskompetencer og identificeret de kurser, der dels skal opdateres/revideres og dels de faglige kurser, der kan anvendes med en toning ift. inddragelse af eksempler om bæredygtighed mv. Ovennævnte kurser tænkes markedsført på bl.a. amukurs.dk og via dialog med Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier og kan sammensættes som bæredygtighedsforløb til forskellige målgrupper som inspiration for virksomheder og medarbejdere. En central merkantil kompetence der er identificeret i forbindelse med gennemgang af kursusporteføljen og HAKLs bæredygtighedsprojekt, er arbejdet med cirkulær økonomi.

Styrkelse af kvaliteten i digital læring og fjernundervisning

HAKL er også ved at lægge sidste hånd på sit digitale mikrolæringsprojekt, hvor der er taget udgangspunkt i udvikling af digitale undervisningsmaterialer til GLU'en og nogle kurser inden for administration i samarbejde med undervisere, skoler og en privat leverandør af digitale undervisningsmaterialer. Udviklingen af de digitale undervisningsmaterialer i mindre enheder (mikrolæring) som fjernundervisning kan både anvendes af skolerne og stå alene ift. virksomhedernes kompetenceudvikling af deres medarbejdere. Der er fortsat behov for at videreudvikle og målrette digitalt undervisningsmateriale til målgruppen med hjælp fra private leverandører, der har digital didaktik og læring som deres kernekompetence og som i et samarbejde med underviserne kan udfordre og løfte kvaliteten af digital læring på det merkantile AMU-område.

Fra AMU til akademimoduler

Endelig er HAKL også optaget af, hvordan kompetencer i AMU kan føre faglærte medarbejdere videre på AU-moduler og akademiuddannelser og dermed medvirke til udvikling af kompetencer og jobs. Det kræver et tæt samarbejde med erhvervsskolerne og akademierne om udvikling og udbud

af uddannelsesforløb fra AMU til akademimoduler, herunder også om forretningsmodeller og god praksis for håndtering og vejledning af kursister mv. der kan anvendes af alle udbydere på tværs.

På baggrund af HAKLs projekt "Fleksibel AMU", hvor der er blevet udviklet flere uddannelsesforløb fra AMU til akademimoduler i et samarbejde mellem erhvervsskoler og akademier, har der været kontakt til Danske Erhvervsakademier for at udbrede kendskabet til forløbene og for at fortsætte dialogen og opbakningen til projekter, der kan styrke forretningsmodellen yderligere. Danske Erhvervsakademier bakker op om projekterne og medvirker til at udbrede uddannelsesforløbene fra AMU til akademimoduler. På grund af corona er der fortsat brug for at gøre sig erfaringer med hold af kursister på forløbene, herunder at styrke forretningsmodellerne.

Analyser

HAKL ansøger om fem analyser, hvoraf fire af dem er tværgående og inddrager flere FKB-områder, dertil kommer en analyse inden for FKB Detailhandel om convenience.

Analysernes begrundelse og formål beskrives i det følgende, og de er i øvrigt nærmere uddybet i den selvstændige analyseansøgning.

Tema 1: Bæredygtighed – udvikling af kompetenceudbud i bæredygtighed for HAKLs målgrupper (prioritet 1)

Projektet følger op på to tidligere HAKL-analyser:

- Analyse og afdækning af behovet for bæredygtighed i efteruddannelse på HAKLs område fra UUL 2020 – 2022 og
- Analyse af nye fleksible muligheder på AMU-området fra UUL 2018 – 2020

I førstnævnte er identificeret overskrifter på kompetencebehov inden for bæredygtighed på områderne salg, indkøb, handel, logistik, økonomi og administration.

Sidstnævnte projekt, også kaldet "Fleksibel AMU", indeholdt analyse og udvikling af generiske modeller, der kombinerer efter- og videreuddannelse i AMU og AU. I projektet blev udviklet 4 uddannelsesforløb fra AMU til akademimoduler inden for ledelse, salg, kommunikation og økonomi.

I dette projekt afdækkes, udvikles og beskrives relevante uddannelsesmål og -forløb i bæredygtighed og grøn omstilling, eksempelvis indsamling og bearbejdning af klimadata i virksomheden eller det bæredygtige salg. Der afdækkes og udvikles relevante uddannelsesforløb fra AMU til akademimoduler til målgruppen salgs- og kundemedarbejdere, indkøbs- og logistikassistenter, økonomimedarbejdere og private/offentlige administrative medarbejdere.

De ønskede resultater vil være skitsering af konkrete indholdsbeskrivelser af relevante nye AMU-mål, sammensatte uddannelsesforløb og uddannelsesforløb AMU til akademimoduler inden for bæredygtighed.

Projektet understøtter HAKLs strategiplan 2018 – 2021 på indsatsområdet "AMU i sammenhæng med det øvrige uddannelsessystem".

Tema 2: Evaluering og afdækning af digitale undervisningsmaterialer (mikrolæring) til fjernundervisning mm. samt udvikling af nye på det merkantile område (prioritet 1)

Projektet følger op på:

- Afdækning og udvikling af digitale læringsforløb (mikrolæring) på UUL 2019 – 2021

Projektet var et resultat af HAKLs strategiske ønske om fortsat at digitalisere undervisningen på HAKLs AMU uddannelsesmål og gøre tilgangen mere fleksibel for skoler, kursister og virksomheder.

I projektet er udviklet digitalt interaktivt praksisorienteret undervisningsmateriale (mikrolæring) til uddannelsesområderne ledelse og administration. På ledelse er der arbejdet med interaktivt materiale til AMU-målet mødeledelse og ledelseskommunikation. På administration er der arbejdet med interaktivt materiale til AMU-målet præsentation af tal i regneark. Projektet er gennemført med ekstern leverandør og specialister fra skolerne.

Resultatet er en udvikling af tre interaktive praksisorienterede digitale undervisningsmaterialer (mikrolæring), der dækker hele kurset i mødeledelse, ledelseskommunikation samt præsentation af regneark. Materialerne er tilgængelig for kursister, skoler og virksomheder medio september 2021, der lægges i øjeblikket sidste hånd på justering af materialerne efter test i målgruppen.

Dette projekt er opdelt i to dele. Del 1 indeholder en evaluering af de tre digitale undervisningsmaterialer (mikrolæring), hvordan modtages det af skoler, kursister og virksomheder. Del 2 i projektet handler om at afdække og udvikle yderligere interaktive praksisorienterede digitale undervisningsmaterialer målrettet relevante HAKL uddannelsesmål.

Ønskede resultater er:

Del 1: Evalueringsrapport med erfaringsopsamling samt konkrete anbefalinger til det digitale interaktive undervisningsmateriale HAKL har fremstillet på uddannelsesområdet ledelse og administration, herunder deres form og indhold samt anvendelse.

Del 2: Udvikling af 2-3 nye interaktive digitale undervisningsmaterialer (mikrolæring) enten som en del af en samlet pakke til et undervisningsforløb eller til selvstændige uddannelsesmål. Mikrolæringselementerne skal udvikles af ekstern leverandør i samarbejde med fagpersoner fra skolerne.

Projektet understøtter HAKLs strategiplan 2018 – 2021 på indsatsområdet "IT-kompetencer og digitaliseringens betydning bredt for jobfunktionerne".

Tema 3: Implementering af forretningsmodeller i forbindelse med uddannelsesforløbene AMU til akademimoduler (prioritet 1)

Dette projekt følger op på projektet:

- Analyse af nye fleksible muligheder på AMU-området fra UUL 2018 – 2020. Projektet indeholdt analyse og udvikling af generiske modeller, der kombinerer efter- og videreuddannelse i AMU og AU.

I projektet blev udviklet og beskrevet 4 uddannelsesforløb fra AMU til akademimoduler inden for ledelse, salg, kommunikation og økonomi.

Dette projekt indeholder en afdækning af de udfordringer og barrierer der er for kursister og virksomheder for at gennemføre et helt uddannelsesforløb fra AMU til akademimoduler herunder også hvor institutioner i de to uddannelsessystemer finder udfordringer.

Projektet indeholder konkret en evaluering af 1 - 2 ud af 4 AMU-uddannelsesforløb eks. "Salgsp psykologi og grundlæggende salg" samt "Lederuddannelse". Gennem egentlige kvalitative praksis-cases med virksomheder og kursister afdækkes best practice. For at evaluere hele uddannelsesforløb frem til og med eksamen på erhvervsakademi søges om midler til at gennemføre hold, der kan være pilothold for evaluering og opsamling af data.

Danske Erhvervsakademier vil meget gerne deltage i projektet.

Ønskede resultater: Projektet afsluttes med en konference, hvor uddannelsesforløb, best practice præsenteres for erhvervsskoler og -akademier med oplæg fra frontløber skoler og kursister/virksomheder. Dette har til formål at udbrede forretningsmodellen og synliggøre de muligheder, der ligger i et samarbejde om uddannelsesforløbene fra AMU til akademimoduler.

Projektet understøtter HAKLs strategiplan 2018 – 2021 på indsatsområdet "AMU i sammenhæng med det øvrige uddannelsessystem".

Tema 3: Udvikling af uddannelsesforløb inden for AMU til akademimoduler (prioritet 1)

Projektet bygger videre på:

- Analyse af nye fleksible muligheder på AMU-området fra UUL 2018 – 2020. Projektet indeholder analyse og udvikling af generiske modeller, der kombinerer efter- og videreuddannelse i AMU og AU.

I projektet blev udviklet 4 generiske uddannelsesforløb fra AMU til akademimoduler inden for ledelse, salg, kommunikation og økonomi.

Dette projekt skal med udgangspunkt i ovennævnte projekt afdække, beskrive og udvikle uddannelsesforløb fra AMU til akademimoduler inden for 3 uddannelsesområder:

- FKB Administration – IT/digitalisering – "Forretningsmæssig IT/digitalisering"
- FKB Handel og logistik – "Supply Chain Management"
- FKB Viden- og forretningsservice (event) – "oplevelsesledelse"

Udvikling af forløb sker i et samarbejde mellem akademier og udbudsskoler.

Ønskede resultater: Udvikling og beskrivelse af 3 konkrete uddannelsesforløb fra AMU til akademimoduler samt formidlingsmateriale og -seminar for de øvrige skoler.

Projektet understøtter HAKLs strategiplan 2018 – 2021 på indsatsområdet "AMU i sammenhæng med det øvrige uddannelsessystem".

Projektet er indstillet af HAKLs referencegruppe for handel og logistik samt referencegruppen for uddannelser inden for oplevelsesområdet.

Analyse- og udviklingsprojekt inden for convenience i FKB 2265 Detailhandel (prioritet 2)

Her er ingen tidligere analyser, da specialet convenience i detailhandel på EUD er nyudviklet. Kursusgennemgangen i HAKL har vist, at kurserne om fødevarer og convenience i FKB Detailhandel har meget lav aktivitet.

Dette projekt skal afdække og analysere arbejdsfunktioner og kompetencebehov inden for fødevarer og convenience med henblik på at opdatere og evt. udbygge kursusområdet i overensstemmelse med målgruppen og virksomhedernes behov.

Ønskede resultater: Rapport med beskrivelser af analysens resultater og en beskrivelse af målgruppens arbejdsfunktioner og kompetencebehov i fødevarer- og convenience branchen inden for FKB 2265 Detailhandel samt anbefalinger til justering af eksisterende kursusudbud.

Udviklingsopgaver inden for de enkelte FKB

FKB 2275 Administration

HAKL har haft en proces, hvor referencegrupperne, de faglige udvalg, medier og kommunikation, det statslige område samt ledelsesområdet har gennemgået kurserne, og HAKLs udbydere har også haft mulighed for at kommentere på afdækningen.

Inden for FKB Administration er der fundet behov for at revidere kurser i LEAN og administrationens rolle i salg, indkøb og lager, samt udvikle et nyt kursus med fokus på, hvordan man formidler virksomhedens bæredygtighedsprofil.

I alt er der behov for revision og udvikling af 4 kurser inden for tema 1.

FKB 2798 Viden- og forretningsservice

Gennemgangen af HAKLs kursusportefølje har vist behov for revision af et kursus om økonomisk styring af lageret, hvor bæredygtighed bør indgå samt et helt nyt kursus i cirkulær økonomi.

I alt er der behov for revision og udvikling af 2 kurser inden for tema 1.

FKB Turist og rejse

Gennemgangen af HAKLs kursusportefølje har vist, at der er behov for at indtænke bæredygtighed i værdibaseret turisme samt salg i turismebranchen ift. ydelser ud af landet. De øvrige turismekurser vurderes allerede at kunne inkorporere bæredygtighed, hvor det er relevant.

I alt er der behov for revision af 2 kurser inden for tema 1.

FKB 2748 Administration og assistance i tandklinikken

Gennemgangen af HAKLs kursusportefølje har vist et behov for at bæredygtighed indgår i en række kurser.

I alt er der behov for revision af 6 kurser inden for tema 1.

Event i FKB 2798 Viden- og forretningsservice

Gennemgangen af HAKLs kursusportefølje har vist behov for at bæredygtighed er integreret i udarbejdelsen af drejebog om events, grundlæggende eventkoordinering, samt værdi og oplevelser i events.

I alt er der behov for revision af 3 kurser inden for tema 1.

FKB 2253 Instruktion og administrative funktioner i træning og sport

Der er behov for kurser i koncept og salgsmanagement, der matcher de obligatoriske eud-speciefag på trin 2. På den måde vil skolerne få mulighed for at samlæse og sikre større volumen.

I alt er der behov for udvikling af 2 kurser.

FKB 2287 Handel og logistik

HAKL har allerede udviklet et nyt kursus Bæredygtigt indkøb. Gennemgangen af HAKLs kursusportefølje har desuden vist et behov for revision af kurser inden for rådgivning, salg, indkøb og logistikopgaver i relation til B2C-handel.

I alt er der behov for revision af 9 kurser inden for tema 1.

FKB 2265 Detailhandel

Inden for detailhandel er der vurderet behov for nye kurser i bæredygtige koncepter og økonomistyring, samt revision af kursus om mærkningsordninger, hvor bæredygtighedskrav skal indgå. Analyseprojekt om afdækning og udvikling af kompetenceudbud inden for convenience i detailbranchen er nærmere beskrevet ovenfor.

I alt er der behov for revision og udvikling af 3 kurser inden for tema 1 samt en analyse.

FKB 2282 Produktion af kommunikations- og medieprodukter

Gennemgangen af HAKLs kursusportefølje har vist et behov for at inkorporere bæredygtighed i 13 kurser, men på UUL-puljen ansøges i første omgang om revision af 5 kurser samt et nyt kursus i bæredygtighed som tendens på det grafiske område, samt et nyt kursus i professionel visualisering, som udbyderne på området bl.a. har peget på.

I alt er der behov for revision og udvikling af 7 kurser, heraf 6 inden for tema 1.

FKB 2676 Praktisk Kirketjeneste

Gennemgang af HAKLs kursusportefølje ift. bæredygtighedskompetencer har vist et behov for revision af 2 kurser ift. pasning af udendørsarealer og kirkens tekniske installationer.

I alt er der behov for revision af 2 kurser inden for tema 1.

Generiske undervisningsmaterialer i bæredygtighed

I tilknytning til revision og nyudvikling af kurser, der skal rumme bæredygtighedsaspekter, er der behov for udvikling af undervisningsmateriale i bæredygtighed, fx casemateriale, der kan anvendes i flere af de kurser, der revideres og udvikles på tværs af FKB'er. Det kan fx være undervisningsmaterialer i cirkulær økonomi, der kan tones til forskellige kursusområder.

I alt er der behov for udvikling af generiske undervisningsmaterialer i bæredygtighed, der i omfang svarer til 2 selvstændige undervisningsmaterialer inden for tema 1.

Behovsredegørelsen for 2022

På baggrund af statistik for 2020 og de 2 foregående år, skønner HAKL at aktiviteten i 2022 sammenholdt med aktiviteten i 2020 vil være stigende, såfremt 2022 vil være et "normalt" år uden påvirkning af corona som i 2020. 2020 har været præget af nedlukninger og fjernundervisning har ikke kunnet opveje manglen på fysisk tilstedeværelsesundervisning. Kun på detailområdet ses en stigning i 2020, hvilket må ses som et resultat af at branchen har anvendt perioden med stilstand og nedlukning til efteruddannelse. Derfor vurderes det også, at åbningen af alle detailbutikker vil betyde at efteruddannelsesaktiviteten ikke vil stige yderligere i 2022 ift. 2020, måske tværtimod falde en smule.

FKB'ere	2018	2018 i %	2019	2019 i %	2020	2020 i %	2022 Skønnet aktivitet niveaue
Administration	47.176	41,2	43.806	40,9	33.228	38,5	Stigende
Administration i sundhedssektoren	1.031	0,9	503	0,5	334	0,4	Stigende
Administration og assistance i tandklinikken	179	0,2	203	0,2	112	0,1	Stigende
Administrative funktioner i HR	2.108	1,8	2.285	2,1	1.444	1,7	Stigende
Detailhandel	15.793	13,8	14.964	14,0	15.977	18,5	Uændret
Handel og logistik	1.532	1,3	1.083	1,0	233	0,3	Stigende
IKT-administration	2.417	2,1	1.775	1,7	1.203	1,4	Stigende
Instruktion og adm. funktioner i træning og sport	1.483	1,3	622	0,6	16	0,0	Stigende
Ledelse	21.498	18,8	23.705	22,1	20.342	23,5	Stigende
Offentlig forvaltning og sagsbehandling	10.857	9,5	9.254	8,6	6.337	7,3	Stigende
Praktisk kirketjeneste	3.454	3,0	2.854	2,7	2.185	2,5	Stigende
Praktisk myndighedsudøvelse	570	0,5	449	0,4	233	0,3	Stigende

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

Produktion af kommunikations- og medieprodukter	902	0,8	804	0,7	722	0,8	Stigende
Turist og rejse	92	0,0	69	0,1	52	0,1	Stigende
Viden- og forretningsservice	5.277	4,6	4.825	4,5	3.658	4,2	Stigende
Samlede antal kursusdeltagelser i HAKL	114.372	99,8	107.202	100,0	86.385	99,6	Stigende

Samlet set skønner HAKL at aktiviteten vil være stigende i 2022 i forhold til 2020.

10. september 2021

Ansøgning om tilskud til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser m.v., UUL-puljen 2021 - 2023

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse

1. Sammenfatning

Efteruddannelsesudvalgets målgruppe omfatter time- og månedslønnede, mellemledere og ledere inden for følgende meget forskellige brancher: **rengøring, ejendomsservice, frisører, kosmetikere, vagt, tandteknik, vaskeri, festudlejning og urmagere.**

For rengørings-, ejendoms- og vagtbranchen udvikles der grunduddannelser for ufaglærte og efteruddannelser for faglærte, mens der for vaskeri- og festudlejningsbranchen alene udvikles grunduddannelser for ufaglærte.

For følgende brancher udvikles der efteruddannelse for faglærte: tandteknikere, frisører, kosmetikere og urmagere.

Redegørelsen er baseret på de analyser, Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg har gennemført samt de aktuelle analyser m.v., der er tilgængelige fra organisationer m.fl.

Der er gennem året foregået en positiv løbende dialog med organisationer, virksomheder, uddannelsesinstitutioner – såvel ledere som lærere, lokale uddannelsesudvalg, m.fl. og på den baggrund formuleres de enkelte udviklingsopgaver i denne redegørelse.

Generelt har 2020 været et hårdt år for dansk erhvervsliv, hvor der er tabt op mod 220 mia. kr. i omsætning. Brancherne i SUS har været påvirket forskelligt af COVID-19. Hvor frisørbranchen har lidt stort omsætningstab, har den private del af rengøringsbranchen haft en svag stigning i omsætningen og den private del af ejendomsdriftsbranchen har stort set været upåvirket og oplevet en vækst på 31 pct. i perioden fra 2019 - 2020.¹

Som følge den lave tilgang til kurser i 2020 (COVID-19) vurderes det, at uddannelsesaktiviteten for de uddannelser, der administreres af SUS, i 2020 vil være let stigende.

2. Udviklingen på arbejdsmarkedet, behov og udviklingsopgaver

I forbindelse med UUL-puljen 2019 -2021 fik SUS bevilliget projektet ”Udvikling af digitale læringsforløb for AMU-lærere – SUS”. Projektet bestod af to workshops for faglærere med udvikling af digitale læringsmidler – der skulle arbejdes hjemme mellem de to workshops. Projektet var et tværfagligt projekt mellem SUS’s brancher.

Projektet er nu afsluttet, og resultatet viste, at der er behov for at få udviklet to opfølgende læreruddannelser indenfor digitale læringsmidler – der henvises til **tema 2 i UUL-puljen 2021 – 2023.**

¹<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-service/analysearkiv/brancheanalyser/2021/rengoring-facility-management-og-ejendomsdrift-arsrapport-2021/>

En uddannelse på begynder - og rutineret niveau. Vi søger derfor om midler til udvikling af disse på tværs af vores brancher.

Der søges på tværs af brancherne om følgende:

Udvikling - FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og læreruddannelser

- Udvikling af læreruddannelse – 2 stk.

FKB 2679 Rengøringservice

Den private del af rengøringsbranchen beskrives i to aktuelle publikationer fra DI:

*”Rengøring, Facility management og ejendomsdrift og kantine/catering, Årsrapport 2021 ”*²

*”Servicebranchens årsrapport 2021 ”*³

Den gennemgående udfordring i rengøringsbranchen er fortsat uddannelse og professionalisering via:

- Fastholdelse af gode medarbejdere – personaleomsætningen
- Rekruttering af kvalificeret arbejdskraft
- Forbedring af image
- Uddannelse og kompetenceudvikling af personalet
- Uddannelse og kompetenceudvikling af ledere

Den private del af servicebranchen har gennem perioden 2009 til 2020 haft en vækst i omsætning på 89%. Ses isoleret på perioden fra 2019 til 2020 er der en stigning på 3 % på trods af påvirkningen af COVID-19.

Omsætningen i rengøringsbranchen er i perioden 2009 til 2020 steget med 25%. Branchen har i perioden fra 2019 til 2020 haft en stigning i omsætningen på 6%, hvilket skyldes den store fokus på sammenhængen mellem smittespredning, hygiejne og ordentlig rengøring.

Mht. beskæftigelsen, har der gennem de sidste 12 år, været en stigning på 21% i lønmodtager-beskæftigelsen for rengøring og kombineret serviceydelser.

Der er stadig mangel på arbejdskraft i branchen. 23% af virksomhederne i rengøringsbranchen, ser mangel på arbejdskraft som en trussel, og dette tal forventes at stige.

I rengøringsbranchen er der ansat forholdsvis færre unge end i andre erhverv. Kun hver niende medarbejdere er i aldersgruppen 18-24 år, hvor dette tal er ca. hver syvende medarbejdere på det samlede private arbejdsmarked.

Branchens medarbejdere har typisk ingen eller kun en kort formel uddannelse. I forhold til det øvrige arbejdsmarked er en stor del af de ansatte – 48 % – uden erhvervskompetencegivende uddannelse. Branchen halter fortsat meget bagud i forhold til beskæftigede på hele det private arbejdsmarked, hvor tallet er 32 %.

Kun 30% har af medarbejderen i rengøringsbranchen, har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Andelen af medarbejdere der har afsluttet en faglært uddannelse, falder jo yngre medarbejderne er.

²<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-service/analysearkiv/brancheanalyser/2021/rengoring-facility-management-og-ejendomsdrift-arsrapport-2021/>

³ <https://www.danskindustri.dk/brancher/di-service/analysearkiv/brancheanalyser/2021/servicebranchens-arsrapport-2021/>

Mange medarbejdere er stadig udfordret med hensyn til dansksprog, hvilket ikke har ændret sig i forhold til en analyse gennemført af Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg for år tilbage.

Rengøringsbranchen beskæftiger - sammenlignet med det øvrige erhvervsliv - en meget høj andel (48 %) af borgere med udenlandsk oprindelse. Til sammenligning er andelen af medarbejdere med udenlandsk oprindelse 15 % for alle beskæftigede. Andelen af ikke vestlige indvandrere er ligeledes større i rengøringsbranchen sammenlignet med det øvrige erhvervsliv.

AMU-uddannelserne fungerer dels som en vigtig introduktion til rengøringsbranchen både for danske medarbejdere og flygtninge/indvandrere, og dels som videreuddannelse for erfarne medarbejdere. Uddannelse er en vigtig forudsætning for at udvikle branchens kvalitet, effektivitet og arbejdsmiljø. Der er et stigende krav til måling og vurdering af rengøringskvaliteten, og særligt hygiejnen er kommet i fokus på grund af COVID-19. Dokumentation af kvaliteten er stadig en stigende opgave.

Det vurderes at aktiviteten på FKB 2679 Rengøringsservice vil stige 2022. Grundet COVID-19 faldt aktiviteten med mere end 40% fra 2019 – 2020.

Det er en del år siden, at FKB 2679 Rengøringsservice er revideret, udvalget ønsker derfor en gennemgang for at sikre, at den stadig er dækkende for branchen.

Det er en almindelig antagelse, at rengøring er noget, alle kan. Den antagelse er et problem i et professionelt erhverv, hvor det er svært at tydeliggøre, at rengøring kræver faglige kompetencer. Det er nødvendigt at formulere fagligheden for at motivere til øget kompetenceudvikling for den enkelte medarbejder.

Der er i dag et stort politisk fokus på grøn omstilling. For at sikre at der er de rigtige muligheder for at medarbejderne i branchen kan blive kompetenceudviklet inden for området, finder udvalget det nødvendigt at få udarbejdet en analyse med fokus på grønomstillingen inden for rengøring og service - er der behov for nye AMU-uddannelser.

Der henvises til **tema 1 i UUL 2021 - 2023**.

Det er helt nødvendigt at være bevidst om at fastholde og hæve kvaliteten i såvel uddannelserne, som i de tilhørende undervisningsmaterialer, der løbende skal revideres. Der er i den forbindelse behov udvikling af to kurser. Desuden er der behov for en faglig / sproglig revision af to kompendier.

Undervisningskvalitet hænger nøje sammen med engagerede og veluddannede lærere, der er bevidste om deres rolle. Desværre opleves det stadig vanskeligt at motivere skolerne til at lade lærerne deltage på konkret efteruddannelse inden for deres fag. Dog opleves en tendens til, at skolerne igen begynder at prioritere fagligheden, men driftsmæssige forhold begrunder ofte, at det ikke sker, selv om lærerne gerne vil opkvalificeres.

Der søges til rengøringsbranchen om følgende:

Analyser, evalueringer og lign.

- Grøn omstilling (Tema 1)

Udvikling - FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og læreruddannelser

- Udvikling af arbejdsmarkedsuddannelse – 2 stk.
- Udvikling / revision af undervisningsmateriale – 2 stk.
- Udvikling af læreruddannelse – 2 stk.
- Revision af FKB 2679 Rengøringsservice

FKB 2636 Ejendomsservice

De kommende års klimaforandringer og stigende fokus på bæredygtighed og skærpede krav til affaldshåndtering (med reference til FN's Verdensmål) vil få betydning for jobområdet inden for ejendomsservice.

Overordnet set forventes denne udvikling at fordrer kompetencekrav til områdets medarbejdere, dels i forhold til at kunne håndtere konkrete, ”håndværksmæssige” følger af klimaforandringer; fx i forbindelse med vedligehold af bygninger, materiel, reparationer, ventilation, genanvendelse, energiløsninger m.v. – samt dels til at kunne agere i forhold til mere ”holdningsmæssige” agendaer; fx i forbindelse med vejledning af beboere og brugere ved reduktion af energiforbrug. Desuden forventes der en stor opgave i forbindelse med vejledning / motivation af beboere og brugere i forhold til affaldssortering /-håndtering.

Uddannelsesudvalget inddrager bl.a. analyser, *”Erfaringer med fjernundervisning på AMU-forløb i SUS”*, 2016 og *”Rapport om efteruddannelsesbehov hos ejendomsserviceteknikere”*, 2018 og *Fremtidige kvalifikationskrav på ejendomsserviceområdet*, 2020 i drøftelserne om branchens udvikling.

Erfaringer siger, at der stadig er mange voksne ufaglærte og faglærte med anden faglig baggrund, der gennemfører erhvervsuddannelsen til ejendomsservicetekniker i branchen. De voksne afklares og opnår merit i forskelligt omfang. Glædeligt er det, at flere unge også i stigende grad søger ind på erhvervsuddannelsen.

Ældre undersøgelser viste, at ejendomsservicebranchen var kendetegnet ved forholdsmæssigt mange ufaglærte og med en høj anciennitet, hvorfor det var vigtigt for branchen at være opmærksom på, at der i de kommende år ville blive mangel på kvalificerede medarbejdere. Fokus var derfor rettet mod at skabe muligheder, så ufaglærte kan løftes til faglært niveau.

Den seneste brancheanalyse for ejendomsserviceområdet blev udarbejdet i 2012 og det formodes, at branchen og herunder kravet til medarbejdernes kompetencer har ændret sig en del siden da. For at kunne vurdere behovet for efteruddannelse, og et evt. behov for revision af den fælles kompetencebeskrivelse 2636 Ejendomsservice, er der behov for at få udarbejdet en brancheanalyse, der kan understøtte en fremtidig udvikling af uddannelser. Specifikt ønskes der bl.a. svar på job- og virksomhedsudvikling - altså en beskrivelse af, i hvilken retning branchen bevæger sig. Hvad der i dag kendetegner området, herunder medarbejderne samt et bud på fremtidens job og krav til medarbejderkompetencer. Analyse kan give indikationer på, om der er behov for at revidere de nuværende kernemål og om der er behov for udvikling af nye/andre kernemål.

Det vurderes, at aktiviteten på FKB 2636 Ejendomsservice vil være uændret til svagt stigende i 2021 grundet det lave niveau i 2020 (Covid 19)

I forbindelse med UUL-puljen 2020-2022 blev der bevilliget midler analysen *”Fremtidige kvalifikationskrav på ejendomsserviceområdet som følge af skærpede krav til affaldshåndtering”*. Resultatet af analysen foreligger endnu ikke, men der forventes at bliver behov for udvikling af en uddannelse. Der henvises til **tema 1 i UUL 2021 - 2023**.

Situationen som følge af Covid 19 har bevirket, at flere skoler har benyttet digitale læringsmidler. I den forbindelse er der kommet fokus på, at der er behov for at udvikle digitale undervisningsmaterialer til bl.a. uddannelserne indenfor FKB 2636 Ejendomsservice. Specifikt handler det om materialer inden for varme, ventilation og energioptimering under et samlet emne: *energieffektivitet*.

Der søges derfor midler til et projekt, hvor der på tværs af uddannelserne kan udvikles digitale undervisningsmaterialer. Der henvises til **tema 2 i UUL-puljen 2021 – 2023**

Der søges til ejendomsservicebranchen om følgende:

Analyser, evalueringer og lign.

- Brancheanalyse med fokus på udviklingstendenser inden for ejendomsservicebranchen
- Udvikling af tværfaglige digitale undervisningsmaterialer.

Udvikling - FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og læreruddannelser??

- Udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser – 1 stk.
- Udvikling / revision af undervisningsmateriale – 2 stk.

FKB 2295 Vagtservice

Den private del af vagt- og sikkerhedsindustrien beskrives i: ”Vagt- og sikkerhedsindustriens - Årsrapport 2021”⁴ fra DI.

Branchen har de senere år også oplevet vækst i omsætningen som følge af øget efterspørgsel efter såvel vagtløsninger som nye teknologiske løsninger.

Siden 2009 og frem til 2020, er omsætningen vokset med 50% – i perioden fra 2019 til 2020 er omsætningen steget med 4,9 %.

Sammenlignet med andre brancher er en forholdsvis stor del af vagt- og sikkerhedsbranchen små og mellemstore virksomheder – og få store virksomheder. Ca. 85% af virksomhederne har under 10 ansatte.

Medarbejderne i vagt- og sikkerhedsbranchen er aldersmæssigt fordelt, så aldersgrupperne fra 25 år til 54 år er nogenlunde ligeligt repræsenteret. De helt unge (18 – 24-årige) og aldersgrupperne over 55 år, er repræsenteret lidt mindre end på arbejdsmarkedet generelt.

Branchens medarbejdere har typisk ingen eller kun en kort formel uddannelse. 87 % af de ansatte i branchen havde i 2019 ingen erhvervskompetencegivende uddannelse eller erhvervsfaglig uddannelse som højeste formelle uddannelsesbaggrund. Til sammenligning er samme tal knap 67 % på det samlede private arbejdsmarked.

Godt hver 8. medarbejder i branchen har udenlandsk oprindelse. Andelen af medarbejdere i branchen med udenlandsk oprindelse er lavere end andelen i den samlede operationelle servicebranche, mens det ligger på niveau med andelen på det private.

En stor del af den professionelle del af vagtbranchen er certificeret. Det medfører, at samtlige medarbejdere skal deltage i to dages relevant efteruddannelse pr. år. Her spiller AMU-uddannelserne en meget vigtig rolle. Der er behov for, at der til stadighed udvikles relevant efteruddannelse for medarbejderne. Efteruddannelse i fleksibel form, målrettet, relevant og med høj kvalitet.

Undervisningen kan ikke altid foregå praksisnær i en vagtsituation. SUS har tidligere fået bevilliget midler til udvikling af små undervisningsfilm, som letter kursisternes forståelse for særlige opgaver i vagtbranchen fx vagtarbejdet ved portvagt. Der er opstået behov for nye undervisningsfilm ”Vagtens arbejde i psykiatrien” og ”P-vagtens arbejde”.

Der henvises til **tema 2 i UUL 2021 - 2023**.

Referencegruppe for Airport Security arbejder med struktur, udvikling og indhold i uddannelser til Airport security. De første uddannelser er godkendt i 2018. Det fulde behov for uddannelser til området er endnu ikke dækket. Derfor søges der om midler til udvikling af endnu en uddannelse til Airport security.

⁴ <https://www.danskindustri.dk/brancher/di-service/analysearkiv/brancheanalyser/2021/vagt--og-sikkerhedsindustriens-arsrapport-2021/>

Prøver har i mange år været et krav i forbindelse med uddannelsen ”Grundlæggende Vagt”. Den afsluttende certifikatprøve til uddannelsen ”Grundlæggende Vagt” skal hele tiden være opdateret, hvilket bevirker, at der er behov for en revision af den elektroniske prøve til ”Grundlæggende Vagt”.

Uddannelsesudvalget har i 2021 fået bevilliget udarbejdelse af en analyse ”Analyse af arbejdsmarkedsuddannelser inden for vagtservice”. Det er analysens formål at analysere, hvorvidt kompetencerne, der indgår i arbejdsmarkedsuddannelsen 48723 Grundlæggende Vagt (6 uger), tilgodeser vagtbranchens behov for uddannelse af medarbejderne. Analysen skal desuden afdække kompetenceudviklingsbehov for personer, der allerede har deltaget i den 6-ugers grundlæggende vagtuddannelse, hvilket kan udmønte sig i udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser. Analysen er endnu ikke færdig, men foreløbige resultater peger på et behov for at få revideret / udviklet et til to kurser i FKB 2295 Vagtservice.

Udvalget har fået en henvendelse fra Justitsministeriet om forsøgsordningen med kommunale tryghedsvagter.

De overordnede rammer for forsøgsordningen er fastsat i flerårsaftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023. Om ordningen fremgår følgende:

”Aftaleparterne er enige om, at der skal etableres en forsøgsordning, der løber i aftaleperioden, hvor kommunerne får bedre mulighed for at anvende vagter, vægtere og eventuelt ny teknologi, der kan supplere politiets arbejde med at opretholde ro og orden. Det er op til den enkelte kommune, om kommunen vil gøre brug af ordningen. Aftaleparterne vil blive præsenteret for en model for den nærmere udformning af forsøgsordningen i første halvdel af 2021. Den konkrete model skal tage højde for eventuelle retssikkerhedsmæssige problemstillinger, ligesom det skal sikres, at kommunen anvender godkendte vagt- og sikkerhedsfirmaer eller godkendte kommunalt ansatte vagter. Forsøgsordningen kræver etablering af det nødvendige lovgrundlag.”

Der er derfor behov for udvikling af to kurser og et deltagermateriale til Tryghedsvagter.

Vagtbranchens undervisningsmaterialer er i fokus. En del af det eksisterende materiale er revideret og opdelt i emner. Der er dog fortsat behov for revision og nyudvikling af flere kompendier.

Det er svært at finde udbud af relevant faglig uddannelse for lærerne i vagtbranchen. Der afholdes derfor hvert år en konference af to dages varighed samt et netværksmøde. Disse arrangementer er helt nødvendige af hensyn til lærernes efteruddannelse og samarbejde.

Det konkluderes, at vagt- og sikkerhedsbranchen er i stærk udvikling. En udvikling, der i høj grad skal styrkes af relevante AMU-uddannelser af høj kvalitet. Der er tæt dialog mellem uddannelsesinstitutioner og branchen og udviklingsopgaver er en vigtig del af denne dialog.

Aktiviteten på FKB 2295 Vagtservice har gennem 2020 faldende. Den forventes at blive let stigende i 2021.

Der søges til vagt- og sikkerhedsbranchen om følgende:

Analyser, evaluering og lign

- Undervisningsfilm – 2 stk. (Tema 2)

Udvikling - FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og læreruddannelser

- Udvikling af arbejdsmarkedsuddannelse – 4 stk.
- Udvikling / revision af undervisningsmateriale – 4 stk.
- Udvikling af læreruddannelse – 1 stk.

FKB 2765 Teltmontage

Den professionelle del af branchen arbejder aktivt med at højne kvaliteten i ydelserne og har stor fokus på de sikkerhedsmæssige aspekter.

Undervisningen udbydes alene af AMU Nordjylland, der er stærkt engageret i et meget tæt samarbejde med DI og 3F. Branchen er en lille branche, hvilket også afspejles i aktiviteten – uddannelser gennemføres med meget store intervaller.

Branchen er udfordret i forhold til udmøntning af certificeringsreglerne for telte og flytbare konstruktioner, der nu har været gældende i nogle år. Der skulle have været gennemført en ny-certificering af teltene fra årsskiftet 2019/2020. Grundet stort arbejdspress og en mere omfattende gennemgang og justering har Transport- og Boligministeriet udsat den nye certificeringsvejlednings ikrafttræden til d. 1. juli 2022. Der forventes således, at der vil blive en høringsrunde i april/maj måned 2022.

Den politiske bevågenhed omkring certificeringsvejledningen for telte og flytbare konstruktioner er betydelig og stiller krav til de nye regler. Ved et møde på Christiansborg tilbage i januar 2020, hvor en stor del af Danmarks festarrangører, Danmarks Tivoliforening, By-og Markedsfester, Brancheforeningen Danske Festudlejere, Spejderorganisationer m.fl. var samlet, viste sig en stor utilfredshed med certificeringsreglerne. Da der var flere politikere til stede ved mødet, har det medført en række krav/ønsker.

I branchen er der således blandede forventninger til fremtiden. Dog forventes der en række nye tiltag og ændringer, der vil få betydning for det administrative som praktiske arbejde omkring teltopstillinger, indretninger m.v.

FKB 2765 Teltmontage blev godkendt i 2007 på baggrund af en analyse på området. Nogle medarbejdere i branchen har været ansat i flere år og har deltaget i AMU-kurser, da de blev udbudt første gang. Nye regler på området vil formegentlig afføde et behov for at få ajourført viden bl.a. inden for certificering.

Den udbydende skole og organisationerne gør en stor indsats for at informere og motivere til uddannelse.

Det vurderes at aktiviteten på FKB 2765 Teltmontage vil være uændret i 2022.

Udvikling - FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og læreruddannelser

Der er på nuværende tidspunkt ikke behov for at søge midler til udvikling inden for FKB 2765 Teltmontage.

FKB 2663 Industriel vask og efterbehandling af tekstiler

Den private del af erhvervsvaskeribranchen beskrives i: ”Erhvervsvaskeribranchen-Årsrapport 2021”⁵ fra DI. Sammenlignet med andre brancher er en forholdsvis stor del af erhvervsvaskerierne store /mellemstore virksomheder. Branchen er, sammenlignet med mange andre brancher, forholdsvis kapital- og ressourceintensiv, da både energi-, tekstil, og vandforbruget er højt. Det har derfor stor betydning, hvordan udviklingen i råstofpriserne er.

⁵ <https://www.danskindustri.dk/brancher/di-service/analysearkiv/brancheanalyser/2021/erhvervsvaskeribranchens-arsrapport-2021/>

COVID-19 fik i 2020 stor betydning for den private del af vaskeribranchen. Nedlukningen bevirkede et markant fald i efterspørgslen af vasketøj.

Ved udgangen af 2020, var der i alt ca. 2.700 fuldtidsansatte i branchen.

37 % af medarbejderne har en anden etnisk oprindelse end dansk og hovedparten er indvandrere fra ikke-vestlige lande, hvilket er en stigning på 1 pct. sammenlignet med 2019. Dermed tilbyder branchen i langt højere grad end det øvrige arbejdsmarked beskæftigelsesmuligheder for udenlandske medarbejdere.

Samtidig tilbyder branchen i særlig grad beskæftigelse til medarbejdere uden erhvervskompetencegivende uddannelse. 49% har ikke afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket er højt, sammenlignet med det private arbejdsmarked, hvor andelen er 32%.

Yderligere 31% har afsluttet et erhvervsfaglig praktik- og uddannelsesforløb.

I perioden fra 2019 til 2020 er omsætningen i faldet med 4,7%, i samme periode er beskæftigelsen faldet med 200 fuldtidsansatte.

I takt med beskæftigelsesfremgangen generelt er det et stigende problem for branchen at rekruttere medarbejdere.

Medarbejdere med lang anciennitet i branchen er på vej på pension nu og i de kommende år.

Nye medarbejdere forventes at have andre faglige forudsætninger og en anden tilgang til jobbet – at et job i vaskeribranchen ikke er et ”job for livet”.

Der tales om en fremtid med et formodet større medarbejderflow, hvor fagligheden grundet en kortere anciennitet kommer under pres. Der formodes at opstå et kompetencegab over de kommende 5-10 år.

Virksomhedernes struktur, arbejdsorganiseringen, arbejdsprocesserne og teknologiudviklingen er industripræget. Vaskeriindustriens produktionsforhold ændres og ny teknologi vinder større indpas.

Medarbejdernes kompetencegab kan opstå inden for det vasketekniske område men i lige så stor udstrækning i relation til, at en større gruppe medarbejdere formodes at have udfordringer med at benytte teknologien i virksomhederne.

På den baggrund er der behov for at få udarbejdet en analyse af medarbejdernes kompetencer i dag og kompetencebehovet i fremtiden med henblik på at udvikle et uddannelsesstilbud, der til stadighed kan understøtte fremtidens medarbejdere i branchen.

Der henvises til **tema 1 i UUL 2021 - 2023**.

I branchen er der stadig et stigende fokus på bæredygtighed, herunder optimering af diverse forbrugsmidler som vand, kemi og el.

Dette fokus forventes at kunne blive tilgodeset via AMU's nuværende portefølje.

Der har gennem de sidste år været en forholdsvis lille aktivitet på uddannelserne inden for området.

Det vurderes, at aktiviteten på FKB 2663 Industriel vask og efterbehandling af tekstiler vil være uændret i 2021.

Zealand Business College udbyder AMU-uddannelser til branchen på landsplan. Der er etableret et lokalt uddannelsesudvalg, der i samarbejde med skolen og Efteruddannelsesudvalget løbende vurderer drift og udvikling.

Analyser, evalueringer og lign.

- Brancheanalyse af medarbejderkompetencer i vaskeriindustrien

Udvikling - FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og læreruddannelser

Der er på nuværende tidspunkt ikke behov for at søge midler til udvikling inden for FKB 2663 Industriel vask og efterbehandling af tekstiler.

FKB 2660 Pleje af hår hud og negle

AMU-efterruddannelse har et imageproblem i frisørbranchen.

Branchen efterspørger øget fleksibilitet og kvalitet i udbuddene og manglende information om udbud. Parterne bag FKB 2660 Pleje af hår hud og negle (dofk og DFKF) opfordrer skolerne til at sende datoer med, hvornår AMU-kurser bliver udbudt, til de to fagorganisationer, så datoerne kan offentliggøres i fagbladene.

Branchen benytter sig alternativt af kurser arrangeret af private leverandører.

Det eksisterende kursusudbud vurderes løbende i dialog mellem de fire skoler, der udbyder uddannelserne, og Efteruddannelsesudvalget. Fra 2018 til 2019 var der en svag stigning i afholdte AMU-kurser. Som følge af Covid-19 er aktiviteten dog faldet drastisk (mere end 75%) i 2020 i forhold til 2019.

Der udtrykkes bekymring over det store fald i aktiviteten i AMU, men der forventes en svag stigning i 2022.

Ovenstående udfordringer debatteres på møder mellem udvalget og skolerne, der udbyder FKB'en.

Udvikling - FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og læreruddannelser

Der er på nuværende tidspunkt ikke behov for at søge midler til udvikling inden for FKB 2660 Pleje af hår hud og negle.

FKB 2698 Tandteknik

Arbejdet i den faste del af branchen, dvs. på dentallaboratorierne, har gennem årene ændret sig på forskellige måder. I en periode blev en del fast protetik outsourcet til laboratorier uden for landets grænser. Nogle af disse opgaver er hjemtaget igen.

Teknologien i branchen er inde i en udvikling, hvor mange opgaver, der tidligere blev løst manuelt, i dag kan løses via fx oralscanning - "billeder", der overføres elektronisk til fræsere. Fremstillingstiden er reduceret og antallet af medarbejdere er, som følge heraf, også reduceret.

Inden for den aftagelige del af branchen, forventes det, at efterspørgslen efter kliniske tandteknikere fortsat vil være stigende. Dels fordi der i dag er mangel på kvalificeret arbejdskraft og dels fordi det, ud fra autorisationsregisteret, må forventes at op til 25% af de aktive kliniske tandteknikere går på pension inden for den nærmeste årrække.

Tilsvarende gør sig i nogen grad også gældende inden for laboratorieområdet; også her forventes et generationsskifte inden for de kommende år.

Nogle laboratorier og klinikker vil fortsat fungere som selvstændige laboratorier og klinikker, andre vil lukke, mens andre igen bliver indlemmet i /indgår samarbejde med en tandlægepraksis, der således kan tilbyde en totalleverance.

Faget vil som helhed stadig efterspørge kvalificeret arbejdskraft.

Arbejdsmetoderne inden for den aftagelige del af branchen, har ikke ændret sig over en lang årrække. Der er dog en forventning om, at der i nærmeste fremtid vil ske ændringer. Den digitale udvikling inden for faget er nu så langt, at det er muligt at scanne bløddele og printe del-proteser og formentlig hurtigt helproteser. Flere i branchen forventes at investere i digitale løsninger i de kommende år.

Ovenstående vil formegentlig afføde et efteruddannelsesbehov inden for få år.

Der er og har i flere år, været en meget lav AMU-aktivitet, hvilket efteruddannelsesudvalget og den udbydende skole har sat øget fokus på.

På baggrund af intentionen i Trepartsaftalen om et styrket AMU, er uddannelsesporteføljen blevet gennemgået.

Kernemålene tilknyttet FKB 2698 Tandteknik tilgodeser korte kurser med et præcist indhold inden for ny teknologi fx cad/cam og inden for implantater. Det sidste er i dag, for en del af befolkningen, blevet et reelt alternativ til aftagelige proteser.

Udvikling - FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og læreruddannelser

Der er på nuværende tidspunkt ikke behov for at søge midler til udvikling inden for FKB 2698 Tandteknik.

FKB 2661 - Urmageri

Branchen benytter alene AMU som efteruddannelse af faguddannede urmagere. Gennem de sidste år har der været en meget lav AMU-aktivitet.

Udvikling - FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og læreruddannelser

Der er på nuværende tidspunkt ikke behov for at søge midler til udvikling inden for FKB 2661 - Urmageri.

Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri

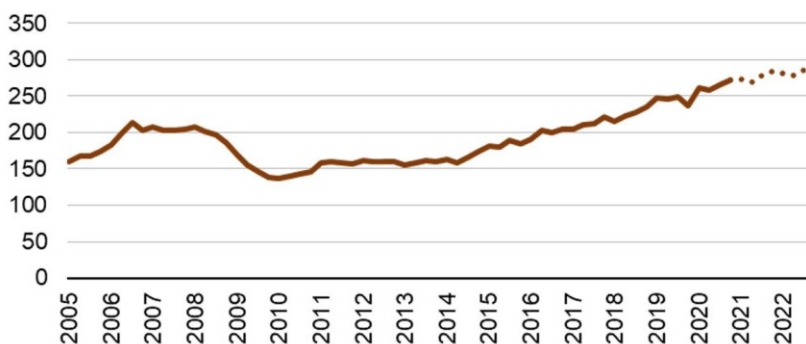
Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse til UUL21-23

"Mens coronakrisen igen har ramt dansk økonomi med hårde restriktioner og nedlukninger hen over vinteren, har bygge- og anlægsbranchen fortsat fremgangen." Kilde; DI Analyse, april 2021

Bygge- og anlægsinvesteringer stiger under coronakrisen

Sæsonkorregeret årsniveau af bygge- og anlægsinvesteringer

Mia. kr.

Tendenser og udfordringer i bygge- og anlægsbranchen

Bygge- og anlægsbranchen har været mindre ramt af restriktioner og nedlukninger på grund af coronakrisen end andre dele af erhvervslivet. På langt de fleste byggepladser og i private hjem har arbejdet kunnet fortsætte som hidtil under visse forholdsregler.

Boliginvesteringerne, som udgør knap halvdelen af de samlede bygge og anlægsinvesteringer, forventes at vokse med 5,5 pct. i 2021 og 3,5 pct. i 2022. Dette er til trods for, at boliginvesteringerne er steget betragteligt i de senere år blandt andet som følge af en kraftig befolkningstilvækst i de større byer, som har skabt en høj aktivitet i nybyggeriet. Det forventes dog, at nybyggeriet af boliger aftager lidt i 2022, men at det stadigvæk vil være på et højt niveau.

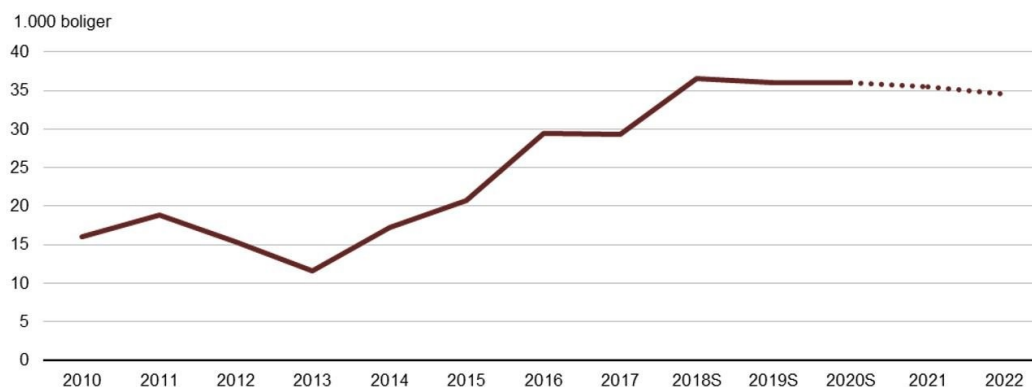
Der ventes fremgang i investeringerne i renoveringer, som dermed fortsat vil udgøre et solidt fundament under aktiviteten i bygge- og anlægsbranchen. Dette skyldes blandt andet et rekordhøjt antal bolighandler, hvor der ofte renoveres i forbindelse med køb eller salg samt et generelt større fokus på energirenoveringer. Samtidig har det historisk lave renteniveau og stigende boligpriser øget friværdien for mange af landets boligejere, som blandt andet anvendes til forbedringer af boliger.

Boligbyggeriet har været drivkraften i aktiviteten i bygge- og anlægsbranchen siden 2013. I 2018-2020 blev der bygget rekord mange boliger. Det har bl.a. været drevet af den demografiske udvikling, samt af at flere er flyttet til byerne.

Det ventes dog, at boligbyggeriet har toppet i 2018-2020. Boligbyggeriet vil dog fremover fortsat være på et meget højt niveau, da efterspørgslen på boliger er stor, og der er en meget høj handelsaktivitet. Efterspørgslen er drevet af behovet for flere boliger i de større byer og omegnskommuner.

Udviklingen i boligbyggeriet

Antal påbegyndte boliger, 2010 - 2022

Anm.: Niveauerne for 2018-2020 er opjusteret på baggrund af historiske erfaringer. Tal for 2021 og 2022 er DI's skøn. Kilde: Danmarks Statistik og DI

Der ventes fremgang i investeringerne i renoveringer, som dermed fortsat vil udgøre et solidt fundament under aktiviteten i bygge- og anlægsbranchen. Dette skyldes blandt andet et rekordhøjt antal bolighandler, hvor der ofte renoveres i forbindelse med køb eller salg samt et generelt større fokus på energirenoveringer. Samtidig har det historisk lave renteniveau og stigende boligpriser øget friværdien for mange af landets boligejere, som blandt andet anvendes til forbedringer af boliger.

Samlet set forventes de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer (ud over boliger) at stige med 3,3 pct. i 2021 for derefter at stige med yderligere 2,7 pct. i 2022.

På den baggrund ventes beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen at vokse med cirka 3.400 personer i 2021, primært drevet af reparationer og vedligeholdelse samt Femern – Bæltforbindelsen. Prognosen tegner et billede af et arbejdsmarked i byggeriet med pres på, særligt i 2021, dog ikke så meget, at vi vurderer, at der er tale om overophedning. Og toppen af presset ventes allerede at aftage af i 2022, hvor der ventes en tilbagegang på cirka 1.500 personer primært pga. aftagende aktivitet i almene boliger. Kilde: DI, analyse, april 2021.

Udviklingsbehov og kursusaktivitet på BAIs FKB'er

2206 Tagdækning

I denne fkb er afdækket behov for udvikling af et mål med tilhørende undervisningsmateriale omhandlende bæredygtig tagdækning.

I perioden 2019 -2020 ses et væsentlig fald i kursusaktivitet på FKB 2206. Kursusaktiviteten forventes at være status quo for 2022.

2207 Anlægsarbejder

I denne fkb søges midler til udvikling af en række nye mål, revision af nuværende mål samt udvikling af undervisningsmateriale. Der søges ogs midler til udvikling af faglæreruddannelse omhandlende bæredygtigt anlægsarbejde.

I perioden 2019 -2020 ses både fald i kursusaktivitet for visse uddannelser og væsentlig stigning i kursusaktivitet for andre uddannelser særligt indenfor kloakering på FKB 2207. Samme aktivitetsmønster forventes i 2022 - og kan aktivitet på specifikke kurser ikke forudsiges.

2208 Asfaltbelægninger

Branchen ønsker udviklet to nye mål, en række undervisningsmaterialer og en faglæreruddannelse om produktion af vej-asfalt, og der søges UUL midler til dette.

I perioden 2019 -2020 ses et væsentlig fald i kursusaktivitet på FKB 2208. I 2021 forventes dog mindre stigning i kursusaktiviteten.

2209 Bygge og anlægsopgaver i lettere materialer

I denne fkb søges midler udvikling af 6 nye mål, flere omhandlende bæredygtighed, en række undervisningsmaterialer samt midler til faglæreruddannelse om bæredygtighed i værdikæden.

I perioden 2019 -2020 ses generelt fald i kursusaktivitet på mål i denne fkb – desværre forventes der ikke stigning i kursusaktivitet i 2022.

2210 Gulvlægning og vådrumsopgaver med vådrumssikring

Der er afdækket behov for revision af et nuværende undervisningsmateriale, som der søges udviklingsmidler til.

I perioden 2019 -2020 ses både fald i kursusaktivitet for visse uddannelser og væsentlig stigning i kursusaktivitet for andre uddannelser. Samme aktivitetsmønster forventes i 2022.

2211 Bygge og anlægsopgaver i tungere materialer

Der søges midler til udarbejdelse af 3 nye mål, en række undervisningsmaterialer og en faglæreruddannelse om bæredygtigt byggeri i murerbranchen.

I perioden 2019 -2020 ses generelt fald i kursusaktivitet på mål i denne fkb – desværre forventes ikke stigning i kursusaktivitet i 2022.

2212 Beton – og montagebyggeri

Der søges midler til udarbejdelse af 3 undervisningsmaterialer.

I perioden 2019 -2020 ses både fald i kursusaktivitet for visse uddannelser og stigning i kursusaktivitet for andre uddannelser særligt på kurser omhandlende armering. Samme aktivitetsmønster forventes i 2022 – dog kan aktivitet på specifikke kurser ikke forudsiges.

2213 Konstruktion og montage i glas og aluminium

Skoler og branche har ikke ydret behov for nye udviklingstiltag.

Aktiviteten på denne FKB er så lav, at der er ikke registreret aktivitetstal i Datavarehuset. Fagområdet er smalt, og begrænset kursusaktivitet forventes også i 2022.

2214 Industriel fremstilling af betonvarer/-elementer

Branchen ønsker udviklet 2 nye mål og der søges endvidere om midler til revision af undervisningsmaterialer.

I perioden 2019 -2020 er kursusaktivitet steget med væsentligt på kurser omhandlende Betonteknologi - fremstil. af konstruktionsbeton. Samme aktivitetsmønster forventes i 2022 – dog kan aktivitet på specifikke kurser ikke forudsiges.

2215 Bygnings- og automaling samt skilteproduktion mv.

Malerfagets fællesfaglige udvalg ønsker udviklet ét nyt mål med tilhørende undervisningsmateriale.

Der har i perioden 2019 -2020 været fald i kursusaktivitet på mål i denne fkb. Desværre forventes samme tendens i 2022.

2217 Nedrivning og affaldshåndtering

Nedriverbranchen ønsker, at der udvikles 2 mål, endvidere har AMU-udbyder behov for midler til udvikling af række undervisningsmaterialer.

I perioden 2019 -2020 ses væsentligt fald i kursusaktivitet i mål tilhørende 2217. Der forventes stigning i aktivitetsmønster for 2022 - dog kan aktivitet på specifikke kurser ikke forudsiges.

2218 Affaldsdeponering

Der er kommet ny regler på brancheområdet, og der søges derfor midler til udvikling af 3 nye mål med tilhørende undervisningsmaterialer.

I perioden 2019 -2020 har der været høj kursusaktivitet på visse mål og faldende kursusaktivitet på andre mål. Der forventes øget kursusaktivitet i 2022.

2258 Planlægning, styring og samarbejde i bygge og anlæg

Der søges midler til udvikling af 3 nye mål der begge omhandler bæredygtigt byggeri. Endvidere søges midler til udvikling af et nyt og revision af nuværende undervisningsmaterialer.

I perioden 2019 -2020 har der været høj kursusaktivitet på visse mål og faldende kursusaktivitet på andre mål. Samme aktivitetsmønster forventes i 2022 – dog kan aktivitet på specifikke kurser ikke forudsiges.

2602 Anvendelse af entreprenørmateriel

Der søges udviklingsmidler til udarbejdelse af undervisningsmaterialer til omhandlende tårnkran samt udvikling af faglærerruddannelse om brug af teleskopløsser med kranfunktion og anhugning.

I perioden 2019 -2020 har der været særdeles høj aktivitet på flere kurser i FKB'en. I 2022 forventes forsat høj kursusaktivitet dette som følge af Femernbælt projektet samt andre store entrepriser, der er blevet konsolideret i 2021.

2615 Stilladsmontage

Brancheudvalget for stilladsmontage ønsker revision af en række målformuleringer, hvorfor der søges udviklingsmidler til dette. Der søges også midler til faglærerruddannelse omhandlende nye opsætningsmetoder af stilladser.

I perioden 2019 -2020 ses generelt fald i kursusaktivitet på mål i denne fkb. I 2022 forventes en mindre stigning i kursusaktiviteten.

2633 Boringer på land og jordbundsundersøgelser

I denne fkb søges midler til undervisningsmaterialer samt udvikling af faglærerruddannelse om anvendt boreteknik og ledelse af borearbejde.

I perioden 2019 -2020 har der været aktivitetsvækst på flere mål i fkb'en. Samme aktivitetsmønster forventes for 2022.

2644 Isolering af tekniske anlæg

Skole og branche ønsker udviklet nyt mål om bæredygtig tagdækning med tilhørende undervisningsmateriale.

I Datavarehuset har der ikke været aktivitetsdata at trække i perioden 2019 -2020, formodentligt pga af lav aktivitet på kurserne i denne fkb. Samme aktivitetsmønster forventes for 2022.

2872 Fugearbejde med fleksible fugematerialer

Branchen søger midler til udvikling af nyt mål om bæredygtigt fugearbejde med tilhørende undervisningsmateriale. I Datavarehuset er der ikke aktivitetsdata at hente – sandsynligvis fordi FKB'en blev udviklet i 2020 og aktivitetsdata endnu ikke er til rådighed i Datavarehuset.

Behovsredegørelse for udvikling af analyser

BAI søger midler til en analyse, der relaterer til tema 2; "Fjernundervisning og digital læring der styrker undervisningskvaliteten og indlæringen".

Titel: Analyse - Fjernundervisning og digital læring – teoretisk kloakmesteruddannelse.

Analysens formål:

Formålet med projektet er udvikle nye og mere fleksible digitale uddannelses tilbud og undervisningsmaterialer til den teoretiske kloakmesteruddannelse. Formålet er at videreudvikle de hurtigt omlagte undervisningsforløb, der blev taget initiativ til, da fremmøde på uddannelsesinstitutionerne ikke var muligt. Erfaringerne herfra er, at følgende skal prioriteres: Undervisningsmaterialerne skal kunne tilgås mere selvstændigt, digitale undervisningsforløb skal sikre, at der er nem interaktion mellem underviser og kursist og kursisterne imellem.

Der søges endvidere midler til 2 analyser, der begge omhandler bæredygtigt byggeri – dvs. tema 1 "Grøn omstilling".

Titel: Analyse – BAI's jobområder vedr. bæredygtig byggeri.

Efteruddannelsesudvalget ønsker at inddrage den grønne omstilling/ bæredygtighed i byggeriet i det daglige på arbejdsmarkedet inden for alle BAI's 17 jobområder. Udvalget ønsker at undersøge beskrivelsen af alle BAI's eksisterende jobområder med henblik på kortlægning af behovet for kompetenceudvikling, der understøtter opfyldelsen af den nationale strategi for bæredygtigt byggeri.

Titel: Analyse – Kompetencebehov vedr. bæredygtig byggeri.

Efteruddannelsesudvalget ønsker at afdække behovet opkvalificering eller specialisering i kompetencer, der understøtter de 5 indsatser i den Nationale strategi for bæredygtigt byggeri. Med udgangspunkt i de nye TAK'er inden for hvert af BAI's jobområde, ønsker udvalget at kortlægge behovet for kompetencer på arbejdsmarkedet for medarbejdere i funktioner, der arbejder med bæredygtigt byggeri på byggepladserne.

Undersøgelsen skal indeholde forslag til, hvilke udviklingstiltag udvalget med fordel kan foretage, for at dække medarbejderne behovet for kompetencer for inden for bæredygtigt byggeri.

Alle 3 analyser søges som 1. prioritet.

Beskrivelse af udviklingsbehov for revision af fkb'er, udvikling af nye eller revision af arbejdsmarkedsuddannelser, undervisningsmaterialer og læreruddannelser

Nedenfor ses fordeling af antal udviklingsopgaver der søges UUL midler til og evt tilhørsforhold til tema:

Revision af FKB (1 + 2. prioritet)	Udvikling/rev. af mål (1 + 2. prioritet)	Udvikling/rev. af undervisningsmateri- ale (1 + 2. prioritet)	Udvikling af faglæ- reruddannelse (1 + 2. prioritet)
4	33, herunder 16 i Tema 1	65, herunder 15 i Tema 1	12, herunder 5 i Tema 1

Se endvidere "Oversigt over antal udviklingsopgaver vedr. FKB mv UUL puljen 22-23 (også kaldet UUL2021-23) der er fremsendt i ansøgningen.

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2022

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse

Overordnede tendenser

Før coronapandemien ramte Danmark, var den danske økonomi i et opsving, der havde varet siden 2015. Økonomien var grundlæggende sund, og beskæftigelsen stigende. Men med et hårdt slag faldt både beskæftigelsen, produktionen og eksporten. Og selvom nogle brancher - heriblandt installationsbranchen - er sluppet mildere igennem end andre, vil kalenderen ramme år 2022, før hele økonomien har genvundet niveauet fra før coronakrisen.

TEKNIQ Arbejdsgivernes Markedsanalyse¹ indeholder en analyse af udviklingen i installationsbranchens aktivitet. Omsætningen for vvs-branchen tog ligeledes et større dyk på 12,4 % i første halvår 2020, mens elbranchen modsat havde en stigning på 5,1 %. Samlet set forventes et fald på 4,3 % i omsætningen for hele installationsbranchen i 2020, som dog ca. udlignes med en stigning på 4,5 % i 2021.

Beskæftigelsen i installationsbranchen har allerede genvundet niveauet på godt 48.000 beskæftigede, ledigheden i installationsbranchen steg efter de indledende nedlukninger i marts, men siden maj 2020 har ledigheden generelt været faldende, og er nu stort set tilbage på 2019-niveau for el- og vvs-branchen. Der er risiko for en mindre stigning på baggrund af pandemiens fremtidige bølger.

Efter seks år i træk med vækst og et 2019 med den højeste omsætning siden før finanskrisen, forventes omsætningen i installationsbranchen samlet at falde 4,3 % i 2020. Året startede godt, men allerede i første halvår af 2020 faldt omsætningen i installationsbranchen samlet med 3,5 % sammenlignet med samme periode i 2019. Nedgangen kommer fra et fald i omsætningen i vvs-branchen, alt imens omsætningen i elbranchen steg i samme periode.

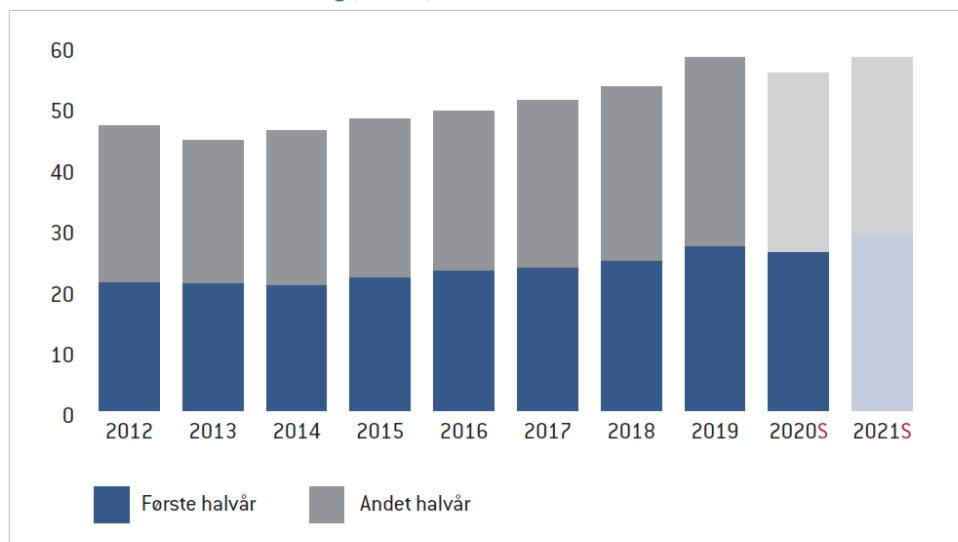
Omsætningen i installationsbranchen lå på ca. 26 mia. kr. i første halvdel af 2020. Dette svarer til et fald på knap 1 mia. kr. sammenlignet med samme periode i 2019. Igen dækker det over betydelige forskelle imellem el og vvs-branchen.

Omsætningen for vvs-virksomhederne er faldet med godt 12 % i første halvdel af 2020 sammenlignet med første halvdel af 2019.

For elbranchen så

udviklingen positiv ud, hvor omsætningen er steget 5,1 % sammenlignet med første halvår af 2019.

Installationsbranchens omsætning (mia. kr.)

Anm.: Omsætningen er summen af den kvartalsvise omsætning. Prognosen for 4. kvartal 2020 er lavet på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse udarbejdet af TEKNIQ Arbejdsgiverne. Prognosen for 2021 er for hele året.

Kilde: Danmarks Statistik, BYGOMS1 og særudtræk samt egne beregninger.

¹ TEKNIQ Arbejdsgivernes Markedsanalyse 2021

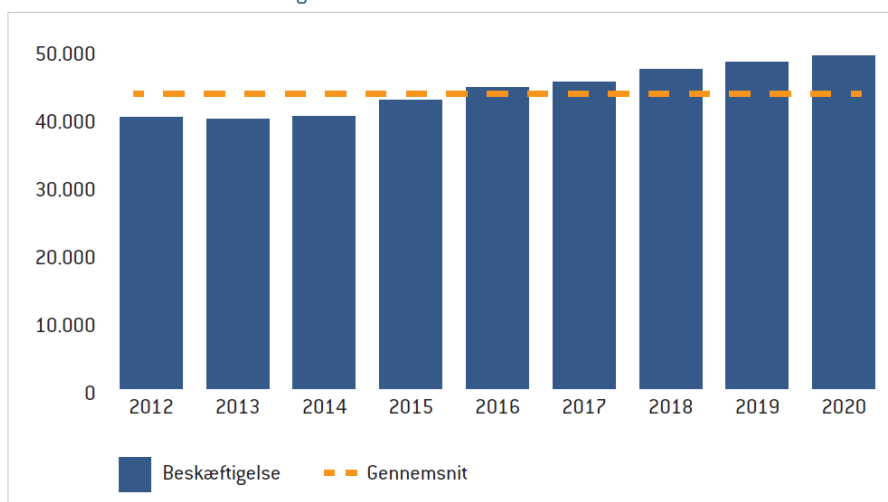
<https://ipaper.ipapercms.dk/TEKNIQ/Markedsanalyse/markedsanalyse-2021/>

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2022

Beskæftigelsen har generelt været stigende i en længere årrække. Elbranchen beskæftigede over 30.000 i første kvartal af 2020, alt imens vvs-branchen beskæftigede over 18.000. Da coronapandemien brød ud, faldt beskæftigelsen, og mange i installationsbranchen var begrænset i produktionen på grund af mangel på efterspørgsel. I april 2020 oplevede 40 % af vvs- og blikkenslagervirksomheder begrænsninger i produktionen grundet manglende efterspørgsel, imens det var 34 % af virksomheder indenfor elinstallation. I dag er det igen langt oftere mangel på arbejdskraft, der er en begrænsende faktor, og beskæftigelsen i installationsbranchen lukkede 2020 med 48.170 beskæftigede og er dermed tilbage på højde med 2019.

Installationsbranchens beskæftigelse

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort som gennemsnit af årets kvartaler.
Kilde: Danmarks Statistik, BYG1 samt egne beregninger.

Ledigheden i installationsbranchen blev højere fra marts og frem til maj 2020 ifølge tal fra Dansk El-forbund og Byggefagenes A-kasse. Ledigheden har siden været nedadgående og er nu på og under 2019-niveauet for både el- og vvs-faget.

Ledigheden blandt elektrikere er tilbage på 2019-niveau. Den var således på 1,53 procent i august 2021 mod 2,42

procent i august 2020 og 1,55 procent på samme tid 2019. Tilsvarende var ledigheden blandt vvs-energiuddannede på 1,90 i august 2021 mod 3,78 procent i august 2020 og 2,52 procent i august 2019. Der var i 2019 5 og 2020 6 ledige skorstensfejere i august måned.

Forventningerne til 2021 er fortsat positive, da det danske boligmarked er stærkt, og der forventes kommende renoveringer, som blandt andet understøttes af de politiske tiltag på finansloven 2021. Derfor forventes en fremgang i omsætningen på 4,5 % i 2021.

Installationsbranchens langsigtede drivers er dog stadig i markedet og påvirkes ikke af covid19-pandemien. Industrien efterspørger fortsat intelligente tekniske installationer inden for automatisering, energieffektivisering og styring, mens indeklima og energioptimering efterspørges til bolig og kontorejendomme. Dette skaber efterspørgsel efter installationsbranchens kompetencer i de kommende år.

Der er markant efterspørgsel efter installationsbranchens kompetencer. Elektrikere og vvs-energiuddannede vil få en nøglerolle i stort set alle dele af den grønne omstilling, og det bliver dem, der skal hjælpe med at sikre den grønne omstilling.

Det skal de gennem energivurderinger af de tekniske installationer i bygninger og efterfølgende forbedringer og udskiftninger. De skal bistå ved omstillingen til bæredygtige energikilder og elektrificeringen af det danske energiforbrug. Og de skal anvende de nye muligheder, den teknologiske udvikling giver for at integrere forskellige installationer og indregulere dem som "smarte" installationer. Det medfører nye kompetencebehov for elektrikere og vvs-energiuddannede. Initiativerne til at gennemføre den grønne omstilling forudsætter derfor i meget høj grad vvs-energiuddannede og elektrikere og efterspørgslen efter disse to faggrupper vil derfor kun blive større.

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2022

Analyse: Forsøg med interaktivt digitalt materiale og implementering i undervisning om varmepumper

Tema 1 og 2: Grøn omstilling og digital læring

Det nationale mål om 70 % reduktion af CO₂-udledninger i 2030 kræver markante ændringer af energisystemet. Varmepumper som bæredygtig energikilde kommer derfor til at have en central placering i den grønne omstilling. En varmepumpe virker ved at udnytte solenergien i jorden eller udeluften. Kort fortalt flytter en varmepumpe energi fra et lavt temperaturniveau til et højere temperaturniveau vha. en kølekreds som så leveres til slutbrugen. Kølekredsen drives med elektricitet.

Med en varmepumpe kan man typisk skære helt op til 60 procent af den nuværende varmeregning, i forhold til el-varme. Tilsvarende kan man spare cirka 55 procent i forhold til oliefyr, og omkring 50 procent, hvis man opvarmer med gas. Den besparelse forudsætter dog, at varmepumpen er indreguleret rigtigt i forhold til, hvordan den skal bruges og selvfølgelig, at der ikke er fejl på den. Det er kompetencer, der skal opnås gennem AMU-systemet.

Mulighederne for at anvende digitalisering i uddannelsessammenhæng er som nævnt ovenfor mange og interessen – både politisk, fagligt og økonomisk – for at udnytte de muligheder den digitale udvikling har medført er stor.

I 2020 gennemførte ETIE og EVU UUL-projekt 141587 UUL 2019-2021 ETIE: Forsøg med digitalisering i undervisningsforløb om bæredygtighed i energiforbrug. Formålet med det daværende projekt var at indhente konkrete erfaringer med at udvikle digitale læringsmidler, der tog udgangspunkt i virkelige problemstillinger og øgede deltagernes læringsudbytte. ETIE indhentede vigtige erfaringer i projektet, som vi nu ønsker vi at bygge videre på. Denne gang i form af at udvikle og afprøve interaktive elementer og ved at arbejde systematisk med at implementere de udviklede elementer i den konkrete undervisning og dermed sikre projektets forankring og videreførelse.

Målene med projektet er at:

- forbedre læringsudbyttet ved at skabe visuel, interaktiv, innovativ og engagerende undervisning
- forbedre målgruppens evne til at udføre opgaver som fx at foretage dimensionering og energibesparende tiltag samt styrke kompetencerne i fejlfinding og indregulering af varmepumper
- skabe større dialog og samarbejde mellem eleverne
- Styrke undervisernes brug af digitale læringsmidler i undervisningen

ETIE søger på den baggrund om 1.335.530 kr. til at undersøge, hvordan man kan styrke kvaliteten og øge læringsudbyttet ved at gøre digitale elementer interaktive, dvs. aktivt brugerinvolverende, og hvordan man systematisk kan understøtte lærerne i, at digitale læringsmidler anvendes i konkrete undervisningssituationer.

Tema 1: Grøn omstilling

I 2021 gennemfører ETIE med en bevilling fra UUL-20-22-rammen en analyse om fremtidens kompetencer for elektrikere og vvs-energiuddannede til at understøtte grøn omstilling.

Analysen er endnu ikke afsluttet, men det forventes, at den vil nå frem til anbefalinger om nye arbejdsmarkedsuddannelser og udvikling af nye materialer til eksisterende kurser, så de eksisterende kurser får et større fokus på den grønne omstilling.

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2022

Der søges om tilskud til udvikling af **ét mål med undervisningsmateriale og læreruddannelse** til FKB 2863 Bygningers el-installationer.

Der søges om tilskud til at revidere **undervisningsmateriale til to uddannelsesmål** til FKB 2854 Intelligente bygningsinstallationer og CTS-anlæg.

Der søges om tilskud til udvikling af **to mål med undervisningsmateriale og læreruddannelse** til FKB 2861 Vvs-installationer og vedvarende energiløsninger.

Der søges om tilskud til at revidere **undervisningsmateriale til to uddannelsesmål** til FKB 2861 Vvs-installationer og vedvarende energiløsninger

Højspænding

Den grønne omstilling indebærer i høj grad en stor omlægning af energiforbruget på grund af den omfattende elektrificering, der blandt andet sker, fordi elektricitet med vind og sol nu produceres CO₂-neutralt og til lavere priser end med fossile brændsler eller a-kraft, og fordi elektricitet i kraft af en voldsom teknologisk udvikling nu kan omsættes til lys, varme, kulde og bevægelsesarbejde. Det kommer til at medføre et stort pres på el-forsyningsnettet, hvor man i dag bruger ca. 35 TWH om året i Danmark til et forventet forbrug om 10 år på 71 TWH. Samtidig melder virksomhederne, der arbejder med højspænding og elforsyning, at de mangler elektrikere med kompetencer på dette område.

Der søges om tilskud til at udvikle **seks mål med undervisningsmateriale og én læreruddannelse** til FKB 2866 Vedvarende energi- og forsyningsanlæg - el

Cybersikkerhed

Udviklingen i installations- og industribranchen er identisk med den udvikling, som ses ved digitalisering i det øvrige samfund, men rammer langt bredere end når digitalisering normalt behandles. Den stigende digitalisering har nemlig en bagside i form af en større potentiel eksponering for forskellige former for cyberangreb, der kan medføre forstyrrelser, nedbrud eller tab af data eller kontrol. Installations- og industribranchen er i den forbindelse i en særlig situation, da en lang række af de digitale løsninger, der arbejdes med, også har en forbindelse til den fysiske verden. Derved vil et cyberangreb potentielt kunne have omfattende konsekvenser og forårsage uheld og skader i den fysiske verden i form af voldsomme materielle skader, personskade eller i yderste konsekvens dødsfald. Mange intelligente og digitale løsninger er baseret på sensorer, der løbende foretager dataopsamling fra omgivelserne bl.a. om folks handlinger og dermed potentielt opsamler data om personlig adfærd og rutiner. Denne form for oplysninger er ofte personoplysninger. Det betyder, at behandlingen skal ske med passende sikkerhed, ligesom evt. brud på sikkerheden omkring persondata vil være omfattet af EU's persondataforordning (GDPR).

Der søges om tilskud til at udvikle **to mål med undervisningsmateriale og én læreruddannelse** til FKB 2856 Tele- og datateknik

Skorstensfejerområdet

Det internationale fokus på klimaforandringer og herunder på regenerativ og energetiske (bioenergi) energiformer, afvikling af fossilt brændsel samt på partikelforurening påvirker skorstensfejerbranchen og de fremtidige udviklingsmuligheder inden for den.

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2022

Der søges om tilskud til udvikling af **1 uddannelsesmål med undervisningsmateriale** under FKB 2260 Skorstensfejerarbejde.

Udenfor tema

Nye undervisningsforløb om automation

I 2021 gennemfører ETIE med en UUL-bevilling en analyse af installationsvirksomheders kompetencebehov i relation til opgaver i industrien. Analysen er ikke afsluttet, men de første indikationer fra analysearbejdet viser, at der kan være et behov for at gennemgå amu-udbuddet på automationsområdet. På den ene side for at sikre, at det eksisterende udbud modsvarer de ønsker til kompetencer på kendte områder, som analysen når frem til og på den anden side at udvikle kurser inden for de nye områder, der bliver identificeret.

Der søges om tilskud til at revidere **5 uddannelsesmål og undervisningsmateriale til 10 kurser** inden for FKB 2851 Elektrisk automation på aut. maskiner og anlæg.

Der søges om tilskud til at udvikle **3 nye uddannelsesmål med undervisningsmateriale og læreruddannelser** inden for FKB 2851 Elektrisk automation på aut. maskiner og anlæg.

IoT og Dataanalyse

I 2019 fik ETIE på baggrund af en bevilling fra UUL-puljen for 2019, gennemført en analyse om Internet of Things (IoT) og data analytics og betydningen af denne teknologiudvikling for el- og vvs-branchen. Analysen er udarbejdet af Teknologisk institut med ETIE som styregruppe. I 2020 og 2021 er der udviklet nye AMU-tilbud og undervisningsmateriale til disse kurser. Det er dog også en kompetence, der skal opbygges blandt underviserne på skolerne, og ETIE ønsker derfor at udvikle en læreruddannelse til de fire nye kurser.

Der søges om tilskud til at udvikle **læreruddannelse til et kursus** inden for FKB 2861 Vvs-installationer og vedvarende energiløsninger

Der søges om tilskud til at udvikle **læreruddannelse til tre kurser** inden for FKB 2863 Bygningers elinstallationer

Faglæreruddannelse

El- og vvs-branchens læreruddannelser for branchens undervisere gennemføres igen i 2022. Læreruddannelserne har i mere end 20 år været gennemført hvert år med deltagerantal på op imod 300 personer pr. år, og er også gennemført i 2020, når det har været muligt under hensyntagen til de gældende coronaregler.

Læreruddannelserne gennemføres som et samarbejde mellem branchens organisationer og branchens netværksskoler. Her afklares behovet for opdatering i de faglige discipliner, som branchens efteruddannelse dækker. Gennem de senere år er læreruddannelserne gået fra at blive afholdt som én uge samlet om året til at være fordelt ud over flere lærerkurser, der er fordelt udover året.

Undervisningen bliver gennemført som workshops med indlæg og undervisning af såvel fageksperter som faglærere fra erhvervsskolerne og med deltagere fra størstedelen af erhvervsskolerne.

På den baggrund søges der om bevilling til udvikling af 2 faglæreruddannelse inden for følgende FKB'er:

2861 Vvs-installationer og vedvarende energiløsninger: 1 faglæreruddannelse

2863 Bygningers elinstallationer: 1 faglæreruddannelse

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2022

FKB'er

Der søges ikke om udviklingsmidler til at udvikle nye eller revidere eksisterende FKB'er.

Behovsredegørelse

ETIE har igennem flere år arbejdet med at øge AMU-aktiviteten inden for udvalgets brancheområde. Den generelle nedgang i AMU-aktiviteter har også været en udfordring på ETIE's område.

Aktiviteten i AMU-systemet har derfor i en årrække været faldende, men blev vendt i 2018, hvor der var en svag stigning. I 2019 fortsatte denne stigning i AMU-aktiviteten på ETIE's område i forhold til 2018. I 2019 var der således en aktivitet på 115 årselever i forhold til i 2018, hvor det var på 111,5 årselever. 2020 begyndte godt, men på grund af nedlukningerne faldt aktiviteten noget og endte i 2020 på 107,0 årselever. I første kvartal af 2021 var aktiviteten på 16,5 årselever på ETIE's område. Det er dog svært at følge AMU-aktiviteten på uddannelsesstatistik.dk, hvor data fortsat er forsinket og også stadig meget mangelfulde på trods af forsøg på at få STIL til at rette fejl. ETIE's opdaterede viden om AMU-aktiviteten i 2021 baserer sig derfor på indirekte kilder som tilskudsansøgninger til EI-kompetencefonden og direkte kontakt til skolerne.

Medarbejdere i installationsbranchen efter- og videreuddanner sig i høj grad, da både den teknologiske udvikling og sikkerhedsmæssige aspekter fordrer, at medarbejderne inden for brancheområdet løbende opkvalificerer sig. Samlet set er der en markant og stigende efteruddannelsesaktivitet og EI-branchens Kompetencefond har hvert år udbetalinger, der modsvarer indbetalingerne. Fra årsskiftet 2021 er der oprettet en kompetencefond på vvs-energi-området. Trækket på fondene har været stærkt reduceret under corona-nedlukningerne. Til dels fordi virksomheder og medarbejdere ikke fokuserede specielt meget på efter- og videreuddannelse under krisen. Men på AMU-området også fordi alle skoler fokuserede deres ressourcer på eud-uddannelse. Der er ikke gennemført nødundervisning i AMU på ETIE's område.

Efter genåbningen er efteruddannelsesaktiviteten på akademi-moduler og private kurser steget igen blandt elektrikere og vvs-energiuddannede samt i installationsbranchen virksomheder. Trækket på fonden er derfor tilbage oppe på samme niveau som før nedlukningerne for de områder. AMU-aktiviteten er derimod bekymrende lav og er fortsat på 50 % af aktiviteten før nedlukningerne. Skolerne melder om, at det er meget svært at rekruttere undervisere, og at de prioriterer at gennemføre eud-undervisning frem for amu-undervisning, når der ikke er undervisere til at klare begge dele.

Skorstensfejerbranchen

Skorstensfejerfagets kvalitetskoncept byder fagets udøvere at gennemføre 10 dages efteruddannelse på 3 år. Kursuskravet er gældende for både mestre og svende og der er i gang med at blive udviklet nye kurser i forlængelse af dette krav. Efteruddannelsesaktiviteten i 2020 og 2021 har været begrænset, fordi det ikke er muligt at omlægge amu-kurserne på skorstensfejerområdet til fjernundervisning og fordi ingen af kurserne er certifikatkurser, hvorfor de har været nedlukket det meste af foråret. Det forventes dog, at aktiviteten stabiliserer sig, når der er fuldt genåbning, og at efteruddannelsesaktiviteten herefter vil fortsætte sin hidtidige stabilitet med en svag stigning fremadrettet. Det er værd at bemærke, at AMU-aktiviteten i skorstensfejerbranchen indebærer, at alle ansatte i branchen gennemsnitligt benytter AMU-systemet hvert år.

Dispensation fra grundtaksterne for udvikling

ETIE fik i 2020 dispensation fra grundtaksterne til en række udviklingsopgaver og lovede i den forbindelse, at vi ville give en tilbagemelding med erfaringerne. Som ETIE angav som begrundelse i dispensationen, så har vi de sidste år været nødt til at returnere en stor andel af de rammebevillinger, vi har modtaget fra UUL-puljen. Dette bundede i, at vi har haft meget svært ved at finde kvalificerede udviklere på skolerne, der har været i stand til at overholde aftalte deadlines, og når vi har søgt at finde andre udviklere at kunne få tilfredsstillende udvikling andre steder inden for grundtaksten.

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2022

I 2020 medførte det, at ETIE kun i begrænset omfang benyttede udviklere på skolerne og dermed for første gang i flere år kunne bruge den samlede bevilling fra UUL 19-rammen, hvilket kun var muligt at gøre inden for grundtaksterne, fordi vi gennemførte en revision af et større kursusområde.

Det seneste år er tendensen blevet forværret, fordi skolerne har fået endnu sværere ved at rekruttere undervisere til at dække undervisningsbehovet i eud og amu. Derfor ønsker skolerne meget sjældent at gennemføre udviklingsopgaver på egen hånd, men vil gerne bidrage, hvis vi finder eksterne udviklere, der kan stå for procesdelen. Når det kommer til udviklingsopgaver, der handler om ny teknologi, findes de opdaterede kompetencer andre steder end på skolerne – de teknologiske spydspidser findes i brancherne. Erfaringerne med udviklingsopgaverne i 2021 har bekræftet de problematikker, vi beskrev i dispensationsansøgningen. Hvis ETIE skal gennemføre realistiske og tidssvarende udviklingsopgaver, forudsætter det, at vi i langt højere grad kan benytte andre end skolernes ansatte som udviklere.

Dispensationen fra grundtaksterne har været afgørende for, at vi har kunnet finde relevante udviklere. Selv med dispensationerne har det været svært at overholde taksterne. Eksterne konsulentvirksomheder har typisk en timeløn på mindst 1000 kr. – de større konsulenthuse har typisk en mindre timepris end de små, men har til gengæld ofte ikke den samme specialisering.

Det er ETIE's opfattelse gennem en del års udviklingsarbejde, at grundtaksterne fortsat, selvom der er sket en mindre opjustering, er meget lave i forhold til markedsbetingelserne for at udvikle undervisningsmateriale. Selv for skolerne er et beløb, der svarer til to en halv uges arbejdstid, meget lidt i forhold til den arbejdsindsats, der ligger bag udviklingen af egnet kompendiemateriale til undervisning. Mere fleksible og realistiske beløbsrammer vil føre til undervisningsmaterialer af højere kvalitet.

ETIE søger derfor igen i år om dispensation fra beløbsgrænserne til udvikling af undervisningsmateriale til nogle af kurserne.

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse 2022 – Træets Efteruddannelser (TE)

Forventninger med hensyn til omsætning, indtjening og beskæftigelse i 2021 er positive på trods af Coronakrisen¹. Samlet set vurderes 2020 som et positivt år på trods af den lidt afdæmpede vækst på de vigtigste eksportmarkeder, usikkerhed omkring konsekvenserne af Brexit og de globale tendenser til beskyttelse af egne markeder. Omsætningen i møbelindustrien var ultimo 2020 på 32 mia. kr.² Det er nu tydeligt, at træsektoren fra skovene, over savværkerne, til de træforbrugende industrier helt ud til anvendelse af træ i byggeriet og i energisektoren, bidrager med i alt 70. mia. kr. til bruttonationalproduktet. Den danske møbeleksport er vokset med 19,8% fra 2020 – 2021(maj) og den totale danske møbeleksport står nu for 17,5 milliarder kroner.³

Der er ca. 20.000 beskæftiget inden for branchen, hvilket er en stigning på ca. 4000 i forhold til 2014. Det er det højeste antal beskæftigede i branchen siden 2009.

Kombinationen af avanceret teknologi og høj faglig kompetence betyder en høj produktivitet. Samtidig med en høj produktivitet i både møbelindustrien og træindustrien (byggevarer som f.eks. døre og vinduer) er antallet af medarbejdere inden for områderne øget.

Det er derfor fortsat meget vigtigt fremadrettet at sikre mulighed for at kunne opkvalificere såvel ufaglærte som faglærte via AMU. Især på områder i branchen, hvor der er en øget automatisering, herunder specielt på områderne CNC og robotteknologi og en lang række specialmaskiner.

Det vil også være vigtigt fremadrettet at have fokus på "Bæredygtighed og klimatilpasning". Der er megen fokus på bæredygtighed både inden for byggeri, men også inden for produktion af møbler og inventar.

Træets Efteruddannelser er igang med at gennemføre en analyse af behovet for udvikling af arbejdsmarkedssuddannelser i relation til miljø og bæredygtighed inden for udvalgte uddannelsesområder. Virksomhederne inden for træ- og møbelbranchen har gennem de seneste år haft et øget fokus på bæredygtighed, og et stigende antal virksomheder markedsfører sig på at tænke miljø og bæredygtighed ind i produktionen. Analysens resultater skulle meget gerne kunne bidrage til udvikling af nye arbejdsmarkedssuddannelser, tilkobling af arbejdsmarkedssuddannelser fra andre efteruddannelsesudvalg og/eller revision af eksisterende arbejdsmarkedssuddannelser inden for **Træets Efteruddannelser**, så der i disse indskrives kompetencer i relation til miljø og bæredygtighed – alt afhængigt af analysens resultater.

¹ Konjunkturbarometer for træ- og møbelindustri juni 2021

² Konjunkturbarometer for træ- og møbelindustri juni 2021

³ Konjunkturbarometer for træ- og møbelindustri juni 2021

Behovsredegørelse

Træets Efteruddannelser ansøger om midler til at gennemføre revisioner af eksisterende arbejdsmarkedsuddannelser og udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser i FKB 2781 og FKB 2763.

Der ansøges om midler til at udvikle 4 nye arbejdsmarkedsuddannelser samt revision af eksisterende arbejdsmarkedsuddannelser inden for overfladebehandling. Dette med udgangspunkt i at nuværende arbejdsmarkedsuddannelser er for specifikke inden for udvalgte områder.

I forvejen er følgende tre arbejdsmarkedsuddannelser tilknyttet FKB 2763:

- 48849 Pudsning og slibning i træindustri,
- 48852 Overfladebehandling Møbelproduktion
- 48853 Overfladebehandling af vinduer og døre.

Derudover ønsker udvalget at ansøge om udvikling af 2 nye arbejdsmarkedsuddannelser i FKB 2781 indenfor til det industrielle område af polstrerbranchen.

I nedenstående tabel er en oversigt over AMU- aktiviteten i perioden 2018 – 2021. Aktiviteten i 2021 indeholder kun 1. kvartal.

Oversigten indeholder tal for følgende:

FKB 2763	Møbelprod., halvfabrikata, bygningskomponenter mv.
FKB 2781	Bolig- og autointeriørmontering

FKB 2780 "Produktion af møbler, orgler, døre, vinduer mv." blev nedlagt marts 2018 og erstattet af FKB 2763 "Møbelprod., halvfabrikata, bygningskomponenter mv."

Tabellen indeholder AMU-aktivitet for henholdsvis kursusdeltagelser opgjort for "Kernemål og tilkoblede mål" og for "Kernemål".

Aktivitet FKB 2763			Aktivitet FKB 2781	
Antal kursusdeltagelser	Kernemål og tilkoblede mål	Kernemål	Kernemål og tilkoblede mål	Kernemål
2018	514	214	92	92
2019	699	251	50	50
2020	386	86	0	0
2021	0	0	0	0

For FKB 2763 "Møbelprod., halvfabrikata, bygningskomponenter mv" er der en stigning på 36% i perioden 2018 – 2019 på "Kernemål og tilkoblede mål" og for "Kernemål" er der i samme periode en stigning på 17 %.

For FKB 2781 "Bolig- og autointeriørmontering" er der et fald på 46 % i perioden 2018 – 2019 på både hvad angår "Kernemål og tilkoblede mål" og "Kernemål". I 2020 har der ikke været en aktivitet på AMU.

Træ- og møbelindustrien har, sammenlignet med andre brancher, ikke en stærk tradition for efteruddannelse. Der er både faglærte og ufaglærte beskæftiget i branchen, hvilket betyder, at AMU-kurserne skal kunne dække bredt og give relevant efteruddannelse til såvel faglærte, der har fået nye jobområder, og til de ufaglærte der er beskæftigede i branchen.

Antallet af medarbejdere i træ- og møbelindustrien er steget lidt inden for de seneste år. Derudover har der været en lille stigning af uddannede maskin- og møbelsnedkere de seneste år, hvilket skulle betyde, at der blev flere faglærte i branchen. Desværre er der stadig mangel på faglærte i branchen, og dermed mangel på kompetencer i virksomhederne – især indenfor CNC og overfladebehandling. Manglen på faglærte betyder, at der skal være de rigtige tilbud i AMU, som skal kunne dække behovet for efteruddannelse både hvad angår faglærte og ufaglærte medarbejdere.

Træets Efteruddannelser gennemgår løbende den samlede portefølje af AMU-mål inden for udvalgets område. AMU-porteføljen inden for **Træets Efteruddannelser** indeholder 32 arbejdsmarkedsuddannelser i FKB 2763 "Møbelproduktion, halvfabrikata, bygningskomponenter mv" og 9 arbejdsmarkedsuddannelser i FKB 2781 "Bolig- og autointeriørmontering".

I forbindelse med, at porteføljen er blevet mere overskuelig for både udbydere, virksomheder og kursister, er der opstået et behov revidere og udvikle nye AMU-mål. Især i FKB 2763 "Møbelproduktion, halvfabrikata, bygningskomponenter mv" har der vist sig et behov for nye kurser inden for overfladebehandling. Derfor ansøges der om midler til udvikling af 4 nye AMU-mål.

I forbindelse med kravet om "test og prøver" i AMU har Træets Efteruddannelser udviklet prøver til 20 udvalgte AMU-mål i henholdsvis FKB 2763 "Møbelproduktion, halvfabrikata, bygningskomponenter mv." og 2781 "Bolig og autointeriørmontering".

Træets Efteruddannelse har afsluttet projektet "Pædagogik og didaktik ved anvendelse af prøver i AMU". I dette projekt er der opsamlet erfaringer med de gennemførte prøver i AMU inden for **Træets Efteruddannelser**. Herunder bl.a. prøveresultater, faglærernes erfaringer, AMU-deltagernes erfaringer og virksomhedernes erfaringer. Sidstnævnte erfaringsopsamling giver efteruddannelsesudvalget mulighed for løbende at justere i prøveformer, prøvemetoder og vejledninger til skolerne/lærerne om, hvordan prøverne skal gennemføres.

I forbindelse med arbejdet med prøver i AMU, har der vist sig et behov for at få udviklet nye undervisningsmaterialer, og derfor ansøges om midler til at udvikle 4 nye undervisningsmaterialer.

Der ansøges om midler til undervisningsmateriale inden for følgende områder:

CNC

CAD

Overfladebehandling.

Det viser sig stadig i forbindelse med indførelse af test og prøver i AMU, at der er et behov for at inddrage netop denne del af AMU i den årlige faglærerkonference som afholdes i regi af TE.

Derfor ansøger udvalget om midler til udvikling af en todages konference for faglærere inden for

området. Konferencen skal bidrage til at understøtte udviklingen af lærerkvalifikationer og skabe mulighed for erfaringsudvekslinger.

Ansøgningen for 2021-2023 omfatter

Prioriteret udvikling af uddannelser, undervisningsmateriale og læreruddannelser

Udvikling af læreruddannelse (ansøgning på kr.20.000)

Undervisningsmateriale

Undervisningsmateriale til 4 AMU-mål (ansøgning på kr.140.000)

Arbejdsmarkedsuddannelser

Udvikling af 4 nye AMU-mål i FKB 2763 "Møbelproduktion, halvfabrikata, bygningskomponenter mv."

Udvikling af 2 nye AMU-mål i FKB 2781 "Bolig og autointeriørmontering."

(ansøgning på kr. 120.000)

Revision

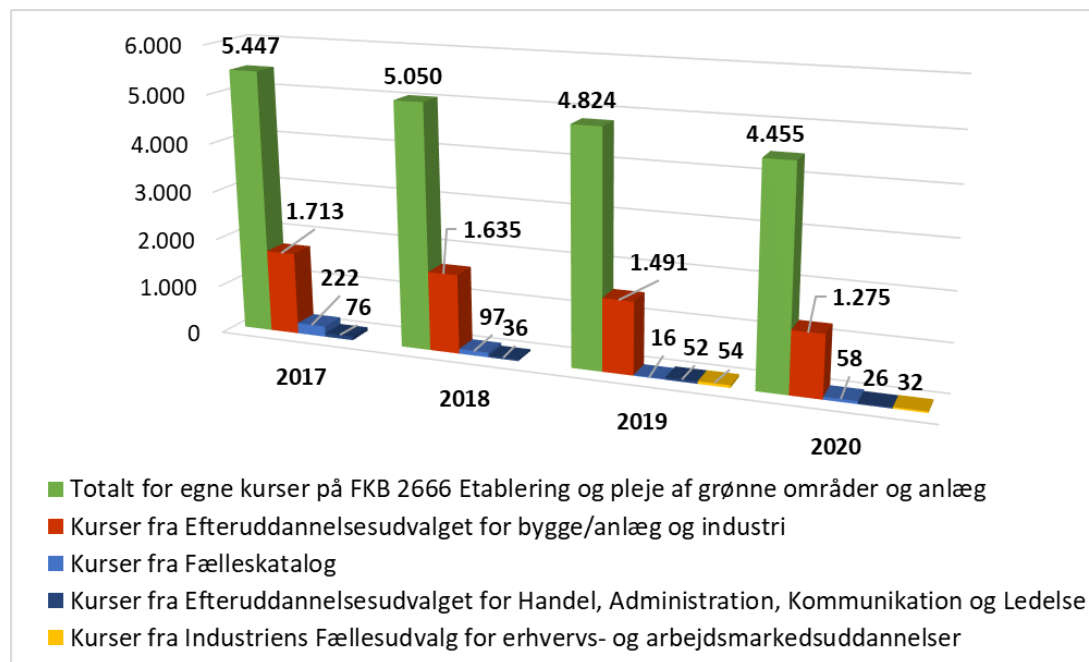
Kr.8.500

Arbejdsmarkedspolitiske redegørelse og behovsredegørelse for 2021-2023

FKB 2666 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg

Aktiviteten på MJE's egne kurser på FKB 2666 faldt i 2020 med 7,6 % set i forhold til året før. Samlet er aktivitet faldet konstant med 18,2% siden 2017 til 2020, hvilket ses illustreret i figur 2. Den samlede aktivitet på både kernemål og tilkoblede mål er i samme periode (2017-2020) faldet med 21,5%.

Figur 2: Den samlede AMU-aktivitet for FKB 2666 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg

(kilde: UVM datavarehus)

Den samlede aktiviteten på kurser inden for FKB 2666 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg, er i perioden fra 2019 til 2020 faldet med 9,0 % til 5.884 kursister i 2020, som ses af tabel 1

Tabel 1: Aktiviteten i antal kursister for FKB 2666 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg

Kurser tilkøbt	Antal kursister 2018	Antal kursister 2019	Antal kursister 2020	stigning /fald 2018-2019 (pct)	stigning /fald 2019-2020 (pct)
FKB 2666 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg - alle kurser	6.836	6.469	5.884	-5,4	-9,0
Udvalgets egne kurser	5.050	4.824	4.455	-4,5	-7,6

(kilde: UVM datavarehus)

Det største fald i aktivitet på kernemål i perioden 2017 til 2019 er primært inden for belægninger, græspleje, og maskinbetjening. Kurser tilkøbt fra Fælleskataloget har haft en stigning i aktiviteten.

På trods af det samlede fald i aktiviteten for FKB 2666 Etablering og pleje af grønne arealer og anlæg fra 5.447 kursister i 2017 til 4.455 kursister i 2020 på MJE's egne kurser, så har mere end 30 % af de kurser, der har haft med aktivitet, haft en stigning i aktiviteten i perioden 2019 – 2020. Samme antal kurser har haft et tilsvarende fald i aktiviteten.

De kurser, der har haft de største stigninger i 2020, er inden for normer og udførelseskrav, afvanding,

beskæring, udførelse af flere typer anlæg samt etablering og pleje af grønne anlæg. Stigningen i aktiviteten generelt tyder på tendens til en stigende kompetenceudvikling/efteruddannelse inden for især kvalitetssikring, klimavenlighed og bæredygtighed.

Det forventes at lockdown grundet corona betyder, at den faldende aktivitet for det samlede udbud af kurser for FKB 2666 Etablering og pleje af grønne arealer og anlæg ikke ændres synderligt i 2021. Den øgede efterspørgsel inden for det offentlige, og den samfundsmæssige fokus på kompetenceudvikling inden for især biodiversitet, grøn omstilling og bæredygtighed, forventes dog at skabe øget aktivitet.

Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet for uddannelsesbehov for jobområdet FKB 2666

Den teknologiske, samfunds- og branchemæssige udvikling stiller større og større krav til medarbejdernes kompetencer i anvendelse af digitale værktøjer, der følger arbejdsmarkedets krav, og til brug i egen faglige udvikling. Efteruddannelsesudvalget har derfor udvalgt har igangsat en analyse, der afdækker det aktuelle kompetencebehov i relation til IT for medarbejdere i deres funktioner inden for jobområderne som grundlag for anvendelse af digitale værktøjer i undervisningen samt ved deltagelse i fjernundervisning. Analysen er igangværende og resultaterne i form af udækkede uddannelsesbehov forventes først at indgå i næste års ansøgningspulje.

Biodiversitet er ikke længere forbeholdt naturen ude på landet. Det er rykket helt ind i den tætte by, og i stigende grad indtænkes biodiversitet i byudviklingen. Biodiversitet har stor betydning for os og vi er afhængige af, at økosystemerne fungerer og leverer tjenester som rensning af vand, jord, luft og bestøvning af vilde planter og afgrøder. Ifølge forskerne er forringelserne af den biologiske mangfoldighed nu så omfangsrige, at der er tale om en økologisk krise, som kan sammenlignes med klimakrisen i omfang. Ved at bevare natur, skabe bedre sammenhæng mellem naturområderne, afsætte mere plads til ny natur, pleje og genoprette ødelagte naturområder, er det muligt at vende udviklingen. At skabe vild natur i byområderne, hvor plante- og dyrelivet kan spredes og bevæge sig på en naturlig måde, er grundlaget for anvendelsen af biodiversitet i forstads- og byområder.

Der er lige afholdt faglærerseminar, hvor branchens definition og indhold for bæredygtighed blev drøftet set i relation til både kompetencer i de eksisterende AMU-kurser og til udviklingen af nye.

Tendensen for fremtidige kompetencebehov ses således primært inden for bæredygtighed og grøn omstilling – der blandt andet betyder større krav affaldshåndtering og til reducere af energiforbrug. Der er i branchen især øget efterspørgsel på kompetenceudvikling inden for etablering af biodiversitet samt vilde bylivs- og sansemiljøer. Der ønskes kompetencer til at imødekomme efterspørgslen af ”grønne rum” både inden for den private og den offentlige sektor.

Der er i branchen endvidere tendens til større grad af samarbejde med bygge- og anlægsbranchen. Det betyder bl.a. øget krav til dokumentation af kvalitetssikring og til tegningsforståelse af arbejdstegninger. I samme forbindelse har branchen afdækket behov for kompetencer til udførelse af digitale tekniske tegninger, der kan deles med andre på fælles platforme.

Branchen har fokus på styrkelse af de ”bløde kompetencer”. Der efterspørges kompetenceudvikling i kommunikation, samarbejde og service i forhold til grænsefladerne til andre i egen funktion. Kompetencerne ses primært relateret til uddannelse af formænd og teamledere. Medarbejderne i jobområdet har således behov for kompetencer til at udvikle og/eller kvalitetsudvikle sine ydelser målrettet virksomhedens kunder og leverandører.

Den grønne branche (anlægsgartnere/Greenkeepere/ Groundsman) er i voldsom vækst med mange nye tendenser og fokusområder, såsom den øgede opmærksomhed på vild natur og biodiversitet, klimavenlighed, den grønne omstilling og bæredygtighed, genanvendelse/ cirkulær økonomi osv. Udviklingen inden for branchen vil medføre højere grad af nye forventninger og krav til

medarbejdernes samlede kompetencer i årene fremover, og det er afgørende behovet for kompetenceudvikling kan blive dækket.

Skolerne ønsker derfor sammen med udvalget at gennemføre en analyse, der afdækker det nuværende kompetencebehov til medarbejderne inden for anlægsgartner, greenkeeper og groundsman fordelt på de typiske arbejdspladser inden for området, herunder særlige kompetencekrav og anvendelse af teknologi. Analysen skal indeholde anbefalinger til evt. konkrete udviklingstiltag til kompetenceløft af medarbejderne, med henblik på opkvalificering eller specialisering/spidskompetencer i forhold til arbejdsopgaver/jobfunktioner. Der ønskes kortlagt fremtidig kompetenceudviklingsprofil for hver af de 3 brancheområder med udvikling af en tilhørende logbog, baseret på didaktiske principper, til at imødekomme medarbejdernes kompetencebehov.

Analysen skal endvidere indeholde efteruddannelsesudvalgets aktualisering af de beskrevne jobområder inden for de grønne brancheområder i forhold til typiske arbejdspladser, antal medarbejdere og medarbejdersammensætning.

Beskrivelse af nye uddannelsesbehov inden for FKB'en, herunder konkrete udviklingstiltag

Branchen oplever stor efterspørgsel efter kompetencer relateret til etablering af grønne rum og til registrering af eksisterende biodiverse anlæg. Der er behov for udvikling af kompetencer til at etablere biodiverse grønne og grå anlæg samt til udvikling af eksisterende anlæg med mere biodiversitet.

Kurset forventes at have en varighed på 3 dage. Tema 1

Behovet for kompetenceudviklingen er afdækket af skolerne.

- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af en **arbejdsmarkedsuddannelse** med arbejdstitlen: "Etablering af biodiverse anlæg" (1. prioritet)
- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af **undervisningsmaterialer** til kurser med arbejdstitlen: "Etablering af biodiverse anlæg" (1. prioritet)

Der efterspørges kompetenceudvikling i design af anlæg med mere forståelse af det socialpsykologiske aspekt – at anlæg udvikles til også at opfylde menneskers behov. At kunne lave anlæg målrettet menneskets sociale behov og sanser. Kurset er relevant for anlægsgartnere, der efterfølgende vil søge videre på uddannelse til landskabsarkitekt.

Kurset forventes at have en varighed på 3 dage. Tema 3

Behovet for kompetenceudviklingen er afdækket af skolerne.

- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af en **arbejdsmarkedsuddannelse** med arbejdstitlen: "Design af socialt baserede anlæg" (2. prioritet)
- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af **undervisningsmaterialer** til kurser med arbejdstitlen: "Design af socialt baserede anlæg" (2. prioritet)

Ved større udbud og licitationer bruges en fælles platform ved udveksling af planer(plantegninger) tegnet i Cad. Den fælles platform benyttes af landskabsarkitekter, bygherrer, kommuner, entreprenører, o.l. Derudover indgår anlægsgartnerne i større og større omfang bygge- og anlægsprojekter projekter med samarbejde med andre faggrupper. Derfor efterspørges kompetencer til almindelig tegningsforståelse (arbejdstegninger) og anvendelse af elektronisk tegneprogram og udføre CAD tegninger/ 3-D objektbaserede målsatte snit og plantegninger i forskellig detaljeringsgrad af grå og grønne anlæg.

Kurset forventes at have en varighed på 5 dage.

Behovet for kompetenceudviklingen er afdækket af skolerne.

- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af en **arbejdsmarkedsuddannelse** med arbejdstitlen: "Tegningsforståelse /-udførelse CAD - anlægsgartner" (1. prioritet)
- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af **undervisningsmaterialer** til kurser med arbejdstitlen: "Tegningsforståelse /-udførelse CAD - anlægsgartner" (1. prioritet)

Der er behov for kompetenceudvikling i forhold til bæredygtighed og grøn omstilling. Der stilles større og større krav til kompetencebehov for reducere energiforbruget og til opfyldelse af kravene i forbindelse med affaldshåndtering – herunder cirkulær økonomi/genanvendelse.

Kurset forventes at have en varighed på 3 dage. Tema 1

Behovet for kompetenceudviklingen er afdækket af skolerne.

- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af en **arbejdsmarkedsuddannelse** med arbejdstitlen: "Grøn omstilling og bæredygtighed for anlægsgartner" (1. prioritet)
- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af **undervisningsmaterialer** til kurser med arbejdstitlen: "Grøn omstilling og bæredygtighed for anlægsgartner" (1. prioritet)
- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af **faglærerseminar** til kurserne med arbejdstitlen: "Bæredygtighed i amu-kurserne for det grønne område" (1. prioritet)

Der er i branchen større grad af samarbejde med bygge- og anlægsbranchen. Det betyder bl.a. øget krav til dokumentation af kvalitetssikring. Medarbejderne inden for jobområdet har behov for flere kompetencer til uddybende kvalitetssikring, herunder digitale registreringer, modtager- og proceskontrol, slut kontrol, afvigelsesrapporter evt. aftale sedler ved ændringer af projektet.

Kurset forventes at have en varighed på 3 dage.

Behovet for kompetenceudviklingen er afdækket af skolerne.

- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af en **arbejdsmarkedsuddannelse** med arbejdstitlen: "Kvalitetssikring på betonanlæg for anlægsgartner" (1. prioritet)
- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af **undervisningsmaterialer** til kurser med arbejdstitlen: "Kvalitetssikring på betonanlæg for anlægsgartner" (1. prioritet)

Branchen har fokus på styrkelse af de "bløde kompetencer". Der efterspørges kompetenceudvikling i kommunikation, samarbejde og service i forhold til grænsefladerne til andre i egen funktion.

Kompetencerne ses primært relateret til uddannelse af formænd og teamledere. Medarbejderne i jobområdet har således behov for kompetencer til at udvikle og/eller kvalitetsudvikle sine ydelser målrettet virksomhedens kunder og leverandører.

Kurset forventes at have en varighed på 3 dage.

Behovet for kompetenceudviklingen er afdækket af skolerne.

- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af en **arbejdsmarkedsuddannelse** med arbejdstitlen: "Kunde- og leverandørforhold for anlægsgartner" (1. prioritet)
- ✓ Der søges derfor midler til udvikling af **undervisningsmaterialer** til kurser med arbejdstitlen: "Kunde- og leverandørforhold for anlægsgartner" (1. prioritet)

Ordinær analyse

Udvalget ønsker at undersøge det aktuelle kompetencebehov og mulighed for efteruddannelse for medarbejderne i jobområderne (anlægsgartnere/greenkeepere/groundsman) inden for den grønne branche, så det er i tråd med både virksomhedens og medarbejdernes ønsker for kompetencer og -udvikling i jobfunktionen. Undersøgelsens resultater skal omsættes til kompetenceudviklingsprofil for hver af de 3 brancheområder med en tilhørende logbog til at imødekomme medarbejdernes

kompetenceudviklingsbehov. Undersøgelsens resultater skal derudover udmønte i grundlag for evt. aktualisering af jobområdernes beskrivelser.

Behovet for analysen er afdækket af skolerne

Analysen er alene baseret på det lovbestemte og ikke på et tema.

Der søges midler til gennemførelse af følgende analyse:

- ✓ Analyse for afdækning af kompetencebehovet for medarbejdere inden for den grønne branche (1. prioritet)

FKB 2283 Landbrugsproduktion

Jobområde - Antal kursUSDeltagere	2017	2018	2019	2020
Landbrug (FKB 2283-2635-2640-2641)	13.528	14.667	15.797	14.582

Kursusaktiviteten inden for FKB'en er forholdsvis uændret dog faldende i 2020 grundet corona. I landbruget er der behov for udvikling af to nye amuuddannelser med fokus på grøn omstilling, tema 1.

Der er generelt et stort ønske om at finde alternativer til brug af fossile brændselsformer, og metan udvundet af biogas kan være et af alternativerne. De første metan-drevne maskiner er på vej ud på markedet, og der vil opstå behov for at kunne håndtere disse gasarter hos brugeren. Dette gælder både mht. køremønstre, håndtering af gas, sikkerhed, brandbekæmpende foranstaltninger mm.

Der er et ønske om at nedbringe pesticidforbruget i landbruget og spot-sprøjtning ud fra dronebilleder, vil kunne bidrage positivt til løsning af dette. Brugen af droner i landbruget er stigende og særligt brugen af dronebilleder i forbindelse med såkaldt spotsprøjtning kræver billeder af en vis kvalitet. Der er derfor behov for udvikling af brugerkurser til droner så de indsamlede data og billeder har rette kvalitet så det kan anvendes i professionelt øjemed.

Der søges derfor midler til udvikling af følgende 2 arbejdsmarkedsuddannelser med arbejdstitlerne:

- ✓ "Håndtering af forskellige drivgasser til maskiner i landbruget."
- ✓ "Brug af droner til grøn omstilling – spotsprøjtning."

FKB 2264 Skov- og naturforvaltning og naturformidling

Jobområde – Antal kursUSDeltagere	2017	2018	2019	2020
Skov (FKB 2264)	948	1.073	982	687

Kursusaktiviteten inden for FKB'en er forholdsvis uændret dog faldende i 2020 grundet corona. På skov-, natur- og landbrugsarealer kan der med fordel tænkes helhedsorienteret i forhold til vildtpleje, herunder indsigt i relevante rammevilkår og støtteordninger knyttet til natur- og vildtpleje øget biodiversitet – Grøn omstilling, tema 1. Driftsøkonomien i land- og skovbrug giver ofte anledning til at nytænke forretningsmodeller, der kan skabe mere og bedre natur samt kvalificeret vildtforvaltning, der kan sikre at natur- og vildtpleje fører til øget biodiversitet.

Der søges derfor midler til udvikling af følgende 9 arbejdsmarkedsuddannelser med hver ca. 2 dages varighed og med arbejdstitlerne:

- ✓ "Helhedsorienteret natur- og vildtpleje "
- ✓ "Markvildt - natur- og vildtpleje på landbrugsarealer i omdrift."
- ✓ "Trækvildt – optimer levestederne for ænder, gæs og vadefugle"
- ✓ "Terrænpleje for hjortevildt og afskydning af hjortevildt"
- ✓ "Fælles forvaltning af hjorte-, træk- og markvildt"
- ✓ "Fodring af hjortevildt og etablering af vildtagre for hjortevildt"
- ✓ "Jagtledelse og sikkerhed" (2. prioritet)
- ✓ "Vildtbehandling" (2. prioritet)
- ✓ "Naturformidling – jagt, vildt og natur" (2. prioritet)

FKB 2646 Produktion og pakning af mejeriprodukter

	2017	2018	2019	2020
Aktivitet	353	421	507	133

Udvalget tilbyder amu-kurser inden for produktion og pakning af mejeriprodukter til faglærte og ufaglærte medarbejdere i mejeriindustrien. Udvalget arbejder løbende med at forbedre kvaliteten og relevansen af de AMU-kurser, som udbydes, for at sikre et kursusudbud, der matcher branchens behov. Arbejdet fortsætter det kommende år. Udvalget arbejder i samarbejde med Kold College pt. på en større digitalisering i forbindelse med afholdelse af kurserne, herunder dele af kurser som e-learning. I den forbindelse indgår Kold Colleges digitale undervisningsplatform Canvas.

Der har været stigende kursusaktivitet på området frem til 2020, hvor aktiviteten er faldet betydeligt på grund af nedlukning som følge af Corona. Udvalget forventer også lav aktivitet i 2021 af samme årsag. Udvalget vil arbejde for at aktivitetsniveauet kommer tilbage til 2019 niveau.

Kurserne under FKB 2646 udbydes alene på Kold College. Udvalget arbejder sammen med skolen på at skabe øget opmærksomhed omkring kurserne bl.a. gennem målrettet markedsføring. Endvidere understøttes kurserne af Mejeribrugets Uddannelsesfond.

Inden for mejeribranchen generelt foregår en stadig stigende aktivitet inden for andre FKB'ens områder understøttet af Mejeribrugets Uddannelsesfond. Formålet er, at ufaglærte medarbejdere kan uddanne sig op imod faglært niveau via AMU-kurser. Således er der i mejeribranchen igangsat et særligt projekt, hvor 100 mejeriarbejdere får mulighed for at uddanne sig til industrioperatører ved gennemførelse af 18 ugers amu-kurser og 6 uger som EUV1 elev. Projektet slutter ultimo 2021, hvor ca. 100 medarbejdere i mejeriindustrien vil have gennemført en uddannelse til industrioperatør. Endvidere igangsatte vi i 2020 et projekt omkring uddannelse af 20 ufaglærte chauffører om året til faglærte chauffører. I 2021 starter endnu et hold med 20 chauffører. Endelig igangsættes ultimo 2021 uddannelsen af 20 medarbejdere på lager og logistikområdet til faglært lageroperatør. Uddannelserne gennemføres med 100 pct. støtte fra Mejeribrugets Uddannelsesfond.

Der søges midler til udviklingen af følgende under tema 1, grøn omstilling:

- ✓ **Ny arbejdsmarkedsuddannelse - Udvikling af plantebaserede produkter.**
- ✓ **Undervisningsmaterialer til Udvikling af plantebaserede produkter.**

Plantebaserede produkter efterspørges i stigende omfang af forbrugerne, således også inden for mejeriområdet. Branchen producerer allerede plantebaserede mejerilignende produkter, som f.eks. havredrik. Der mangler viden om, hvordan dette gøres mest optimalt, samt hvordan flere produkter kan produceres plantebaseret. Der er i branchen vurderet et behov for uddannelse i udvikling og produktion af plantebaserede mejerilignende produkter.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Frederiksholm Kanal 21
1220 København K
puljefou@uvm.dk
Mrk.: UUL 2021-23

Arbejdsmarkedspolitiske redegørelse og behovsredegørelse

Nærværende arbejdsmarkedspolitiske redegørelse og behovsredegørelse for UUL-puljen 2021-2023 er udarbejdet på baggrund af mail af 2. juli 2022 fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet om indkaldelse af ansøgninger om tilskud til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser m.v. for finansåret 2022 for Efteruddannelsesudvalget for Køkken, Hotel, Restaurant, Bager, Konditor & Kødbranchen.

Redegørelsen er opbygget således:

1. Sammenfatning:
 - a. De vigtigste punkter i den arbejdsmarkedspolitiske redegørelse
 - b. Behovsredegørelsen
2. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet og uddannelsesbehovet og beskrivelse af udviklingsopgaver inden for FKB'en:
 - a. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet af relevans for uddannelsesbehov på FKB'ens jobområde
 - b. Beskrivelse af nye uddannelsesbehov inden for FKB'en, herunder konkrete udviklingstiltag
 - c. Behovsredegørelse for FKB'en
3. Tværgående behov og analyser.

1. Sammenfatning

a. De vigtigste punkter i den arbejdsmarkedspolitiske redegørelse

Inden for bager og konditorområdet (FKB 2267) ses en tendens til nytænkning af den traditionelle bagerforretning. Butikkerne skal konstant holde sig opdateret på trends i samfundet, hvilket bestemt ikke er blevet en mindre del af det, at have bager/konditorforretning under Covid-19, hvor bagere og konditorer havde mere travlt end normalt.

Bager/konditor-butikkerne skal derfor hele tiden udvikle sig. At have et koncept er næsten et must for at kunne holde sig relevant. I dag kan man ikke bare bage brød, lægge det i vinduet og vente på, at kunderne kommer af sig selv. Konzeptudvikling og det at fortælle den gode historie om brødet, kagerne og håndværket sælger. Det klassiske sortiment, som man stadig kan finde i mange bagerforretninger, er ikke i sig selv tilstrækkeligt.

Det forventes at denne udvikling vil forsætte i branchen, da der åbner flere og flere konceptbutikker, der vil skabe konkurrence på dette område.

Inden for reception-, servering- og serviceområdet (FKB 2279) er branchen i krise og befinder sig i et paradoks, hvor der er enorm mangel på arbejdskraft, men også en stor mangel på kunder. Begge problemstillinger er opstået ud af Covid-19, hvor hotel- og restaurationsbranchen, som bekendt var en af de hårdest ramte brancher. På baggrund af disse udfordringer har virksomhederne ikke tid til og vælger ikke at prioritere efteruddannelse af medarbejdere. Det forventes derfor ikke, at det ellers stigende antal kursister på kurser på FKB 2279 i 2020 vil fortsætte i 2021 og 2022.

Mangel på gæster og specielt turister har gjort, at den miljøbelastning branchen ellers er kendt for, er blevet mindsket det sidste halvandet år. Det er dog branchens forventning, at der vil

komme gang i hotelbranchen og turismen igen, hvorfor bæredygtighedsudfordringen vil komme tilbage. Det vil derfor forsat være en udfordring og et konkurrenceparameter i branchen, hvorfor der skal tænkes i metoder for at mindske dette uden at miste forretning.

Inden for restaurant- og kantineområdet (FKB 2281) er der fortsat fokus på klimavenlig mad, bæredygtighed og grøn omstilling. Vegansk og vegetarisk mad vinder frem på restauranter, caféer m.fl. – både som en del af menuerne, der tilbydes på spisestedet, og som take-away. Omstilling til mere økologisk baseret madfremstilling spiller også ind i den dagsorden, omend det er relativt få restauranter og caféer sammenlignet med de offentlige køkkener, som har opnået og benytter Det Økologiske Spisemærke som kvalitetsstempel.

Mange virksomheder har som følge af nedlukning og restriktioner i relation til Covid-19 været nødsaget til at producere mad til take-away - og for nogle af dem har det været nødvendigt, for at kunne overleve økonomisk, at omlægge produktionen fra à la carte til take-away. Det har haft den effekt, at den generelle madkvalitet på take-away-produkter er blevet hævet.

Hvor der tidligere har været en orientering mod det globale marked, har Covid-19 gjort, at orienteringen er blevet mere lokal.

Mange danske restauranter har brugt coronakrisen på at digitalisere administrationen, herunder fx bestilling/bookingsystemer, apps m.m.

I den professionelle forplejning i offentlige og private køkkener (FKB 2286) er udvikling og produktion af sunde og velsmagende måltider forsat centralt. Her er der et stærkt fokus på bæredygtighed og økologi, bedre udnyttelse af råvarer, mere ansvarligt forbrug og produktion, mindre madspild etc.

En vigtig motor for denne udvikling er de offentlige køkkener, hvor der hver dag produceres 800.000 måltider. Køkkener køber fødevarer for rundt regnet 5 mia. kroner årligt.

Det er vurderingen, at teknologi og digitalisering vil slå yderligere igennem i de kommende år. Det gælder både i forhold til produktion og distribution af måltider. Udviklingen ses ikke mindst i forhold til nye måder, hvorpå brugerne kan vælge bestilling af mad og menuer. Faglige fokusområder for medarbejderne i forlængelse heraf vil være teknologiforståelse, faglig formidling og kommunikation. Det er p.t. mest på kommunikationsdelen, at der har været efterspørgsel på kompetenceudviklingen.

På slagterområdet (FKB 2799) ses stadig de samfundsmæssige tendenser, som større klimafokus, kødfrie dage og flere indkøb af plantebaserede produkter. Andelen af forbrugere, som har mindst to kødfrie dage om ugen, er steget fra 21,3% i 2019 til 34,1% i 2021. Til sammenligning er andelen af forbrugere, som slet ikke har kødfrie dage faldet fra 46,3% til 35% i samme periode. De store butikker oplevede, at salget af kød under Covid-19 nedlukningerne steg, fordi restauranterne lukkede ned. Men indkøbsmønstrene er stort set normaliseret igen, og derfor ser store butikskæder forsat et fald i salget af kød med ca. 1-1,5% om året.

På baggrund af ovenstående lukker mange af de traditionelle slagterbutikker. Men selvom dette er tendensen, er der ikke mangel på arbejdspladser inden for branchen – hverken for gourmetslagtere eller industrislagtere. Samtidig vælger for få unge gourmetslagteruddannelsen, hvorfor der ikke uddannes tilstrækkelig faglærte. Inden for industrislagteri oplyser branchen, at de har behov for at uddanne og tilbyde kurser til ufaglærte, hvilket udvalget i 2021 er i gang med at gøre.

Generelle tendenser

I 2019 var situationen, at udvalgets brancheområder efterspurgte mere og kvalificeret arbejdskraft, og hotel- og restaurationsbranchen oplevede en stigning i antallet af virksomheder og arbejdspladser. Branchen forsøgte at imødegå behovet for arbejdskraft ved at rekruttere ufaglærte medarbejdere, men var stærkt udfordret i forhold til at kunne imødekomme dette.

Corona-krisen i 2020-21 ændrede med ét på dette scenarie – nedlukning, lukning af virksomheder, afskedigelse m.m. – på trods af hjælpepakker.

I efteråret 2021 hvor alle corona-restriktioner er blevet udfaset, er der udsigt til øget omsætning og aktivitet, omend det endnu er langt under 2019-niveau. Geografisk slår det også forskelligt igennem, idet hovedstadsområdet har været hårdt ramt på fraværet af udenlandske turister.

Den helt store udfordring for mange branchevirksomhederne, mest hotel- og restaurantvirksomheder, er mangel på både faglært og ufaglært arbejdskraft. En del af de tidligere ansatte har valgt at arbejde i andre brancher. Manglen på arbejdskraft er således større end før corona.

Digitalisering

De fleste af konsekvenserne af coronakrisen er stadig ukendte, men det faktum, at digitalisering og ny teknologi viser sig at være en del af løsningen i en krise, er allerede ganske klar.

Corona-krisen har medvirket til en markant stigning i brugen af digitale værktøjer. På tværs af udvalgets brancher er brugen af digitale værktøjer øget markant. Stigningen ses især ved møder, men ses også ved deling af og samarbejde om dokumenter, intern kommunikation og ikke mindst bestilling af varer, produkter og ydelser. Der er også øget bevidsthed om det bæredygtige element i at være digital på bekostning af fx print af information i hotellets reception.

Coronakrisen har sat yderligere gang i en udvikling, der allerede var på vej - og det er blevet åbenbart, at værdien af at have systemer og mekanismer på plads til at arbejde hjemmefra aldrig har været højere.

Coronakrisen har også fremskyndet digital undervisning som undervisningsform, hvilket også gør sig gældende for amu-kursister. Udvalget er ved at afslutte analysen og udviklingsprojektet "Digital læring i fødevareruddannelser", som især har fokus på praktiske kurser. Den foreløbige erfaring og konklusion er, at ved hjælp af digitale værktøjer lader det sig gøre, at skabe et læringsrum, som giver udbytte og værdi for kursisten – med eller uden fysisk tilstedeværelse i læringsrummet.

Det er et område, som udvalget har fokus på at videreudvikle og ser et potentiale i med hensyn til at generere større amu-aktivitet.

Hygiejne

Som følge af COVID-19-krisen har spisesteder, køkkener, restauranter, butikker, produktionssteder og hoteller været nødsaget til at ændre deres virksomhedsdrift for at kunne tilpasse sig restriktioner og en ny hverdag under en epidemi. Det gælder i alle produktionsled, spisesituationer og gæsterelationer – og det ses i forhold til buffetmad, anretningsformer og serveringsformer

Det har bl.a. betydet, at hygiejne i madproduktion og hotel- og restaurationsvirksomhed i særlig grad er kommet i fokus.

Det har fordrer, at medarbejderne har viden om aktuelle restriktioner, ændring af arbejdsgange og hygiejneregler under en epidemi og kan agere derefter og gøre restauranten eller hotellet til et sikkert sted for både gæsterne og kollegaer under en epidemi.

For at understøtte disse (myndigheds)krav har udvalget udviklet nogle kurser, som giver opdateret viden og forudsætninger til at udvikle og arbejde i et corona-sikkert og trygt miljø.

Selv om flere af de hygiejnerelaterede krav formelt ophører med ophøret af corona-restriktioner, så vil hygiejne være et opmærksomhedspunkt, som alle brancher vil have ekstraordinært fokus på. I kulissen arbejder specialister og entreprenører på at udvikle produkter, der optimerer hygiejneniveau og arbejdsgange.

Grøn omstilling og bæredygtighed

Uagtet corona optager grøn omstilling og bæredygtighed mange. Det er efter de politiske aftaler om klimamål både på verdensplan og herhjemme blevet dagsordensættende inden for udvalgets brancheområder – og bliver i stadig højere grad et konkurrenceparameter. Det være sig i produktioner, processer og ydelser.

Udvalget har afsluttet sin analyse om bæredygtighed på tværs af udvalgets brancheområder, der har udmøntet sig i en ny bæredygtighedsuddannelse, som favner alle udvalgets brancheområder. Uddannelsen bliver udbudt i efteråret 2021 og forventes at sætte yderligere skub i kompetenceudviklingen i relation til brancherelateret bæredygtighed.

Udvalget ønsker at sætte yderligere lup på bæredygtighed og den grønne omstilling og undersøge, hvordan efteruddannelse og amu kan understøtte brancherelateret grøn omstilling.

b. Behovsredegørelsen (kernekurser)

FKB 2267 (brød-, kage-, dessert- og konfekturfremstilling) har i 2020 haft en faldende aktivitet på 58% - fra 530 til 211 kursister - sammenlignet med 2019.

FKB 2279 (Receptionist, servering og service) har i 2020 haft en stigende aktivitet på 40% - fra 1833 til 2568 kursister - sammenlignet med 2019.

FKB 2281 (Madfremstilling - restauranten, kantine og catering) har i 2020 en faldende aktivitet på 4% - fra 3753 til 3597 kursister - sammenlignet med 2019.

FKB 2286 (Mad til grupper med varierede behov for ernæring) har i 2020 haft en faldende aktivitet på 10% - fra 1931 til 1742 kursister - sammenlignet med 2019.

FKB 2799 (Slagtning, forædling og salg af kød og convenience) har i 2020 haft en stigende aktivitet 52% - fra 97 til 148 kursister - sammenlignet med 2019.

Samlet set er der status quo for aktiviteten på udvalgets kernekurser i 2020 sammenlignet med 2019, hvilket må siges at være flot i betragtning af corona. Derimod er aktiviteten for tilkoblede kurser, primært fra Fælleskataloget, faldet med 47%. i samme periode.

Aktiviteten for udvalgets FKB'ere i 2021 viser et fald på 2/3 sammenlignet med samme periode i 2020. Det er dog udelukkende baseret på data for AMU-aktiviteten i 1. kvartal, som p.t. er de eneste tilgængelige tal for 2021.

Det er vurderingen, at Covid-19 og branchesituation med mangel på arbejdskraft vil påvirke efterspørgslen og rekrutteringsmulighederne af kursister til efteruddannelse i nedadgående retning i 2021.

2. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet og uddannelsesbehovet og beskrivelse af udviklingsopgaver inden for FKB'en:

Der er udarbejdet et punkt 2 med tre underpunkter a.-c. for hver af udvalgets FKB'er:

- 2.1. FKB 2267 Brød-, kage-, dessert- og konfekturfremstilling
- 2.2. FKB 2279 Reception, servering og service
- 2.3. FKB 2281 Madfremstilling – restaurant, kantine og catering
- 2.4. FKB 2286 Mad til grupper med varierede behov for ernæring
- 2.5. FKB 2799 Slagtning, forædling og salg af kød og convenience

2.1. FKB 2267 Brød-, kage-, dessert- og konfekturfremstilling

a. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet af relevans for uddannelsesbehov på FKB'ens jobområde

Udvikling af sortiment, salgskanaler og nytænkning af den traditionelle bagerforretning er i fokus. Bagermesteren ser sig selv som iværksætter, hvor ledelse, salgsformer og markedsføring er vigtige kompetencer i forhold til butiksdrift og udvikling. Disse tendenser er bestemt ikke blevet mindre som følge af Covid-19. Bager- og konditor butikkerne kæmper om at være de mest innovative, de mest populære og dem, der sælger flest fastelavnsboller i løbet af januar, februar og marts.

I dag kan man ikke bare bage brød, lægge det i vinduet og vente på, at kunderne kommer af sig selv. Konzeptudvikling og det at fortælle den gode historie om brødet, kagerne og håndværket sælger og giver tilfredse medarbejdere, der lettere kan fastholdes i branchen. Det klassiske sortiment, som man stadig kan finde i mange bagerforretninger, er ikke i sig selv tilstrækkeligt.

Yderligere er der en stigende efterspørgsel på specialprodukter. Både bagere og konditorer oplever, at flere kunder kommer ind med billeder fra Instagram, Facebook eller Pinterest og ønsker lignende kager eller bagværk.

Ovenstående er blevet afdækket i behovsanalysen på bager- og konditorområdet iværksat i 2020 og afsluttet primo 2021. Der er derfor nu kurser, der imødekommer disse behov.

b. Beskrivelse af nye uddannelsesbehov inden for FKB'en, herunder konkrete udviklingstiltag

Udvalget afsluttede primo 2021 en behovsanalyse af bager- og konditorområdet. Ud af denne analyse viste sig behov, der resulterede i syv nye kurser. Det er udvalgets forventning, at disse kurser vil generere meget aktivitet i 2021 og 2022, da de taler ind i alle de udfordringer, som virksomhederne mødte under Covid-19, hvor både bagere og konditorer var meget travle, og helt generelt. Der opstår konstant nye tendenser og trends i branchen, hvilket forudsætter nye faglige kompetencer. Udvalget skal hurtigt kunne reagere på dette og udvikle passende kurser - også selv om der kan være kurser, der har relativ kort levetid ligesom visse trends. Et af de nye kurser "Innovationsværkstedet", udviklet på baggrund af behovsanalysen, er skabt for netop løbende at kunne imødekomme nye behov og trends. Undervisningen er derfor ikke fastlagt, men lægges ud fra de ønsker, som virksomhederne og kursisterne måtte have i øjeblikket. Man ønsker derfor at afvente, om dette kan imødekomme pludselige opståede behov, hvorfor udvalget i år ikke søger om midler til udvikling af nye kurser på området.

c. Behovsredegørelse for FKB'en

Efter en stigning på kursusaktivitet på kernekurserne inklusiv almen fødevarerhygiejne fra 2018 til 2019 er kursusaktiviteten faldet med over 58% fra 2019 til 2020.

Fremgangen, vi kunne se fra 2018 til 2019, viste sig over en bred palet af kurser i fremstilling af desserter, is, chokolade og surdej. Disse kurser har enten intet eller meget lidt aktivitet haft i 2020.

Ovenstående kan skyldes den travlhed, de fleste bager- og konditorvirksomheder har haft under Covid-19.

Tallene for 1. kvartal 2021 viser dog en markant stigning i forhold til 1. kvartal 2020. Her ses en stigning til 129 kursister i 1. kvartal af 2021 sammenlignet med 53 kursister i 1. kvartal af 2020. Udvalget forventer en forsat positiv udvikling, da butikkerne ikke er lige så pressede som under Covid-19.

2.2. FKB 2279 Reception, servering og service

- a. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet af relevans for uddannelsesbehov på FKB'ens jobområde*

Hotel- og restaurationsbranchen har været en af de hårdest ramte brancher som følge af Covid-19. Følgerne ses lige nu i den store mangel på arbejdskraft, som samtlige hoteller og restauranter oplever. Danmarks Statistik kunne ultimo august 2021 meddele, at fire ud af fem hoteller melder om mangel på arbejdskraft. Der blev desuden i august 2021 slået 88% flere stillinger op end normalt indenfor branchen. Dette skyldes den store udvandring fra branchen, hvor jobusikkerheden under nedlukningerne stadig spøger. På baggrund af dette vil det være udvalgets forventning, at aktiviteten på AMU-kurser falder, da der er mere presserende situationer at skulle forholde sig til. Dette selv om det viser sig, at kursusaktiviteten er steget meget i løbet af 2020.

Selv om der i branchen er mangel på gæster og arbejdskraft, er det forventningen af branchen vil normaliseres, når Danmark og omverden ikke er ramt af Covid-19 - eller i hvert fald er langt i bekæmpelsen af det. Dette vil igen give flere hotelgæster og turister, som giver en øget miljøbelastning. Bæredygtighed vil derfor forsat fylde meget i branchen, hvor det både vil være et økonomisk parameter og en måde, hvorpå et hotel eller en restaurant kan differentiere sig positivt over for gæster og medarbejdere.

- b. Beskrivelse af nye uddannelsesbehov inden for FKB'en, herunder konkrete udviklingstiltag*

På baggrund af udviklingen på arbejdsmarkedet forventer udvalget ikke et stort behov for AMU-kurser i 2022. Det kan derfor være vanskeligt at vide, hvor der vil opstå kompetencebehov henne. Men det er forsat udvalgets forventning, at der på baggrund af Covid-19 følgerne kan opstå pludselig behov – specielt når vi kigger ind i en branche, der har skulle tilpasse og omstille sig til de forandringer, der er sket i verden det sidste halvandet år. For at kunne imødekomme dette, søger udvalget om midler til at kunne udvikle et nyt kursus inden for området.

- c. Behovsredegørelse for FKB'en*

I 2020 steg aktiviteten på kernekurserne samt Almen fødevarerhygiejne samlet med 40% i forhold til 2019 og 72% i forhold til 2018.

Generelt er det kurser i service, salg, værtskab, kommunikation, vin, konflikthåndtering og gæstebetjening, der efterspørges. Dette ses også i de tilkoblede kurser til FKB'en, hvor der i 2020 har været mest efterspørgsel på kurser i salg.

I 1. kvartal af 2021 er aktiviteten på udvalgets kernekurser faldet. 184 kursister har deltaget på et kursus sammenlignet med 1. kvartal af 2020, hvor der deltog 753 kursister.

På trods af den store fremgang i kursister på kurserne i 2020 må udvalget på baggrund af tallene fra 1. kvartal af 2021 og den store mangel på arbejdskraft forvente, at aktiviteten vil være faldende i 2021 og frem til, at efterspørgslen på arbejdskraft igen er normaliseret.

2.3. FKB 2281 Madfremstilling – restaurant, kantine og catering

- a. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet af relevans for uddannelsesbehov på FKB'ens jobområde*

Mange ting er med Covid-19 vendt på hovedet, og p.t. er det svært at forudsige, hvordan brancheudviklingen vil bevæge sig i nærmeste fremtid, nu hvor restriktioner er ophørt i september 2021.

Uagtet den undtagelsestilstand, som branchen har befundet sig, så har det også givet tid til eftertanke og refleksion i mange virksomheder. Eksempelvis om der er grundlag for at ændre eller videreudvikle sin virksomhedsprofil og sit koncept i forhold til gæster, kunder m.fl.

Bevidstheden om at bæredygtighed og grøn omstilling, som vigtige parametre for virksomheder, medarbejdere og gæster at forholde sig til, er intakt. Det klimaaftryk, som fødevareproduktionen sætter, bliver nu vurderet og nytænkt ind i madproduktion, fremstillingsprocesser og arbejdsgange.

I forlængelse heraf kan stadig iagttages, at det vegetariske køkken ses stærkt voksende, og interessen er især markant hos den unge generation. Herudover er sundhed og ernæring også et vigtigt aspekt inden for madfremstilling.

b. Beskrivelse af nye uddannelsesbehov inden for FKB'en, herunder konkrete udviklingstiltag

Madfremstillingen på restauranter og i køkkener er i fortsat udvikling i forhold til omstilling til bæredygtig mad og klimavenlige retter, som har mindst mulig indvirkning på miljøet. Det er et fokuspunkt og et afsæt for udvikling og innovation – herunder arbejdes bl.a. med flere grøntsager og mindre kød, reduceret madspild og emballageforbrug.

Det aktuelle fokus på bæredygtighed og grøn omstilling inden for service- og fødevareområdet er mere end blot en strategisk øvelse. Det indebærer et forandret tankesæt og adfærd samt en grundforståelse for bæredygtighed og grøn omstilling.

Udvalget arbejder med grøn omstilling, men gør det p.t. mest ud fra begrebet bæredygtighed, som en samlet betegnelse.

Nye puljemidler skal blandt andet være med til at højne økologiprocenten i de mange daglige måltider, der serveres til danskerne ude i landets professionelle køkkener og understøtte udbredelsen af Det Økologiske Spisemærke, som bidrager til økologiudviklingen.

Selv om de offentlige køkkener, med mere end 800.000 daglige måltider, i flere år har været drivkraft i økologisk og klimavenlig omstilling af danskernes mad, håber Fødevarestyrelsen, at hoteller, restauranter, caféer og kantinekæder også hopper med på vognen.

Det forventes, at puljemidlerne vil resultere i øget efterspørgsel på kompetenceløft af medarbejdere, derfor ønsker udvalget at søge om revision af dets økologikurser, blandt disse er kun ét, som FKB 2281 som moder-FKB. Puljen og uddannelsesbehovet foranlediget heraf omtales derfor nærmere ved FKB 2286, se side 8.

Uanset betegnelse efterspørges kompetenceudvikling, så de bæredygtige ambitioner bliver omsat til konkret køkkenpraksis i det daglige arbejde. Dette har udvalget imødekommet delvist i form af en ny bæredygtighedsuddannelse. Men det efterspørges, at tankesættet bag den grønne omstilling udfoldes på udvalgets uddannelsesportefølje, hvilket søges afdækket ved en opfølgende analyse (se side 10).

Bælgfrugter

Klima- og sundhed danner fundamentet i Fødevarestyrelsens nye kostråd. I den forbindelse stilles der bl.a. skarpt på bælgfrugter, som en af vejene til et sundere og mere klimavenligt køkken. Der efterspørges kompetencer i udvikling af madretter, hvor bælgfrugter udgør en væsentlig bestanddel.

For at imødekomme dette søger udvalget om midler til at udvikle et nyt kursus med fokus på bælgfrugter.

c. Behovsredegørelse for FKB'en

I 2020 faldt den samlede aktivitet med 23% sammenlignet med 2019. Faldet var dog næsten udelukkende på tilkoblede kurser.

Aktiviteten i kernemål viser fortsat efterspørgsel og behov for kompetencer relateret til bæredygtighed og klimavenlig mad samt til råvarer og grundtilberedning i restaurant og kantine – desuden tilkoblede kurser udi kommunikation og samarbejde.

Tallene for 1. kvartal 2021 viser et dramatisk fald i aktiviteten på kernekurser på 73% i forhold til samme periode i 2020.

Det er vurderingen, at covid-19 og følgevirkninger heraf vil påvirke efterspørgslen på efteruddannelse negativt i hele 2021.

2.4. FKB 2286 Mad til grupper med varierede behov for ernæring

a. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet af relevans for uddannelsesbehov på FKB'ens jobområde

De professionelle køkkener bidrager til udviklingen af en bæredygtig kost, som har mindst mulig indvirkning på miljøet. Ved omlægning til en mere bæredygtig produktion vil køkkenerne gerne arbejde mere bæredygtigt med bl.a. flere grøntsager og mindre kød, reduceret madspild og emballageforbrug.

Som følge af regeringens prioritering om at støtte økologisk omstilling i køkkener, restauranter m.m. forventes efterspørgslen på kompetenceudvikling af medarbejdere i relation til økologi at vækste fra 2022.

Udviklingen inden for institutionskøkkenområdet har fortsat fokus på sunde måltider og på måltidernes sensoriske og næringsmæssige udtryk gennem anvendelse af både traditionelle og utraditionelle råvarer.

b. Beskrivelse af nye uddannelsesbehov inden for FKB'en, herunder konkrete udviklingstiltag

Det efterspørges fortærende, at de bæredygtige ambitioner bliver omsat til konkret køkkenpraksis i det daglige arbejde. Dette imødekommes p.t. af bæredygtighedskurser.

De officielle kostråd

Måltidsmærket ophørte pr. 31. december 2020. Det var målrettet kantiner på grundskoler, ungdomsuddannelser og arbejdspladser og omsatte de officielle kostråd til en række principper for servering af sund mad i professionelle køkkener.

Fødevarestyrelsen lancerede i starten af 2021 De officielle Kostråd – godt for sundhed og klima. De nye kostråd betyder, at Fødevarestyrelsens Guide til sundere mad i daginstitutioner, skole og fritidsordning samt ungdomsuddannelser og arbejdspladser skal revideres, da de bygger på de officielle kostråd fra 2013. Fødevarestyrelsen forventer at være klar med nye anbefalinger til professionelle køkkener inden udgangen af 2021.

Der er ønske om at udvikle en amu-uddannelse i De officielle kostråd, hvorfor udvalget søger om midler hertil

Revision af udvalgets økologikurser

Som allerede omtalt under FKB 2281 ønsker regeringen, at der skal mere økologi i private og offentlige køkkener. Derfor er der i august 2021 åbnet for, at offentlige såvel som private køkkener, der ønsker at omlægge til økologi, kan søge støtte/tilskud dertil.

Fonden ønsker, at midlerne skal anvendes på udbredelse af Det Økologiske Spisemærke samt kompetenceudvikling af køkkenpersonale/medarbejdere, så de kan få mere viden om økologi, men i høj grad også bæredygtig produktion af måltider, de officielle kostråd, mindre madspild og mere mad i sæson.

Puljemidlerne uddeles i perioden 2022-2025. Især offentlige køkkener forventes at udgøre hovedgruppen af ansøgere, omend Fødevarestyrelsen håber, at hoteller, restauranter og caféer også hopper med på vognen.

Udvalget har p.t. 4 kurser i alt med fokus på forskellige aspekter vedr. økologi. For at kunne imødekomme en forventet efterspørgsel på kompetenceløft af medarbejdere inden for såvel offentlige køkkener - og restaurantkøkkener - søger udvalget om midler til revision/nyudvikling af udvalgets økologikurser.

c. Behovsredegørelse for FKB'en

I 2020 faldt aktiviteten for kernekurser med 10% og med 46% på tilkoblede kurser sammenlignet med 2019. Den samlede aktivitet på tilkoblede kurser er på niveau med aktivitetsniveauet på kernekurser.

Aktiviteten i kernemål viser efterspørgsel og behov for kompetencer bredt inden for området, men kurser relateret til vegansk mad, reduktion af madspild, sensorik og smag er de mest efterspurgt.

På tilkoblede kurser er det kompetencer relateret til kommunikation, konflikthåndtering og samarbejde, som er efterspurgt.

Tallene for 1. kvartal 2021 viser et dramatisk fald i aktiviteten på FKB'ens kernekurser sammenlignet med samme periode i 2020. Det vurderes, at det primært kan tilskrives corona-situationen og følgevirkningerne deraf.

2.5. FKB 2799 Slagtning, forædling og salg af kød og convenience

a. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet af relevans for uddannelsesbehov på FKB'ens jobområde

Der er ganske få traditionelle slagterbutikker tilbage, da et flertal af forbrugerne går i supermarkeder for at købe kød. Forbrugerne går også hertil, da flere og flere efterspørger færdigretter og convenience-produkter. Disse er i højere grad tilgængelige hos supermarkederne.

Der ses et stadig større fokus på klima og bæredygtighed, hvilket kommer til udtryk ved nye madvaner eksempelvis i form af kødfrie dage og en generel tendens til at spise mindre kød og mere plantebaseret kød. Andelen af forbrugere, som har mindst to kødfrie dage om ugen, er steget fra 21,3% i 2019 til 34,1% i 2021. Til sammenligning er andelen af forbrugere, som slet ikke har kødfrie dage faldet fra 46,3% til 35% i samme periode. De store butikker oplevede at salget af kød under Covid-19 nedlukningerne steg, fordi restauranterne lukkede ned. Men indkøbsmønstrene er stort set normaliseret igen, og derfor ser store butikskæder forsat et fald i salget af kød med ca. 1-1,5% om året. Yderligere oplyser de store butikskæder, at plantebaserede kødalternativer nu står for et salg svarende til ca. 1-1,5% af salget af rigtigt kød. Dette udfordrer selvsagt branchen på sigt.

Der er i branchen mangel på faglærte og generelt på arbejdskraft. Dette gælder både på slagterierne og i de private slagterbutikker. Det er svært at få unge til faget. Danske slagtermestre har etableret kampagnen "Ind til benet", der skal få flere til gourmetslagterfaget, så de på sigt kan åbne deres egen butik. Desuden tilbyder brancheorganisationen at hjælpe rent økonomisk. Der er derfor håb om, at dette vil betyde, at færre slagterbutikker må lukke grundet mangel på interesserede, der kan og vil overtage butikken.

På industrislagterområdet er det udvalgets forventning og håb, at de nye kurser, som forventes udviklet i efteråret 2021, vil give flere mod på at komme ind i slagterbranchen og på sigt eventuelt blive faglærte.

b. Beskrivelse af nye uddannelsesbehov inden for FKB'en, herunder konkrete udviklingstiltag

Udvalget er på nuværende tidspunkt i gang med at undersøge mulighederne for at udvikle og sammensætte et strukturforløb for ufaglærte til industrislagterier. Behovet skal også ses i sammenhæng med den ændrede erhvervsuddannelse til slagter. Der ønskes udvikling af kurser, der kan modsvare dele af slagteruddannelsen. Det er udvalgets og branchens forventning, at et sådan forløb vil give nogle slagterimedarbejdere mod på efterfølgende at vælge at færdiggøre hele erhvervsuddannelsen og derved blive faglærte. Der er på nuværende tidspunkt ikke efterspørgsel på yderligere kurser i branchen, hvorfor udvalget ikke søger om midler til udvikling af kurser for industrislagtere.

Bæredygtighed ses også stadig som en stor del af branchen men med endnu større fokus disse år. Både skoler og virksomheder efterspørger mere bæredygtighed i branchen. Dette behov ses dækket i det kursus, der snarest bliver oprettet i forbindelse med udvalgets bæredygtighedsuddannelse.

Fra skolerne og virksomhedernes side efterspørges et aflivningskursus for gourmetslagtere. Der søges derfor om midler til at udvikle et kursus omhandlende dette. Udvalget er på nuværende tidspunkt i gang med at forberede en analyse af gourmetslagterområdet til næste års pulje. Udvalget vil derfor forsøge at opsnappe så mange tendenser og behov som muligt i løbet af 2022. Udvalget ansøger om midler til udvikling af to kurser, som er målrettet kernekompetencer inden for gourmetområdet.

c. Behovsredegørelse for FKB'en

I 2020 steg aktiviteten på kernekurser inklusiv almen fødevarerhygiejne med 52% sammenlignet med 2019 - omend det er baseret på få kursister.

Der ses ingen forskel i efterspørgsel på kurser til gourmetslagtere og industrislagtere.

I 2020 var der aktivitet på ni kernekurser sammenlignet med tre i 2018 og tre i 2019.

Trods fremgangen i 2020 er der ingen aktivitet på kurserne i 1. kvartal af 2021. Der forventes dog en fremgang på baggrund af den igangværende analyse indenfor industrislagterområdet og udviklingen af nye kurser på gourmetslagterområdet.

3. Tværgående behov og analyser

GRØN omstilling & bæredygtighed 2,0

Et af temaerne til UUL-puljen er grøn omstilling. Formålet med temaet er at sætte fokus på, hvordan efter- og videreuddannelse til AMU-målgruppen kan bidrage til at gennemføre en grøn omstilling, hvordan eksisterende uddannelser kan bidrage til grøn omstilling og til at tænke den ind i eksisterende produktion og arbejdsgange.

Analyseprojektet ses i naturlig forlængelse af - og som en overbygning på bæredygtighedsanalysen. Det ønskes udfoldet på alle udvalgets FKB'ere.

Analysen har til formål at undersøge, hvordan efteruddannelse og amu-kurser kan bidrage til grøn omstilling i branchen.

Analysen skal bl.a. afklare/kortlægge/besvare:

- ☐ Hvad er grøn omstilling i forhold til udvalgets brancher og fag?
- ☐ Fødevarers klimaafttryk og miljøbelastning
- ☐ Forskelle mellem håndværks- og industribaserede fag/brancheområder i forhold til grøn omstilling
- ☐ Kan udvalgets eksisterende kursusportefølje imødekomme kompetencebehov i forhold til at fremme branchespecifik grøn omstilling – eller er der behov for nye kurser, hvis ja så hvilke?

Analysen gennemføres i samarbejde med og med bidrag fra følgende eksterne aktører:

- Konsulenthus, som har kompetencer i forhold til grøn omstilling og gerne brancherelateret
- Brancherepræsentanter
- Undervisere/skolefolk som har viden om grøn omstilling og bæredygtighed

Projektet munder ud i en analyserapport samt en guide med anbefalinger til, hvordan den grønne omstilling kan udfolde sig i forhold udvalgets FKB'ere og kurser.

Digitale læringsforløb 2,0

Udvalget ønsker at gennemføre en videreudvikling af det igangværende analyseprojekt "Digitale læringsforløb i fødevareuddannelser, som afsluttes i efteråret 2021. Under dette projekt er der udviklet 3 digitaliserede amu-kursusforløb.

Med Digitale læringsforløb 2,0 ønskes:

- 1) At afprøve forskellige afholdelsesformer af de digitale læringsforløb udviklet under "Digitale læringsforløb 1,0" i samarbejde med skoler.
- 2) At evaluere afprøvningen/læringsudbyttet og afdække kriterier for forskellige kursers egnethed i forhold til digitalisering og deltagerforudsætninger. Det sker i samarbejde med faglærere, som inddrager erfaringer fra fjernundervisning og digital afvikling af kurser under Covid19-nedlukningen
- 3) At udvikle en guide for best practice til udvikling af digitale læringsforløb og afholdelsesformer i relation til udvalgets uddannelser.
- 4) At udvikle nye digitaliserede læringsforløb, hvor kurser fra alle udvalgets FKB'ere indgår, og hvor der tages afsæt i guiden og anbefalinger af egnethed i forhold til digitalisering.

I evalueringsdelen vil indgå en undersøgelse af prøveelementer og digitaliseringen heraf.

Med projektet vil udvalget få værktøjer til og afsæt for fremtidig digitalisering af amu-kurser i udvalgsregi.

AMU i øjenhøjde – en synliggørelse af AMU

Aktiviteten på AMU er fortsat dalende, hvilke der er mange årsager til. En af årsagerne, som vi over tid har bemærket er, at skolerne, virksomhederne og branchen generelt ikke har et godt nok kendskab til AMU - eller har en forældet tankegang om AMU. Mange skoler kører AMU-undervisning som en biaktivitet, hvorfor forbedringer og opsøgende arbejde ikke bliver prioriteret – det er i hvert fald den tendens, vi ser.

Analysen skal afklare:

- Hvordan kan vi bidrage til en bedre fortælling om AMU?
- Hvordan kan vi generelt forbedre AMU, så der kommer mere aktivitet?
- Hvordan gør vi AMU mere synlig?
- Hvordan skabes der en synergi mellem EUD og AMU, så disse kan lade sig inspirere af hinanden?
- Hvad fungerer i synliggørelsen af AMU? (Hvilke erfaringer kan vi drage nytte af?)

Analysen gennemføres i samarbejde med:

- En ekstern konsulent/konsulenthus

- Virksomheder og skoler
- Brancheaktører

Produktet af projektet vil være:

- En rapport der kortlægger muligheder og forbedringer for synliggørelse af AMU.

Revision af FKB'er i forlængelse af "Tydelige mål – bedre læring 1.0 og 2.0"

I forbindelse med vores projekt "Tydelige mål – bedre læring 2.0" er vi blevet opmærksomme på flere forskellige aspekter i FKB 2279. Flere af kursusbeskrivelserne omfatter næsten en halv EUD på tre dage, og der mangler tydelig progression mellem kurserne. Dette har bl.a. betydning for målgruppebeskrivelserne, som ikke tydeligt nok beskriver, hvilke personer kurserne henvender sig til.

En ændring og større klarhed af dette efterspørges af skolerne. Samme tendens og problematik har såvel skoler som virksomheder givet udtryk for også gælder for FKB 2281 og FKB 2286. Her ses også kurser, der er for brede, målgrupper, der er for utydelige og en uklar vision for FKB'erne.

Analysen skal:

- Kortlægge udbuddet af kurser for de tre FKB'er: 2279, 2281 og 2286
- Afklare hvilken retning, parterne, virksomhederne og skolerne ønsker at gå med kurserne på FKB'erne
- Undersøge hvilke kurser, der er relevante, og dermed hvilke, der skal revideres, hvilke der skal nedlægges og eventuelt hvilke kurser, der er behov for at udvikle
- Implementere tydelig progression, tydelige målformuleringer og tydelige målgrupper

Analysen gennemføres i samarbejde med:

- Virksomheder, skoler og parterne på de pågældende FKB'er
- Faglærere, der skal sørge for, at kurserne er fagligt korrekte

Produktet af projektet vil være:

Kursusporteføljer, der har et relevant udbud af kurser, der tydeligt beskriver læringen og målgruppen samt dækker branchens behov og ønsker

Arbejdsmarkedspolitiske redegørelse 2021, udarbejdet af Transporterhvervets Uddannelser (TUR).

Sammenfatning af redegørelsen med konklusioner:

Covid-19 har haft stor betydning for transportbranchen gennem 2020 og 2021, og vil forventeligt præge branchen de næste år.

Forandringen af transportbranchen sker hurtigt, da konkurrencen stiller krav til virksomhedernes lønsomhed og omstillingsparathed. Der ses udvikling af nye transportformer og ændrede strukturer som følge af fusioner og opkøb, så der fremstår flere store og højt specialiserede virksomheder.

Der er generelt nogle hovedtemaer, der ser ud til at præge branchen:

- Grøn omstilling
- Rekruttering
- Digitalisering

Grøn omstilling

Den danske transportsektor tegner sig i dag for 28% af Danmarks samlede udledning af drivhusgasser.

Hvis Danmark skal nå den politiske målsætning om 70% reduktion inden 2030, står det klart, at transportsektoren skal igennem en større omstilling.

Landtransporten, herunder lastbiler, varebiler og busser, står for ca. 32% af transportsektorens CO₂-udledning i Danmark.

Denne målsætning er på agendaen, da kravet om f.eks. el-køretøjer har vundet indpas i de offentlige udbud, virksomhederne arbejder under. Flere alternative energiformer såsom brint, miljødiesel, gas er under udvikling og implementering. Udviklingen går ekstremt stærkt, og der opstår her hurtigt behov for kompetenceudvikling af medarbejderne i forhold til optimal udnyttelse og brug af disse teknologier.

Nogle af de vigtigste værktøjer til at denne omstilling sker, skal findes i at udvikle på effektiviteten af transporterne, uddannelse af chauffører og ikke mindst bedre energioekonomiske, miljørigtige køretøjer.

For at opnå de ønskede målsætninger er chaufførerne uden tvivl et særdeles vigtigt aktiv for virksomhederne.

Rekruttering

Nogle af brancheområderne, f.eks. lager- og vejgodsområdet, har der, dels pga. en opblomstring af internethandlen under Covid-19, været en stigende aktivitet. Der er forventninger om, at denne stigning fortsætter, og derfor forventer f.eks. vejgodsbranchen en vækst på 12% frem mod 2030.

Dele af transportbranchen er i en situation, hvor efterspørgslen på chauffører er større end udbuddet. Her kan være særlige geografiske forhold, som har betydning for udfordringer med at få ledige chaufførstillinger besat. Dette er gældende f.eks. på personbefordring- og vejgodsområdet. Andre

brancheområder har pga. Covid-19 og afskedigelser som følge heraf, ikke rekrutteringsudfordringer, men har derimod en forventning om at kunne besætte fremtidige stillinger med tidligere ansatte. Brancheområder, som f.eks. lufthavn, har pga. Covid-19 restriktioner været nedlukkede og en del af de højt specialiserede medarbejdere afskediget. Usikkerheden fremadrettet er, om det er muligt at genansætte disse eller en større andel har søgt ansættelse på helt andre arbejdsområder, og en del af disse ikke er interesserede i beskæftigelse i lufthavnene længere.

Der vil med overvejende sandsynlighed være et behov for genopfriskning af faglige kompetencer i forbindelse med disse genansættelser.

Digitalisering

Generel digitalisering og specielt til optimering af fragtbevægelse, ruteoptimering, pakning og lastning, lagerstyring og kapacitetsoptimering, forbedrede kundeoplevelser, reduceret miljøpåvirkning, flådeoptimering og forebyggende vedligeholdelse er meget aktuel. Alle forhold bidrager til ressourceoptimering og konkurrencedygtighed, men de kræver også, at medarbejderne er uddannet til at anvende disse nye systemer. IT-kendskab og -tryghed har været det - og vil også fremadrettet være vigtige kompetencer hos chaufførerne.

Mulighed for opkvalificering af medarbejdernes kompetencer, herunder nye behov i forhold til de nævnte trends er uden tvivl essentielt, og i det følgende gennemgås de enkelte brancher med beskrivelse af udviklingstendenser og heraf afledte udviklingsbehov.

Udvalgets samlede konklusion på aktivitetsudviklingen:

På trods af Covid-19 og betydningen den har haft på branchen, forventes det, at aktivitetsniveauet på TURs arbejdsmarkedsuddannelser vil være let stigende i de næste år.

Vejgodstransportområdet – ansøgning om midler til udvikling 2021

Målgrupper

Vejgodstransportens målgrupper består af chauffører, der kører godstransport i mange forskellige typer af køretøjer, med og uden påhængskøretøjer herunder modulvogntog. En del af chaufførerne benytter mobile kraner og andre specialbyggede køretøjer til f.eks. indsamling af affald, vinterbekæmpelse og transport af dyr. Chaufførerne i varebiler blev ved en regelændring i 2019 omfattet af uddannelseskraav, som løbende skal fornyes. Chaufførerne, der udfører godskørsel for fremmed regning i varebil, bliver stillet overfor særlige krav til udførslen af deres arbejdsopgaver, hvorfor det er nødvendigt løbende at vurdere og sikre at området er tilpas uddannelsesdækket.

Vejgodsbranchen er som resten af transportbranchen et tungt lov- og regelreguleret område, hvorfor der stilles store krav til chaufførens viden om bl.a. regler, sikkerhed og arbejdsmiljø.

Målgruppen består desuden af øvrige operative medarbejdere, medhjælpere og kørselsledere m.fl., som har ansvar for større eller mindre individuelle nøgleopgaver i de mangeartede og meget forskellige virksomheder.

Følgende FKB'er hører under dette område:

- 2280 Vejgodstransport
- 2225 Tanktransport
- 2226 Transport af levende dyr
- 2227 Særtransport
- 2297 Renovation
- 2719 Flytning og møbeltransport
- 2732 Mobile kraner
- 2733 Mobilkraner med ballast
- 2298 Vintertjeneste

Udviklingen inden for brancheområdet og heraf afledte uddannelsesbehov

Branchen forandrer sig med stor hastighed. En sikker og stabil transport af varer er et vigtigt fundament for samfundet. Dagsordenen i virksomhederne retter sig i høj grad imod grøn omstilling og kompetenceudvikling af medarbejderne. Der er især efterspørgsel på veluddannede chauffører, og i en vis udstrækning specialuddannede. Manglen på arbejdskraft er generel for transportbranchen, men den er udtalt for specialister, som blandt andre flyttefolk, kranvognschauffører og medarbejdere med certifikat til at transportere farligt gods og affald.

Undersøgelser lavet af branchen viser, at chaufførernes gennemsnitsalder stadig er stigende. Antallet af chauffører med en alder på 50+ er fra 2010 til 2020 steget fra 37% til 49%. 25% af chaufførerne er 60+.

Dette betyder, at en stor del af de erhvervsaktive chauffører indenfor de nærmeste år kan forventes at forlade arbejdsmarkedet.

En tendens, der har været aktuel gennem de senere år, og tilsyneladende stadig er gældende.

Virksomhederne har et stigende rekrutteringsbehov af nye og specielt unge til branchen, som udover chaufførmanglen mærker en stigende aktivitet og efterspørgsel på transportydelser.

De yngre, der vælger at uddanne sig til chauffører, kan ikke alene opfylde det stigende behov for arbejdskraft.

Branchen søger derfor til stadighed at rekruttere nye grupper, og der er derfor et ganske betydeligt behov for at kompetenceudvikle nye målgrupper, som ikke tidligere har haft tradition for at uddanne sig inden for vejgodstransportområdet. Herudover vil der være både behov og forventninger til at fastholde medarbejdere ved hjælp af målrettet efteruddannelse og kompetenceudvikling.

I forbindelse med den grønne omstilling, hvor der er opsat ret ambitiøse mål omkring reduktion af partikel- og CO₂-udledning frem mod år 2030, spiller godstransporten en væsentlig rolle. Branchen tegner sig for en stor del af den nuværende partikel- og CO₂-udledning, som efter målene skal begrænses betydeligt.

Branchen arbejder derfor aktivt med at udnytte de muligheder, der ligger i alternative energiformer og et energirigtigt forbrug heraf. Dette både af hensyn til miljømålene, men også af kommercielle årsager, for at øge virksomhedernes konkurrencedygtighed i et presset marked.

Udviklingen af disse muligheder går stærkt, og det er derfor nødvendigt, at chaufførerne er bekendt med anvendelsen, og de særlige forhold det stiller f.eks. sikkerhedsforskrifter, vedligehold og eventuelle begrænsninger i anvendelsen af alternative energiformer. Chaufførerne er og bliver uden tvivl arbejdsgeverens vigtigste aktiv i denne udvikling.

Udviklingen går stærkt og på baggrund af analysen: *Analyse af udviklingen og udbredelsen af alternative energiformer på vejgodstransport området i et 5-årigt perspektiv*, som bliver gennemført og afsluttet ultimo 2021, vil der være et behov for at udvikle uddannelsesmål, der retter sig målrettet mod den viden og de kompetencer, en chauffør skal have for at kunne optimere brugen af de alternative energiformer. Dette ligger inden for tema 1 i UUL-puljen 2021-23.

Efterspørgslen på chauffører, som kan og må betjene mobile kraner, vil være stigende. Der vil derfor være behov for et uddannelsesmål, som retter sig mod chauffører, som ikke jævnligt har benyttet mobil kran, hvor viden om sikkerhed, anvendelse og betjening af udstyret genopfriskes.

Udvalget finder desuden, at det er essentielt, at der til stadighed arbejdes videre med faglærerudvikling i skolesystemet. Den hurtige udvikling i branchen gør det væsentligt, at undervisere inden for brancheområdet er helt opdaterede på b.l.a. sikkerhed, nye teknologier og i høj grad den omstilling til grøn energi, der vil komme fremadrettet. Der er et generelt behov for faglæreruddannelse, som retter sig mod erfaringsudveksling af både viden, indhold og den praktiske og didaktiske gennemførsel af kurserne. I tilbuddet af faglæreruddannelse bør underviserens rolle i fjernundervisning og opbygning af fjernundervisningskurser være tilgængeligt, idet underviseren er væsentlig for udbredelsen af udbuddet af fjernundervisning. Dette retter sig mod tema 2 i UUL 2021-23.

Indenfor nogle brancheområder er der sket en stor teknologisk og regelmæssig udvikling, hvorfor det er nødvendigt at gennemgå de pågældende FKB for at sikre at indholdet, herunder at de tilkoblede mål, stadig er tidssvarende. FKB 2226 Transport af levende dyr bør således revideres, da der forventes en revision fra myndigheden (Fødevarestyrelsen) af kursusammensætningen. Der kan således forventes et behov for at tilrette FKB'en til de nye kommende krav om ændringer på regler og indhold. Der vil ligeledes være behov for udvikling af nyt uddannelsesmål.

Som følge af en analyse om *"Renovationschaufførens kompetencebehov"*, udarbejdet af TUR i 2019, er det blevet afdækket, at der jævnligt opstår konfliktsituationer i forbindelse med udførelsen af renovationsarbejdet med andre trafikanter eller borgere. Renovationschaufførerne har i dag en ikke uvæsentlig kundekontakt. Der har derfor vist sig et behov for at udvikle særligt undervisningsmateriale rettet mod branchen omhandlende de særlige situationer, der opstår for renovationschaufføren. Denne udviklingsopgave blev søgt på UUL 2020/21, men blev ikke bevilget. Der er derfor tale om en genansøgning.

På baggrund af tidligere gennemført analyse: *"Bedre handlingsorienterede målformuleringer,"* fra 2020, blev det besluttet at revidere en tredjedel af uddannelsesmålene pr. år. Derfor skal den sidste del af TURs målbeskrivelser på vejgodsområdets nu revideres. Målet er, som tidligere, at sikre fokuserede

målformuleringer, så de bliver bedre afgrænsede og mere entydige i deres beskrivelse af de arbejdsmarkedsrettede kompetencer, deltagerne skal opnå, og beskriver de emner, som indgår i prøven på de enkelte mål.

Denne ansøgning dækker del. 3 af denne treårsperiode.

Der søges derfor om midler til en gennemgang af ca. 1/3 af uddannelsesmålene, herunder:

46903	Tank - forebyggelse af uheld og uheldsbekæmpelse
45867	Dyretransport - håndtering på samlesteder
45868	Dyretransport - kompetencebevis
43797	Dagrenovation - sikkerhed
43798	Dagrenovation - kørsel
43967	Erhvervsaffald
43968	Storskrald
45110	Håndtering af olie- og kemikalieaffald
48625	Ajourføring for renovationschauffører
48644	Mobile kraner >8-30 tm med integreret kranbasis
48647	Udvidelse kran D til Mob. kraner >8-30 tm. basis
48648	Udvidelse kran E til Mob. kraner >30 tonsmeter
48660	EU-Efteruddannelse for godschauffører - oblig.del
48672	Udvidelse kran D til Mob. kraner > 30 tonsmeter
48645	Mobile kraner >30 tm - med ballast
48868	Ajourføring Mobil kran – simulator

Behovsredegørelse

For alle brancheområderne, skal det nævnes, at der under Covid-19, har været flere nationale og internationale udsættelser af re-certificerings krav. Baggrunden for dette er, at det har været nødvendigt at sikre en stabil transport af varer på trods af, at uddannelsesinstitutioner i perioder har været lukket ned. Det må derfor antages, at der efter august 2021, hvor udsættelserne udløber, vil være et stigende pres på de kurser, som er omfattet af udsættelserne.

2280 Vejgodstransport

Der forventes en lidt stigende aktivitet, idet branchen efterspørger medarbejdere, og set i lyset af arbejdsmarkedssituationen efter Covid-19/forår 2020, kan det have en positiv effekt på tilgangen til kurser under denne FKB. FKB'en er den absolut største og bredeste, idet der i 2020 har været 1133,95 årselever. En let stigning i forhold til 2019.

2225 Tanktransport

Aktiviteten forventes uændret, idet det er et mindre jobområde, som har en høj grad af specialisering. Der har været 111,54 årselever i 2020.

2226 Transport af levende dyr

Aktiviteten forventes uændret, idet der er tale om et mindre jobområde, hvor specialiseringsgraden er stor. Der har været 116,12 årselever i 2020.

2227 Særtransport

Aktiviteten forventes let stigende. Årsagen er, at uddannelserne indenfor STA (særtransportassistent) skal re-certificeres hvert femte år, hvilket falder i år 2021 for en stor dels vedkommende. 114,20 årselever i 2020.

2297 Renovation

Aktiviteten forventes let stigende, idet der i forbindelse med et stort politisk fokus på indsamling og oparbejdning af affald er en forventning til, at branchen vil efterspørge mere uddannelse. 113,26 årselever i 2020.

2719 Flytning og møbeltransport

Aktiviteten forventes at være uændret. Der har i 2020 ikke været aktivitet, men ultimo 2019 er der oprettet et nyt mål, som er ajourføring af flyttechauffører. Efter branchens udsagn er det et kursus, de vil efterspørge og benytte i forbindelse med den lovpligtige EU-Efteruddannelse af flyttechaufførerne.

2732 Mobile kraner

Aktiviteten forventes uændret. Efterspørgslen på chauffører med denne uddannelse er stabil. 188,89 årselever i 2020.

2733 Mobilkraner med ballast

Aktiviteten forventes uændret, da behovet for kranførere på denne type kraner er uændret. Der har i 2020 været 2,56 årselever.

2298 Vintertjeneste

Aktiviteten forventes uændret. Efterspørgslen på kurser på området styres i høj grad af udbud fra vejdirektoratet, som stiller krav til entreprenører om uddannede medarbejdere. Jobområdet er et af de mindste, og der har i 2020 været 1,58 årselev.

Opsamling

Der ansøges om udviklingsmidler til følgende:

Revision af FKB:

- FKB 2226 Transport af levende dyr

Analyser:

Uddannelsesmål:

46903	Tank - forebyggelse af uheld og uheldsbekæmpelse
45867	Dyretransport - håndtering på samlesteder

45868	Dyretransport - kompetencebevis
43797	Dagrenovation - sikkerhed
43798	Dagrenovation - kørsel
43967	Erhvervsaffald
43968	Storskrald
45110	Håndtering af olie- og kemikalieaffald
48625	Ajourføring for renovationschauffører
48644	Mobile kraner >8-30 tm_med integreret kranbasis
48647	Udvidelse kran D til Mob. kraner >8-30 tm. basis
48648	Udvidelse kran E til Mob. kraner >30 tonsmeter
48660	EU-Efteruddannelse for godschauffører - oblig.del
48672	Udvidelse kran D til Mob. kraner > 30 tonsmeter
48645	Mobile kraner >30 tm - med ballast
48868	Ajourføring Mobil kran – simulator
NYT	Ajourføring for erfarne kranførere
NYT	Kørsel med el-lastbil
NYT	Vedligehold af el-lastbil
NYT	Transport af levende dyr

Faglæreruddannelser:

- ERFA mobile kraner
- El køretøjer teknologi/sikkerhed
- Underviser på EL-køretøjer
- ERFA-varebil – fokus: arbejdstidsregler/køre og- hviletid
- Chaufførkonferencen 2022
- Køre- hviletid for nørder ændringer 2021/22
- ERFA-lastsikring CTU-koden og Best Practice
- Underviser på energirigtig kørsel m. el/brint/hybrid- køretøjer
- Underviser på ADR- fokus: praktiske øvelser
- Fjernundervisning – hvordan kommer vi videre?

Undervisningsmaterialer:

- Konflikthåndtering for renovationschauffører

Personbefordringsområdet – ansøgning om midler til udvikling 2021.

Målgruppe

Personbefordringsområdet omfatter jobområder inden for både bus, taxi og offentlig servicetrafik (OST).

Målgrupperne inden for personbefordring består af:

Buschauffører i kollektiv trafik

Turistbuschauffører

Taxichauffører

Chauffører som udfører offentlig servicetrafik (OST)

Kørselsledere og andre mellemledere

En mindre men ikke uvæsentlig målgruppe som har behov for uddannelse inden for operative funktioner.

Følgende FKB'er hører ind under personbefordringsområdet:

2859 Personbefordring med mindre køretøjer

2220 National og international personbefordring med bus

2288 Personbefordring med bybus og rutebil

Udviklingen inden for brancheområdet og heraf afledte uddannelsesbehov

Branchen har hen over en årrække oplevet strukturforandringer, der blandt andet knytter sig til nye transportformer i den offentlige transport; offentlig servicetrafik (OST), herunder flextrafik. Branchen er præget af en udvikling, hvor en lang række operatører byder på mange forskellige slags kørselsopgaver.

Rutebusbranchen er dog primært karakteriseret ved få, store busselskaber, der specialiserer sig i rutekørsel, men mange turist- og handicapvognmænd har også rutekørsel for trafikelskaberne ved siden af deres andre kørsler. Dette stiller krav om ændrede kvalifikationer for både buschauffører og taxichauffører, som i stigende grad forventes at være fleksible, ikke kun hvad angår type af kørsel, men også i forhold til arbejdstid.

Samtidig udgjorde rekruttering til branchen en løbende problemstilling, frem til udbruddet af Covid-19. Både inden for busbranchen og taxi- og OST-området har det været vanskeligt at skaffe kvalificerede chauffører. Efter udbruddet af Covid-19, har der været en stigende ledighed i branchen, især på turistbusområdet. Der forventes dog en tilbagevenden til situationen før Covid-19, men i forskellige tempi på de enkelte brancheområder.

Taxi og OST-området

Inden for taxi og OST-området (offentlig servicetrafik) er der sket en del væsentlige ændringer, idet en ny taxilovgivning trådte i kraft pr. 1. januar 2018 og er endeligt indfaset i 2021. Herefter er der ikke længere nogen begrænsninger på antallet af tilladelser, hvilket betyder, at alle der lever op til de primært økonomiske krav, vil kunne erhverve en tilladelse (vognmandstilladelse). Lovgivningen ændrer markant taxi- og OST-området, som har indflydelse på efteruddannelsesudvalgets udvikling af uddannelser til branchen.

I de ændrede regler på taxiområdet ændres tilladelserne fra specifikke tilladelser til taxi, OST eller handicap til at være universaltilladelser. Dette betyder, at virksomhederne vil få en væsentligt bredere kundegruppe, som stiller større og forskellige krav til chaufførens måde at servicere og kommunikere med kunderne på.

I forbindelse med ændringerne af tilladelserne, ophæves de nuværende geografiske begrænsninger for taxiens operationsområde. Chaufførens arbejdsområde vil derfor være hele landet, hvilket stiller større krav til chaufførens selvstændighed og uddannelse.

Det specielle Ep-kørekort B (erhvervsmæssig personbefordring personbil/minibus) er bortfaldet på taxiområdet. Det betyder, at kørekortuddannelsen, som er underlagt Færdselsstyrelsens krav, er bortfaldet, og nye chauffører vil derfor ikke længere skulle gennemføre systematisk tilrettelagt undervisning i færdselsregler samt særlig køreprøve, som tidligere blev afholdt af Politiet.

Det betyder, at nye chauffører fremadrettet vil skulle gennemføre et andet uddannelsesniveau, som på sigt vurderes at kunne skabe behov for en ny type efteruddannelse.

I forbindelse med ovenstående, er uddannelseskravene for nye chauffører ændret.

Den brancherettede del af uddannelsen, kaldet kvalifikationsuddannelsen, er udvidet til 10 dage mod de tidligere 6, og der stilles krav til dansk sprogkundskab.

Som på området for store køretøjer, ser man også på dette område en begyndende indfasning af køretøjer med el-drift.

I forbindelse med ændringerne af taxilovgivningen lettes adgangen til branchen for chaufførerne, som beskrevet i ovenstående. Ligeledes er adgangen til at blive vognmand, dvs. arbejdsgiver, også blevet lettet betydeligt, sådan at der udelukkende stilles økonomiske krav og ikke uddannelsesmæssige krav. Tidligere blev der stillet krav om en 10 dages vognmandsuddannelse, som ved indføring af ny taxilovgivning er bortfaldet. Det kan betyde, at nye vognmænd ikke er i besiddelse af de kompetencer, som kan stilles til, og forventes af en arbejdsgiver. På baggrund af dette, er der udviklet 4 nye kurser rettet mod vognmændene i Flextrafikken. Disse kurser er nu et krav for vognmænd, der kører under Nordjyllands Trafikselskab, og det forventes, at kravet rulles ud til flere regioner.

Det er nu også muligt at etablere taxivirksomhed i selskabsform, hvor det tidligere udelukkende har været muligt i personligt drevede virksomheder. Dette betyder, at de kendte strukturer i branchen ændrer sig. Der er ikke krav om løbende efteruddannelse for taxichauffører, men det udelukker ikke et behov og en efterspørgsel fra branchen på relevante kursustilbud. For chauffører, der udfører OST-kørsel/Flextrafik, stiller de regionale trafikselskaber krav om specifikke branchecertifikater og ajourføringskurser.

Der er i 2021 gennemført en større analyse af uddannelsesdækningen for handicapchauffører (flex/OST). Denne analyse viser nogle behov for justeringer på de eksisterende uddannelser på området, samt udvikling af nye uddannelser.

*Der ansøges om udvikling/revision af mål og vejledninger i relation til de ændrede/øgede krav trafikselskaberne og andre stiller til chaufførerne.

Rutebusområdet

Den kollektive bustrafik står midt i - og foran - en række betydelige udviklingstendenser.

Både resultaterne af trafikselskabernes kundetilfredshed og generelle tendenser i servicesektoren viser, at det personlige møde er afgørende for en god kundeoplevelse. At bussen er ren, kører til tiden og opfattes som et sikkert transportmiddel forventes af kunderne som ”hygiejnefaktorer” – det SKAL være på plads for at opnå et minimum af tilfredshed. For at kundeoplevelsen skal opleves som særligt god kræver det oplevelser eller komfort ud over det forventede, og her er chaufførens betydning stor i mødet med de enkelte kunder.

Krav til uddannelse: ”Kundeservice-delen” af uddannelsen skal have et løft med en ekstra dimension. Der skal sondres mellem de basale, traditionelle servicefunktioner (håndtering af billetsalg, viden om køreplaner og muligheder for omstigning osv.) og den mere udvidede del, hvor chaufføren – som repræsentant for sin virksomhed/trafikselskab – giver kunden en ekstra god oplevelse, der rækker ud over, hvad kunden grundlæggende forventer ved chaufførens service.

Vores eller deres kunder? Kunderne i den kollektive bustrafik er jo kunder hos trafikselskaberne og ikke hos den enkelte operatør. Derfor har der altid været fokus på, hvordan trafikselskab og operatør skal samarbejde om netop kvaliteten og kunderne. Det er stadig vigtigere, at chaufførerne også kender til dette samarbejde. Alle parter skal samarbejde om at benytte kundetilfredshedsmålinger og kundehenvendelser af både positiv og negativ art til at forbedre det daglige arbejde om trafikken og kunderne.

Krav til uddannelse: Det er vigtigt, at chaufføren kender ansvarsfordelingen mellem operatør og trafikselskab og herunder er bekendt med det niveau og de forventninger, trafikselskabet har til chaufførens service og adfærd. Uddannelsen kan med fordel udvikles og afvikles i samarbejde med trafikselskaberne. Dertil kommer behovet for, at chaufføren forstår den overordnede sammenhæng i det kollektive trafiksystem inkl. jernbane, lokaltog, metro, letbane m.v.

I nyere tid er der også kommet en øget opmærksomhed på, at chauffører, operatører og trafikselskaber skal arbejde sammen om forhold, der vedrører den ”fælles drift”. Det kan være i form af chaufførens bidrag til bedre køreplaner, behov for forbedringer og/eller justeringer af busfremkommeligheden og signalprioritering m.m.

I takt med at elbusser og andre former for energirigtig drivmidler indføres i bustrafikken, skal chaufførerne tilegne sig den nødvendige erfaring med køretøjet og dets egenskaber. Drivmidler er meget oppe i tiden, men nye funktioner i forhold til betjening og sikkerhed sammen med køretøjets dimensioner og køreegenskaber spiller også en rolle.

Dansk Persontransport oplyser, at der i dag er ca. 3500 busser i drift i rutesektoren. Disse busser har en gennemsnitlig levetid på omkring 12 år, hvilket resulterer i, at der er en udskiftning af ca. 300 busser i sektoren om året. Der har yderligere været en ophobning de seneste år, hvilket ifølge Dansk Persontransport medfører, at det forventes, at behovet for udskiftninger vil være over 300 busser pr. år i de kommende år. Dansk Persontransport oplyser yderligere, at deres hovedregel er, at det kræver 3-4 chauffører at holde en bus i drift pr. år.

Flere af de store kommuner i Danmark har målsætninger om at afskaffe dieselbusser i byerne; f.eks. har København og Frederiksberg kommune en målsætning om, at alle busser i 2025 skal være emissionsfrie (enten el eller brint), og Aalborg kommune har besluttet, at alle nye busser fra 2020 som minimum skal være CO2 neutrale (gas, el eller brint) m.fl. I henhold til EU's miljøplan vil dieselbusser i 2030 ikke længere være tilladt i byerne.

Krav til uddannelse: Navnlig kørsel med elbusser kræver særlig træning. Der kan også være forhold omkring sikkerhed på elbusser (højspænding) og særlige forholdsregler i forbindelse med tankning / opladning med alternative drivmidler (el, gas, brint).

****Der søges om midler til udvikling af nye mål, samt faglæreruddannelse på dette område.**

Endelig kommer vi ikke uden om de førerløse busser og den forestående automatisering. I første omgang understøttes chaufførens kørsel, så den bliver mere sikker, energirigt og eventuelt mere behagelig for passagererne. Chaufføren er ikke overflødig, men jobbet vil være lettere på samme måde, som automatisering har hjulpet i mange andre jobfunktioner. På sigt kan automatiseringen bevirke, at chaufføren skal have helt nye og andre roller i forbindelse med busdriften og betjeningen af kunderne.

En analyse gennemført af TUR viser dog, at en eventuel implementering af selvkørende busser får længere udsigter end forventet. Delvis på grund af lovgivningen, men også teknologien, skal vi ikke forvente en større udrulning af førerløse busser i de kommende år.

På rutebusområdet er der krav om lovpligtig efteruddannelse af chaufførerne hvert 5. år.

Indholdet på efteruddannelsen er blevet revideret, og ændringerne blev implementeret pr. 1. januar 2018. Strukturen i uddannelsen er en kombination af et obligatorisk modul, et brancherettet modul, samt et modul med et valgfrit indhold. Det er derfor muligt for arbejdsgiveren og chaufføren at vælge et relevant indhold, som kan understøtte og udvikle chaufføren i forhold til arbejdsområdet.

På området for kvalifikationsuddannelserne, kan der sandsynligvis være et behov for revision af flere af uddannelserne, hvis indhold er reguleret af Færdselsstyrelsen.

Herudover stilles der regionalt fra Trafikselskaberne krav om specifikke kompetencer og certificeringer.

Udviklingen på området peger på, at operatørerne på området af optimeringshensyn vil forsøge at udbyde flere ydelser på områderne indenfor personbefordring. Udvidelsen af tilladelserne på taxiområdet til at være universaltilladelser vil betyde, at chaufførerne vil få en større og bredere passagergruppe at arbejde med, hvilket vil stille nye og større krav.

Endelig viser situationen med Covid-19 også, at der kan være behov for at chaufførerne kvalificeres i forhold til sikring mod smittespredning, samt kendskab til retningslinjer fra sundhedsmyndighederne.

Med udgangspunkt i ovenstående skitserede udvikling i virksomhedsområder og deraf følgende øgede kompetencekrav til chaufførerne, vil der også blive behov for at se på en mere fleksibel afvikling af uddannelserne inden for lovgivningens rammer.

Turistbusområdet

Brancherområdet beskæftigede før pandemien ca. 5.000 medarbejdere, hvilket siden begyndelsen af pandemien er reduceret til ca. 2.500 medarbejdere. Kompetencemæssigt spænder jobområdet vidt fra skole/kontraktkørsel, togbuskørsel, national og international turist/sightseeing, busrejser/langturs kørsel etc. De enkelte områder kræver hver især særlige kompetencer, og den enkelte chauffør skal kunne varetage alle former for kørsel for virksomheden. Branchen udtrykker behov for efteruddannelse og opkvalificering af chaufførerne, men er ikke opmærksomme på AMU-systemets muligheder og benytter primært sidemandsoplæring, samt interne kurser til deres chauffører.

Turistbusområdet er nok den del af branchen, der er blevet hårdest ramt af situationen med Covid-19. Udviklingen vil blive præget af, hvor hurtigt man vender tilbage til normale tilstande, fsv. angår grænseåbninger, mulighed for større forsamlingssteder etc.

Dansk Persontransport har gennemført en stor medlemsundersøgelse, og den viste, at 63% af turistbusvognmændene er i 'meget stor' eller 'stor' risiko for at gå konkurs inden 2021. Det er dog ikke gået så galt, da hjælpepakkerne og andre tiltag har vist sig effektive for branchen.

Der ses stadig ændringer af strukturen i branchen, hvor der dannes større selskaber ved fusioner. Dette kan medføre, at selskaberne vil dække bredere med tilbud til hele personbefordringsbranchen.

Det er meget vanskeligt at vurdere, hvorledes denne del af branchen udvikler sig i de kommende 2 år, og af samme grund er det svært at vurdere eventuelle krav til kompetenceudvikling.

***TUR gennemfører i 2021/2022 en analyse af eventuelle kompetencebehov i denne branche, hvilket kan vise behov for nye uddannelser.

Behovsredegørelse

2859 Personbefordring med mindre køretøjer
Aktiviteten forventes uændret.

2220 National og international personbefordring med bus
Aktiviteten forventes svagt stigende, da det må formodes, at der skal ske en rekruttering til branchen efter Covid-19.

2288 Personbefordring med bybus og rutebil
Aktiviteten forventes stigende. Dette skyldes især overgang til kørsel med køretøjer med alternative energiformer, især el-busser.

Opsamling

Der ansøges om følgende:

Uddannelsesmål

Der ansøges om midler til udvikling og revision af flg. uddannelsesmål:

FKB 2859

*xxxxx Ny BAB 2

*xxxxx Ny BAB 3a

*xxxxx Ny BAB 3b

*48206 Ajourf. af chauffører i offentlig servicetrafik

*xxxxx Kørsel med mindre el-biler

FKB 2288

**xxxxx Rutebuschauffør 1

**xxxxx Rutebuschauffør 2

**xxxxx Kørsel med alternative energikilder 1

**Xxxxx Kørsel med alternative energikilder 2

FKB 2220

***xxxxx Turistbuschaufførens arbejdsopgaver

Faglæreruddannelser

Der ansøges om midler til udvikling af flg. faglæreruddannelser:

**ERFA el-bus

*ERFA taxi

*ERFA BAB kurser

*ERFA TEU flextrafik

Undervisningsmaterialer **

Der ansøges om midler til udvikling/revision af følgende vejledninger:

Vejledning til 48736 Branche- og forretningsforståelse i Flextrafik

Vejledning til 48737 IT- og økonomiforståelse i Flextrafik

Vejledning til 48738 Formidling og samarbejde i Flextrafik

Vejledning til 48739 Service og kvalitet i Flextrafik

Lager og terminalområdet – ansøgning om midler til udvikling 2021.

Målgruppe:

Målgrupperne under lager og terminalområdet omfatter medarbejdere, som primært arbejder med modtagelse af indkomne varer, ordremodtagelse, plukning, pakning, forsendelse, kundeservice og håndtering af farligt gods. Der findes ikke en egentlig definition af lagerbranchen, idet lagerfunktionen i bred forstand indgår i stort set alle typer virksomheder og på tværs af de kendte og veldefinerede brancher. Man vil således kunne se lagerfunktioner i både produktions-, handels- og servicevirksomheder.

Lagerområdet har forskellig betydning afhængig af virksomhedens art og virksomhedens placering i forhold til afsætningsmønsteret på det pågældende marked. I 2018 var knap 36.000 personer beskæftiget på dette område. Beskæftigelsen har været stødt stigende mellem 2013 og 2018. Medarbejderstaben udgøres hovedsageligt af ufaglærte samt en mindre gruppe faglærte inden for lager- og logistikområdet. Medarbejderne har ofte behov for at erhverve sig relevante certifikater og kørekort (gaffeltruck eller stabler).

Terminalområdet beskæftigede små 6.000 terminalmedarbejdere i 2017. Beskæftigelsen har således været marginalt stigende mellem 2013 og 2017. De grundlæggende opgaver udført af terminalmedarbejdere inkluderer modtagelse og håndtering af indkomne varer eller containere, ordrehåndtering, varekontrol, fremtagelse af varer eller gods, emballering og mærkning, forsendelse, kundeservice samt håndtering af farligt gods. Medarbejderne har ofte behov for at erhverve sig relevante certifikater og kørekort. Ca. 5 % af medarbejderne er faglærte inden for transportområdet, mens de resterende ikke besidder en egentlig uddannelse.

Gældende for både lagerområdet og i terminalområdet har begge været påvirket af den sidste tid med pandemien Covid-19. Nogle brancher har oplevet en stigning i antallet af ordremodtagelser og behandlinger af disse. Særligt brancher som har haft webbutikker har oplevet en kraftig stigning. Disse områder har også på den baggrund haft behov for at mande op på deres lagre, så en del nye medarbejdere er kommet til i branchen, nogle som fastansættelser og andre via vikarbureauer. Færre områder har oplevet nedgang og på den måde været berørt af pandemien. Her er det typisk været lager og terminaler som har haft leveret til hotel- og restaurationsbranchen.

Følgende FKB hører under dette område:

2873 Lager, terminal- og logistik

Udviklingen inden for brancheområdet og heraf afledte uddannelsesbehov

Udviklingstendenserne inden for lager- og terminalområdet er præget af en stigende centralisering af lagerfunktioner, øget anvendelse af tredjepartslogistik samt øget fokus på logistikstyring og anvendelse af teknologi/automatisering. Konsekvenserne af denne udvikling er modsatrettede. På den ene side vil kravene til kompetencerne hos nogle nøglemedarbejdere stige, da der i

forbindelse med opbygning og vedligeholdelse af logistiksystemer, kvalitetsstyringssystemer mv. kræves viden om såvel teknologi, udstyr og informations- og kommunikationsteknologi (IKT). På den anden side er mange af arbejdsfunktionerne på lagerområdet forholdsvis simple, med mange gentagelser og opgaverne kræver kun ganske kort jobinstruktion.

Den kraftige vækst inden for e-handel, blandt andet som følge af at mange private køber varer mv. via internettet, har store konsekvenser for handelsvirksomhedernes logistiksystemer. Det stiller ganske anderledes krav til ordrebehandling, ekspedition, pakning og forsendelse af varer samt returlogistikken (systemer til behandling af returvarer). Alt sammen funktioner, lager- og terminalmedarbejdere er involveret i.

Generelt er der inden for brancheområdet meget fokus på procesoptimering hvilket medfører uddannelsesbehov i de systematikker og koncepter, der anvendes til dette – som fx Lean, SCM (Supply Chain Management), WMS (Warehouse Management Systems), automatiske anlægs virke- og anvendelsesmåde, sikkerhedskrav i forbindelse med anvendelse af automatiske maskiner og anlæg.

Brancheudvalget har i 2019 fået foretaget en analyse af jobområdet, som bekræfter de ovennævnte tendenser ("Kompetenceefterspørgsel for havne –, lager – og terminalmedarbejdere - effekt af trends og tendenser på kompetencer for medarbejdere beskæftiget inden for havn, lager og terminal de kommende 5 år" af Valcon A/S).

Brancheudvalget har på baggrund af ovenstående rapport revideret den tidligere FKB 2290, således at den nye FKB 2873 blandt andet nu også indeholder en ny TAK (Tilrettelæggelse af arbejdsmarkeds relevante kompetencer). FKB 2873 har ydermere fået indført nye emner som teknologiforståelse, logistik og forretningsforståelse, miljø og bæredygtighed. Udviklingsarbejdet med revision af uddannelsesmål og udvikling af nye uddannelsesmål vil de kommende år være med ovenstående emners indhold og fokus.

Udvalget finder desuden, at det er essentielt, at der til stadighed arbejdes videre med faglærerudvikling i skolesystemet. Det er væsentligt for branchen, at undervisere inden for brancheområdet er helt opdaterede på bl.a. sikkerhed, nye teknologier og i høj grad den omstilling til grøn energi, der vil komme fremadrettet.

Som tværfagligt område på ovenstående nye uddannelsesmål skal arbejdsmiljø og sikkerhed, bæredygtighed og grøn omstilling prioriteres ind i hvert uddannelsesmål, både i forbindelse med revisionen og udvikling af uddannelsesmål.

Der er desuden behov for at gennemgå alle TURs kompetencemål både i forhold til at opdatere dem i forhold til udviklingen i branchen og nye krav til kompetencer og for at sikre fokuserede målformuleringer, så de bliver bedre afgrænsede og mere entydige i deres beskrivelse af de arbejdsmarkedsrettede kompetencer, deltagerne skal opnå, og beskriver de emner, som indgår i prøven på de enkelte mål. Da dette er en større opgave, vil dette arbejde blive gennemført over forventelig en tre årsperiode. Der søges derfor om midler til en gennemgang af ca. 1/3 af uddannelsesmålene.

En stor del af den nuværende arbejdskraft har mange års lagererfaring, og nye medarbejdere skal tiltrækkes til virksomhederne. Profilen for en lager- og terminalmedarbejder vil for den kommende fremtid ændre sig, imod at have større kendskab til hele virksomhedens logistikkæde og forretningsforståelse. Opgaver for en lagermedarbejder vil ændre sig med tiden, mod at arbejde med de teknologiske løsninger som i årene kommer til på lager- og terminalområdet i større og større stil. Der er derfor et stort behov for, at de både nye og ældre medarbejdere opnår en god forståelse for den nye teknologi som kommer, anvendelse af denne, og med et fokus på arbejdsmiljøet og sikkerhed omkring dette.

Behovsredegørelse

Der må forventes en stigning i uddannelsesaktiviteten på området grundet den ovenfor beskrevne udvikling inden for området.

Opsamling

Der ansøges om udviklingsmidler til følgende:

Uddannelsesmål:

NYT Lagerstyring i WMS (Warehouse Management Systems)

NYT Automatiske anlægs virke- og anvendelsesmåde

NYT Sikkerhedskrav i forbindelse med anvendelse af automatiske maskiner og anlæg

NYT Uhedsforebyggelse på lagre og terminaler

NYT Supply Chain Management (ikke fastlagt overskrift)

Revision af følgende uddannelsesmål:

40892	Anvendelse af RFID i lagerarbejdet
43393	Manøvrering gaffeltruck, stabler og færdselslære
46946	Opbevaring og forsendelse af farligt gods
47592	Gaffeltruck
47593	Gaffelstabler
47641	Gaffeltruck for erfarne
47890	Direkte prøve gaffeltruck

Undervisningsmaterialer:Lagerstyring i WMS

Automatiske anlæg

Uhedsforebyggelse på lagre og terminaler

Faglæreruddannelser:Lagerstyring i WMS

Automatiske anlæg

Uhedsforebyggelse på lagre og terminaler

Havn og terminalområdet – ansøgning om midler til udvikling 2021.

Målgruppe:

Målgrupperne under havne- og terminalområdet omfatter havnearbejdere, der udfører både lager- og transportfunktioner, samt havne- og terminalfunktioner i forbindelse med lastning og losning af skibe. Desuden udføres surring/stuvning af gods, og der foretages lastsikring af gods og lastbærere ombord på skibe. Særlige opgaver inkluderer kontrol af temperatur på kølecontainere m.v.. Jobområdet kan også omfatte fremtagning, emballering, modtagelse og forsendelse af varer og gods fra lager, terminal eller pakhuse.

I 2018 var der ca. 1.150 personer fastansat som havnearbejdere. En stor del af arbejdskraften på området udgøres af løsarbejdere. Derfor vurderes antallet af havnearbejdere reelt at være tættere på 1.500. Beskæftigelsen af havnearbejdere har været stødt stigende mellem 2013 og 2018. Nye havnearbejdere kommer til området, og særligt overfor disse, er der behov for at give en god introduktion til havne arbejdet, logistikforståelse, arbejdsmiljø og sikkerhed på havnen. Medarbejderne har ofte behov for at erhverve sig relevante certifikater og kørekort. Ca. 5 % af medarbejderne er faglærte inden for transportområdet, mens de resterende ikke besidder en egentlig uddannelse. Ofte håndterer havnearbejderne både havne- og terminalrelaterede opgaver.

Følgende FKB hører under dette område:

2795 Havn og Terminal

Udviklingen inden for brancheområdet og heraf afledte uddannelsesbehov

Havnene i Danmark er en vigtig del af infrastrukturen og en vigtig faktor i transportsystemet. Inden for havne- og terminalområdet udføres både lager- og transportfunktioner, sammen med havne- og terminalfunktioner i forbindelse med lastning og losning af skibe.

Udviklingen går i retning af, at havnene specialiserer sig inden for forskellige områder. Det har medført at arbejdet varierer meget fra havn til havn. Branchen oplever, at der sker udvikling både i forhold til struktur, teknologi, arbejdsprocesser og forretningsområder. Især inden for automatisering af processer og generel anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) forventes markante ændringer de kommende år. Udviklingen betyder blandt andet, at den operative medarbejder selvstændigt skal træffe flere beslutninger, være sparringspartner i forbindelse med sikkerhed, rådgivning overfor kunder, her særligt i forbindelse med lastsikringen af gods. Der vil desuden typisk være krav til medarbejderen udviser stor fleksibilitet med hensyn til at kunne udføre stort set alle arbejdsfunktioner inden for området. Et af de områder, som fortsat er i særlig vækst, er håndtering, lastning og losning af overdimensioneret gods – her blandt andet vindmøller, dele til vindmøller og inden for off-shore området.

Brancheudvalget har fået foretaget en analyse af jobområdet i efteråret 2019, som bekræfter de ovennævnte tendenser ("Kompetenceefterspørgsel for havne –, lager – og terminalmedarbejdere - effekt af trends og tendenser på kompetencer for medarbejdere beskæftiget inden for havn, lager og terminal de kommende 5 år" af Valcon A/S). Derudover peger analysens foreløbige konklusioner på følgende nye tendenser i forhold til forventede kompetencebehov fremover:

- Miljø og bæredygtighed: Medarbejderne forventes at forstå og være i stand til at arbejde med den grønne agenda i virksomhederne. De forventes at kunne bidrage til optimering, f.eks. relateret til fyldningsgraden af bokse og lastbiler samt logistikken, hvorved lastbilen lastes.

- Arbejdsmiljø og sikkerhed: Medarbejderne forventes at skal have en grundlæggende viden om arbejdsmiljø og sikkerhed på og omkring havnen, samt kunne arbejde med at sikre og forbedre arbejdsmiljøet og være sparringspartner for ledelsen i forbindelse med arbejdsmiljø og sikkerhed på havnen.

Med baggrund i den gennemførte analyse er der behov for revidering af kompetencemål inden for FKB 2795 Havn og Terminal, idet de eksisterende uddannelsesmål ikke er tilstrækkeligt dækkende for området.

Behovsredegørelse

Der må forventes en mindre stigning, når uddannelse i Lastsikring af gods og lastbærer på skibe implementeres, samt når udviklingen af de to nye mål, ” sikkerhed og ny på havnen” og ”miljø og bæredygtighed på havnen” er gennemført og kan afvikles.

Opsamling

Der ansøges om udviklingsmidler til følgende:

Uddannelsesmål:

Miljø og bæredygtighed på havnen.

Sikkerhed på havnen

Havnen som arbejdsplads

Undervisningsmaterialer:

Sikkerhed på havnen

Miljø og bæredygtighed på havnen

Erhvervsfiskerområdet – ansøgning om midler til udvikling 2021

Målgruppe

Erhvervsfiskere er beskæftiget på dæk, i styrehus og i maskinrum. Erhvervsfiskere er typisk aflønnet efter principperne for partsfiskere. En eller flere af medlemmer af besætningen kan være ejer af fartøjet, eller fartøjet kan være ejet af en ejerkreds på land. Der er ca. 4700 personer med erhvervsfiskerstatus i Danmark (dog er formodentlig kun halvdelen aktive).

Lodsmedhjælpere og båds mænd ansat ved lodserierne. Antallet i denne målgruppe er ca. 150.

Følgende FKB hører under dette område:

2244 Erhvervsfiskere

Udviklingen inden for brancheområdet og heraf afledte uddannelsesbehov

Den danske fiskerisektor bidrager betragteligt til den danske økonomi. Når alle aktiviteter lægges sammen, fra fisken fanges og landes i havnene, til forarbejdning og eksport til nære og fjerne markeder, hos underleverandører og afledt gennem forbrug i Danmark – bidrager fiskerisektoren med i alt 13,6 mia. kr. til bruttonationalprodukt (BNP) og målt på beskæftigelsen med 16.100 årsværk¹.

Sektoren omsatte i 2018 for 33,8 mia. kr. (inkl. interne køb og salg af varer og tjenester).

Fiskerisektorens aktiviteter foregår hovedsageligt i danske lokalsamfund og særligt i Nord- og Vestjylland. Fiskerisektorens betydning er her af stor betydning. Beskæftigelsen og store dele af det lokale erhvervsliv i og omkring havnene er direkte og indirekte knyttet til fiskerisektoren. I 2020 var en relativ stor andel af danske fiskeres landinger, når man sammenligner med andre landes fiskerier, bæredygtigheds certificeret med MSC-mærket.

Erhvervsfiskeriet gennemgår i øjeblikket en rivende teknologisk udvikling og omstilling. Fra at skulle betjene forholdsvist enkelt og lavteknologisk udstyr, skal erhvervsfiskeren i dag forholde sig til helt andre komplicerede styringsteknikker og anlæg. Erhvervsfiskerne og skipperne/rederne skal omsætte de stadigt stigende teknologiske muligheder og udfordringer til praktisk handling. Vedligeholdelse og mindre reparationer af teknisk udstyr og fiskeredskaber skal kunne foretages til søs, så tabet af havdage minimeres. Erhvervsfiskeriet er derfor meget afhængigt af dygtige og faglærte medarbejdere, hvis kvalifikationer og viden direkte påvirker kvaliteten af produkter og tjenester.

Behovet for nye kompetencer stiller nye krav til fiskeriuddannelserne. Erhvervsfiskere har ikke tradition for at videreuddanne sig, hvorfor løsningen på udfordringerne også forudsætter nytænkning i forhold til nye og mere praksisnære læringsfaciliteter.

Fiskerierhvervet vil inden for de kommende år formentligt stå overfor udfordringer med manglende arbejdskraft. Gennemsnitsalderen for erhvervsfiskere i Danmark er siden år 2007 og til i dag, steget fra 45 år til 52 år. Der er desværre alt for få unge til at tage over – konkurrencen om de unge er stor. Fiskeriskolen har i stort omfang kunne fastholde niveauet af elever om året, men frafaldet er relativt stort, og det kan være vanskeligt at skaffe elever nok til de praktikpladser, der er. Der kan være behov for at kompetenceudvikle nye målgrupper, som ikke tidligere har haft for vane for at uddanne sig inden for erhvervsfiskeriområdet, ligesom der er behov for at se på, om uddannelsen på Fiskeriskolen er tidssvarende. Der er med tilskud fra Fiskeafgiftsfonden iværksat netop et sådant evalueringsarbejde.

Virkningerne af de ovenfor omtalte udviklingstendenser er, at der stilles stadig større krav til medarbejdernes kompetencer og et øget behov for uddannelse af nye medarbejdere. På denne baggrund finder udvalget det vigtigt, at der arbejdes videre med faglærerudvikling. Det er fundamentalt for branchen, at undervisere inden for brancheområdet er helt opdaterede på bl.a. sikkerhed og de nye teknologier inden for jobområderne.

Erhvervsfiskerens arbejde er meget varieret og spænder fra dæks- og lastarbejde over kabys- og motortjeneste til navigering, styring og manøvrering af fartøjet under fiskeri og sejlads.

Erhvervsfiskere skal desuden kunne håndtere og vedligeholde en række forskellige fiskeredskaber, afhængig af de aktuelle fangstmuligheder. Derfor er kendskab til almindeligt forekommende fiskeredskaber, deres betegnelse, opbygning og vedligeholdelse, vigtig. Endvidere skal erhvervsfiskeren have kendskab til vodbinderarbejde og de anvendte materialer. Endelig er fiskeriet i dag et så lovreguleret erhverv, at erhvervsfiskeren skal være bekendt med de lovmæssige krav til fiskeredskaberne samt regler for kvoter og havdage.

Erhvervsfiskeren skal have kendskab til havbiologi, økosystemer, biologisk rådgivning og ressourceforvaltning for fremme af et bæredygtigt fiskeri.

Der er løbende behov for at revidere uddannelserne inden for branchen med henblik på at sikre, at de følger med udviklingen og gældende ret på området.

Behovsredegørelse

Uddannelsesaktiviteten forventes at være uændret.

Opsamling

Der ansøges om udviklingsmidler til følgende:

Analyse:

Ingen

Uddannelsesmål:

Der ansøges om midler til udvikling og revision af flg. uddannelsesmål:

43682 Radiokommunikation i havområde A2/LRC, ambulerende

45223 ROC certifikat, ambulerende

47911 Søsikkerhed for befarne erhvervsfiskere

Faglæreruddannelser:

Ingen

Undervisningsmaterialer:

Ingen

Ambulance -og redningsområdet – ansøgning om midler til udvikling 2021

Målgruppen under redningsområdet

Jobområdet ansatte arbejder i private eller offentlige virksomheder, der omfatter en eller flere af nedennævnte arbejdsfunktioner:

- Ambulancetjeneste
- Redningstjeneste
- Brandtjeneste
- Autohjælp/ bugsering/bjærgningstjeneste
- Patientbefordring
- Meldingsmodtagelse og disponering (vagtcentral)
- Skadestedsledelse

Følgende FKB'er hører ind under redningsområdet:

- 2720

Udviklingen inden for brancheområdet og heraf afledte uddannelsesbehov

Ambulanceområdet udvikler sig kontinuerligt, og der er derfor behov for løbende kompetenceudvikling for ambulancepersonellet. Som en konsekvens af de øgede kompetencekrav blev der i 2019 etableret en ny erhvervsuddannelse til ambulancebehandlere. Samtidigt blev der oprettet en autorisationsordning for området. Det betyder, at der også vil være øgede krav til løbende efteruddannelse i en lang periode fremover.

Autohjælpsområdet oplever for tiden markante strukturelle ændringer i markedet samt markante ændringer i forhold til teknik og udstyr – herunder især udbredelsen af el-, hybrid og brintbiler. Denne udvikling stiller øgede, og ændrede krav til kompetencerne hos autoredderne. Inden for autohjælpsområdet er der for tiden stor opmærksomhed på sikkerhed og arbejdsmiljø, da der de seneste år har været en række alvorlige ulykker i forbindelse med autohjælp.

Inden for redningsområdet har især klimaændringerne medført, at redningsberedskabet har fået nye arbejdsfunktioner i forbindelse med katastrofe- og alarmberedskaber. Det må forventes, at der i forbindelse med redningsindsatser fremover også vil være mere fokus på at tage hensyn til miljøpåvirkningen af indsatsen.

Patientbefordringsområdet er karakteriseret ved, at behovet for patientbefordring stiger – blandt andet som følge af specialiseringen på sygehusene og den kommende centralisering på de nye såkaldte supersygehuse. Samtidig med specialiseringen og centraliseringen er tendensen, at mere behandling foregår ambulant; derfor er patienterne mere syge, når de skal transporteres. Da der samtidig for tiden kun er ganske få formelle krav til uddannelse af chaufførerne, må det forventes, at der fremover bliver større krav til uddannelse/efteruddannelse.

Der sker hvert år en del alvorlige færdselsuheld med personskade til følge af udrykningskørsel. Det er derfor vigtigt, at personer, der skal køre udrykningskørsel, sikres en kvalificeret træning og uddannelse.

Der sker en løbende udvikling inden for redder-området. Det er derfor vigtigt at have fokus på faglærerne og deres kompetenceudvikling. TUR ønsker at udvikle en række faglæreruddannelser og konferencer, hvor der sker en opdatering og videreuddannelse af faglærerne inden for området.

TUR er for tiden i dialog med Børne- og Undervisningsministeriet vedrørende udvikling af vedligeholdelsesuddannelser indenfor brand. Afhængig af udfaldet på drøftelserne med ministeriet, forventes vedligeholdelsesuddannelserne udviklet i indeværende år, alternativt næste år - derfor fremgår uddannelserne også af denne redegørelse.

Der er behov for en revision af den eksisterende FKB 2720 Redning. Der er generelt behov for en revidering og opdatering af mange af de udtryk og betegnelser, som er anvendt i den nuværende FKB. Der er desuden også generelt behov for at se nærmere på de tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK), hvorvidt de fortsat er dækkende for området, eller om der vil være behov for en omskrivning/udvikling af TAK.

Grundlag for revision af uddannelsesmålene

Som led i en revision af uddannelsesmålene, søges der derfor midler til at forny både mål af autoteknisk karakter men også mål på ambulanceområdet med henblik på at gøre brancheområderne tidssvarende.

Behovsredegørelse

TUR forventer en mindre stigning på uddannelsesaktiviteten på dette område på baggrund af ovenstående ændringer.

Følgende FKB'er hører under dette område:

- 2720 Redning

Opsamling

Der ansøges om udviklingsmidler til følgende:

Revision af FKB:

FKB 2720 Redning

Uddannelsesmål:

NYE uddannelsesmål

- Håndtering af el-, hybrid- og brintbiler
- Ambulancebehandler ajourføring

- Sikkerhed omkring autohjælp på el-, hybrid- og brintbiler 1(overskrift/indhold på mål ikke fastlagt)
- Sikkerhed omkring autohjælp på el-, hybrid- og brintbiler 2(overskrift/indhold på mål ikke fastlagt)
- Praktikvejlederkursus målrettet ambulancetjenesten
- Med fokus på: Rollemodel, feedback, coaching, den svære samtale, læringsprincipper
- Mentorkursus målrettet ambulancetjenesten
- Med fokus på: Støtte og vejledning til at opnå de mål, der er sat i uddannelsesplanen, rollemodel, bedside teaching, og anvendelse af den specifikke faglige ekspertise, som mentoren skal tilbyde eleven.
- Præhospital facilitatoruddannelse
- Kursus for personale, der skal undervise i simulationsbaseret træning samt bedside teaching undervisning.
- Ambulanceleder kursus med fokus på tværfagligt samarbejde og skadestedsledelse
- Kritisk litteraturlæsning for ambulancepersonale

Revision af eksisterende uddannelsesmål

- 49571 Ajourføring udrykningskørsel
- 43944 Kystredning – bådteneste

Undervisningsmaterialer:

- Håndtering af el-, hybrid- og brintbiler
- Præhospital facilitatoruddannelser
- Ambulanceleder kursus med fokus på tværfagligt samarbejde og skadesledelse
- Kritisk litteraturlæsning for ambulancepersonale

Faglæreruddannelser:

- Håndtering af el-, hybrid- og brintbiler
- ERFA – Ambulanceområdet
- Ikke behandlingskrævende liggende sygetransport
- Erfa autohjælpsområdet

Letbane- & Metro – ansøgning om midler til udvikling 2021

Målgruppe

Målgruppen inden for letbane- og metroområdet består af metrostewarder, letbaneførere og trafikstyringsmedarbejdere samt kørelærere og instruktører.

Jobområdet ansatte medvirker ved fremføring og drift af metro og letbane. Arbejdet udføres under hensyntagen til trafiksikkerhed, komfort for passagerer, kundeservice og køreplaner.

Metrostewarderne arbejder i toget eller på stationen. Metrostewarderne kontrollerer billetter, udfører lettere rengøring på stationerne og har ansvar for, at passagererne føler sig trygge, når de bruger metroen.

De svarer desuden på spørgsmål fra passagererne og udfører kundeservice. De spiller en vigtig rolle i forhold til sikkerhed (bl.a. ved evakuering især i tunnel) og skal om nødvendigt, ved tekniske fejl i det fuldautomatiske system, kunne føre toget frem til nærmeste station og tømme toget for passagerer.

Letbaneførerens opgaver omfatter sikker kørsel af letbanekøretøj under hensyntagen til passagerer og medtrafikanter. Letbaneføreren spiller en vigtig rolle i forhold til sikkerhed (bl.a. passagersikkerhed ved uheld, evakuering).

Trafikstyringsmedarbejderens opgaver omfatter håndtering af styringsværktøjer og -programmer til sikring af rettidig afvikling af metro- og letbanetrafikken. Dette sker med fokus på sikkerheden for passagerer, for øvrige trafikanter og for ansatte i depot, på rangerterræn og i værksted. Trafikstyringsmedarbejderen har også en nøglerolle i forbindelse med hændelser i trafiksystemet og ved genetablering af trafikken.

Følgende FKB'er hører under dette område:

FKB 2868 Personbefordring med metro og letbane

Udviklingen inden for brancheområdet og heraf afledte uddannelsesbehov

Fremføring af Metro og Letbane er i udvikling i Danmark, centreret om de større byer.

Byggeriet af både metro- og letbaneanlæg har gennem årene vist sig mere kompliceret end antaget ved projektering og har resulteret i udsatte starttidspunkter.

Letbanesystem er blevet taget i drift i Aarhus med 2 strækningstyper og 2 togtyper, Odense følger efter i 2021/2022 og siden kommer Hovedstadens Letbane.

Den seneste tidsplan for Odense Letbane angiver, at det er sidste fase af byggeriet af selve letbanen - med skinner, stationer, teknik, køreledninger og så videre. I 2021 bliver sporarbejdet afsluttet, ligesom der vil være kortvarige arbejder på strækningerne som for eksempel slidlag, træplantning, græsarmering med videre. Efterhånden som sporarbejdet er afsluttet, kommer der en periode med testkørsler og prøvedrift uden passagerer inden den forventede letbaneåbning ved årsskiftet 2021/2022.

Tidsplanen for Hovedstadens Letbane er for nuværende, at anlægsarbejdet startede i 2019, selve byggeriet af letbanen starter i 2022. Der er forventninger om start på test- og prøvekørsler 2023/2024 og forventet åbning af letbanen i 2025.

Den københavnske metro har for nærværende 4 linjer og en forlængelse på vej. Det nuværende system består af hhv. to sammenhængende baner (M1 og M2), Cityringen (M3) samt Nordhavnslinjen (M4).

M1 og M2 har deres eget lukkede system med særlige tog og eget trafikstyringssystem. M3 og M4 har deres, hvorfor grunduddannelse på det ene system skal suppleres, før medarbejderen kan være i drift på det andet system.

M1 og M2 strækker sig fra Vanløse over Frederiksberg til Christianshavn, hvor den deler sig i til hhv. Vestamager gennem Ørestad (linje M1) og Københavns Lufthavn langs Amager Strandpark (linje M2). M3

(Cityringen) er en ringlinje, der forbinder Københavns Hovedbanegård med Vesterbro, Frederiksberg, Nørrebro, Østerbro samt Indre By. M4 Nordhavn går fra Københavns Hovedbanegård til Orientkaj Station. Da den delvis deler spor med Cityringen, er det kun Nordhavn Station og Orientkaj, der er nye stationer. I 2019 åbnedes Cityringen. Nordhavnsmetroen, M4, åbnede 28. marts 2020. Nordhavnsforlængelsen af M4 forventes i drift 2024.

Metroen har ca. 160.000 passagerer dagligt, svarende til en markedsandel på 18% af den kollektive trafik i Hovedstadsområdet.

Behovsredegørelse

I takt med udvidelserne, vil det medføre en stigende uddannelsesaktivitet.

Opsamling

Der er et ønske om at få udviklet standardiserede AMU-uddannelser for instruktører og kørelærere til henholdsvis metro- og letbaneområdet inden for både grund- og efteruddannelse.

Der søges derfor om midler til en udvikling af 8 uddannelsesmål.

For at styrke udviklingen og undervisningen inden for disse nye uddannelser, søges der også om midler til at udvikle 4 faglæreruddannelser.

Der ansøges om flg.:

Nye uddannelsesmål:

1. Instruktør på letbane, grunduddannelse
2. Instruktør på letbane, ajourføring
3. Kørelærer på letbane, grunduddannelse
4. Kørelærer på letbane, ajourføring
5. Instruktør på metro, grunduddannelse
6. Instruktør på metro, ajourføring
7. Kørelærer på metro, grunduddannelse
8. Kørelærer på metro, ajourføring

Faglæreruddannelser:

1. Instruktør på letbane, grund og ajourføring
2. Kørelærer på letbane, grund og ajourføring
3. Instruktør på metro, grund og ajourføring
4. Kørelærer på metro, grund og ajourføring

Analyser.

Der ansøges ikke om analyse.

Udvikling eller revision af FKB.

Der ansøges ikke om midler til udvikling eller revision af FKB.

Undervisningsmaterialer.

Der ansøges ikke om midler til udvikling af undervisningsmaterialer.

Lufthavnsområdet – ansøgning om midler til udvikling 2021

Målgruppe

Målgrupperne under lufthavnsområdet omfatter transportarbejdere i lufthavne, der udfører et arbejde indenfor et afgrænset område i lufthavnen eller i en relateret virksomhed, som er underleverandør til lufthavnen.

Arbejdsopgaverne består typisk i:

- Bagagehåndtering
- Cargohåndtering
- Flysidefunktioner
- Markservice
- Support funktioner, f.eks. brand og redning, fly cleaning, catering, opbygning og transport af sikkerhedskontrolleret luftfragt
- Optankning af fly samt kørsel med benzin og olie.

Følgende FKB'er hører ind under dette område:

2794 transportarbejde i lufthavne

Udviklingen inden for brancheområdet og heraf afledte uddannelsesbehov

Luftfarten spiller en stadig vigtigere rolle for transport af gods som led i globalisering samtidigt med korte fragttider. En udvikling, der er forstærket de seneste år.

I takt med at rejserestriktioner lempes i forbindelse med vaccinationsprogrammer til Covid-19, forventes en gradvis øgning af persontrafikken, så den i løbet af de kommende år kommer op i nærheden af tidligere niveau.

Virksomhederne på jobområdet har været tvunget til at se på deres arbejdsorganisering i de perioder, hvor der næsten ingen flytrafik har været. I de nærmeste år forventes der stor forskel i trafikken i ferieperioder og i resten af året. Specielt i mindre virksomheder vil det betyde, at den enkelte medarbejder gerne skal kunne dække flere arbejdsfunktioner.

Samtidigt står virksomhederne formentlig over for en rekrutteringsudfordring. Opsagte medarbejdere, som har fundet andet varigt arbejde, er muligvis ikke så interesseret i at vende tilbage, og der skal findes medarbejdere til at dække spidsbelastningsperioderne.

Der gennemføres for tiden en analyse til belysning af ændringer af uddannelsesbehov og jobfunktion i forbindelse med regelændringer, ny teknologi (herunder robot, drone osv.) og konsekvenser af Covid-19/pandemiforebyggelse på udvalgte jobfunktioner inden for lufthavnsuddannelserne. De øvrige specielle krav om sikkerhed og miljø vil ligeledes præge kravene til medarbejdernes kvalifikationer, herunder kan der også forventes større opmærksomhed på passageradfærd i lufthavne. Resultaterne heraf vil formentlig udmunde i behov for nye uddannelser samt tilhørende faglæreruddannelse.

Behovsredegørelse

Det forventes, at de nye uddannelser vil medføre en fokuseret uddannelsesindsats og stigende uddannelsesaktivitet samt øget efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft.

Opsamling

På baggrund af de foreløbige resultater søges der om midler til udvikling af 14 uddannelser, fordelt som 7 grunduddannelser og 7 tilhørende ajourføringsuddannelser samt 7 faglæreruddannelser. Indholdsmæssigt fordeler de sig inden for ny teknologi omkring markservice samt konsekvenserne af pandemiforebyggelse primært omkring supportfunktioner cleaning, catering og bagage samt håndtering af tilskadekomne i fly og håndtering af personer med reduceret mobilitet (PRM).

Der ansøges om flg.:

Analyser:

Der ansøges ikke om analyse.

Udvikling eller revision af FKB:

Der ansøges ikke om revision af FKB 2794 transportarbejde i lufthavne.

Uddannelsesmål:

Der ansøges om midler til udvikling af flg. arbejdstitler:

1. Ny teknologi inden for markservice
2. Ny teknologi inden for markservice, ajourføring.
3. Generelle regelændringer pga. Covid-19
4. Generelle regelændringer pga. Covid-19, ajourføring
5. Ændrede arbejdsrutiner ved flyrengøring pga. Covid-19
6. Ændrede arbejdsrutiner ved flyrengøring pga. Covid-19, ajourføring
7. Ændrede arbejdsrutiner ved catering af fly pga. Covid-19
8. Ændrede arbejdsrutiner ved catering af fly pga. Covid-19, ajourføring
9. Ændrede arbejdsrutiner ved bagagehåndtering pga. Covid-19
10. Ændrede arbejdsrutiner ved bagagehåndtering pga. Covid-19, ajourføring
11. Håndtering af tilskadekomne i fly pga. Covid-19
12. Håndtering af tilskadekomne i fly pga. Covid-19, ajourføring
13. Håndtering af personer med nedsat mobilitet (PRM) pga. Covid-19
14. Håndtering af personer med nedsat mobilitet (PRM) pga. Covid-19, ajourføring

Faglæreruddannelse:

Der ansøges om midler til udvikling af flg. faglærerkurser.

1. Ny teknologi inden for markservice; grunduddannelse og ajourføring
2. Generelle regelændringer pga. Covid-19; grunduddannelse og ajourføring
3. Ændrede arbejdsrutiner ved flyrengøring pga. Covid-19; grunduddannelse og ajourføring
4. Ændrede arbejdsrutiner ved catering af fly pga. Covid-19; grunduddannelse og ajourføring
5. Ændrede arbejdsrutiner ved bagagehåndtering pga. Covid-19; grunduddannelse og ajourføring
6. Håndtering af tilskadekomne i fly pga. Covid-19; grunduddannelse og ajourføring
7. Håndtering af personer med nedsat mobilitet (PRM) pga. Covid-19; grunduddannelse og ajourføring

Undervisningsmaterialer:

Der ansøges ikke om midler til udvikling af undervisningsmaterialer:

Togklargøringsområdet – ansøgning om midler til udvikling 2021

Målgruppe

Målgrupperne under togklargøringsområdet omfatter medarbejdere, der udfører klargørings-, rangerings- og kørselsopgaver indenfor både person- og godstog samt S-tog. Arbejdsopgaverne kan være meget forskellige for persontog og godstog og omfatter både arbejde direkte på toget, på perron og stationsområde samt arbejdsopgaver i forbindelse med tunnelkørsel.

Følgende FKB'er hører ind under dette område:

FKB 2869 Klargøring af og tunnelkørsel med togmateriel

Udviklingen inden for brancheområdet og heraf afledte uddannelsesbehov

Den positive udvikling i den indenlandske godstogsdrift ser ud til at fortsætte. Årsagen til dette formodes dels at være øgede udgifter til visse former for landevejstransport samt politisk vilje i hele EU-området til at flytte gods fra landevej til bane.

Der er også stort politisk fokus på den indenlandske persontogsdrift, hvor der er politisk vilje til at flytte persontrafik fra landevej til bane. Dette gælder både for S-tog samt for regional- og fjerntog.

På baggrund af et EU-direktiv stiller Trafikstyrelsen krav til certificering af togklargørere, der skal rangere med tog samt krav om regelmæssig efteruddannelse. Togklargørere er blevet omfattet af kravet om lokomotivførerlicens, og har altid haft et krav om certifikat for strækning/infrastruktur (stationsområde) og trækraftenhed (specifik trækraftenhed). Certifikaterne skal fornys hvert 3. år.

Der søges derfor om midler til udvikling af 3 ajourføringsuddannelser inden for de forskellige typer stationsområder, som bruges ved togklargøringsarbejde inden for godstog, persontog samt S-tog.

For at styrke udviklingen og undervisningen søges der også om midler til at udvikle faglæreruddannelse inden for disse 3 områder.

Behovsredegørelse

Uddannelsesaktiviteten forventes at være svagt stigende.

Opsamling

Der ansøges om udviklingsmidler til følgende:

Analyser:

Der ansøges ikke om analyse.

Udvikling eller revision af FKB:

Der ansøges ikke om midler til revision af FKB 2869 "Klargøring af og tunnelkørsel med togmateriel".

Uddannelsesmål:

1. Lokal infrastruktur til klargøringsarbejde på godstog, ajourføring
2. Lokal infrastruktur til klargøringsarbejde på fjern- og regionaltog, ajourføring
3. Lokal infrastruktur til klargøringsarbejde på S-tog, ajourføring

Faglæreruddannelse:

1. Lokal infrastruktur til klargøringsarbejde på godstog, ajourføring
2. Lokal infrastruktur til klargøringsarbejde på fjern- og regionaltog, ajourføring
3. Lokal infrastruktur til klargøringsarbejde på S-tog, ajourføring

Undervisningsmaterialer:

Der ansøges ikke om midler til udvikling af undervisningsmaterialer

TUR samlede ansøgning 2021

Den 08. september 2021

På vegne af Transporterhvervets Uddannelser

Mogens Ellgaard-Cramer

Sekretariatschef

Transporterhvervets Uddannelser

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse 2022

Indholdsfortegnelse

1. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet for erhvervsrettede velfærdsuddannelser ...	2
1.1 Udvalgets indsatsområder	5
2. Udviklingen på de enkelte FKB'ers område.....	7
2.1 FKB 2222: Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi	7
2.2 FKB 2223: Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap	11
2.3 FKB 2272: Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet	14
2.4 FKB 2629: Pædagogisk arbejde med børn og unge	16
2.5 FKB 2726: Arbejde på klubområdet og i kulturhuse.....	19
2.6 FKB 2688: Patientrelateret service på sygehusene	20
2.7 FKB 2274: Det audiologiske og neurofysiologiske område	21
3. Tværgående indsatser	23
3.1 Stigende efterspørgsel efter digitale kompetencer.....	23
3.2 Praktikvejledning	23
4. Behov for udvikling af læreruddannelse.....	24
5. Samlet konklusion på udvalgenes samlede aktivitet på tværs af jobområder	25
Oplistning af samlede ansøgninger til UUL-puljen	28
BILAG 1: Uddybende statistisk grundlag for udviklingen i aktiviteten på arbejdsmarkedetsuddannelser på de enkelte FKB'ers område	29

1. Redegørelse for udviklingen på arbejdsmarkedet for erhvervsrettede velfærdsuddannelser

Rekruttering til sundheds- og ældreområdet er af højeste prioritet for parterne bag FEVU og virkemidler som understøtter rekruttering og fastholdelse til området er derfor den væsentligste dagsorden for FEVU.

Mangel på arbejdskraft på social- og sundhedsområdet

Antallet af borgere over 80 år forventes at stige fra 272.326 personer i 2020 til 561.180 personer i 2045, og samtidig vokser andelen af mennesker, der lever med kroniske sygdomme¹. I dag er der omkring 95.000 beskæftigede social- og sundhedshjælpere og -assistenter på arbejdsmarkedet². Der er 76.000 beskæftigede social- og sundhedshjælpere og -assistenter på arbejdsmarkedet i den kommunale ældrepleje³. De udgør her den største medarbejdergruppe.

Parterne har hver især lavet fremskrivninger der viser, at efterspørgslen på social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter vil stige frem mod 2045. Det er fortsat vanskeligt at rekruttere tilstrækkeligt til uddannelserne, samtidig vurderes et højt antal medarbejdere snart at gå på pension, ligesom der fortsat er en stor del af ca. 75% af det uddannede social- og sundhedspersonale der er på deltid⁴. Endelig er ledigheden blandt de uddannede faggrupper meget lav, ca. 2 – 5 % i 2017⁵.

Indsatser der styrker rekruttering og fastholdelse

Udfordringerne med rekruttering og fastholdelse på sundheds- og ældreområdet er således allerede store, og forventes at blive større i de kommende år. Indsatser for at øge rekrutteringen og mindske frafaldet på erhvervsuddannelserne har dermed høj prioritet for FEVU, og udvalget ser arbejdsmarkedsuddannelserne og et stærkere samspil mellem AMU og EUD som et blandt flere vigtige redskab i dette arbejde. Fx ved, at AMU kan bidrage til at kvalificere ledige til at starte på en af de to social- og sundhedsuddannelser, eller at allerede uddannet social- og sundhedspersonale kan vedligeholde kompetencer og skabe øget fleksibilitet ift. opgaveløsningen. Ligeledes rummer regeringens opkvalificeringsinitiativ om løft af ledige via 110 pct. af dagpengesatsen mulighed for øget rekruttering af nye grupper til uddannelserne, og samlet set understreger det behov for en tættere kobling mellem AMU- og EUD-udbuddet på FEVU's område.

¹ Vinge, Sidsel & Topholm, Emmy Hjort-Enemark (2021): *Social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter i kommunerne. En analyse af udviklingen i uddannelserne, opgaverne og rammerne samt medarbejdernes perspektiv på området*. København: VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Side 15.

² Momentum (2020): "Behov for markant flere elever på sosu-uddannelser for at klare ældreboom", 02.11.2020.

³ Vinge, Sidsel & Topholm, Emmy Hjort-Enemark (2021): Side 11.

⁴ Finansministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, KL & Danske Regioner (2020): *Veje til flere hænder. Task force om social- og sundhedsmedarbejdere*. København: Rosendals. Side 30 og side 31.

⁵ Finansministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, KL & Danske Regioner (2020): *Veje til flere hænder. Task force om social- og sundhedsmedarbejdere*. København: Rosendals side 25.

En række øvrige politiske aftaler i de senere år understøtter ligeledes rekruttering og fastholdelse til FEVU's områder. Regeringen, KL og Danske Regioners Task force – veje til flere hænder – fremlagde i 2020 en række anbefalinger⁶ vedrørende rekruttering af social- og sundhedsmedarbejdere. Flere anbefalinger pegede ind i den store og komplekse uddannelsesopgave, som kommuner og regioner løfter samt behovet for at nedbringe frafaldet fra social- og sundhedsuddannelserne. Med trepartsaftale om ekstraordinær støtte til elever, lærlinge og virksomheder blev der tillige afsat midler til en styrket vidensproduktion i FEVU mhp. at understøtte indsatser til øget rekruttering og gennemførelse.

Med "Trepartsaftale om flere lærepladser og entydigt ansvar"⁷ kom også "Trepartsaftale om styrket rekruttering til det offentlige arbejdsmarked", der særligt understøtter rekrutteringsudfordringerne på ældre- og sundhedsområdet⁸. Som opfølgning herpå indgik Regeringen, KL, Danske Regioner og FOA en ny femårig lærepladsaftale for SOSU-uddannelserne i juni 2021.

FEVU har i forlængelse af ovenstående aftaler gennemført en række analyse- og udviklingsaktiviteter, bl.a. mhp. at synliggøre mulighederne for brancheskift til social- og sundhedsområdet via fleksible AMU tilbud og med en tæt kobling til EUD.

Stigende behov for digitale kompetencer

Coronapandemien og rekrutteringsudfordringerne generelt har aktualiseret behovet for digitalisering af uddannelser for at sikre et fagligt løft af såvel faglært og ufaglært personale hurtigt og fleksibelt. Det har øget fokus på, hvordan alternative undervisningsformer kan anvendes i efteruddannelse af medarbejdere på social- og sundhedsområdet og det pædagogiske område. Social- og sundhedsskolerne har under nødundervisningen opnået erfaringer med forskellige AMU-deltageres forudsætninger for at kunne profitere af kombinationer af ren virtuel undervisning, blended learning, asynkron og synkron læring, og hvornår ren tilstedeværelsesundervisning er det bedste valg.

Der har i 2020 og 2021 (under COVID-19 perioden) kunne konstateres en nedgang i AMU-aktiviteten, idet at udbyderne dog har haft mulighed for at gennemføre uddannelse med digitale undervisningsformer. Tilbagemeldinger fra LUU og skoler tilkendegiver, at målgrupperne har behov for øgede digitale kompetencer som en forudsætning for, at de digitale undervisningsformer kan udnyttes i større skala.

Udbredelsen af mere digital undervisning har bestyrket behovet for styrkelse af grundlæggende digitale kompetencer. Udvalget vurderer, at et øget digitalt udbud af arbejdsmarkedsuddannelser vil kunne bidrage til øget AMU-aktivitet gennem fleksibel tilrettelæggelse ligesom det kan bidrage til at sikre høj kvalitet af uddannelserne på tværs af landet. Samtidig ser udvalget et bredt behov for flere digitale kompetencer hos medarbejderne, både i forhold til konkrete opgaver og i forhold til en mere digital kompetenceprofil.

⁶ Finansministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, KL & Danske Regioner (2020): *Vejne til flere hænder. Task force om social- og sundhedsmedarbejdere*. København: Rosendals

⁷ Regeringen og arbejdsmarkedets parter: *Trepartsaftale om flere lærepladser og entydigt ansvar*. 21. november 2020.

⁸ Regeringen, KL, Danske Regioner og FH: *Trepartsaftale om styrket rekruttering til det offentlige arbejdsmarked*. 21. november 2020.

Således vil kompetenceudbygning på digitale kompetencer have en bredere effekt end blot på muligheden for at deltage i digital undervisning.

Borgere med demenssygdomme

Mere end 85.000 danskere formodes at have en demenssygdom. Hvert år diagnosticeres ca. 8.000 nye tilfælde, samtidig med at omfanget af borgere med tidligt indsættende demens i aldersgruppen 30-64 år vokser – med nye opgaver for medarbejderne som konsekvens. For FEVU's målgrupper betyder det, at opgaven med omsorg og pleje for borgere med demens og pårørende fylder i omfang og kompleksitet, og at der stilles stadig mere differentierede krav til kompetencerne. Demensområdet er på den baggrund et særligt fokusområde for udvalget.

Politiske initiativer med betydning på det pædagogiske område

På dagtilbudsområdet arbejdes der fortsat med implementering af den politiske aftale mellem Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om lovbundne minimumsnormeringer til fuld indfasning i 2025. FEVU har implementeret en række uddannelser og vil fortsat følge udviklingen mhp. at sikre, at der findes de relevante AMU-tilbud på området, og at AMU-kataloget bidrager til at sikre tilstrækkeligt og kvalificere arbejdskraft på området.

I foråret 2021 indgik regeringen en bred politisk aftale om 'børnene først'⁹. Aftalen skal hjælpe udsatte børn og familier tidligere og bedre end i dag, og vil blandt andet på familieplejeområdet medføre en lang række initiativer, som sikrer vilkårene for plejefamilier, så flere får lyst til at blive eller fortsætte med at være plejefamilie. FEVU følger udviklingen for at sikre, at de relevante tilbud om arbejdsmarkedsuddannelser er til stede.

Reformer og initiativer inden for socialpsykiatri og det specialiserede område

De væsentligste indsatser i de politiske udspil på socialpsykiatriområdet er omlægning af indsatsen med større fokus på arbejdet med recovery og rehabilitering¹⁰. På det specialiserede socialområde, der omhandler handicapområdet, herunder voksne og børn med fysiske og/eller psykiske funktionsnedsættelser af kognitiv karakter, udviklingshæmning eller udviklingsforstyrrelser, er der fra regeringens side igangsat en større evaluering, som skal afdække om de rette tilbud er til stede og i tilknytning hertil behovet for tilpasset kompetenceudvikling¹¹.

FEVU følger ligeledes resultater af disse initiativer og evalueringer for at sikre at de relevante tilbud om arbejdsmarkedsuddannelser er til stede, og at AMU-kataloget bidrager til at sikre tilstrækkeligt og kvalificere arbejdskraft på området. FEVU iværksætter i 2021 en analyse på det specialiserede voksenområde, som vil lede til afdækning af behovet for nye arbejdsmarkedsuddannelser.

⁹ Social- og ældreministeriet: Aftale mellem regeringen og Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet og Kristendemokraterne om reformen Børnene Først. Maj 2021

¹⁰ Se blandt andet: Socialstyrelsen: "Social investeringspulje til recovery og rehabilitering: Partnerskab om strategisk omlægning". Marts 2021.

¹¹ Social- og Ældreministeriet: Evaluering af det specialiserede socialområde. 2021

1.1 Udvalgets indsatsområder

FEVU arbejder fortsat på at forbedre sammenhænge og synergi mellem AMU og EUD og at øge mulighederne for, at det samlede uddannelses tilbud modsvarer arbejdsmarkedets behov, herunder rekrutteringsudfordringen på sundheds- og ældreområdet. På baggrund af den seneste trepartsaftale fra 2020 om styrket rekruttering til det offentlige arbejdsmarked og den 5-årige lærepladsaftale fra 2021 samt politiske aftaler om bl.a. ekstraordinært løft til ledige, der skal gøre det mere attraktivt for ledige og voksne at påbegynde en social- og sundhedsuddannelse, har udvalget fastlagt tre temaer for udviklingen af udvalgets AMU-tilbud.

Udvalgets prioriterede temaer er følgende:

- En styrket rekrutteringsindsats med fokus på ledige og fleksible overgange til EUD
Udvalget har fokus på, om AMU-udbuddet kan kvalificeres for at motivere ledige og brancheskifttere til at søge ind på især social- og sundhedsområdet.
- Fastholdelse med fokus på karriereveje for uddannede medarbejdergrupper
Udvalget har fokus på, at efteruddannelses tilbuddet for allerede uddannede medarbejdere er relevant og ønsker fortsat at indtænke og tydeliggøre sammenhænge mellem udbuddet og typiske jobprofiler og karriereveje på jobområderne.
- Styrket kvalitet af praktikforløb
Udvalget har fokus på at efterse kvaliteten af praktikuddannelserne på erhvervsuddannelserne, med ønske om at fremme et relevant AMU-udbud, der kan understøtte praktikvejledningen. God praktikvejledning er et væsentligt element i at sikre sammenhængende uddannelsesforløb og forventes at bidrage positivt til fastholdelse af elever på erhvervsuddannelserne.

Desuden har FEVU stort fokus på digitalisering af AMU, kompetenceløft gennem vejledende forløb/strukturer af AMU-uddannelser og endelig den fremtidige udvikling og drift af prøver i AMU.

Med udgangspunkt i ovenstående temaer og fokus ser FEVU særligt muligheder for, at to af de tre temaer, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har beskrevet for UUL-puljen 2021-23 kan understøtte udvalgets arbejde:

- 1) Fjernundervisning og digital læring, der styrker undervisningskvalitet og indlæring
Udvalget har fokus på at udvikle pejlemærker for et digitalt, fleksibelt AMU-udbud gennem bl.a. digitale undervisningsformer, materialer og prøver.

2) Fra AMU til akademiuddannelse

Udvalget ønsker fortsat fokus på mulige relevante jobområder, hvor der kan skabes et synligt sammenhængende voksen- og efteruddannelsessystem med bedre overgange fra AMU til videregående uddannelse.

Udvalget arbejder for at øge mulighederne for, at specifikke forløb kan give merit i forhold til erhvervsuddannelserne og på sigt muligvis til videreuddannelse.

På baggrund af ovenstående ansøger FEVU om midler til:

Rammebevilling:

- Revision eller udvikling af 14 arbejdsmarkedsuddannelser samt tilhørende undervisningsmaterialer
- 15 inspirationsmaterialer til digital undervisning til eksisterende uddannelser
- 2 læreruddannelser

Projekter:

- "Analyse om social- og sundhedshjælperes arbejdsopgaver og kompetencebehov"
- "Eftersyn af FEVU's arbejdsmarkedsuddannelser i praktikvejledning"
- "Digital læring i FEVU's arbejdsmarkedsuddannelser"

I det følgende vil udvalget udfolde hvordan de prioriterede temaer og øvrige fokus konkretiseres i forhold til udvalgets syv FKB'er, og hvilke uddannelser, læreruddannelser og analyser udvalget derfor søger om midler fra UUL-puljen til i 2021-2023.

2. Udviklingen på de enkelte FKB'ers område

2.1 FKB 2222: Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi

Se jobområdet her: <https://www.sevu.dk/fevu/efteruddannelse>

Behovsredegørelse

For FKB 2222 'Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi' er der fra 2019 til 2020 sket et fald i antallet af kursusdeltagelser. I 2019 var antallet af deltagere på denne FKB 18.292 deltagere, mens der i 2020 var 9.890 deltagere. Faldet i aktiviteten kan i høj grad tilskrives Coronapandemien, som betød at aktiviteten i især 2. og 3. kvartal 2020 var væsentligt lavere sammenlignet med samme kvartaler i 2019.

Tabel 2.1: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2222 'Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi', 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2222 Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi	22.252	16.166	16.215	22.191	18.292	9.890

Kilde: Borne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Det er de lokale uddannelsesudvalgs (LUU) forventning, at der i 2021 vil være en stigning i aktiviteten i takt med en aftagende pandemi. (se Bilag 1 for uddybning af det statistiske grundlag for behovsredegørelsen).

Udviklingen på jobområdet

I forlængelse af den arbejdsmarkedspolitiske redegørelses afsnit 1 ovenfor om de demografiske ændringer og ændringer i opgavevaretagelsen i regioner og kommuner, bliver de indholdsmæssige krav til opgaveløsningen på det kommunale ældre-, sundheds- og forebyggelsesområde stadig mere omfattende og stadig mere komplekse, når indlæggelser konverteres til ambulante besøg i regionernes fælles akutmodtagelser, og borgere skrives tidligere ud med stadig mere komplekse tilstande til videre behandling i hjemmet¹². Sideløbende har det kommunale plejeområde været igennem et skift i tilgang fra kompenserende til rehabiliterende hjælp¹³, som indbefatter nye faglige standarder og opmærksomheder, som fortsat præger kompetenceudviklingsbehovene blandt medarbejderne.

¹² Vinge, Sidsel & Topholm, Emmy Hjort-Enemark (2021): Social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter i kommunerne. En analyse af udviklingen i uddannelserne, opgaverne og rammerne samt medarbejdernes perspektiv på området. København: VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

¹³ Petersen, Anne, Graff, Lea, Rostgaard, Tine, Kjellberg, Jakob & Kjellberg, Pia (2017): Rehabilitering på ældreområdet. Hvad fortæller danske undersøgelser os om kommunernes arbejde med rehabilitering i hjemmeplejen? København: Sundhedsstyrelsen.

For de godt 30.300 social- og sundhedsassistenter og 37.300 social- og sundhedshjælpere beskæftiget med helhedsorienteret sygepleje og rehabilitering, omsorg, pleje og praktisk hjælp i et rehabiliterende perspektiv¹⁴ medfører det ændringer i kompetencekravene.

På baggrund af indmeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg, rapporten fra VIVE refereret ovenfor samt nylig gennemført evaluering af de to social- og sundhedsuddannelser¹⁵ kan essensen af de ændrede kompetencekrav beskrives med de følgende overskrifter: Kompetencekrav ift. opgaver med borgere med demenssygdom og deres pårørende, relationskompetencer i forhold til mødet med borgeren, pårørende ift. håndtering af sorg, krise og død, borgernær koordination, rehabilitering, forebyggelse og tidlig indsats.

Ligeledes peger såvel Rambøll evaluering som de lokale uddannelsesudvalgs indmeldinger på et behov for en løbende opdatering af kompetencer indenfor grundlæggende kliniske kompetencer som medicinhåndtering, øjendrypning, blodtryksmåling samt påsætning af støttestrømper. Evalueringer og rapporter pointerer endvidere behovet for digitale kompetencer i målgruppen, og at sproglige udfordringer i dele af målgruppen fortsat er store.

FKB 2222 'Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi' revideres i 2021, og i forlængelse heraf vurderes den samlede portefølje af arbejdsmarkedsuddannelser på området.

Rekrutteringstiltag rettet mod nyledige/ledige

Fra næsten samtlige lokale uddannelsesudvalg beskrives fortsat stor efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft på ældre- og sundhedsområdet og derfor arbejdes der med rekrutteringsfokus og en øget AMU-aktivitet i forhold til at få hjulpet ufaglærte medarbejdere og brancheskiftere på vej til faglært uddannelse, primært indenfor social- og sundhedsområdet. Der er sket en betydelig indsats fra social- og sundhedsskolernes side til i samarbejde med øvrige aktører gennem blandt andet lokale FØR-SOSU forløb at tiltrække medarbejdere til området, og der er indikationer fra skoler og ansættende myndighed på, at det er lykkedes at få tiltrukket nye profiler til områderne. Men der er fortsat stort behov for en fokuseret indsats.

På baggrund af anbefalinger fra den gennemførte FEVU-analyse om nyledige¹⁶ følges der op med revisioner og nyudviklinger af arbejdsmarkedsuddannelser, således at udbuddet kan bidrage kvalificeret i forhold til effektiv rekruttering af ledige til social- og sundhedsområdet.

¹⁴ Vinge, Sidsel & Topholm, Emmy Hjort-Enemark (2021): *Social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter i kommunerne. En analyse af udviklingen i uddannelserne, opgaverne og rammerne samt medarbejdernes perspektiv på området*. København: VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Side 20.

¹⁵ Rambøll: *Evaluering af social- og sundhedsuddannelserne. Samlet evalueringsrapport til Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU)*. August 2021. Side 4, side 20, 25, 26, 28 47 og 71.

¹⁶ Fællesudvalget for de Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser: *Hvilke uddannelsesmæssige tiltag kan fremme, at flere nyledige/brancheskiftere søger ældre- og sundhedsområdet? (2021)*

Demensområdet

På ældre-, sygepleje- og det forebyggende område i kommunerne er opgaverne på demensområdet fortsat meget betydende, idet over 85.000 formodes at have en demenssygdom og at der hvert år diagnosticeres 8.000 nye tilfælde, hvorfor dette område også har stor plads i den arbejdsmarkedspolitiske redegørelse for FKB2222.

I flere kommuner har man en stigende opmærksomhed på, at forekomsten blandt personer med demens under 65 år er mere udbredt end tidligere antaget. Der er globalt et væsentligt mørketal for tidligt indsættende demens i aldersgruppen 30-64 år, viser ny, international forskning¹⁷, hvor også danske undersøgelser indgår¹⁸. Dette medfører nye opgaver i kommunerne, ikke mindst fordi demens i den aldersgruppe ofte har andre og uoverskuelige sociale konsekvenser. Der sættes mange nationale initiativprogrammer i gang¹⁹ – som ikke alene har fokus på de sygdomsramte borgere, men i lige så høj grad deres pårørende.

For medarbejderne inden for FKB-området FKB 2222 'Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi' betyder det, dels at en meget stor del af samtlige medarbejdere indenfor sundheds-, ældre- og socialområdet (beskæftiget i hjemmepleje, plejecentre, særlige demensafsnit, visitation, genoptræning, aktivitets- og dagcentre, samt til dels også i botilbud for mennesker med udviklingshæmning mv., fremover vil møde mennesker med en demenssygdom – og dels at der på grund af de forskellige demenssygdomme og disses sociale konsekvenser vil stilles stadig mere differentierede krav til kompetencerne.

De lokale uddannelsesudvalg har ved dialogmøder i foråret 2021 betonet behovet for at se på udbuddet af arbejdsmarkedssuddannelser i forhold til demensområdet. Der efterspørges kort introduktionsuddannelse for ufaglærte, på vej mod en sundhedsfaglig uddannelse, samt brush-up forløb til social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter i primær, med henblik på at sikre en basisviden om demens og personcentreret omsorg til personer med demens og deres pårørende. Endvidere nævnes fra de lokale uddannelsesudvalg de pædagogiske og relationelle kompetencer, konflikthåndtering og kompetenceopbygning, der medvirker til at forebygge forråelse i plejen til borgere med demens. LUU nævner også behov for et social- og sundhedsfagligt fokus hos den pædagogiske assistent, ansat i det primærkommunale felt; demensområdet.

FEVU gennemfører i 2021/22 en analyse på demensområdet. Ovenstående tendenser og behov vil blive udfoldet yderligere i denne analyse og anbefalinger fra analysen vil efterfølgende danne grundlag for ansøgninger til revisioner og nyudvikling af AMU-uddannelser på demensområdet i 2022 og 2023.

¹⁷ Hendriks et al: *Global Prevalence of Young-Onset Dementia: A Systematic Review and Meta-analysis* (2021), Knopman, D.: *Young-Onset Dementia-New Insights for an Underappreciated Problem* (2021)

¹⁸ Jørgensen og Falsing : *Over tusinde yngre danskere kan lide af udiagnosticeret demens*. Nationalt videncenter for demens. (2021)

¹⁹ Sundhedsstyrelsen: *Den nationale demenshandlingsplan 2025*. <https://www.sst.dk/da/viden/demens/den-nationale-demenshandlingsplan-2025> (2021)

Udvalget ønsker desuden at gennemføre en undersøgelse af social- og sundhedshjælperes aktuelle arbejdsopgaver og kompetencebehov matchet med nuværende udbud af arbejdsmarkedsuddannelsen. Da denne målgruppe står helt central i opgaveløsningen på FKB-området vil en sådan analyse levere substantielle bidrag til fortsat udvikling af FKB 2222. (Ansøgning: "Analyse om social- og sundhedshjælperes arbejdsopgaver og kompetencebehov").

Delkonklusion vedr. ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi

Der er registreret en faldende aktivitet i 2020 pga. Corona-pandemien, men på baggrund af den udvikling som foregår i primær sektor forventes aktiviteten at stige igen i 2021.

Udvalget ønsker på baggrund af ovenstående udvikling at søge UUL-puljen om midler til:

- Ansøgning om: "Analyse om social- og sundhedshjælperes arbejdsopgaver og kompetencebehov".
- Udvikling af 5 nye/revisioner af praktikvejlederuddannelser.
- Udvikling af 15 inspirationsmaterialer til digital undervisning til eksisterende uddannelser.

2.2 FKB 2223: Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap

Se jobområdet her: <https://www.sevu.dk/fevu/efteruddannelse>

Behovsredegørelse

I 2019 var antallet af deltagere på FKB 2223 12.769 deltagere, mens der i 2020 var 10.769 deltagere. FKB 2223 er den af udvalgenes FKB, som har den højeste aktivitet i 2020 trods en mindre nedgang, der kan tilskrives Corona pandemien.

Tabel 2.2: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2223 Socialpsykiatri og fysisk/ psykisk handicap, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2223 Socialpsykiatri og fysisk/ psykisk handicap	12.616	9.504	8.836	13.709	12.769	10.769

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Det er de lokale uddannelsesudvalgs (LUU) forventning, at den positive tendens vil fortsætte i 2021 (se Bilag 1 for uddybning af det statistiske grundlag for behovsredegørelsen).

Udviklingen på jobområdet

Samlet set modtager 107.100 personer på 18 år og derover sociale indsatser (2019)²⁰. Som eksempel modtager ca. 27.400 personer et botilbud, hvilket er en stigning fra 2015 -2019 på 2.200 personer på landsplan²¹.

Den forøgede aktivitet i grupperne italesættes også fra kommunerne, som oplever i stigende grad at have opgaver i forhold til borgere med psykiske vanskeligheder og hyppig kontakt til behandlingspsykiatrien, unge og voksne med komplekse problemstillinger samt unge og voksne med psykiske vanskeligheder og samtidigt misbrug²².

Uddannelsesbehov på det socialpsykiatriske område

En af de væsentligste indsatser i de politiske udspil og strategier er fortsat en omlægning af indsatsen på det socialpsykiatriske område med fokus på arbejdet med recovery og rehabilitering²³.

I perioden 2019-22 har Socialstyrelsen iværksat en række initiativer; Indsatsen 'En styrket indsats i kvaliteten i socialpsykiatrien' tilbyder landets kommuner et samlet videns- og kvalitetsløft og dermed fokuserede indsatser til mennesker med psykiske vanskeligheder.

²⁰ Social- og ældreministeriet: *Modtagere af sociale indsatser på voksenområdet*. Velfærdspolitisk analyse nr. 35, maj 2021.

²¹ Social- og ældreministeriet: *Uddannelse blandt medarbejdere på døgntilbud og anbringelsessteder*. Velfærdspolitisk analyse nr. 34, maj 2021.

²² Socialstyrelsen: *Her er kommunernes udfordringer på det specialiserede socialområde*. Nyhed. 27. maj 2021

²³ Socialstyrelsen: *Social investeringspulje til recovery og rehabilitering; Partnerskab om strategisk omlægning*. Marts 2021

Det omfatter behov for kompetenceudvikling af medarbejdere indenfor centrale temaer som rehabilitering og recovery, inddragelse og medbestemmelse, helhed og sammenhæng, pårørende, misbrug, peers, fritid, sundhed, civilsamfund, uddannelse og beskæftigelse samt arbejde med dokumentation.

Med afsæt i anbefalinger fra FEVU rapporten *Udvikling i AMU-målgruppens jobprofil, rolle og arbejdsproces på det socialpsykiatriske jobområde*²⁴, er FEVU i gang med en række nyudviklinger af AMU-uddannelse. Herunder at få recovery tydeliggjort som en kerneopgave for en helhedsorienteret praksis, i relation til en meget bred målgruppe af borgere. Ligeledes i forhold til forskellig organisering af praksis og kompleksiteten af i arbejdet, afhængig af om man som fx social-og sundhedshjælpere i hjemmeplejen møder borgere med socialpsykiatriske problemstillinger en gang imellem, eller man som social-og sundhedsassistent arbejder i et særligt bostøtte-team.

I analysens anbefalinger peges desuden på et uddannelsesbehov i forhold til at kunne agere i en flydende opgavefordeling og at arbejde i teams i bostøtten, hvor man har ansvar for den enkelte borger, men også behov for en bred fælles faglighed. LUU'erne efterspørger på samme vis en udvikling af en socialpsykiatrisk AMU-uddannelse som overbygning af basisviden ift. socialpsykiatriske indsatser.

Udvalget ser derfor et behov for en overbygningsuddannelse til medarbejdere, der fx har særlige funktioner ift. udviklingsperspektiver og koordinationsarbejde, jf. socialstyrelsens initiativer. Målet er, at hjælpe arbejdspladsen til en fælles kvalitetsforståelse af fx sundhed, forebyggelse, helhed og sammenhæng, borgerens progression og udvikling, nærmiljø, netværk, fritid, uddannelse og beskæftigelse.

Uddannelsesbehov på det specialiserede socialområde

På det specialiserede socialområde, der omhandler handicapområdet, herunder voksne og børn med fysiske og/eller psykiske funktionsnedsættelser af kognitiv karakter, udviklingshæmning eller udviklingsforstyrrelser, er der fra regeringens side igangsat en større evaluering²⁵. Formålet er at skabe et afsæt til at sikre kvaliteten og en samlet politisk retning og prioritering af socialområdet. Evalueringen skal have fokus på målgrupper, tilbud og områdets strukturelle opbygning. Der er på nuværende tidspunkt allerede udviklet en række

²⁴ EPOS: Udvikling af AMU-målgruppens jobprofil, rolle og arbejdsproces på det socialpsykiatriske jobområde, Impact learning, 2019
<https://www.sevu.dk/viden-og-data>

²⁵ Social- og ældreministeriet: *Evaluering af det specialiserede socialområde*. Social- og ældreministeriet: *Nye analyser af tilbud og målgrupper på det specialiserede socialområde*. Oktober 2020

velfærdspolitiske analyser som del af denne evaluering.; herunder analysen *Uddannelse blandt medarbejdere på døgntilbud og anbringelsessteder, maj 2021*²⁶.

Denne analyse viser blandt andet, at knap halvdelen af medarbejderne har en mellemlang videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Blandt medarbejdere på voksenområdet har 44 pct. en mellemlang videregående uddannelse, 28 pct. har en erhvervsfaglig uddannelse, 23 pct. har grundskole eller gymnasiale uddannelser mv., mens 2 og 3 pct. har en hhv. kort og lang videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse.

På børne- og ungdomsområdet har 47 pct. af medarbejderne en mellemlang videregående uddannelse, 22 pct. har en erhvervsfaglig uddannelse, mens 23 pct. har grundskole eller gymnasiale uddannelser mv., og 3 og 4 pct. har en hhv. kort og lang videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse (side 1)

FEVU vil tage afsæt i rækken af ovennævnte analyser fra Social- og ældreministeriet, i arbejdet med en analyse af uddannelsesudbud og kompetencebehov på det specialiserede socialområde i efteråret 2021. Formålet er at have et relevant, overskueligt og fremtidssikret AMU-uddannelsesudbud. På dette grundlag forventes anbefalinger til en række nye/revisjoner af eksisterende AMU-uddannelser.

Fra LUU'erne efterspørges generelt efteruddannelse til den pædagogiske assistent i forhold til det specialiserede område, hvilket vil være et opmærksomhedspunkt i ovenstående analyse.

Delkonklusion vedr. Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap

Der forventes en yderligere stigning i AMU-aktiviteten i 2021, på baggrund af en vis aktivitet, trods Corona pandemien.

Udvalget ønsker på baggrund af ovenstående udvikling at søge UUL-puljen om midler til

- Udvikling af en socialpsykiatrisk uddannelse som overbygning af basisviden ift. socialpsykiatriske indsatser.
- Udvikling af 3 nye/revisjoner af uddannelser på det specialiserede socialområde.

²⁶ Social- og ældreministeriet: *Uddannelse blandt medarbejdere på døgntilbud og anbringelsessteder*. Velfærdspolitisk analyse, nr. 34, maj 2021

2.3 FKB 2272: Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet

Se jobområdet her: [FKB 2272 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet](#)

Behovsredegørelse

Aktiviteten for FKB 2272 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet har fra 2015-2019 haft en stigende tendens. Udvalget har ikke en dokumenteret forklaring på dette fald, men kan i et vist omfang være en følge af opgaveflytning fra regioner til kommuner.

Tabel 2.3: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2272 i sygehusvæsenet, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2272 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet	4.282	5.145	3.720	3.498	1.393	1.668

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Der har dog været en positiv udvikling i antal deltagere på FKB'en fra 1.393 deltagere i 2019 til 1.668 i 2020. Dette svarer til en stigning på 20 %. Antallet af deltagere var på sit højeste i 2016 med 5.145 deltagere, hvorfor det seneste års positive udvikling fortsat er langt fra den højeste aktivitet.

Den største fremgang i AMU-aktiviteten ses i forhold til kliniske opgaver, medicinadministration og arbejdet med borgere med multisygdomme som til sammen udgør 21 % af antallet af deltagere på FKB 2272. Der ses desuden en begyndende aktivitet indenfor borger-nær forløbskoordination. (se Bilag 1 for uddybning af det statistiske grundlag for behovsredegørelsen). Det er de lokale uddannelsesudvalgs (LUU) forventning, at der i 2021 vil være en stigning i aktiviteten i takt med at aftagende pandemi.

Udviklingen på jobområdet

FEVU har nyligt gennemført en evaluering af revisionen af social- og sundhedsuddannelsen i to selvstændige uddannelser²⁷. Evalueringen blev udarbejdet i forhold til at se om uddannelserne fortsat matcher arbejdsmarkedets udvikling, set i lyset af de øgede krav til kvalitet i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen og i hvilken udstrækning implementeringen af uddannelserne er lykkedes (s. 4).

Ændringer i organisering, opgaveflytning og øget kompleksitet i opgaveløsningen begrundes også fra et stort antal lokale uddannelsesudvalg (survey og dialogmøder afholdt foråret

²⁷ Rambøll: Evaluering af SOSU-uddannelserne. Samlet evalueringsrapport til Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU). Udkast til rapport. Juni 2021.

2021) i forhold til oplevede kompetenceudviklingsbehov for målgruppen af social- og sundhedsassistenter på jobområdet.

I lighed med indmeldinger fra de lokale uddannelsesudvalg (LUU) peger evalueringen på, at det regionale område efterspørger øgede kompetencer hos social- og sundhedsassistenten i forhold til relationskompetencer (både generelt og specifikt indenfor demenssygdom og sorg/krise), kliniske opgaver i forhold til farmakologi, sygdomsforståelse og observationskompetencer og endelig en kulturforståelse af sygehuset som en særlig kontekst.

Samlet set peger både analysen og LUU-ønsker for udvikling af AMU-uddannelse på, at social- og sundhedsassistenterne har behov for yderligere kompetencer i farmakologi, sygdomsforståelse og klinisk observation, samt relationelle og kommunikative kompetencer. Der efterspørges opkvalificeringskurser/brush-up på samme vis til målgruppen af social- og sundhedsassistenter med en ældre grunduddannelse; dette på områder som farmakologi, observationer, tværfaglig og tværsektorielt samarbejde.

Det forventes, at social- og sundhedsassistenterne vil få en sundhedsfremmende opgave ift. udsatte borgere, hvor de udover omsorgs- og plejeopgaven også vil have rollen som sundhedsformidler for at fremme trivsel og sundhed. Hertil vil udover kompetencer ift. sundhedsformidling også knytte sig kompetencer i dokumentation.

Et lokalt uddannelsesudvalg (LUU) nævner, at der efterspørges mere specialviden, fordi social- og sundhedsassistenter får særlige vidensområder på arbejdspladserne, mens et andet LUU efterlyser specialiseringsveje og sammenhæng til akademiuddannelse for denne faggruppe.

Delkonklusion vedr. sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet

Der forventes at der fremadrettet vil være en stigning i aktiviteten på FKB 2272 i takt med at aftagende pandemi.

På baggrund af ovenstående beskrivelse af udviklingen, evalueringsrapporten og den beskrevne efterspørgsel fra LUU'erne som peger i samme retning, ansøges der om midler til

- Social- og sundhedsassistentens øgede fokus på sygepleje og klinisk observation
En brush-up uddannelse med fokus på farmakologi, sygdomsforståelse og kliniske observationer, struktureret tværfaglig kommunikation, tidlig indsats og relationsarbejdet på det regionale område.
- Social- og sundhedsassistenten som sundhedsfremmende/sundhedsformidler.
Herunder opgaver i forhold til dokumentation, tværfaglig og tværsektorielt samarbejde og digital dokumentation.

FEVU har fokus på rekruttering og fastholdelse gennem karriereveje, herunder specialiseringsveje og sammenhæng til akademisk niveau og vil fortsat være opmærksom på kommende behov på dette område.

2.4 FKB 2629: Pædagogisk arbejde med børn og unge

Se beskrivelse af jobområdet her: <https://www.sevu.dk/fevu/efteruddannelse>

Behovsredegørelse

Aktiviteten på FKB 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge har været faldende over en årrække, men fra 2018-2019 sås en stigning i aktiviteten, svarede til niveauet i 2015, som var det hidtil højeste. På trods af Corona-pandemien har der været ca. 9.500 kursUSDeltagere i 2020. Aktiviteten kan især tilskrives en fortsat fokus på implementering af den styrkede pædagogiske læreplan på dagtilbudsområdet og en målrettet opkvalificering af familieplejere. (se Bilag 1 for uddybning af det statistiske grundlag for behovsredegørelsen).

Tabel 2.4: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge	13.334	10.313	9.341	10.111	13.418	9.493

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Det er de lokale uddannelsesudvalgs (LUU) forventning, at der i 2021 vil være en stigning i aktiviteten, bl.a. begrundet i den politiske aftale om minimumsnormeringer og et forventet øget fokus på uddannelse – og efteruddannelse.

Udviklingen på jobområdet

Dagtilbudsområdet

Med den politiske aftale fra december 2020²⁸ om bedre normeringer i vuggestuer og børnehaver i hele landet og etablering af en ny opkvalificeringspulje, så flere medarbejdere i daginstitutioner kan tage en uddannelse til pædagog eller pædagogisk assistent, blev der samtidig skabt bedre muligheder for efteruddannelse til pædagogmedhjælper og øvrigt pædagogisk personale i dagtilbud. Ufaglærte medarbejdere i landets dagtilbud udgjorde frem til 2018 ca. 40 % af arbejdsstyrken i institutionerne²⁹. Der er en stigende efterspørgsel efter faglærte medarbejdere på dagtilbudsområdet, og de lokale uddannelsesudvalg melder ind om øget efterspørgsel på AMU-uddannelse til nye pædagogiske medarbejdere og mulighed for rotationsforløb mhp. opkvalificering og faglært uddannelse. Der er således et fortsat grundlag for at udvikle arbejdsmarkedsuddannelser, som kan understøtte kompetencer hos den ufaglærte medarbejdergruppe og som kan foranledige motivation til videre uddannelse.

²⁸ Aftale mellem regeringen og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om minimumsnormeringer. 5. december 2020.

²⁹ Danmarks Evalueringsinstitut 2020: Pædagogisk personale i daginstitutioner og deres uddannelse. s. 11.

På jobområdet er der fortsat fokus på realisering af den styrkede pædagogiske læreplan. Ligeledes på intentionerne fra den i 2018 besluttede særlige indsats for små børn "1000-dages programmet – en bedre start på livet"³⁰, som er målrettet kompetenceløft af pædagoger og dagplejere (PAU-uddannede), der arbejder med 0-2-årige børn fra sårbare familier. Indenfor de 2 seneste år har FEVU udviklet et samlet AMU-udbud på dagtilbudsområdet i forbindelse med nye tilgange og faglige tiltag bag den styrkede pædagogiske læreplan som imødegår denne udvikling. Det er dog påpeget, at der er behov for en særlig uddannelse, som indrammer børneperspektiver.³¹

Skole- og fritidsområdet

Folkeskolereformen 2014 medførte flytning af fritidspædagogisk tid og aktiviteter ind i skolen, til blandt andet understøttende undervisning, bevægelse og motion samt bidrag til valgfag. Dette skete med henblik på varieret læring, og medførte behov for kompetencer i blandt andet klasserumsledelse og didaktik, tværprofessionelt samarbejde, tværsektorielt samarbejde, inklusions- og trivselsindsatser blandt det pædagogiske personale. Det betyder samtidig en omstilling og nytænkning af fritidstilbud, og behov for en yderligere skærpelse af den tværgående rolle og faglighed. Den centrale arbejdsopgave på skole-fritidsområdet er fortsat at skabe rammer omkring børn og unges udvikling, trivsel og læring i SFO, klub og folkeskole, herunder særligt understøtte differentierede børnefællesskaber, overgange, deltagelse og inklusion, kreativitet, æstetik og leg.

SEVU har i foråret 2021 gennemført en revision af FKB 2629 med en gruppe udviklere. På skole- og fritidsområdet (som på dagtilbudsområdet) er der behov for kompetencer til at kunne støtte udsatte eller sårbare børn og unge, og der er behov for kompetencer i at støtte børn og unge i digital dannelse; adfærd og kommunikation på sociale medier.

Der er udviklet få arbejdsmarkedsuddannelser specifikt rettet mod skole- og fritidsområdet, og de har ikke stor aktivitet. FEVU har de senere år udviklet en række nye arbejdsmarkedsuddannelser rettet ift. udsatte og sårbare børn og unge og om sociale medier og digital læring/samarbejde, som til en vis grad ser ud til at have modsvaret et behov.

Familieplejeområdet

Omkring 70.200 børn og unge i 0-22 årsalderen modtog i 2019 en social foranstaltning i form af en tidlig forebyggende indsats, en forebyggende foranstaltning eller anbringelse uden for hjemmet. Det svarer til 4,6 pct. af alle børn og unge i Danmark. Der er flere anbragte børn og unge i plejefamilier end på døgninstitutioner og opholdssteder mv. Siden 2009 er antallet af anbringelser på døgninstitutioner og opholdssteder mv. faldet fra ca. 8.600 i 2009 til 5.300 i 2019. Samtidig er antallet af anbringelser i plejefamilier steget fra ca. 7.500 i 2009 til 8.600 i 2019³².

³⁰ Børne- og undervisningsministeriet: "1000 dages programmet – en bedre start på livet." Januar 2020.

³¹ Det pædagogiske underudvalg, 8. september 2021

³² Social- og ældreministeriet: Uddannelse blandt medarbejdere på døgntilbud og anbringelsessteder. Velfærdspolitisk Analyse nr.34, maj 2021

I foråret 2021 indgik regeringen en bred politisk aftale om 'børnene først'³³. Aftalen skal hjælpe udsatte børn og familier tidligere og bedre end i dag. Fokus er på barnets rettigheder, barnets perspektiver og trivsel samt en generel styrket indsats omkring barnet³⁴.

De næste år vil der således blive sat fokus på en kommende reform af plejefamilieområdet, og en lang række initiativer som sikrer vilkårene for plejefamilier, så flere får lyst til at blive eller fortsætte med at være plejefamilie. Reformen skal også sikre, at plejeforældre føler sig støttet i opgaven og ikke oplever at stå alene med deres udfordringer. Bag initiativerne er bl.a. afsat PUP-midler i 2021-2024 (Professionshøjskolernes Uddannelse til Plejefamilier). Det forventes fra LUU'erne, at der på denne baggrund vil komme en efterspørgsel på yderligere AMU-udbud til kortuddannede. I relation til PUP gøres der i stor grad brug af en række AMU-uddannelser på familieplejeområdet, og der er et kontinuerligt behov for at familieplejere tilbydes årlige efteruddannelsesdage gennem AMU. I den forbindelse er der ønsker fra LUU om en AMU-uddannelse med fokus på skolesamarbejdet, hvor familieplejeren kan få kompetencer til at tage del i barnets undervisning og støtte op om barnets læringsforudsætninger, trivsel, sundhed og dannelse. Herunder også digital dannelse.

Ligeledes ønsker LUU en AMU-uddannelse, der har fokus på støtte ved kognitive indsatser i anbringelsen, fordi der er behov for at plejeforældre og andre fagprofessionelle inden for anbringelsesområdet kan understøtte det behandlingsmæssige sigte ift. barnet/den unge. Der er her tale om kognitive indsatser på et understøttende niveau i relationsarbejdet med barnet eller den unge.

Delkonklusion vedr. Pædagogisk arbejde med børn og unge

En nedgang i aktiviteten på denne FKB i 2020 pga. Corona-pandemien, har i et vist omfang været kompenseret af en fortsat udbygget aktivitet på dagtilbudsområdet for udsatte unge og familieplejeområdet. På denne baggrund forventes det, at aktiviteten vil stige i 2021. Udvalget ønsker på baggrund af ovenstående udvikling at søge UUL-puljen om midler til

- Udvikling af en uddannelse om børneperspektiver
- Udvikling af en uddannelse om anbragte børn og skolestøtte
- Udvikling af en uddannelse om støtte ved kognitive indsatser i anbringelsen

³³ Social- og ældreministeriet: *Bred politisk aftale om Børnene Først*. 11. maj 2020.

³⁴ Social- og Ældreministeriet: *Børnene først. Et trygt hjem og flere rettigheder til udsatte børn*, januar 2021

2.5 FKB 2726: Arbejde på klubområdet og i kulturhuse

Se jobområdet her: <https://www.sevu.dk/fevu/efteruddannelse>

Behovsredegørelse

Aktiviteten på FKB 2726 'Arbejde på klubområdet og i kulturhuse' har i perioden fra 2015-2020 været faldende. I 2019 og 2020 var der ingen deltagere på arbejdsmarkedsuddannelser under denne FKB. (se Bilag 1 for uddybning af det statistiske grundlag for behovsredegørelsen).

Tabel 2.5: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2726 Arbejde på klubområdet og i kulturhuse

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2726 Arbejde på klubområdet og i kulturhuse	458	516	307	211	-	-

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Der er umiddelbart ikke forventninger til en stigning i aktiviteten fra de lokale uddannelsesudvalg.

Udviklingen på jobområdet

I EVA's undersøgelse fra 2017 om Børns og unges brug af fritids- og klubtilbud³⁵ dokumenteres, at klubber med stærke og mange aktiviteter har stor tilslutning. I undersøgelsen beskrives endvidere et behov for at klubberne har stort fokus på forebyggelse af mistrivsel, ensomhed og kriminalitet for 'børn og unge på kanten'.

Delkonklusion vedr. FKB 2726 Arbejdet på klubområdet og i kulturhuse

Der søges ikke om UUL-midler til FKB Arbejdet på klubområdet og i kulturhuse.

Underudvalget på det pædagogiske område har en opmærksomhed på området i 2021, herunder drøftes det om FKB'en indeholder de relevante uddannelser og om der er muligheder for at øge aktiviteten på FKB'ens uddannelser.

³⁵ Danmarks Evalueringsinstitut: Børns og unges brug af fritids- og klubtilbud. Kendetegn ved kvalitet i tilbuddene – en vidensopsamling. 2017

2.6 FKB 2688: Patientrelateret service på sygehusene

Se jobområdet her: <https://www.sevu.dk/fevu/efteruddannelse>

Behovsredegørelse

Aktivitetsudviklingen viser et fald i aktiviteten på området fra 1.350 i 2015 til 248 i 2020.

I de to seneste år har aktiviteten ligget jævnt, mens der er sket et fald i aktiviteten i 2020 som formodes at være betinget af Corona epidemien.

Tabel 2.6: Udviklingen i antal deltagere på FKB Patientrelateret service på sygehusene, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Patientrelateret service på sygehusene	1.350	773	982	595	602	248

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Udviklingen på jobområdet

Målgruppen for uddannelserne i denne FKB er medarbejdere med funktion som portører eller som serviceassistenter på hospitalerne.

I 2019 blev der uddannet 72 portører. I 2020 blev der uddannet 59 portører og i 2021 er der ifølge indmeldinger fra skolerne et estimat på 77 portører³⁶. Tallene er opgjort med udgangspunkt i gennemførelse af basisuddannelsen uden overbygningsuddannelsens 4 AMU-uddannelser.

For begge faggrupper indgår uddannelserne som elementer i de respektive grunddannelser.

Det er især uddannelserne til brug for grunduddannelserne, der udviser aktivitet, mens der er vigende efterspørgsel på efteruddannelsestilbuddene. Se uddybende statistik i bilag.

Delkonklusion vedr. FKB Patientrelateret service på sygehusene

Portøruddannelsesnævnet følger udviklingen på jobområdet, og det konkluderes, at der for nuværende ikke søges om UUL-midler til FKB Patientrelateret service på sygehusene.

³⁶ Kilde: Oplysninger indhentet fra skolerne

2.7 FKB 2274: Det audiologiske og neurofysiologiske område

Se jobområdet her: <https://www.sevu.dk/fuha/efteruddannelse-hospitalstekniske-assistenter>

Behovsredegørelse

Der har været 72 deltagere på arbejdsmarkedsuddannelserne i 2020, hvilket er en vækst i forhold til de forudgående år, hvilket udvalget betragter som meget tilfredsstillende, da den samlede målgruppe er meget lille.

Tabel 2.7: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2274 Det audiologiske og neurofysiologiske område, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2274 Det audiologiske og neurofysiologiske område	92	68	49	0	26	72

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Der kommer ingen aktivitet i 2021 pga. Corona. Skolen forventer at fokusere på at udbyde to nyudviklede uddannelser samt de eksisterende uddannelser i 2022. Med dette udbud forventes en højere aktivitet i 2022.

Udviklingen på jobområdet

Hospitalsteknisk assistentuddannelsen består af to meget forskellige specialer, hhv. audiologiassistent (audio) og neurofysiologiassistent (neuro).

Det audiologiske jobområde er knyttet til sygehusenes audiologiske afdelinger/øre-næsehals-klinikker, til private høreklinikker, kommunikationscentre samt høreapparatproducenter.

Det neurofysiologiske jobområde er knyttet til sygehusenes neurofysiologiske afdelinger. Arbejdet indenfor jobområderne omfatter hhv. udførelse af høreprøver og undersøgelser af nerveledningsaktivitet mhp. diagnostiske forlæg.

Begge jobområder kræver specifik faglig viden til tolkning af undersøgelsesresultater og kompetent brug af højteknologisk udstyr.

Jobområdet er præget af en hastig udvikling på begge specialer hvor nye muligheder inden for diagnostik og behandling kvalitativt ændrer indholdet af jobbene. Udviklingen er i høj grad båret af en avanceret og specialiseret teknologisk udvikling.

Desuden er der stigende forventninger i forhold til medarbejdernes kompetencer indenfor kommunikation og relationsdannelse i forhold til både patienter og pårørende.

Endelig ser udvalget øgede krav som rollen som praktikansvarlige/praktikvejleder og roller som kvalitetsansvarlig med udvidet teknisk viden inden for IT og apparatur medfører.

Udvalget gennemførte en analyse af kompetencekravene på jobområdet i 2018 og har på den baggrund udviklet to nye AMU-uddannelser, et til hvert speciale. Udvalget vil i 2022 have fokus på at implementere to nyligt udviklede og godkendte AMU-uddannelser.

Desuden er udvalget i gang med at udvikle prøver til uddannelser, hvor det er påkrævet.

Udvalget forventer at søge midler til udvikling af nye uddannelser når der er indhentet erfaringer med de uddannelser, der netop er udviklet.

Desuden arbejder udvalget med at synliggøre erhvervsakademiuddannelser for faggruppen, da den udviser stigende interesse for denne mulighed.

Delkonklusion FKB 2274 Det audilogiske og neurofysiologiske område

Der ansøges ikke om UUL-midler til FKB Det audilogiske og neurofysiologiske område i 2022.

3. Tværgående indsatser

3.1 Stigende efterspørgsel efter digitale kompetencer

Coronapandemiens indvirkning har aktualiseret behovet for digitalisering af arbejdsmarkedsuddannelser, og har bragt fokus på, hvordan alternative undervisningsformer kan anvendes, når der er tale om uddannelser på det pædagogiske område og på social- og sundhedsområdet.

FEVU prioriterer, at digitale kompetencer er en del af den fremtidige medarbejders profil og derfor implicit og naturligt skal understøttes igennem efteruddannelsestilbuddene.

På baggrund af det seneste års erfaringer har udvalget i samarbejde med udbyderne opnået ny viden og praktisk erfaring med forskellige deltageres forudsætninger for at kunne profitere af kombinationer af ren virtuel undervisning, blended learning, asynkron og synkron læring, og hvornår ren tilstedeværelsesundervisning er det bedste valg. Dette sat i relation til de relationelle eller sundhedsfaglige kompetencer, der udgør kernekompetencer i relation til de jobområder, FEVU udvikler uddannelser til.

I øjeblikket deltager størstedelen af uddannelsesudbydere i et UUL-projekt med særligt fokus på samarbejdsmodeller; *"Udvikling af digital efter- og videreuddannelse inden for SOSU-området"*³⁷. Sekretariatet har en tæt kontakt til projektet, og vil følge aktiviteten af det åbne online AMU-tilbud med henblik på evaluering af projektets afsluttende fase ved udløb af 2021.

I forlængelse af de ovennævnte indsatser ønsker FEVU at ansøge om UUL midler til et faciliterende udviklingsarbejde med henblik på at sikre overensstemmelse mellem skolernes omlægning af AMU til online forløb og FEVU's pejlemærker for digital læring i AMU. Ligeledes ønsker udvalget at ansøge om midler til den efterfølgende digitale udvikling af undervisnings- og inspirationsmateriale til yderligere 15 arbejdsmarkedsuddannelser til virtuel afholdelse.

3.2 Praktikvejledning

Jf. Task forcen anbefalinger er praktikvejlederindsatsen og dermed den styrkede kvalitet i praktikforløbene væsentlig³⁸. Trepartsaftalen november 2020 har efterfølgende sat yderligere fokus på praktikvejledning i relation til styrket rekruttering til det offentlige arbejdsmarked.

FEVU har som et særligt indsatsområde at understøtte rekrutteringen med indsatser, der mindsker frafaldet af elever gennem en kvalificeret praktikvejledning.

³⁷ Finansministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, KL & Danske Regioner (2020): *Veje til flere hænder. Task force om social- og sundhedsmedarbejdere*. København: Rosendals

³⁸ Finansministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Børne- og Undervisningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, KL & Danske Regioner (2020): *Veje til flere hænder. Task force om social- og sundhedsmedarbejdere*. København: Rosendals

Det samlede AMU-udbud består af en række basis- og specialmodulopdelte uddannelser med mulighed for differentierede og målrettede uddannelsesstilbud³⁹, afhængig af den praktiske organisering af praktikvejlederopgaven, som i de seneste år har ændret sig. Trods det større fokus på praktikvejlederkompetencer og styrket kvalitet af vejledningsindsatsen er deltageraktiviteten på FEVU's praktikvejlederuddannelser let faldende. Se nærmere uddybende statistik i bilag.

Flere LUU'ere nævner praktikvejledning som et ønsket fokusområde i forhold til kommende udvikling af AMU.

De ovenstående behov giver anledning til, at der bør foretages et 'eftersyn' af FEVU's samlede AMU-udbud til praktikvejledning, med henblik på at sikre et relevant uddannelsesudbud. På denne baggrund ønsker udvalget en nærmere afdækningsanalyse og midler til efterfølgende revisioner eller nyudvikling af udbuddet affødt af analysens anbefalinger.

3.3 Coronarelaterede AMU uddannelser

Grundet den særlige situation betinget af Covid-19 har STIL/STUK, i samarbejde med FEVU, været opmærksomhed på eksisterende og eventuelle behov for nyudvikling af AMU i relation til 'corona-relaterede' uddannelser⁴⁰. FEVU har en række relevante uddannelser til dette formål, herunder relevante uddannelser med fokus på hygiejne både i forhold til social-og sundhedsområdet og det pædagogiske område.

Delkonklusion i forhold til tværgående indsatser

FEVU ønsker at konsolidere og udbygge digitalisering af AMU udbuddet. Ligeledes at sætte yderligere fokus på at kvalitetssikre de rette AMU-uddannelser på området vedrørende praktikvejledning. Derfor ansøges der midler til:

- Understøttende indsats i forhold til digital læring i FEVU's arbejdsmarkedsuddannelser
- Udvikling af undervisnings- og inspirationsmateriale til 15 uddannelser
- En analyse (eftersyn) af AMU-udbuddet på praktikvejledningsområdet, og med afsæt i analysens resultater
- Udviklings- og/eller revisionsarbejde af 5 praktikvejlederuddannelser

4. Behov for udvikling af læreruddannelse

For at understøtte at underviserne på arbejdsmarkedsuddannelserne er fagligt opdaterede indenfor udvalgets prioriterede faglige områder ansøges om midler til et faglærerseminar målrettet undervisere på AMU for FEVU's målgrupper. Temaet for seminaret er

³⁹ Sekretariatet for de Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser: *Praktikvejledning*, 2021 <https://www.sevu.dk/fevu/praktikvejledning>

⁴⁰ Styrelsen for IT og læring: *COVID-19 relateret opkvalificering*, 2020. <https://www.voksenuddannelse.dk/uddannelses typer#para732>

”Udviklingstendenser indenfor det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet som følge af politiske initiativer og øgede kompetencekrav”

Der søges om UUL-midler til udvikling af faglig læreruddannelse mhp. at gennemføre et seminar af 2 dages varighed for undervisere på AMU; hhv. det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet. Det konkrete indhold i seminaret prioriteres i forhold til udvalgets fokusområder og behovet for kompetenceudvikling hos undervisergruppen.

5.Samlet konklusion på udvalgenes samlede aktivitet på tværs af job-områder

Tabel 5.1 viser den samlede aktivitetsudvikling på udvalgenes områder. Der har været et fald i antallet af kursusdeltagere fra 2019 til 2020, hvilket i høj grad skyldes Coronapandemien. I perioden 2018-2019 ses en stigning i udviklingen i antallet af årselever fra 787,9 til 848,3. Dette kan forklares med, at deltagerne i højere grad deltager i længerevarende uddannelser.

Tabel 5.1 Udviklingen i antal deltagere fordelt på FKB inden for udvalgenes områder 2015-2020

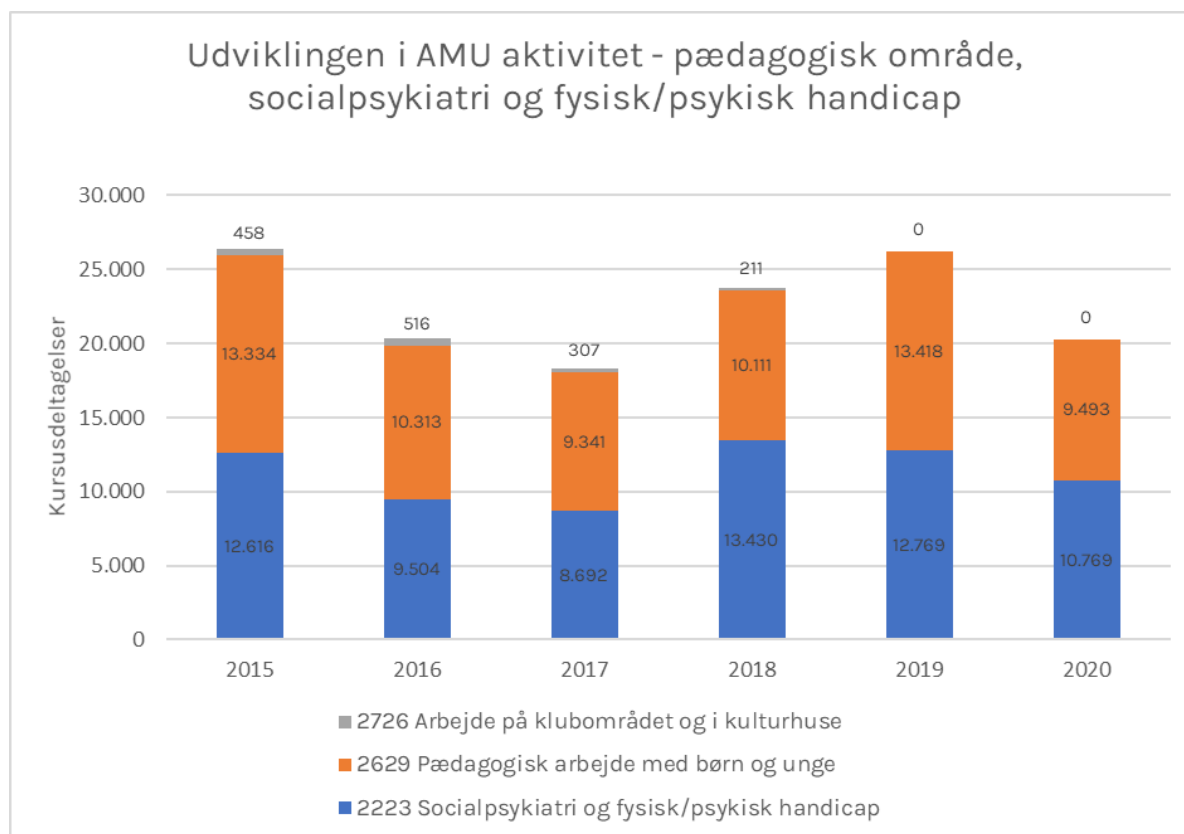
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2222 Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi	22.252	16.166	16.215	22.191	18.292	9.890
FKB 2223 Socialpsykiatri og fysisk/ psykisk handicap	12.616	9.504	8.836	13.709	12.769	10.769
FKB 2272 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet	4.282	5.145	3.720	3.498	1.393	1.668
FKB 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge	13.334	10.313	9.341	10.111	13.418	9.493
FKB 2726 Arbejde på klubområdet og i kulturhuse	458	516	307	211	-	-
FKB 2688 Patientrelateret service på sygehusene	1.350	773	982	595	602	248
FKB 2274 Det audilogiske og neurofysiologiske område	92	68	49	0	26	72
Total antal kursusdeltagere	54.384	42.485	38.899	48.189	46.500	32.140
Total antal årselever	1.037,0	848,1	721,0	787,9	848,3	578,7

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Figur 5.2 viser udviklingen i aktivitet illustreret grafisk for FKB'erne hørende til det pædagogiske område, socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap.

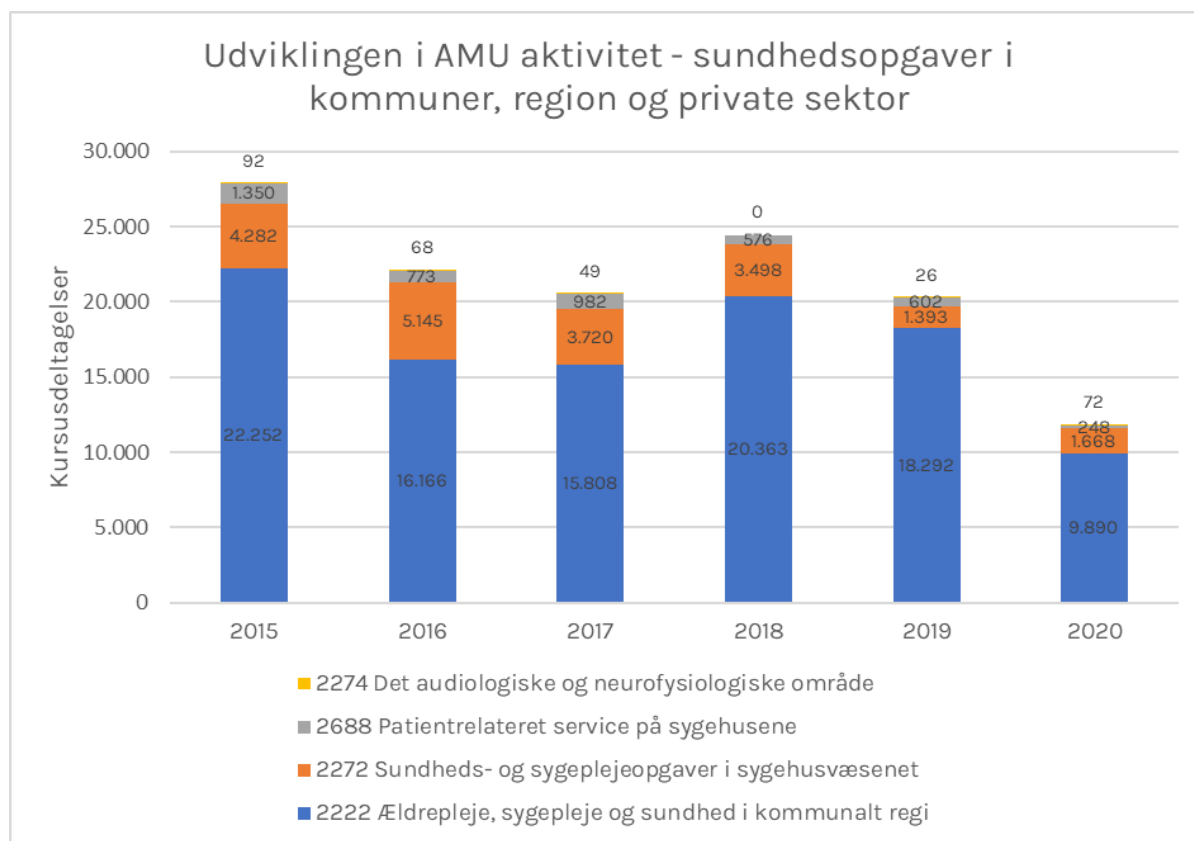
I perioden fra 2015 – 2020 har der været et fald i aktiviteten på FKB 2726 Arbejde på klubområdet og i kulturhuse, og der har ingen aktivitet været i 2019 og 2020. Der ses en positiv udvikling på områderne for FKB 2223 socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap og FKB 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge. Der har her været en beskednen nedgang fra 2019 til 2020 på trods af pandemiens indvirkning på arbejdspladsernes mulighed for at have medarbejdere på arbejdsmarkedsuddannelse.

Figur 5.2: Udvikling i AMU-aktivitet på det pædagogiske område, socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap

I figur 5.3 er udviklingen i aktivitet illustreret grafisk for de FKB'er, der dækker sundhedsopgaver i kommuner, region og private sektor; inklusive det audiologiske og neurofysiologiske område.

Figur 5.3 : Udviklingen i AMU-aktivitet – sundhedsopgaver i kommuner, region og private sektor

Efter at der fra 2017 til 2018 skete en stor stigning i aktivitet, har tendensen været nedadgående. Dog ses en fremgang fra 2019 til 2020 i for FKB 2272 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet og FKB 2274 Det audiologiske og neurofysiologiske område.

Oplisting af samlede ansøgninger til UUL-puljen

Samlet overblik af ansøgninger til UUL-puljemidler 2021-2023	
Udvikling af nye/rev AMU-uddannelser, inspirationsmaterialer og prøver	5 uddannelser rettet mod FKB 2222 15 inspirationsmaterialer med fokus på digitalisering under FKB 2222 4 uddannelser rettet mod FKB 2223 2 uddannelser rettet mod FKB 2272 3 uddannelser rettet mod FKB 2629
Læreruddannelse	2 dages AMU-seminar for undervisere på social- og sundhedsområdet 2 dages AMU-seminar for undervisere på det pædagogiske område
Projekter mm.	Et understøttende udviklingsarbejde: Digital læring i FEVU's AMU-uddannelser To analyser: Analyse 1. Eftersyn af FEVU's arbejdsmarkedsuddannelser i praktikvejledning Analyse 2. Social- og sundhedshjælperens kompetencebehov mhp. relevant AMU-udbud

SEVU/ september 2021

BILAG 1: Uddybende statistisk grundlag for udviklingen i aktiviteten på arbejdsmarkedsuddannelser på de enkelte FKB'ers område

1. FKB 2222: Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi

Uddybende statistisk grundlag for behovsredegørelsen

For FKB 2222 'Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi' er der fra 2019 til 2020 sket et fald i antallet af deltagere. I 2019 var antallet af deltagere på FKB 2222 18.292 deltagere, mens der i 2020 var 9.890 deltagere. Faldet i aktiviteten kan i høj grad tilskrives Coronapandemien, som betød at aktiviteten i 2. og 3. kvartal 2020 var væsentligt lavere sammenlignet med samme kvartaler i 2019.

Tabel 1.1: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2222 'Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi', 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2222 Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi	22.252	16.166	16.215	22.191	18.292	9.890

Kilde: Borne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Det er de lokale uddannelsesudvalgs (LUU) forventning, at der i 2021 vil være en stigning i aktiviteten i takt med en aftagende pandemi.

Tabel 1.2: De 15 mest anvendte arbejdsmarkedsuddannelser i FKB 2222 i 2020 og den samlede udvikling for arbejdsmarkedsuddannelserne i perioden 2015-2020

FKB 2222 Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Faglig styring og dokumentation i FS III				114	4.654	2.114	1.675
Omsorg for personer med demens	2.356	1.424	1.054	1.152	1.125	1.694	776
Tidlig opsporing af sygdomstegn	2.720	1.429	1.762	1.878	1.190	485	740
Praktisk hjælp til ældre	45	68	142	103	187	524	487
Medvirken ved medicinadministration							388
Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever			540	332	222	555	378
Mentalisering i omsorgs- og relationsarbejde						75	352
Konflikthåndtering i sosu-arbejdet	196	135	205	24	20	93	310
Medicinadministration	1.123	737	776	701	1.244	836	282
RKV før erhvervsuddannelse for voksne				187	252	284	269
Ergonomi inden for faglærte og ufaglærte job			67	19	41	145	253
Innovation (sosu/pæd): Idéudvikling m.m.	1.418	315	36	81	13	200	215
Personer med demens, sygdomskendskab	523	362	176	236	1.124	666	206
Vejledning i forflytning	109	144	110	145	182	253	206
Omsorg, pleje og praktisk hjælp, Covid-19							200

Uddannelsen 'Faglig styring og dokumentation i FS III' ('48570) har haft det højeste antal deltagere inden for FKB 2222 i det seneste år, og denne uddannelse udgør ca. 17 % af den samlede aktivitet i 2020 inden for FKB'en. Uddannelsen har dog haft et fald i aktiviteten siden 2018 hvor aktiviteten på uddannelsen toppede med 4.654 deltagelser. I 2020 har uddannelsen 1675 deltagelser.

Øvrige arbejdsmarkedsuddannelser med høj aktivitet er 'Omsorg for personer med demens' ('44327), 'Tidlig opsporing af sygdomstegn' (46874) og 'Praktisk hjælp til ældre' (42690). Den nyligt reviderede uddannelse 'Medvirken ved medicinadministration' ('49489) havde i 2020 en aktivitet på 388 deltagere.

FKB 2222 er moder FKB for udvalgt udbud af praktikvejlederuddannelser:

Udviklingen i antal deltagere på FEVU's praktikvejlederuddannelser

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever (48256) - 11 dage		1.352	1.559	1.167	1.358	1.288
Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever, Ajourføring (48382) - 3 dage		219	894	596	379	160
Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever, EUX, Talent (48383) - 2 dage		169	22		8	
Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever, Overbygning (48381) - 12 dage		29	262	198	189	81
Praktikvejl. af PAU- & sosuelever - særlig indsats (42923) - 5 dage	133	110	30	35	117	133
Praktikvejleder i tværprofessionelle læreprocesser (49545) - 3 dage						0
Praktikvejlederens kommunikation med elev/lærling (40503) - 2 dage	160	140	129	58	92	5

På basismodulet *Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever (48256)* er der et fald – fra 1559 deltagere i 2017 til 1288 deltagere i 2020. Samtidig har uddannelsen *Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever, Overbygning (48381)* haft en relativ stor tilgang de senere år, men falder dog i 2020

2. FKB 2223: Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap

Uddybende statistisk grundlag for behovsredegørelsen

I 2019 var antallet af deltagere på FKB 2223 12.769 deltagere, mens der i 2020 var 10.769 deltagere. FKB 2223 er den af udvalgenes FKB, som har den højeste aktivitet i 2020.

Tabel 2.1: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2223 Socialpsykiatri og fysisk/ psykisk handicap, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2223 Socialpsykiatri og fysisk/ psykisk handicap	12.616	9.504	8.836	13.709	12.769	10.769

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Det er de lokale uddannelsesudvalgs (LUU) forventning, at den positive tendens vil fortsætte i 2021 i takt med en aftagende pandemi.

Tabel 2.2: De 15 mest anvendte arbejdsmarkedsuddannelser i FKB 2223 i 2020 og den samlede udvikling for arbejdsmarkedsuddannelserne i perioden 2015-2020

FKB 2223 Socialpsykiatri og fysisk/ psykisk handicap	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Medvirken ved medicinadministration						238	1.039
Medicinadministration		353	496	423	930	578	605
Ergonomi inden for faglærte og ufaglærte job	251	150	57		57	164	532
RKV før erhvervsuddannelse for voksne				578	643	752	514
Dokumentation via digitale enheder i primærsektor							499
Neuropædagogik som redskab i pædagogisk arbejde	33	126	270	396	653	706	491
Arbejdet med lavaffektive metoder - Low Arousal				179	332	316	488
Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever			242	690	565	428	479
Samarbejde med pårørende		111	218	48	95	116	459
Innovation (sosu/pæd): Idéudvikling m.m.	1.081	594	635	262	479	503	342
Dokumentation og evaluering af pæd./sosuarbejde	1.501	515	354	244	482	385	278
Akut nødhjælp til ældre og handicappede					50	50	278
Magt og omsorg	115	47	41	255		157	244
Injektion af medicin	21	98	115	255	283	163	237
Generel hygiejne i socialt og pædagogisk arbejde		26	184	61	161	255	235

De mest anvendte arbejdsmarkedsuddannelser i 2020 er 'Medvirken ved medicinadministration' (49489), 'Medicinadministration' (48101), 'Ergonomi inden for faglærte og ufaglærte job' (40392) og den helt nyudviklede 'Dokumentation via digitale enheder i primærsektor' (49655) som har haft 499 deltagelser i 2020. 'Neuropædagogik som redskab i pædagogisk arbejde' (44859), 'Arbejdet med lavaffektive metoder - Low Arousal' (48390) og 'Samarbejde med pårørende' (45602) er også bredt anvendt - alle med over 400 deltagelser i 2020.

3. FKB 2272: Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet

Uddybende statistisk grundlag for behovsredegørelsen

Aktiviteten for FKB 2272 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet har fra 2015-2019 haft en vigende tendens. Udvalget har ikke en dokumenteret forklaring på dette fald, men kan i et vist omfang være en følge af opgaveflytning fra regioner til kommuner.

Tabel 3.1: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2272 i sygehusvæsenet, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2272 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet	4.282	5.145	3.720	3.498	1.393	1.668

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Der har dog været en positiv udvikling i antal deltagere på FKB'en fra 1.393 deltagere i 2019 til 1.668 i 2020. Dette svarer til en stigning på 20 %. Antal af deltagere var på sit højeste i 2016 med 5.145 deltagere, hvorfor det seneste års positive udvikling fortsat er langt fra den højeste aktivitet.

Det er de lokale uddannelsesudvalgs (LUU) forventning, at der i 2021 vil være en stigning i aktiviteten i takt med at aftagende pandemi.

Tabel 3.2: De 15 mest anvendte arbejdsmarkedsuddannelser i FKB 2272 i 2020 og den samlede udvikling for arbejdsmarkedsuddannelserne i perioden 2015-2020

FKB 2272 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Medicinadministration	114	490	484	227	35	9	209
Borgere med multisygdomme					3		140
Borgernær forløbskoordination							128
Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever			272	280	90	63	165
Assistenten som nøgleperson			449	482	81		96
Klinisk psykiatrisk praksis						28	70
Patientsikkerhed og utilsigtede hændelser		153	144	119			41
RKV før erhvervsuddannelse for voksne							32
Sygepleje i den grundlæggende palliative indsats 1							31
Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever, Ajourføring			88	204	106		22
Mentoruddannelse for erfarne medarbejdere							21
Sårpleje, medvirken ved sårpleje							18
Anerkendende kommunikation i omsorgsarbejdet		123	47		18		16
Vejl. og råd, i dialog med borger/patient		20	62		22		15
Rehabilitering som arbejdsform	347	50	9				14

Fremgangen i AMU-aktiviteten ses i forhold til kliniske opgaver som f.eks. klinisk psykiatrisk praksis, sårpleje og sygepleje i den palliative indsats. Den mest anvendte arbejdsmarkedsuddannelse inden for FKB 2272 er 'Medicinadministration' (48101) med 209 deltagelser

i 2020 efterfulgt af en fem-dages uddannelse om 'Borgere med multisygdomme' (48402) som til sammen udgør 21 % af antallet af deltagere på FKB 2272. Der ses desuden en begyndende aktivitet indenfor 'Borgernær forløbskoordination'(47820), som er en fire-dages uddannelse med 128 deltagelser i 2020.

4. FKB 2629: Pædagogisk arbejde med børn og unge

Uddybende statistisk grundlag for behovsredegørelsen

Aktiviteten på FKB 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge har været faldende over en årrække, men fra 2018-2019 sås en stigning i aktiviteten, svarede til niveauet i 2015, som var det hidtil højeste. På trods af Corona-pandemien har der været ca. 9.500 deltagere i 2020, hvilket udvalget betragter som meget tilfredsstillende. Aktiviteten kan især tilskrives en fortsat fokus på implementering af den styrkede pædagogiske læreplan på dagtilbudsområdet og en målrettet opkvalificering af familieplejere.

Tabel 4.1: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge	13.334	10.313	9.341	10.111	13.418	9.493

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Det er de lokale uddannelsesudvalgs (LUU) forventning, at der i 2021 vil være en stigning i aktiviteten, bl.a. begrundet i den politiske aftale om minimumsnormeringer og et forventet øget fokus på uddannelse – og efteruddannelse.

Tabel 4.2: De 15 mest anvendte arbejdsmarkedsuddannelser i FKB 2629 i 2020 og den samlede udvikling for arbejdsmarkedsuddannelserne i perioden 2015-2020

FKB 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Den styrkede pædagogiske læreplan					43	1.969	1.519
Brede læringsmål og evaluering af læringsmiljøet					79	868	632
Neuropædagogik som redskab i pædagogisk arbejde	13	152	467	675	316	317	543
Pædagogmedhjælpere i daginstitutioner	330	211	339	235	173	360	491
Arbejdet med lavaffektive metoder - Low Arousal				130	279	560	443
Dokumentation og evaluering af pæd./sosuarbejde	815	584	504	504	331	346	344
Arbejdet med børn i udsatte positioner					79	468	338
Kollegial supervision på pæd.- eller sosuområdet	82	30	63	69	145	538	282
Børns motorik, sansning og bevægelse 1					48	301	266
Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever			298	257	290	312	266
Læringsmiljø, børns motorik, sanser og bevægelse 2						373	228
Plejebarnets relation til plejefamiliens børn	66		37		141	93	221
Arbejdet med børnemiljø i dagtilbud	156	71	131	342	120	44	197
Konflikthåndtering i pædagogisk arbejde	294	129	70	72	116	413	194
Medvirken ved medicinadministration							181

'Neuropædagogik som redskab i pædagogisk arbejde' (44859) har 543 deltagelser i 2020. Den anden neuropædagogiske arbejdsmarkedsuddannelse; 'Neuropædagogisk indsats i

pædagogisk arbejde' (48563) - som i indhold og mål repræsenterer et andet niveau og dermed kan tages alene eller i forlængelse af 44589 har ligeledes fastholdt den positive udvikling fra de forudgående år og er vokset i aktivitet fra 2019 til 2020 (og er den 16. mest anvendte arbejdsmarkedsuddannelse under denne FKB.)

Den målrettede opkvalificering af familieplejere viser sig blandt andet i en udvidet anvendelse af blandt andre arbejdsmarkedsuddannelserne 'Plejebarnets relation til plejefamiliens børn' (45746) med 221 deltagelser i 2020. De to arbejdsmarkedsuddannelser 'Arbejde med plejebørn i puberteten' (40157) og den i 2018 udviklede 'Arbejdet som netværksplejefamilie' (48571), fremgår ikke af top 15-listen, men er begge arbejdsmarkedsuddannelser, som har oplevet en vækst fra 2019 til 2020.

På dagtilbudsområdet ses at den i 2018 udviklede arbejdsmarkedsuddannelse 'Arbejdet med børnemiljø i dagtilbud' (48489) har 197 deltagelser i 2020 og arbejdsmarkedsuddannelsen 'Pædagogmedhjælpere i daginstitutioner' (49777) på 15 dage har 491 deltagelser i 2020, hvor den i 2018 havde 173 deltagelser og i 2019 havde 360 deltagelser - hvilket er tegn på en konsolidering af en længerevarende arbejdsmarkedsuddannelse på jobområdet.

Derudover ses det, at arbejdsmarkedsuddannelser der på forskellig vis omhandler arbejdet med børn og unge i udsatte positioner som f.eks. 'Anbragte børn og unge med rusmiddelmisbrug' (47871), 'Unge i udsatte positioner' (48698) og 'Børn og unge med psykisk syge/misbrugende forældre' (40961) har oplevet en stigning i aktivitet fra 2019 til 2020 (uden dog at komme i top-15 listen).

Arbejdsmarkedsuddannelsen 'Sorg- og krisearbejde i omsorgs- og pæd. område' (44312), har fordoblet sin aktivitet fra 2019 til 2020.

Endelig skal det bemærkes at arbejdsmarkedsuddannelsen 'Medvirken ved medicinadministration' (49489) nu anvendes på jobområdet med 181 deltagelser i 2020.

5. FKB 2726: Arbejde på klubområdet og i kulturhuse

Uddybende statistisk grundlag for behovsredegørelsen

Aktiviteten på FKB 2726 'Arbejde på klubområdet og i kulturhuse' har i perioden fra 2015-2020 været faldende. I 2019 og 2020 var der ingen deltagere på arbejdsmarkedsuddannelser under denne FKB. Der er umiddelbart ikke forventninger til en stigning i aktiviteten fra de lokale uddannelsesudvalg.

Tabel 5.1: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2726 Arbejde på klubområdet og i kulturhuse, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2726 Arbejde på klubområdet og i kulturhuse	458	516	307	211	-	-

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Der er de senere år blevet udviklet nye arbejdsmarkedsuddannelser, som eksempelvis 'Arbejdet med børn i udsatte positioner' (48726) (udviklet i 2018) og 'Mentalisering i omsorgs- og relationsarbejde' (48670), (udviklet i 2017), som begge kan tilgodese behov på arbejdsområdet, men det konstateres at disse uddannelser, havde aktivitet i 2017 og 2018, men herefter ikke har haft aktivitet.

I et nyligt udviklingsarbejde, som SEVU har gennemført omhandlende revision af FKB 2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge, men også berørte udviklingen på klubområdet, var ressourcepersoner (fra kommuner og udbydere) inde på at der er både interesse for og et stort behov for kompetenceudvikling på området, hvorfor den manglende aktivitet kalder på opmærksomhed.

6. FKB 2688: Patientrelateret service på sygehusene

Uddybende statistisk grundlag for behovsredegørelsen

Aktivitetsudviklingen viser et fald i aktiviteten på området fra 1.350 i 2015 til 248 i 2020, hvilket svarer til en reduktion på ca. 80 %, som i udstrakt omfang kan tilskrives situationen omkring Coronapandemien, hvor det i store dele af 2020 har været vanskeligt for ansatte i regionshospitalerne at deltage i uddannelse.

Tabel 6.1: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2688 Patientrelateret service på sygehusene, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2688 Patientrelateret service på sygehusene	1.350	773	982	595	602	248

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

De lokale uddannelsesudvalg (LUU) forventer en moderat stigning i aktivitetsniveau i 2021 niveau i forhold til 2020.

Tabel 6.2: De 10 mest anvendte arbejdsmarkedsuddannelser i FKB 2688 i 2020 og den samlede udvikling for arbejdsmarkedsuddannelserne i perioden 2015-2020

FKB 2688 Patientrelateret service på sygehusene	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Patienttransport og forflytning m.v.	61	48	54	94	66	84	99
Forflytning og speciellejring	285	264	172	118	56	75	35
Patientrelateret arbejde med døende og afdøde	59	54	45	65	60	76	29
Medarbejderen som deltager i forandringsprocesser	90	123	73	37	53	57	21
Vejledning i forflytning	50	75	101	97	28	41	21
Portøren og hospitalsserviceass. som fast vagt	27	39	19	62	74	55	18
Portører og hosp.serv.ass. kontakt m. psykisk syge	61	58	48	67	56	110	14
Hvad fejler den syge?	60	55	46	64	64	75	7
Innovation (sosu/pæd): Idéudvikling m.m.	317	39					4

Det er især arbejdsmarkedsuddannelserne vedrørende forflytning og øvrige arbejdsmarkedsuddannelser rettet mod blandt andet målgruppen portører, som præger aktiviteten under denne FKB.

Uddannelsen 'Patienttransport og forflytning m.v.' (3848-3) på 10 dage har oplevet en vækst fra 84 deltagere i 2019 til 99 deltagere i 2020.

7. FKB 2274: Det audiologiske og neurofysiologiske område

Uddybende statistisk grundlag for behovsredegørelsen

Der har været 72 deltagere på arbejdsmarkedsuddannelserne i 2020, hvilket er en vækst i forhold til de forudgående år, hvilket udvalget betragter som meget tilfredsstillende.

Tabel 7.1: Udviklingen i antal deltagere på FKB 2274 Det audiologiske og neurofysiologiske område, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
FKB 2274 Det audiologiske og neurofysiologiske område	92	68	49	0	26	72

Kilde: Børne- og undervisningsministeriets uddannelsesstatistik, voksen- og efteruddannelser.

Der arbejdes på at udbyde både eksisterende og nye uddannelser som er udviklet i 2021, hvorfor udvalget forventer en let stigende aktivitet i 2021.

Tabel 7.2: De mest anvendte arbejdsmarkedsuddannelser i FKB 2274 i 2020 og den samlede udvikling for arbejdsmarkedsuddannelserne i perioden 2015-2020

FKB 2274 Det audiologiske og neurofysiologiske område	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Elektrofysiologiske og vestibulære undersøgelser	20	14	16	17			39
EUD-Praktikvejledning - for den daglige oplærer							19
Verifikation af høreapparatmålinger	19	17	16	16			14
Teknikker til undersøgelse af neuropatier	15	22	10			11	
Undersøgelse af epilepsianfald i praksis	15	22	12			15	
Vejledning om specialbehandling af høretab	19	17	14	16			

Det er arbejdsmarkedsuddannelserne 'Elektrofysiologiske og vestibulære undersøgelser' (47684) og 'Verifikation af høreapparatmålinger' (47395) som er anvendt af målgruppen i 2020. I målgruppen har der også været efterspørgsel på uddannelse i praktikvejledning (19 deltagere i 2020), og her har målgruppen anvendt en 1-dages arbejdsmarkedsuddannelse, udviklet af andet fagligt udvalg i 2020.

10. september 2021

CSH/SVR

Fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse for Industriens Uddannelser

I denne fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse beskrives tendenser, projekter og initiativer, som går på tværs af efteruddannelsesudvalgene på industriens område, dvs. **Industriens Fællesudvalg (IF), Metalindustriens Uddannelsesudvalg (MI) samt IF & MI Svejsning og fyringsteknik**. Den fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse og de branchespecifikke arbejdsmarkedspolitiske redegørelser fra efteruddannelsesudvalgene på industriens område supplerer hinanden.

Den fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse beskriver følgende temaer:

- Post-covid situationen og konjunkturudviklingen for industriens område
- Grøn omstilling
- Digitalisering

1. Fælles temaer for industriens område

1.1. Post-covid situationen og konjunkturudviklingen

De seneste økonomiske analyser fra 1. halvår af 2021 viser, at dansk økonomi er i et solidt opsving, hvor både private virksomheder og offentlige organisationer venter omsætningsniveauer, som er højere end før corona. Danske industrivirksomheder forventer en omsætning, som er ca. 7% højere end før coronakrisen.¹

Industriens samlede produktion er i perioden fra marts til maj 2021 steget med 2,5 procent i forhold til de foregående tre måneder. Det er særligt inden for elektronikindustrien og maskindustrien, at produktionen er steget i foråret 2021. Således er produktionen steget med 12,2% i elektronikindustrien i maj 2021, mens maskinindustriens produktion i maj måned steg med 13,4%. Det er dog for tidligt at sige, om der er tale om en vedvarende produktionsfremgang. Således viser de foregående måneder et mindre fald i produktionen i elektronikindustrien på 2,3% for perioden fra marts til maj 2021, når der sammenholdes med udviklingen i de foregående tre måneder. Omvendt er der

¹Dansk Industri: Økonomisk opsving rammer hele Danmark, publikation udgivet juli 2021

en fremgang i produktionen i maskinindustrien på 5,2% for perioden marts til maj 2021, når der sammenlignes med udviklingen i de foregående tre måneder².

Industrien har også oplevet en fremgang i omsætningen i perioden fra marts til maj 2021 i forhold til de foregående tre måneder. Omsætningen lå i marts til maj 2021 4,5 procent over omsætningen i de foregående tre måneder. I maj 2021 steg industriens omsætning på eksportmarkedet med 2,9%, mens omsætningen steg med 1,2% på hjemmemarkedet. Dette peger på, at danske industrivirksomheder er i en god udvikling i forhold til eksport til verdensmarkedet³

Beskæftigelsen i den danske fremstillingsindustri gik i 2020 en smule frem (4%). Forklaringen på denne fremgang er, at en del danske fremstillingsvirksomheder arbejder med fremstilling af produkter, som f.eks. fødevarer og medicinalindustri, som er mindre konjunkturfølsom end andre produkter.⁴ Beskæftigelsen i industrien blev i maj 2021 målt til at ligge på omkring 309.000 lønmodtagere. Dette er en fremgang på omkring 5.000 lønmodtagere i forhold til maj 2020. Det aktuelle niveau af beskæftigede i industrien ligger dog lidt under niveauet fra før coronakrisen, idet der i maj 2019 var omkring 311.000 lønmodtagere i industrien. Det vil sige, at der i maj 2020 stadig er et par tusinde færre lønmodtagere i industrien, end hvad der var tilfældet før coronakrisen⁵

Industrien har under coronakrisen været mindre ramt af produktionsbegrænsninger end serviceerhvervene samt bygge og anlæg. Men de seneste tal fra juli 2021 viser en stigning i mangel på arbejdskraft og materialer blandt virksomheder i industrien. Ca. 35% af virksomhederne inden for industrien melder i juli måned om mangel på arbejdskraft, og knap 40% af virksomhederne inden for industrien melder om mangel på materialer og/eller udstyr⁶. En analyse fra marts 2021 peger på, at produktiviteten i danske virksomheder kan blive truet af mangel på faglært arbejdskraft⁷. Der peges i

²Danmarks Statistik: Stigning i industriens produktion i maj, publikation nr. 256 udgivet den 7. juli 2021

³ Do.

⁴Hansen, Martin Eggert, Sørensen, Stig Yding og Andersen, Tine (2021): Analyse af udvikling og respons i nordiske arbejdsmarkeder som følge af Covid-19 pandemien, Rapport udarbejdet af Teknologisk Institut

⁵ Danmarks Statistiks opgørelse over beskæftigelse for lønmodtagere, opgjort på industri, tabel: LBESK03: Lønmodtagere (sæsonkorrigeret) efter branche (DB07 10- og 19-grp)

⁶ Danmarks Statistik: Produktionsbegrænsninger i hver anden virksomhed, publikation nr. 277 udgivet den 29. juli 2021

⁷Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Danmark mangler 99.000 faglærte i 2030, temapublikation udgivet den 17. april 2021

analysen på, at der i 2030 kan komme til at mangle helt op til 99.000 faglærte. Det nuværende opsving i industrien kan således blive truet af mangel på de rette kompetencer. AMU-systemet vil, hvis udbuddet fungerer, i de kommende år kunne bidrage til at opkvalificere arbejdsstyrken, så deres kompetencer matcher dem som industriens virksomheder efterspørger.

1.2. Grøn omstilling

I 2020 blev der igennem aftale om klimapartnerskaber inden for 13 områder etableret en ambitiøs dagsorden for, hvorledes danske virksomheder kan bidrage til målsætningen om, at Danmarks CO₂ udledning skal være reduceret med 70 procent i 2030⁸.

Regeringen og et bredt flertal i Folketinget indgik den 18. juni 2020 en ambitiøs klimaaftale, der sikrer en helt grøn energisektor og vigtige skridt mod en grønnere industri. Som led i aftalen er det besluttet, at Danmark skal etablere verdens to første energiøer på i alt 5 GW, og der skal investeres i CO₂-fangst og grønne brændstoffer. Etableringen af en havvindmøllepark på ca. 1 GW ved Hesselø fremrykkes. Det er også en del af aftalen, at grøn varme gøres billigere samt at individuelle olie- og gasfyr skal udfases og udskiftes med varmepumper og grøn fjernvarme. Endelige betyder aftalen, at der skal flere ladestandere til elbiler, og industrien skal omstilles gennem energieffektiviseringer, grøn strøm og mere biogas⁹. Det er forventningen, at udmøntningen af både klimapartnerskabernes målsætninger samt den nye klimalov vil betyde efterspørgsel på nye AMU-kurser bl.a. i relation til energi- og materialeoptimering samt bæredygtig produktion.

Produktion af grønne varer og tjenester, som repræsenterer en del af den grønne omstilling, er vokset i omfang siden 2012. I 2020 var produktion af grønne varer og tjenester i Danmark vokset til en værdi på 230 mia. årligt. Industrien bidrager i øget grad til miljøbeskyttelse og ressourcebesparelser.¹⁰ Opgjort i absolutte tal, findes den største stigning inden for industri, særligt inden for maskinindustri, som dækker produktionen af vindmøller. Ca. 12% af de beskæftigede inden for industrien arbejdede i 2018 med produktion af grønne varer og tjenester¹¹. Det betyder, at mere end hver 8. ansatte i industrien

⁸ <https://kefm.dk/klima-og-vej/r regeringens-klimapartnerskaber-og-groent-erhvervsforum>

⁹ Kilde: <https://kefm.dk/aktuelt/nyheder/2020/jun/bred-klimaaftale-bringer-danmark-tilbage-i-den-groenne-foerertroeje>

¹⁰ Danmarks Statistik (2020): "Erhvervslivet og klimamålene" s. 7

¹¹ Danmarks Statistik (2020): "Erhvervslivet og klimamålene" s. 20

producerer grønne varer og tjenester i dag¹². Dette er også en stigning siden 2012, hvor ca. 8% af de beskæftigede i industrien arbejdede med produktion af grønne varer og tjenester¹³.

Knap halvdelen af de grønne industrijobs blev i 2020 varetaget af faglærte¹⁴. En konsekvensanalyse udgivet af Dansk Energi i oktober 2020 som dækker den danske energisektor påviser, at hvis Danmark skal komme i mål med den ambitiøse klimalov, som blev vedtaget den 18. juni 2020, så kræver det, at der inden for energisektoren er den fornødne arbejdskraft med de rette kompetencer, hvis de nødvendige investeringer skal kunne implementeres i den planlagte takt¹⁵. Det er forventningen, at den grønne omstilling af industrien også vil udløse et stærkt stigende behov for faglærte og specialiserede ikke-faglært til at løfte opgaven med at omstille industrien til nye grønne produktionsformer og produkter.

EU-kommissionen har i juni 2021 fremlagt en ambitiøs plan for, hvordan EU-landene skal nå målet om at mindske CO2 udslippet i EU med 55% i 2020. Den enorme klimaplan, som kommissionen har spillet ud med, har fået navnet "Fit for 55"¹⁶. Planen lægger blandt andet op til, at mængden af vedvarende energi i EU skal øges væsentligt, og at bygningsmassen i EU bliver bedre isoleret og mere energieffektiv¹⁷. EU-kommissionens klimaplan skal nu forhandles på plads mellem EU-parlamentet og EU-landene, så der kan gå endnu et stykke tid før dens tiltag blive implementeret. Men allerede nu der mange danske virksomheder, som arbejder med grøn omstilling, som følger udspillet med stor interesse og optimisme. Når pakken bliver vedtaget, vil den formodentlig øge efterspørgslen på mange af de grønne varer og tjenester, som danske virksomheder producerer, f.eks. vindmøller, varmepumper og isoleringsmaterialer til byggeriet.

Det er forventningen, at EU's klimaplan på sigt vil sætte endnu mere turbo på behovet for kompetenceudvikling af medarbejdere i den danske industri i forhold til at kunne medvirke ved produktion af grønne varer og tjenester. Industriens

¹² Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2020): "Industrien bliver grønnere", s. 1

¹³ Danmarks Statistik (2020): "Erhvervslivet og klimamålene" s. 20

¹⁴ Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2020): "Industrien bliver grønnere", s. 1

¹⁵ Dansk Energi (2020): Beskæftigelseseffekter af investeringerne i den grønne omstilling, s. 4

¹⁶ "Enorm europæisk klimapakke er guf for dansk erhvervsliv – benzin- og dieslbiler skal udfases helt i 2035, Berlingske Tidende den 14. juli 2021

¹⁷ DI: EU-kommissionens klimaudspil kan blive en kæmpe gevinst for Danmark", pressemeddelelse fra Dansk Industri den 14. juli 2021

Uddannelser har allerede udviklet en række af AMU-pakker til netop de grønne varer og tjenester, som danske virksomheder producerer. Det drejer sig om AMU-pakker i forhold til bæredygtig produktion, genanvendelse, optimering af produktionen, bæredygtige teknologier samt miljø. Det er forventningen, at disse AMU-pakker vil blive videreudviklet og udvidet i takt med at industrien i de kommende år vil efterspørge flere nye faglærte og specialerede ikke-faglærte medarbejdere som led i den grønne omstilling af industrien.

1.3. Digitalisering

Anvendelse af avancerede teknologier i de danske industrivirksomheder er generelt løftet i de seneste to år, viser en analyse udført af Dansk Industri¹⁸. Anvendelsen af robotter er den type af teknologi, hvor der har været den største vækst i anvendelsen i perioden fra 3. kvartal 2019 til 2. kvartal 2021. Internet of Things, 3D print og kunstig intelligens anvendes og i højere grad af de adspurgte virksomheder i 2. kvartal 2021, sammenlignet med virksomhedernes besvarelser i 3. kvartal 2019.

Det fremgår af Dansk Industris virksomhedsundersøgelse, at flere af virksomhederne arbejder med digitaliseringsprojekter i 2021 end i 2019. I 2021 angiver 67% af virksomhederne at arbejde med digitale projekter, hvilket der kun var 59% der angav i 2019.

I forhold til digital oplæring af medarbejdere og investeringer i automatisering, svarer hhv. 46% og 28 procent i undersøgelsen, at de i høj eller nogen grad har fremrykket investeringer inden for disse områder.

Det er forventningen, at virksomhederne i de kommende år vil fortsætte udviklingen i retning af brug af flere avancerede teknologier i produktioner og løbende udbygning af digitaliseringen af både produktionen, kundekontakten og medarbejderopklæringen.

Denne udvikling betyder, at der i den kommende periode er et fortsat behov for udvikling af AMU-kurser og tilhørende undervisningsmaterialer, der kan uddannelsesdække virksomhedernes kompetencebehov inden for digitalisering af produktionen på en kompetent måde, der også tilgodeser virksomhedernes behov for fleksible uddannelses tilbud, der nemt og smidigt kan kobles sammen med virksomhedens egne interne uddannelses tiltag på området.

¹⁸Dansk Industri: "Digitalisering er kommet højere på agendaen i danske virksomheder", publikation udgivet juli 2021

2. Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse for IF & MI Svejning og fyringsteknik

Som nævnt i den fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse er de overordnede udfordringer for industrien post-covid, grøn omstilling og digitalisering. Svejse- og støberibranchen har kun i begrænset omfang haft nedlukninger under coronakrisen og produktionen har været opretholdt. De seneste prognoser viser stigende aktivitet og mangel på kvalificeret arbejdskraft er overhængende.

Efteruddannelsesudvalget for svejsning og fyringsteknik vurderer at den grønne omstilling vil betyde et øget behov for ansatte med svejsekompetencer ved produktion af fx vindmøller, energianlæg og udbygning af infrastruktur, endvidere vil behovet for medarbejder med kompetencer indenfor bæredygtighed være stigende.

Der er en stigende anvendelse af digitalisering i såvel svejse- som støbeprocessen hvor dokumentationskrav og dataopsamling er en naturlig del af dagligdagen. Den øgede brug af svejserobotter og håndtering af større datamængder stiller nye kompetencekrav, der vil dog fortsat være behov for grundlæggende svejse- og støbetekniske færdigheder.

Coronakrisen har betydet en aktivitetsnedgang for AMU-kurserne på svejseområdet på 35% fra 2019 til 2020, aktiviteten er hovedsageligt blevet opretholdt af certifikat- og re-certificeringskurser. For støberiområdet har AMU-aktiviteten i hele 2020 været nedlukket pga. Coronakrisen.

3. IF & MI Svejning og fyringsteknik branchespecifikke arbejdsmarkedspolitiske redegørelse

FKB 2858 Svejning, skæring og maritim produktion i metal

Ved ansøgningsrunden til UUL-puljen 2019-2021 fik Efteruddannelsesudvalget for svejsning og fyringsteknik godkendt og bevilget analyseprojektet "Analyse af mulighederne for at styrke kvaliteten og fleksibiliteten i det åbne svejseværksted ved øget brug af digitale undervisningsforløb".

Analyseprojektet har undersøgt behovet for digital undervisning i det åbne svejseværksted, og med baggrund i behovsafdækning har projektet udviklet et informationssite "Svejseteori i åbenværksted" med et tilhørende koncept for

digitale læringsforløb. Informationssitet er et supplement til den lærerstyrede undervisning i det åbne svejseværkstedet, hvor underviseren kan henvise til teori og øvelser på sitet. I analyseprojektet er der udviklet digitale læringsmaterialer inden for et begrænset antal svejseteoretiske emner. Sitet vil blive hostet hos Industriens Uddannelser, hvor det vil være tilgængeligt for alle.

”Svejseteori i åbenværksted” skal omfatte teoriundervisningen for hovedparten af svejsekurserne, og det digitale undervisningsmateriale vil blive anvendt på tværs af de enkelte svejsekurser. For 2019 svarer det til knap 90 AMU-mål med et samlede antal deltagere på godt 10.000 kursister. Der er behov for en fortsat udbygning af ”Svejseteori i åbenværksted” i forhold til bredden ved inddragelse af flere teoriområder og i dybden med emner der har større faglig tyngde, for at sitet opnår den fulde anvendelighed.

Der ansøges om midler til udvikling af undervisningsmateriale, der kan supplere og udbygge informationssitet ”Svejseteori i åbenværksted”.

Undervisningsmaterialet vil bestå af korte videoer og øvelser for udvalgte teoriområder, hvor behovet er størst for digitale undervisningsmaterialer som fx sikkerhed, el-lære, kvalitetsstandard og certificering.

Flere smedevirksomheder, der er specialiseret indenfor boligstål i fremstilling af inventar til laboratorier, køkkener, trapper mm., efterspørger kurser af kortere varighed indenfor MAG svejsning i tyndere materialer (2 mm til 5 mm). Efteruddannelsesudvalget søger derfor om midler til udviklingen af et nyt AMU-mål i MAG 135 FW i tynd plade/rør.

Efteruddannelsesudvalget har fra flere aktører modtaget ønske om udvikling af et kursus i pulssvejsning. Anvendelsen af pulssvejsning til sort stål vinder i øget omfang indpas i produktionen hos flere smedevirksomheder. Teknologien er tilgængelig på de fleste svejsemaskiner, og udover metoden giver en højere fremføringshastighed reduceres svejseprøjt og dermed efterbehandling. Efteruddannelsesudvalget ønsker at udvikle et nyt AMU-mål i pulssvejsning med tilhørende undervisningsmaterialer.

Som i de tidligere år ønsker Efteruddannelsesudvalget at udvikle en svejsekonference for uddannelsesansvarlige og undervisere inden for svejseområdet. Temaet for konferencen i 2022 vil være rettet mod skolernes anvendelse af digitale undervisningsformer samt skolernes udbud indenfor svejsrobotteknologien.

Desuden ønsker Efteruddannelsesudvalget at udvikle en arbejdsmiljøkonference. I de seneste år har der været øget opmærksomhed på skolernes undervisning i arbejdsmiljø og sikkerhed. Konferencen vil have fokus på undervisning og anvendelse af undervisningsmaterialer for §17 kurset.

Ansøgte udviklingsaktiviteter

FKB 2858 Svejsning, skæring og maritim produktion i metal

Aktivitet	Antal
Udvikling af FKB	0
Udvikling af AMU-mål	2
Udvikling af undervisningsmaterialer	8 * + 1
Udvikling af faglæreruddannelse	2

*Der ansøges om dispensation for udvikling af undervisningsmateriale indenfor svejseteori der rettet sig mod flere AMU-mål.

Forventning til uddannelsesaktivitet:

FKB 2858 Svejsning, skæring og maritime produktion i metal: Stigende

FKB 2762 Støberi og metalgenindvindingsindustrien

Kurserne indenfor støberi og metalgenindvindingsindustri gennemføres som virksomhedsforlagt undervisning, hvor der anvender produktionsudstyr og materialer fra virksomheden. I det seneste år har der ikke været kursusaktivitet pga. Coronakrisen. De fleste støberivirksomheder har haft skærpet restriktioner, og kun i begrænset omfang haft åbent for eksterne kursister.

Med indvielsen af støberiteknikeruddannelsen på UCH er der foretaget omfattende investeringer i støbetekniskeudstyr og -maskiner på skolen, og fremover vil det være muligt at udbyde og afholde AMU-kurser indenfor støberiområdet på UCH. Det vil forhåbentlig gøre det nemmere at tilrettelægge kursusudbud på tværs af virksomhederne og uddannelsesforløb målrettet ledige.

Støberibranchen anvender i stigende grad 3D scanning til opmåling og kvalitetskontrol af støbegods, modeller og forme. 3D scanning giver den fulde dokumentation af emnet og mulighed for at genere en tro kopi af emnet, ligesom 3D scanning af både formkasse og kerner giver mulighed for en virtuel sammenlægning af den samlede form. Efteruddannelsesudvalget ønsker at

ansøge om udvikling af AMU-mål i Additiv fremstilling og anvendelse af 3D scanning i støberibranchen med tilhørende undervisningsmateriale.

Ansøgte udviklingsaktiviteter

FKB 2762 Støberi og metalgenindvindingsindustri

Aktivitet	Antal
Udvikling af FKB	0
Udvikling af AMU-mål	1
Udvikling af undervisningsmaterialer	1
Udvikling af faglæreruddannelse	0

Forventning til uddannelsesaktivitet:

FKB 2762 Støberi og metalgenindvindingsindustri: Stigende